

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ที่ ชม ๘๒๒๐๑/ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานผลการจัดเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ใบงานที่๑-๘ ตามโครงการ อพ.สธ.

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร ขอเข้าร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ) ในการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นในตำบลแม่่นาจรอย่างยั่งยืนสู่เศรษฐกิจพอเพียงนั้น

๒. ข้อเท็จจริง

งานส่งเสริมการเกษตร สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร ดำเนินโครงการเก็บข้อมูลในพื้นที่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ ๒ ตามรายละเอียด

- ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๒ เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

มีรายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายที่เรียนมาพร้อมนี้

๓. ข้อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ)

(นายสุวัฒน์ชาติ หนักแน่น)

หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ รักษาการแทน

หัวหน้าสำนักปลัด

(ลงชื่อ)

(นายกริชชาญ สังเวียนวงศ์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

(ลงชื่อ)

นายเกรียงศักดิ์ ศรีมงคล)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

(ลงชื่อ)

(นายสมบุญ พะเยาว์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

คำชี้แจง

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. สมุดบันทึก
4. ปากกา หรือ ดินสอ
5. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ

วิธีการ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแต่ละหมู่บ้านในตำบลแม่่นาจร
2. ลงพื้นที่ ไปพบปะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีความรู้ในเรื่องประวัติความเป็นมาแต่ละหมู่บ้าน
3. ให้ผู้ชำนาญหรือผู้มีความรู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและสถานที่ในหมู่บ้าน
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและสถานที่ในหมู่บ้าน
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาแต่ละหมู่บ้าน และสถานที่สำคัญของหมู่บ้าน
2. มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการสำรวจข้อมูลในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน
4. รู้จักการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้าน
5. รู้หลักการทำงานเป็นทีม

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

- 1.ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน (ที่เป็นทางการ) บ้านแม่ซา ชื่อหมู่บ้าน ชุมชน (ที่ชาวบ้านเรียก) แม่ซาเก่า
 - 2.ที่ตั้ง หมู่ 2 ซอย - ถนน - ตำบล แม่จาง อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
- เส้นทางหลวงหมายเลข 1099 เส้นทางท้องถิ่น 1099

3. ข้อมูลทางศาสนา ○ พุทธ วัด - แห่ง เจ้าอาวาส - รูป พระภิกษุสงฆ์ - รูป
- อิสลาม มัสยิด - แห่ง อิหม่าม - คน
- คริสต์ โบสถ์ 2 แห่ง บาทหลวง - คน
- อื่นๆ ระบุ -

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่ 2	จำนวน 281	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่ 5,500 ไร่		
จำนวนประชากร	708 คน	ชาย 363 คน	หญิง 348 คน		
วัยทารก (แรกเกิด - 2 ปี)	3 คน	ชาย 3 คน	หญิง - คน		
วัยเด็ก (2 - 12 ปี)	142 คน	ชาย 63 คน	หญิง 79 คน		
วัยรุ่น (14 - 21 ปี)	115 คน	ชาย 71 คน	หญิง 44 คน		
วัยผู้ใหญ่ (21 - 40 ปีขึ้นไป)	280 คน	ชาย 149 คน	หญิง 131 คน		
วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)	168 คน	ชาย 74 คน	หญิง 94 คน		

5.ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

☐ อนุบาล 1 แห่ง	☐ ประถมศึกษา 1 แห่ง
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช - แห่ง
☐ ปวส. / อนุปริญญา - แห่ง	☐ ปริญญาตรี - แห่ง
☐ สูงกว่าปริญญาตรี - แห่ง	☐ อื่น ๆ 1 แห่ง

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน/สถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่ชา

ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานศึกษา นายอาจหาญ อิศำ

จำนวนครู 3 คน

จำนวนนักเรียน 38 คน นักเรียนชาย 18 คน นักเรียนหญิง 20 คน

โรงเรียน /สถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน/สถานศึกษา โรงเรียนบ้านแม่ชา

ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานศึกษา นายอนุชา เลิศศรี

จำนวนครู 14 คน

จำนวนนักเรียน 167 คน นักเรียนชาย 90 คน นักเรียนหญิง 77 คน

6.ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถานที่ตั้งของหมู่บ้านสังกัด ☐ เทศบาล ☒ องค์การบริหารส่วนตำบล
☐ อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ - สกุล นายสมบุญ พะเยาว์ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

7.สถานพยาบาล

โรงพยาบาล	-	แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	1	แห่ง
อื่นๆ	-	แห่ง

8.สถานี่ตำรวจ

- แห่ง

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง
ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมจัดทำฐานข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่นเพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. สมุดบันทึก
4. ปากกา หรือ ดินสอ
5. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ

วิธีการ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ แต่ละหมู่บ้านในตำบลแม่่นาจร
2. ลงพื้นที่ไปพบปะ ผู้ใหญ่บ้านหรือตัวแทนที่ช่วยผู้ใหญ่บ้านจัดหาให้ เพื่อที่จะให้ข้อมูลในการประกอบอาชีพของแต่ละหมู่บ้าน
3. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา และอาชีพอื่นๆในหมู่บ้าน
4. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้รู้ถึงการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน
2. มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการสำรวจข้อมูลในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน
4. รู้จักการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้าน
5. รู้หลักการทำงานเป็นทีม

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9.การประกอบอาชีพ

9.1 ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา 1,936.16 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 216 ครัวเรือน

พื้นที่ทำสวน 0.50 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 1 ครัวเรือน

พืชสวนที่สำคัญ ได้แก่

- 1.บุก จำนวน.....0.50...ไร่.....งาน.....ตารางวา
- 2.แมคคาเดเมีย จำนวน.....-....ไร่.....งาน.....ตารางวา
- 3.กะหล่ำปลี จำนวน.....-....ไร่.....งาน.....ตารางวา
- 4.พลับ จำนวน.....-....ไร่.....งาน.....ตารางวา
- 5.มะเขือเทศ จำนวนไร่.....งาน.....ตารางวา
- 6.อะโวคาโด จำนวน.....ไร่.....งาน.....0..ตารางวา
- 7.สาลี่ จำนวน.....-..ไร่.....งาน.....0..ตารางวา

พื้นที่ทำไร่ 2,861.14 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 189 ครัวเรือน

พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่

- 1.ข้าวโพด จำนวน... 2,861.14.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

ปศุสัตว์: จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

โค.....110.....ตัว	กระบือ.....78.....ตัว	สุกร.....200.....ตัว
เป็ด.....20.....ตัว	ไก่.....1,800.....ตัว	นก.....-.....ตัว
แพะ.....-.....ตัว	ห่าน.....-.....ตัว	สุนัข.....210.....ตัว
อื่นๆ.....-...ตัว		

ประมง

แหล่งน้ำสาธารณะเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา จำนวน	-	แห่ง			
ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง-ตัน/ปี					
ผลผลิตสัตว์น้ำจับจากแหล่งน้ำสาธารณะ	-	ตัน/ปี			
อื่นๆ	-				

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ - แห่ง
(มีพนักงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

1.ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง - แห่ง
(มีพนักงาน 10 - 49 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 10 - 50 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

1.ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมครัวเรือน - แห่ง
(มีพนักงานต่ำกว่า 10 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 1 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ

1.ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมครัวเรือน

10.การพาณิชย์

ธนาคาร	-	แห่ง	สถานีบริการน้ำมัน	1	แห่ง
บริษัท	-	แห่ง	ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า	-	แห่ง
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	-	แห่ง	ตลาดสด	-	แห่ง
ร้านค้าต่าง ๆ	2	แห่ง	โรงฆ่าสัตว์	-	แห่ง
อื่น ๆ	-	แห่ง			

11.สถานบริการ

โรงแรม	-	แห่ง
ร้านอาหาร	-	แห่ง
โรงภาพยนตร์	-	แห่ง
สถานี่ขนส่ง	-	แห่ง
อื่น ๆ	-	แห่ง

คำชี้แจง
ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดินแหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.เอกสารแบบสำรวจ
- 2.โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา
- 4.สมุด
- 5.คอมพิวเตอร์

วิธีการ

- 1.สอบถามข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้าน/ชาวบ้าน
- 2.ศึกษาข้อมูลจากผู้รู้หมอดินและอินเทอร์เน็ต
- 3.รวบรวมข้อมูล
- 4.จัดเก็บข้อมูลเป็นไฟล์เวิร์ด
- 5.มุลให้ อบต. แม่นาจร

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
- 2.ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
- 3.มีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3

เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12.สภาพภูมิประเทศ เช่น ที่ราบ ลาดเอียง เนิน ภูเขา ลุ่ม แอ่ง **สังคมพืช** เช่น ป่าชายหาด ป่าชายเลน ป่าพรุ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางช่วงประมาณ 700-1000 เมตร มีที่ราบหุบเขาเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะสงวนไว้เป็นที่ทำกิน (ที่นา) เป็นส่วนใหญ่ แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ได้แก่ - ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ - ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพาเอาความหนาวเย็นจากประเทศจีนลงมาปกคลุม ประเทศไทยตอนบน - ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ และลมฝ่ายใต้ สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป อากาศมรสุมเมืองร้อน ช่วง พฤษภาคม - กันยายน มีฝนตกชุก ช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวและแห้งแล้ง อุณหภูมิประมาณ 9.7 องศา สูงสุดประมาณ 39.6 องศา มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำแจ่ม แม่น้ำแม่จร แม่น้ำแม่มุ แม่น้ำแม่สะงะ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่เป็นอย่างมาก โดยไหลผ่านจากทิศเหนือลงไปทิศใต้

13.ลักษณะดิน

ชุดดิน 54 เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัตถุดินกำเนิดดินที่เป็นพวกหินอัคนี เช่น บะซอลต์ แอนดีไซต์ พนบริเวณที่ดอน มักอยู่ใกล้กับบริเวณเทือกเขาหินปูน หรือหินภูเขาไฟเป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว มักมีก้อนปูนหรือเศษหินที่กำลังผุพังสลายตัวปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย ในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบชั้นปูนมาร์ล สีดินเป็นสีเทาเข้ม สีนํ้าตาล หรือสีนํ้าตาลปนแดง ชั้นดินล่างอาจมีจุดประสีเหลืองและสีแดงดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง pH ประมาณ 6.5-8

การใช้ประโยชน์ : ข้าวโพด ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง ปอ และ ถั่ว

ปัญหา : เนื้อดินเหนียวจัด ในฤดูฝนน้ำแช่ขังง่าย ในที่ลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

14.แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ (จำนวน ความกว้างความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

ห้วย ชื่อ.ห้วยแม่ชา ขนาด ความกว้าง 3 เมตร ความยาว 5-6 กิโลเมตร	☒	มีน้ำตลอดปี	☐	มีน้ำเป็นฤดูกาล
ห้วย ชื่อ.ห้วยครก ขนาด ความกว้าง 3 เมตร ความยาว 5 กิโลเมตร	☒	มีน้ำตลอดปี	☐	มีน้ำเป็นฤดูกาล
ห้วย ชื่อ.ห้วยปลากั้ง ขนาด ความกว้าง 3 เมตร ความยาว 5 กิโลเมตร	☒	มีน้ำตลอดปี	☐	มีน้ำเป็นฤดูกาล
ห้วย ชื่อ.ห้วยลิกุ ขนาด ความกว้าง 3 เมตร ความยาว 4 กิโลเมตร	☒	มีน้ำตลอดปี	☐	มีน้ำเป็นฤดูกาล
ห้วย ชื่อ.ห้วยปากกล้วย ขนาด ความกว้าง 3 เมตร ความยาว 4 กิโลเมตร	☒	มีน้ำตลอดปี	☐	มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง ชื่อ..... ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง ชื่อ..... ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ..... ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

แหล่งน้ำชลประทาน (จำนวน ความกว้างความยาว ปริมาณน้ำ มีน้ำตลอดปี หรือเป็นฤดูกาล)

ฝาย ชื่อฝายแม่สา ขนาด ความกว้าง 30 เมตร ความยาว 3 กิโลเมตร

☒ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน ชื่อ.....ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ..... ขนาด ความกว้าง 1 กิโลเมตร ความยาว 2 กิโลเมตร

☐ มีน้ำตลอดปี

☐ มีน้ำเป็นฤดูกาล

☐ ฝายชะลอความชุ่มชื้นจำนวน.....ครอบคลุมพื้นที่.....

☒ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 3,600 มิลลิเมตร

☐ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปีมิลลิเมตรช่วงเดือน- เดือน.....

☐ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปีมิลลิเมตรช่วงเดือน- เดือน.....

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

☐ เพียงพอตลอดปี

☒ น้ำแห้งในช่วงเดือนมีนาคม- เดือน มิถุนายน.

☐ น้ำท่วมในช่วงเดือน.....- เดือน

คุณภาพของน้ำที่มี

☐ ปนเปื้อนโลหะหนัก

☐ ปนเปื้อนจุลินทรีย์

☒ น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

15.อุณหภูมิ

เช้า 20 องศาเซลเซียส

เที่ยง 37 องศาเซลเซียส เย็น 25 องศาเซลเซียส

ณ พื้นที่เก็บโดยรวบต่อวัน

สูงสุด....37....องศาเซลเซียส ต่ำสุด....20....องศาเซลเซียส

16.ปริมาณแสง

เช้า....12,300....เปอร์เซ็นต์ เที่ยง.....50,000...เปอร์เซ็นต์

เย็น....22,000....เปอร์เซ็นต์

17.พิกัดทางภูมิศาสตร์ ค่า X : 429772 ค่า Y : 2080634

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/อบต. แม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบความรู้ใบงานที่ 3
ใบงานที่ 3 เรื่องการเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

สภาพ	น. ความเป็นธรรมชาติหรือธรรมชาติ เช่น สภาพความเป็นอยู่ สภาพดินฟ้าอากาศ, ลักษณะในตัวเอง; ภาวะ,ธรรมชาติ. (ป.สภาวะ ส.สภาวะ) สภาพเดิม น.ลักษณะหรือภาวะ หรือธรรมชาติที่เป็นมาแต่แรก. สภาวะ-,สภาวะ [สะพวะ-] น.สภาพ เช่น สภาวะดินฟ้าอากาศ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 1,123)
ภูมิประเทศ	ภูมิประเทศ [ภูมิ-] น.ลักษณะทางกายภาพและทางธรรมชาติของแผ่นดิน รวมถึงความสูงต่ำของผิวโลก ทะเลสาบ ถนนหนทาง และเมืองต่างๆ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 825)
ภูมิศาสตร์	[ภูมิ-] น.วิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสังคมที่ปรากฏในดินแดนต่างๆ ของโลก (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 825)
ภูมิศาสตร์กายภาพ	น.วิชาภูมิศาสตร์แขนงหนึ่ง ศึกษาเน้นหนักในเรื่องลักษณะและการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่แวดล้อมตัวมนุษย์ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 825)
ภูมิอากาศ	น.อากาศประจำถิ่น,ลักษณะอากาศเฉลี่ยของภูมิภาคแห่งใดแห่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเดือน เป็นปีหรือเป็นศตวรรษก็ได้ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 826)
ที่ราบ	น. ภูมิประเทศที่เป็นที่ราบซึ่งอาจจะราบเรียบหรือมีลักษณะเป็นลูกคลื่น โดยปกติความสูงต่ำของพื้นที่ในบริเวณนั้นจะแตกต่างกันไม่เกิน 150 เมตร (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 531)
ลุ่ม	ว. ต่ำ (ใช้แก่ลักษณะพื้นดินซึ่งรับน้ำที่ไหลท่วมได้หรือน้ำขึ้นถึง) เช่น ที่ลุ่ม ที่ราบลุ่ม ตรงข้ามกับดอน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 1,109)
ลาดเท	น. พื้นผิวที่เอียงลาดจากบริเวณที่สูงกว่าไปสู่ที่ต่ำกว่า (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 1,016)
ภูเขา	น. พื้นที่ที่มีระดับสูงชันจากบริเวณรอบๆ ตั้งแต่ 600 เมตรขึ้นไป (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 825)
ป่า	น. ที่ที่มีต้นไม้ต่างๆ ขึ้นมา,ถ้าเป็นต้นสักเรียกว่า ป่าสัก, ถ้าเป็นต้นรัง เรียกว่า ป่ารัง, ถ้ามีพรรณไม้ชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นอยู่มาก ก็เรียกตามพรรณไม้นั้น เช่น ป่าไผ่ ป่าคา ป่าหญ้าคา (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 690)
ป่าชายเลน	น. ป่าที่อยู่ตามชายหาดทะเลที่มีเลนและน้ำทะเลเล้าขึ้นลง ต้นไม้ในป่าประเภทนี้มักมีรากงอกอยู่เหนือพื้นดินเพื่อค้ำยันลำต้นโดยมากเป็นไม้โกงกาง แสม และลำพู (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 690)
ป่าดงดิบ	น.ป่าไม้ที่มีอยู่ทั่วไปในเขตร้อน ฝนชุก เป็นป่าไม้สีเขียวไม่ผลัดใบ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 691)
ป่าดิบ	น.ป่าที่มีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 691)
ป่าเบญจพรรณ	น. ป่าที่มีไม้หลายพรรณคละกัน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 691)

ป่าโปร่ง	น. ป่าที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นไม่หนาแน่นนัก (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 691)
ป่าผลัดใบ	น. ป่าไม้ที่ผลัดใบหรือสลัดใบในบางฤดู (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 691)
ป่าละเมาะ	น. ที่โล่งมีพุ่มไม้เล็กๆ เป็นหย่อมๆ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 690)
ดิน	น. ชื่อธาตุอย่างหนึ่งในธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม, วัตถุธาตุของพื้นโลกที่ใช้สำหรับปลูกพืชผลหรือปั้นสิ่งต่างๆ เป็นต้น (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 409)
แม่น้ำ	น. ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 877)
ห้วย	น. แอ่งน้ำลึกกว้างมีทางน้ำไหลจากภูเขามาซึ่งอยู่ตลอดปี หรือแห้งเป็นบางครั้ง (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 1,275)
หนอง	1 [หนอง] น. แอ่งน้ำ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 1,242)
คลอง[คลอง]	น. ทางน้ำหรือลำน้ำที่เกิดขึ้นเองหรือขุดเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล ; ทางแนว, เช่น คลองธรรม (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 226)
คลองส่งน้ำ	น. ลำน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อใช้ในการชลประทาน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 226)
ชลประทาน	[ชลละ-, ชน-] น. การทดน้ำและระบายน้ำเพื่อการเพาะปลูก เป็นต้น (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 หน้า 347)
กลุ่มชุดดิน	หน่วยของแผนที่ดินที่กรมพัฒนาที่ดินพัฒนาขึ้นมา โดยการรวมชุดดินที่มีลักษณะสมบัติ และ ศักยภาพในการเพาะปลูก รวมถึงการจัดการดินที่คล้ายคลึงกัน มาไว้เป็นกลุ่มเดียวกันเพื่อ ประโยชน์ในการให้คำแนะนำ การตรวจสอบลักษณะดิน การใช้ที่ดิน และการจัดการดินที่ เหมาะสมให้แก่เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป จากชุดดินกว่า 300 ชุดดิน ได้จัดจำแนกใหม่เป็น 62 กลุ่มชุดดินด้วยกัน
ตัวอย่างชุดดิน	กลุ่มชุดดินที่ 1 บ้านหมี่ (Bm)ชุดดินบ้านโพน (Bpo)ชุดดินบุรีรัมย์ (Br)ชุดดินช่องแค (Ck) ชุดดินโคกกระเทียม (Kk) และชุดดินวัฒนา (Wa)กลุ่มดินเหนียวสีน้ำตาลถึงมาก มีรอยแตกกระแหว กว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย กลุ่มชุดดินที่ 2 ชุดดินอยุธยา (Ay)ชุดดินบางเขน (Bn)ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp)และชุดดิน ท่าขวาง (Tq)กลุ่มดิน เหนียวสีน้ำตาลถึงมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารประกอบ กำมะถันลึกกว่า 100 ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดม สมบูรณ์ปานกลาง (เว็บไซต์ oss101.ldd.go.th สืบค้นข้อมูลเมื่อ วันที่ 13 ตุลาคม 2559)

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน เป็นการเก็บข้อมูลที่มาจากการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
2. เครื่องบันทึกเสียง หรือ โทรศัพท์
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. จัดเตรียมเอกสารใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ก่อนลงพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน
2. ลงพื้นที่ ไปพบปะผู้ที่มีความรู้ในเรื่องประวัติความเป็นมาแต่ละหมู่บ้าน
2. ให้ผู้มีความรู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนในแต่ละหมู่บ้าน
3. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนในแต่ละหมู่บ้าน
4. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำใบงาน

1. ได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของแต่ละหมู่บ้าน
2. มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการสำรวจข้อมูลในหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน
4. รู้จักการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับคนในหมู่บ้าน
5. รู้หลักการทำงานเป็นทีม

ใบงานที่ 4
เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน

สมัยก่อนมีชาวบ้านมาอาศัยอยู่แบบกระจัดกระจายอยู่ตามขุนห้วยต่างๆ ราวปี 2475 มีนายพะตะ ปลุกเงินเป็นผู้นำคนแรกที่นำชาวบ้านมารวมกันก่อตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นมา และต่อมาได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และผู้ใหญ่บ้านคนต่อมา คือ นายสะเกาทุ ปลุกเงิน , นายคะนึ่ง รสสุคน , นายมิตรภาพ ปลุกเงิน , นายเสน่ห์ คณะภรณ์สัจจะ , นายเชิดชัย จตุพรเรืองรอง , นายมนตรี ภาสวงศ์ และปัจจุบันคือ นายสว่าง จตุพรเรืองรอง

แบบบันทึกประวัติหมู่บ้าน ชุมชน

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มสอบถาม สัมภาษณ์ ประวัติหมู่บ้าน ประวัติชุมชน
วัน/เดือน/ปี 10 กรกฎาคม 2567 สถานที่บันทึก หมู่ 2 บ้านแม่ซา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อาชีพ เกษตรกร อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน / ชุมชน

ชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน บ้านแม่วาก

หมู่ที่ 6 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

บันทึกข้อมูล

19.สรุปข้อมูลวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน

ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทำไร่ ทำนา ทำสวนเป็นส่วนใหญ่ อาชีพรอง การทอผ้า โดยทั่วไป มีแหล่งน้ำที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่เป็นอย่างมาก โดยไหลผ่านจากทิศตะวันออกไหลลงใต้ทิศใต้ มีการทอผ้าปักลายเป็นอาชีพเสริม การสัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้านเป็นไปด้วยความสะดวกสบายมากขึ้น

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มสอบถาม สัมภาษณ์ วิถีชีวิต รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี
วัน/เดือน/ปี 10 กรกฎาคม 2567 สถานที่บันทึก หมู่ 2 บ้านแม่ซา

ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อาชีพ เกษตรกร อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วิถีชีวิตรอบวัน (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ฯลฯ)

ตอนเช้า ชาวบ้านก็จะไปตลาด ไปซื้อผัก ซื้อปลา เพื่อที่จะนำมาประกอบอาหารที่จะรับประทานและเตรียมอาหารต่างๆ ไปทำไร่นา ทำแล้วเอาอาหารบางส่วนเตรียมไว้ใส่บาตรตอนเช้า จากนั้นเมื่อเตรียมอาหารเตรียมอุปกรณ์ทำไร่นาเสร็จแล้วก็จะไปทำไร่นา ส่วนครอบครัวไหนที่ไม่ทำไร่นาก็จะออกหาของป่า

ตอนกลางวัน ชาวบ้านก็จะรับประทานอาหารที่เตรียมมา เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วก็จะนอนพักประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นก็จะลงทำไร่นาต่อ จนถึงประมาณ 4-5 โมงเย็น

ตอนเย็น หลังจากชาวบ้านกลับจากที่ทำไร่นา ก็จะอาบน้ำ แล้วไปตลาดหาผัก หาปลา เพื่อที่จะนำมาประกอบอาหารเย็น จากนั้นญาติ พี่ น้อง ก็จะไปเที่ยวหากันพูดคุยสนทนากันในเรื่องต่าง ๆ

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์ (การทำบุญวันพระ ฯลฯ)

การเข้าโบสถ์การแสดงความรักต่อพระเจ้า การไปโบสถ์เป็นการแสดงความรักและการน้อมสการพระเจ้าของเราที่มองเห็นและสัมผัสได้ โบสถ์เป็นสถานที่ที่บรรดาผู้เชื่อมาชุมนุมกัน เพื่อเป็นพยานถึงความเชื่อและการวางใจพระเจ้าของเรา เป็นสิ่งที่คริสเตียนทุกคนต้องกระทำโบสถ์เป็นที่ที่เราถวายการสรรเสริญ การขอบพระคุณ และถวายพระเกียรติแด่พระเจ้าซึ่งเป็นที่พอพระทัยพระองค์

วิถีชีวิตรอบเดือน (ประชุมรายเดือน การพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ)

การประชุมจะประชุมเดือนละ 2 ครั้ง ก็จะพูดถึงปัญหาของชาวบ้าน การแก้ไขปัญหา รวมถึงกิจกรรมที่ทางหมู่บ้านจะจัดขึ้น ถ้ามีเรื่องด่วนก็จะประกาศประชุมด่วนเป็นกรณี

การพัฒนาหมู่บ้าน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจรก็จะมีการลงพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน เช่น การลงพื้นที่ทำการตรวจดูน้ำยังลายน การปลูกต้นไม้ในหมู่บ้าน การทำความสะอาดสถานที่สำคัญ เป็นต้น

วิธีชีวิตรอบปี (ประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

- วันอาทิตย์ ของทุกสัปดาห์ = วันสะบาโต
- 21 มีนาคม ถึง 25 เมษายน วันใดวันหนึ่ง = วันอีสเตอร์
- 25 ธันวาคม = วันคริสต์มาส
- วันสำคัญทางศาสนาอิสลาม (ปฏิทินฮิจเราะห์)
- 1 เซาวาล (เดือน10) = วันอีดูลฟิฏริ (วันออกบวช หรือวันอีตเล็ก)
- 8 ชุลฮิจญะฮ์ (เดือน12) = วันอะเราะเราะฟะฮ์ (วันเริ่มต้นพิธีฮัจญ์)
- 10 ชุลฮิจญะฮ์ (เดือน12) = วันอีดูลอัฎฮา (วันอีตฮัจญ์ หรือวันอีตใหญ่)

แบบบันทึกวิถีชีวิตของหมู่บ้าน ชุมชน

คำชี้แจง : ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิถีชีวิต มาสรุปข้อมูลเป็นวิถีชุมชน

ชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน บ้านแม่ซา

หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วิถีชุมชน

1.เดือนมกราคม

ช่วงวันขึ้นปีใหม่ชาวบ้านก็จะทำกิจกรรมกันมีมากมาย บางครอบครัวก็จะมีการรวมตัวกันของหมู่ญาติ พี่น้อง ที่ทำงานห่างไกล เพราะเป็นช่วงเวลาแห่งการหยุดยาว และมีการมอบของขวัญปีใหม่ มอบดอกไม้ กราบขอพรจากผู้ใหญ่ รวมไปถึงการส่งบัตร ส.ค.ส. ทั้งทางออนไลน์ และการัดฉบับจริง ในหมู่บ้านตอนเช้าก็จะทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน เข้าวัดฟังธรรม บำเพ็ญกุศล มีการจัดงานเลี้ยง งานรื่นเริง ในหน่วยงานต่างๆ

2.เดือนกุมภาพันธ์

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ชาวบ้านที่ทำสวนก็จะเตรียมดินให้พร้อมสำหรับการปลูกผักทอง เมื่อปลูกเสร็จแล้วก็จะดูแลให้น้ำทุกวัน ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเพื่อ ปรับปรุงสภาพดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ส่วนชาวบ้านที่ไม่ได้ทำสวนก็จะออกหากินของป่า เช่น การหาผัก หาปลา เพื่อที่จะนำมาเป็นอาหาร แต่ถ้าชาวบ้านหาได้เยอะก็จะนำมาวางขายตามตลาดหมู่บ้าน

ทางอำเภอแม่แจ่มจัดงานมหกรรมผ้าตีนจกและผลิตภัณฑ์ชนเผ่าแม่แจ่มเพื่อสืบทอดศิลปะ มรดกทางวัฒนธรรมล้านนา และภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบทอดไป ทางตำบลแม่่นาจรก็จะขอตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านมาเข้าร่วมงานมหกรรมผ้าตีนจก โดยการเตรียมการแสดงของท้องถิ่น การถ่ายทอดวิถีชีวิตคนในชุมชน ผ่านการเดินขบวนขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร และรณรงค์ให้ชาวบ้านใส่ชุดประจำเผ่าของตนเอง

3.เดือนมีนาคม

ชาวบ้านก็จะเริ่มทำการเตรียมพื้นที่ทำไร่ โดยการถอนหญ้าต้นสูงๆ ออก หรือที่เรียกว่า ทำร่น โดยใช้ มีด จอบ หรือเสียม หากต้นเล็กใช้การถอนออก และวัชพืชเพิ่งเริ่มงอก เมื่อทำการถอนหญ้าเสร็จแล้วก็จะเอามากองไว้เผื่อที่จะทำการเผา หรือรอไฟเข้าไร่ แต่ต้องเป็นช่วงที่มีประกาศให้เผาไร่ได้

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรจะจัดกีฬา อบต. ทุกปี เพื่อเป็นการพัฒนาด้านกีฬาและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนากีฬาตำบลแม่่นาจรให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ คือ เพื่อร่วมกัน ป้องกันยาเสพติด ให้ห่างไกลจากเด็ก เยาวชนและประชาชนในตำบลแม่่นาจร รวมถึงการคัดเลือกนักกีฬา เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับต่างๆ ทางหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านก็จะคัดเลือกตัวแทนในหมู่บ้านมาแข่งกีฬาแต่ละประเภท

4.เดือนเมษายน

ช่วงเดือนเมษายนก็จะเป็นวันฉลองการขึ้นปีใหม่ไทย ที่ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านาน และวันนี้ ยังเป็นวันที่ครอบครัว จะได้อยู่พร้อมหน้า ก็จะได้ใช้โอกาสนี้กลับมารวมตัวกันอีกครั้งหนึ่ง และร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งกิจกรรมในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการเล่นน้ำสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ หรือเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม ทั้งการขนทรายเข้าวัด ทำบุญ ทำทาน และมีการจัดกิจกรรมขึ้นในเทศกาลต่างๆ การสืบสานประเพณีปีใหม่เมือง ในช่วงสงกรานต์ ประเพณียี่เป็งและตั้งธรรมหลวง ในช่วงประเพณียี่เป็ง กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและออกพรรษา ฯ เป็นต้น

5.เดือนพฤษภาคม

ชาวบ้านร่วมตัวกันมาร่วมงานบุญบั้งไฟ งานบุญบั้งไฟเป็นงานบุญที่เน้นความสนุกสนานรื่นเริง พิธีบุญบั้งไฟวันจุดบั้งไฟก็จะเป็นวันที่ชาวบ้านจะเอาบั้งไฟของแต่ละกลุ่มแต่ละหมู่บ้านมาจุดแข่งกัน ถ้าของใครทำมาดีจุดขึ้นได้สูงสุดก็จะชนะแต่ถ้าของใครแตกหรือซุกก็ถือว่าแพ้ ต้องโดนลงโทษโดยการจับโยนลงโคลนหรือต้มซึ่งเป็นที่สนุกสนานอย่างยิ่ง การจุดบั้งไฟเป็นการของฝน ให้ฝนตกดี ข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์

6.เดือนมิถุนายน

ชาวบ้านที่ทำไร่ก็เริ่มเตรียมดิน เพื่อให้ผิวดินอ่อนตัว และห่อหุ้มเมล็ดข้าวโพดให้ขึ้นอยู่กับเสมอ และให้ดินมีอากาศถ่ายเทสะดวก โดยการไถและพรวนดิน ก่อนปลูกข้าวโพด จะช่วยทำลายกล้าวัชพืชให้ตายได้ ส่วนกล้าและเหง้าวัชพืชที่ตายยาก ควรตากดินนาน 10-15 วัน เพื่อให้วัชพืชตาย ก่อนปลูกข้าวโพด

7.เดือนกรกฎาคม

ชาวบ้านที่ทำนาก็จะทำการไถเตรียมดินเพื่อกำจัดวัชพืช และทำให้ดินมีสภาพเหมาะแก่การปลูกข้าว การไถครั้งแรกพลิกดินขึ้นมาแล้วเว้นช่วงให้เมล็ดวัชพืชงอก ถ้ามีความชื้นพอเหมาะจะทำให้งอกได้ดีและใช้เวลาไม่นาน แต่ถ้าดินแห้งอาจจะต้องใช้เวลานานมากขึ้น หลังจากไถแล้วมีการคราดเอาเศษส่วนวัชพืชออกจากแปลงนาและทำให้ดินละเอียด นอกจากนี้ยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้เรียบสม่ำเสมอ ถ้าเป็นนาหว่านน้ำตามและนาคั่ว ต้องทำเทือกเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อให้ดินเล่ง่ายต่อปักดำ และเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเมล็ดข้าวงอก

8.เดือนสิงหาคม

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จางและชุมชนในพื้นที่ ร่วมใจจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติและแสดงความจงรักภักดี กิจกรรมทำบุญตักบาตรถวายเป็นพระราชกุศล กิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ กิจกรรมปลูกต้นไม้และปลูกป่าชายเลนเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.เดือนกันยายน

ในช่วงนี้ชาวบ้านก็จะเตรียมตัวก่อนถึงวันสลากภัตร ซึ่งเป็นประเพณีการทำบุญประจำปี ก่อนออกพรรษาวาล้านนา สิ่งสำคัญที่สุด คือ สลากต้องมีความสวยงาม ใช้จัดปัจจัยในการเตรียมงาน ชาวบ้านก็จะนำ

ข้าวปลาอาหารพร้อมทั้งสิ่งของ ใส่ในก๊วยหรือชะลอมที่สาน ด้วยไม้ไผ่ที่สมควรแก่พระสงฆ์ต้องใช้ชามาน้อย เรียกว่า กั้นสลาก บางท้องถิ่นเรียกว่า ตานก้วยสลาก บางแห่งเรียกว่า การถวายเป็นสลากภัต นับเป็นประเพณีที่เก่าแก่ที่เกิดขึ้นในพุทธศาสนา และเป็นประเพณีทางศาสนาที่สำคัญที่ชาวนาน้อยปฏิบัติสืบต่อกันมา

10.เดือนตุลาคม

ชาวบ้านจะเริ่มทำการเก็บเกี่ยวข้าวโพด ในการเก็บเกี่ยวข้าวโพดก็จะมีญาติ พี่ น้อง มาช่วยกันให้เสร็จไปที่ละหลัง จะเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและแห้งสนิท อายุ 110-120 วัน ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ หรือสังเกตจากใบและลำต้นเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนหรือสีฟางข้าวทั้งแปลง การเก็บฝักที่ยังไม่ปอกเปลือก คือการหักฝักข้าวโพดออกจากต้นโดยไม่ปอกเปลือก และเก็บฝักแบบปอกเปลือกโดยจะใช้ไม้ปลายแหลมกรีดปอกเปลือกออก แล้วหักฝักข้าวโพดโยนกองรวมกันไว้บนพื้นดิน ในเชิงหรือกระสอบ จากนั้นก็นำข้าวโพดไปไม้ เพื่อที่จะนำไปขายตามล้งข้าวโพดในหมู่บ้าน ก็จะทำการเกี่ยวเกี่ยวข้าวโพดแบบนี้ประมาณ 2-3 เดือน

11.เดือนพฤศจิกายน

ชาวบ้านจะจัดเตรียมทำกระทงจากวัสดุที่หาง่ายตามธรรมชาติ เช่น หยวกกล้วย และดอกบัว นำมาประดิษฐ์เป็นกระทงสวยงาม ปักธูปเทียนและดอกไม้ เครื่องสักการบูชา ก่อนทำการลอยในแม่น้ำก็จะอธิษฐานในสิ่งที่มุ่งหวังพร้อมขอมาต่อพระแม่คงคา ตามคุ้มวัดหรือสถานที่จัดงานหลายแห่ง มีการประกวดกระทงประกวดนางนพมาศ และมีมหรสพสมโภชในตอนกลางคืน นอกจากนั้นยังมีการจุดดอกไม้ ไฟ พลุ ตะไล ซึ่งในการเล่นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ วัสดุที่นำมาใช้ทำกระทง ควรเป็นของที่สามารย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ

12.เดือนธันวาคม

ชาวบ้านเตรียมตัวจัดงานคริสต์มาส การเฉลิมฉลองวันประสูติของพระเยซูซึ่งตรงกับวันที่ 25 ธันวาคมของทุกปี อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมแห่งการเฉลิมฉลองในวันคริสต์มาสก็ยังมีประเพณีที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา (secular) ด้วยเช่นกัน เช่น ซานตาคลอส การส่งการ์ดอวยพร และการให้ของขวัญ เป็นต้น

ที่ว่าการอำเภอแม่แจ่มได้กิจกรรมเนื่องในวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ประกอบด้วยพิธีทางศาสนาและพิธีทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล พิธีถวายพานพุ่มดอกไม้ และพิธีถวายบังคม รวมทั้งกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ จิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ในพิธีทางศาสนา กงสุลใหญ่ฯ ได้จัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย จัดรูปเทียนเครื่องทองน้อยเบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

-

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้มงคล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช หมากผู้หมากเมีย **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-094/5 **ลักษณะวิสัย** ไม้ประดับ

ลักษณะเด่นของพืช หมากผู้หมากเมีย (ชื่อวิทยาศาสตร์: Cordyline fruticosa) เป็นพืชในวงศ์ หน่อไม้ฝรั่ง (Asparagaceae) กระจายพันธุ์ตั้งแต่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถึงเกาะนิวกีนิ เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 3-4 เมตร ลำต้นกลมเป็นลำเดี่ยวหรือเป็นกอ เมื่อโตเต็มที่จะมีเนื้อไม้ ใบเป็นใบเดี่ยวออกเรียงเวียนสลับรอบต้น แผ่นใบมีหลายแบบ ทั้งใบรูปใบหอก รูปหอกกลับ รูปแถบ ปลายใบเรียวแหลมมีสีสันแตกต่างกัน ทั้งสีเขียว เขียวขอบขาว แดงเข้มหรือแดงอมน้ำตาล ดอกออกเป็นช่อแยกแขนงที่ซอกใบใกล้ปลายยอด มีดอกย่อยสีขาวครีมหรือขาวอมแดงเรื่อจำนวนมาก บานตอนกลางคืนและมีกลิ่นหอม กลีบดอกมี 6 กลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอดเล็ก ๆ ผลกลมสีแดง เนื้อนุ่ม ภายในมีเมล็ดรูปโค้ง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429730 Y: 2080566

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 4 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 8 **เซนติเมตร** **ความสูง** 2 **เมตร**

สถานภาพ ไม้ประดับ **จำนวนที่พบ** 3 **ต้น**

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ชาวกระเหรี่ยงแม่ฮ่องสอนมักนำช่อดอกนำมาลวกกับน้ำพริกกินหรือนำไปแกงได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใช้ใบเป็นยาแก้ถ่ายเป็นเลือด ด้วยการใช้ใบสดประมาณ 30-40 กรัม นำมาต้มกับเนื้อหมู

รับประทาน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

การใช้งานด้านภูมิทัศน์ หมากผู้หมากเมียเป็นไม้ใบที่มีสีสันทสวยงาม สามารถนำมาใช้ปลูกเป็นไม้ประดับลงกระถางเพื่อประดับภายในอาคาร หรือจะปลูกไว้ในสวนที่มีแสงปานกลางถึงรำไรเพื่อเป็นจุดเด่นให้กับสวนหย่อม ริมน้ำตก ลำธาร หรือริมทะเลได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ชาวไทยใหญ่นำดอกมาใช้บูชาพระ ส่วนชาวกระเหรี่ยงแม่ฮ่องสอนจะนำใบมาใช้บูชาพระ

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ในด้านของความเชื่อ คนไทยโบราณเชื่อว่าหากบ้านใดปลูกต้นหมากผู้หมากเมียไว้เป็นไม้ประจำบ้านจะทำให้มีความอยู่เย็นเป็นสุข เพราะหมากผู้หมากเมียเป็นของคู่กันเหมือนคู่สุขคู่สมคู่บ้านคู่เมืองของคนไทย นอกจากนี้ยังใช้ใบเพื่อนำไปใช้ประกอบในงานพิธีมงคลสำคัญอีกหลายงาน เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ หรือใช้เป็นเครื่องบูชาพระ เป็นต้น และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อยู่อาศัย ควรปลูกต้นหมากผู้หมากเมียไว้ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน และผู้ปลูกควรปลูกในวันอังคาร เพราะคนโบราณเชื่อว่าการปลูกไม้เพื่อเอาคุณทั่วไปทางใบให้ปลูกกันในวันอังคาร

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ชิง รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-096/10 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ต้นกัญชง จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุกที่มีอายุเพียงปีเดียว ลำต้นเป็นสี่เหลี่ยมตั้งตรง มีความสูงได้ประมาณ 1-6 เมตร มีลักษณะอวบน้ำเมื่อเป็นต้นกล้า และจะเริ่มมีการสร้างเนื้อไม้เมื่ออายุได้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ การเจริญเติบโตของต้นจะช้าในช่วง 6 สัปดาห์แรก หลังจากนั้นจะเพิ่มความสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ 3 เมตร มีรากเป็นระบบรากแก้วและมีรากแขนงเป็นจำนวนมาก การปลูกต้นกัญชงจะปลูกด้วยการใช้เมล็ด ซึ่งใช้เวลาออกประมาณ 8-14 วัน และสามารถเก็บเกี่ยวได้เมื่อต้นอายุ 3-4 เดือน กัญชงเป็นพืชที่มีแหล่งกำเนิดในเอเชียกลางและแพร่กระจายไปสู่เอเชียตะวันออก อินเดีย และในทวีปยุโรป

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429767 Y: 2080438

ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 10 เซนติเมตร ความสูง 1-6 เมตร

สถานภาพ พืชสมุนไพร จำนวนที่พบ 10 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ชิงนำมาทำอาหารได้หลากหลาย ชิงอ่อนใช้เป็นผักจิ้ม ใช้ทำผัดชิง ใส่ในยำเช่นยำหอยแครง ใส่ในแกงฮังเล น้ำพริก กุ้งจ่อม ซอยใส่ในต้มส้มปลา เมี่ยงคำ ไก่สามอย่าง ใช้ทำชิงตอง ใส่ในบัวลอยไข่หวาน เพื่อดับกลิ่นคาวไข่ [5]ทำเป็นอาหารหวาน เช่น น้ำชิง เต้าฮวย ชิงแช่อิ่ม ขนมปังชิง และยังทำเป็นชิงผงสำเร็จรูป สำหรับชงดื่ม

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เหง้า : รสหวานเผ็ดร้อน ขับลม แก้ท้องอืด จุกเสียด แน่นเฟ้อ คลื่นไส้อาเจียน แก้อบไอ ขับเสมหะ แก้บิด เจริญอากาศธาตุ สารสำคัญในน้ำมันหอมระเหย จะออกฤทธิ์กระตุ้นการบีบตัวของกระเพาะอาหารและลำไส้ ใช้เหง้าแก่ทุบหรือบดเป็นผง ชงน้ำดื่ม แก้อาการคลื่นไส้อาเจียน แก้อุจจาระ แน่นเฟ้อ เหง้าสด ตำคั้นเอาน้ำผสมกับน้ำมะนาว เติมน้ำเล็กน้อย จิบแก้ไอ ขับเสมหะ

ต้น : รสเผ็ดร้อน ขับลมให้ผายเรอ แก้อุจจาระ แก้ท้องร่วง

ใบ : รสเผ็ดร้อน บำรุงกำลัง แก้ฟกช้ำ แก้น้ำ แก้ขัดปัสสาวะ แก้อาการไข้ ฆ่าพยาธิ

ดอก : รสเผ็ดร้อน แก้อาการประสาทซึ่งทำให้ใจชุ่มฉ่ำ ช่วยย่อยอาหาร แก้ขัดปัสสาวะ

ราก : รสหวานเผ็ดร้อน ขับลม แก้อาการ เจริญอาหาร แก้อาการ แก้อาการ ขับเสมหะ แก้บิด

ผล : รสหวานเผ็ด บำรุงน้ำนม แก้ไข้ แก้อาการ เจ็บคอ แก้อาการ เป็นยาอายุวัฒนะ

แก่น : ฝนทำยาแก้คัน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ด้านความงามนั้นมีผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ใช้บำรุงผิวที่มีส่วนผสมของขิงอีกด้วย

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

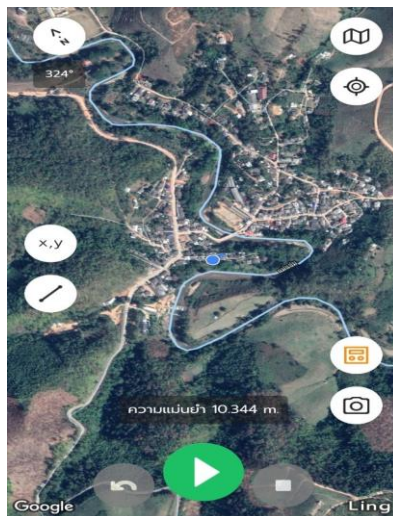
ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ ในเหง้าขิงมี น้ำมันหอมระเหยอยู่ประมาณ 1-3 % ขึ้นอยู่กับวิธีปลูกและช่วงการเก็บรักษา ในน้ำมันประกอบด้วยสารเคมี ที่สำคัญคือ ซิงจิเบอรีน (Zingiberene) , ซิงจิเบอรอล (Zingiberol) , ไบซาโบลิน (bisabolene) และแคมฟิน (camphene) มีน้ำมัน (oleo - resin) ในปริมาณสูง เป็นส่วนที่ทำให้ขิงมีกลิ่นฉุน และมีรสเผ็ด ส่วนประกอบสำคัญ ในน้ำมันชั้น ได้แก่ จิงเจอร์อล (gingerol) , โชกาออล (shogaol) , ซิงเจอโรน (zingerine) มีคุณสมบัติเป็นยากัดบูด กันเหิน ใช้ใส่ในน้ำมันหรือไขมัน เพื่อป้องกันการบูดเหิน สารที่ทำให้ขิงมีคุณสมบัติเป็นยากันบูด กันเหินได้คือ สารจำพวกฟีนอลิก

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยฯ ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นทุเรียนหรือทุเรียน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-099/20 **ลักษณะวิสัย** พืชตระกูลบอน มีหัวอยู่ใต้ดิน **ลักษณะเด่นของเป็นต้น** ต้นเป็นพืชตระกูลบอน มีหัวอยู่ใต้ดิน ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่ รูปร่างเป็นรูปหอก มีนวลเคลือบแผ่นใบ ก้านใบยาวกลมมีนวลเคลือบ ต้นมี 2 ชนิด คือ ชนิดสีเขียวยาว ใบมีสีเขียวอ่อน ก้านใบสีเขียวอมขาว ชนิดสีม่วง ใบและก้านใบสีม่วง ออกดอกเป็นช่อเชิงลด มีกาบหุ้ม ก้านช่อดอกกลมยาว มีกาบหุ้มจนมืด เมื่อดอกยังไม่บาน ช่อดอกทรงกระบอก กลุ่มช่อดอกเพศผู้อยู่ด้านบน ตรงกลางกลุ่มช่อดอกไม่มีเพศ ช่อดอกเพศเมียอยู่ด้านล่าง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429767 Y: 2080438

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 1 เมตร **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ พืชตระกูลบอน **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

กินก้านที่โตเต็มที่ที่เป็นฝัก โดยลอกเอาเปลือกเขียวที่หุ้มอยู่ออก กินเป็นผักสดจิ้มน้ำพริก แก้วแกงรสจัด ส้มตำ ใบอ่อนและก้านขาวเหนียวนำไปแกงส้มใส่ปลาปรุงเป็นผักในแกงแคหรือแกงกะทิ ชาวไตนิยมนำก้านไปแกงเหลืองใส่ปลา “เปิบ” สดๆคู่กับน้ำพริก ส้มตำ ลาบ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ลำต้นใต้ดิน สุมเป็นถ้ำแก้พิษไข้ พิษร้อน พิษตานซาง ลำต้นใต้ดินสด รักษาแผล กัดผ้า กัดหนอง แก้โรคเถาตานในท้อง

ภาคเหนือใช้ผลสดผสมกับน้ำผึ้งกินละลายเสมหะ

รากของบอน สรรพคุณแก้ท้องเสีย แก้อาการเจ็บคอ แก้เสียงแหบ

หัวของบอน สรรพคุณเป็นยาระบาย ช่วยขับปัสสาวะ ห้ามเลือด รักษาฝี ช่วยขับน้ำมันของสตรี ช่วยลดความดันโลหิต

ลำต้นของบอน สรรพคุณรักษาแผลจากงูกัด

ก้านใบบอน สรรพคุณแก้พิษคางคก ลดอาการอักเสบ

น้ำยางของบอน สรรพคุณถอนพิษแมลงสัตว์กัดต่อย ช่วยกำจัดหูด

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นำใบมาใช้เป็นภาชนะในการใส่น้ำ

ก้านสามารถนำมาตากแห้งทำเป็นเชือก และ วัตถุดิบในการจักสาน ดอกของบอนสวย
สามารถปลูกเป็นไม้ประดับได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ ต้นบอน มียาง ซึ่งยางของบอนมีพิษ น้ำยางของบอนและลำ
ต้นของบอน หากสัมผัสผิวหนังจะทำให้เกิดอาการคันและปวดแสบปวดร้อน ทำให้อักเสบ บวม และ ผิวหนังพอง
หากนำมารับประทานแบบสดๆ จะทำให้คันคออย่างรุนแรง เป็นพิษรุนแรงจะทำให้พูดไม่ได้ ลิ้นหนึ่ก คั้นปาก
ลำคอบวม

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช หญาแฟก **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-100/2 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้นจำพวกปาล์ม

ลักษณะเด่นของเป็นต้น มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชียเขตร้อน จัดเป็นไม้ยืนต้นจำพวกปาล์ม มีความสูงของต้นประมาณ 10-15 เมตร ลำต้นตั้งตรง เป็นต้นเดี่ยวไม่แตกกิ่งก้าน ลักษณะของลำต้นเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 8-12 เซนติเมตร เปลือกลำต้นเป็นรอยขั้วรอบ ๆ ขึ้นไปตลอดลำต้น ในระยะแรกจะเจริญเติบโตด้านกว้างและด้านสูง แต่หลังจากหยุดการเจริญเติบโตจะเจริญเติบโตด้านความสูง ต้นหมากมีตายอดส่วนปลายสุดของลำต้น ถ้ายอดตายหมากจะตาย ตายอดจะเป็นที่เกิดของใบหลังจากใบร่วงหล่นจะทิ้งรอยติดของใบไว้ เรียกว่าข้อ ข้อของต้นหมากสามารถคำนวณหาอายุหมากได้ 1 ปี โดยหมากจะมีใบหรือข้อเพิ่มขึ้น 5 ใบ หรือ 5 ข้อ ต้นหมากจะมีเนื้อเป็นเส้นยาวจับตัวกันแน่นบริเวณเปลือกนอกลึกเข้าไปประมาณ 2 เซนติเมตร แต่ส่วนกลางของลำต้นเป็นเส้นไม่อัดแน่น และมีเนื้อไม้อ่อนนุ่มคล้ายกับฟองน้ำ จึงทำให้ต้นหมากเหนียวและสามารถโยกเอนได้มาก ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด เจริญเติบโตได้ดีที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลสูงกว่า 700 เมตรบริเวณที่พบ หมู่ 6 บ้านแม่วาก

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429771 **Y:** 2080618

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เมตร **ความสูง** 10-15 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผลอ่อนมีรสฝาดหวาน สรรพคุณเป็นยาช่วยทำให้เจริญอาหาร

เปลือกผลมีสรรพคุณเป็นยาบำรุงธาตุ

รากมีรสฝาดเย็น มีสรรพคุณเป็นยาแก้โรคภัย

ผลใช้เป็นยาแก้โรคเบาหวาน ด้วยการใช้น้ำหมากที่กินกับพลูแบบสด 1 ลูก นำมาผ่าเป็น 4 ซีก ต้มกับน้ำ 1 ลิตร จนเดือดหรือประมาณ 10 นาที ใช้ดื่มก่อนอาหารครั้งละครึ่งแก้วเช้า กลางวัน และเย็น เมื่อนำตาลในเลือดลดลงก็ให้นำมาต้มดื่มแบบวันเว้นวันได้ ซึ่งหมากจะมีฝาด จึงช่วยสมานแผลของผู้เป็นโรคเบาหวานให้หายเร็วขึ้นได้อีกด้วย

ใบมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไข้ แก้หวัด

รากหมากใช้ผสมกับรากมะพร้าว รากมะกอก รากมะปรางเปรี้ยว รากมะปรางหวาน ลูกกระจับน้ำ ลูกบัวหลวง เกสรบัวหลวง และหัวแห้ว ใช้กินเป็นยาแก้พิษผิดสำแดงไข้

รากนำมาต้มกับน้ำเป็นยาแก้พิษร้อนภายใน แก้พิษไข้และอาบเป็นยาแก้ไข้ แก้หวัดก็ได้
หมากมีสรรพคุณในการรักษาโรคมalariaเรื้อรัง ช่วยขับเหงื่อ
ดอกเพศผู้ เป็นยาหอม ช่วยแก้กระหายน้ำ

ยารักษาโรค ไข้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

นำเนื้อในผลมาต้มกับน้ำแล้วป้อนให้หนูทดลองกิน พบว่าภายใน 20 นาที สามารถฆ่าพยาธิ
ในหนูทดลองได้

หมากมีสารอัลคาลอยด์ที่มีฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อราและฆ่าเชื้อไวรัส

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ เนื้อผลมีฤทธิ์ฆ่าพยาธิตัวกลมและพยาธิตัวแบนได้ดี เพราะมี
สาร Arecoline ซึ่งมีฤทธิ์ทำให้พยาธิมินชาได้ โดยเฉพาะใช้เป็นยาถ่ายพยาธิในหมู่มักมีประสิทธิภาพดีมาก
สารสกัดด้วยเอทานอลจากเนื้อของผลหมากสง มีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญของค่น้ำได้

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ฝั่ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นอ้อ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-101/53 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุก คล้ายจำพวกไผ่ มีความสูงของต้นประมาณ 2-5 เมตร ลำต้นเหนือดินเป็นสีเขียว ผิวลำต้นเรียบมัน เนื้อแข็ง โคนลำต้นมีกาบใบหุ้มอยู่ และบริเวณกาบใบมีสีขาวปกคลุม รากใต้ดินเจริญเติบโตขนานกับผิวดิน มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-1.6 เซนติเมตร ถ้าอยู่ในดินทราย อาจ ยาวได้ถึง 10 เมตร เปลือกรากเป็นสีเหลือง ส่วนเนื้อในรากเป็นสีขาว ภายในกลวง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429786 Y: 2080487

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 10 เซนติเมตร **ความสูง** 2-5 เมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุก **จำนวนที่พบ** 53 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

รากอ้อเล็ก มีรสชุ่ม เป็นยาเย็น ออกฤทธิ์ต่อปอดและกระเพาะ ใช้เป็นยาแก้ร้อนในกระหาย น้ำ ทำให้ชุ่มคอ ลดไข้ตัวร้อน ช่วยขับไฟในปอดและกระเพาะ ช่วยแก้อาการใจคอหงุดหงิด

รากมีสรรพคุณเป็นยาแก้เลือดกำเดาไหล ช่วยแก้เหงือกบวม เลือดออกตามไรฟัน ช่วยแก้ อาการอาเจียน ช่วยแก้อาการเจ็บคอ

ตำรับยาแก้ไอให้ใช้รากอ้อเล็กสด 100 กรัม, ถั่วดำ 50 กรัม, ถั่วแดง 50 กรัม, ถั่วเขียว 50 กรัม นำมารวมกันต้มน้ำจนถั่วเปื่อย ใส่น้ำตาลทรายแดงลงไปเล็กน้อย จึงคั้นเอาแต่น้ำมาแบ่ง รับประทานครั้งละ 30 ซีซี วันละ 1-2 ครั้ง โดยให้รับประทานติดต่อกันประมาณ 1 สัปดาห์

รากใช้เป็นยาแก้หลอดลมอักเสบ ตำรับยาแก้ไอ ขับเสมหะ แก้ร้อนในปอด แก้ หลอดลมอักเสบ ระบุให้ใช้รากอ้อเล็กสด 60 กรัม, รากบัว 60 กรัม, กล้วยาคา 60 กรัม นำมารวมกันต้มน้ำ แบ่งรับประทาน 3 ครั้ง

รากใช้เป็นยาแก้ปอดอักเสบ ตำรับยาแก้ปอดอักเสบเป็นหนอง ระบุให้ใช้รากอ้อเล็กแห้ง 30 กรัม, ดอกสายน้ำผึ้ง 30 กรัม, ลูกเดือย 15 กรัม, เมล็ดฟัก 12 กรัม, เถ้งยี่ง 10 กรัม, กี้กแก้ 10 กรัม นำมา รวมกันต้มน้ำรับประทาน

รากมีสรรพคุณเป็นยาขับปัสสาวะ ช่วยแก้ปัสสาวะปวดแสบปวดร้อน

ยารักษาโรค ไข้กับสัตว์
 ไม่นิยมนำมาใช้
เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ
 ไม่นิยมนำมาใช้
ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช
 ไม่นิยมนำมาใช้
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม
 ไม่นิยมนำมาใช้
ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา
 ไม่นิยมนำมาใช้
อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ –

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช บวบงู **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-104/10 **ลักษณะวิสัย** เป็นไม้เถาเลื้อย

ลักษณะเด่นของเป็นต้น บวบงู (Bob-Ngu) เป็นพืชผักสมุนไพร เป็นไม้เถาเลื้อย มีอายุสั้นเพียงปีเดียว มีลำต้นเดี่ยว ลำต้นมีลักษณะกลมๆ ลำต้นเป็นเถาเลื้อย เถาแข็งและเหนียว มีสีเขียว เป็นใบเดี่ยว มีลักษณะรูปร่างฝ่ามือ มรรอยเว้า มีสีเขียว ดอกจะมีสีเหลือง ผลคล้ายงู ผลมีลักษณะกลมเรียวยาว โค้งยาวบิดงอ ปลายผลแหลม เปลือกบางผิวเรียบ ผลจะมีสีเขียวมีลายเส้นสีขาวตามยาว มีเมือกเล็กน้อย มีไส้ภายในผล มีเมล็ดอยู่ข้างใน เนื้อนุ่มชุ่มน้ำ มีรสชาติขมอ่อนๆ ใช้ผลอ่อนประกอบอาหาร

ลำต้น เป็นไม้เถาเลื้อย มีอายุสั้นเพียงปีเดียว หรือฤดูเดียว มีลำต้นเดี่ยว เป็นเถามีลักษณะกลมๆ มีเถาแข็งและเหนียว มีขน มีสีเขียว เถาม้วนพันสิ่งยึดเกาะได้ดี มีมือเกาะเส้นเล็กๆ ออกตามเถา

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429762 Y: 2080441

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 1 เมตร **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ พืชผักสมุนไพร จำนวนที่พบ 10 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เป็นทั้งผักและผลไม้ ถ้าอยู่ในช่วงผลอ่อนก็รับประทานเป็นผักสด หรือรับประทานเป็นผักจิ้ม น้ำพริก ใช้เป็นเครื่องเคียงกินกับยำกับน้ำพริก

ถ้าสุกใช้รับประทานเป็นผลไม้รสชุ่มเย็น นิยมรับประทานกับน้ำแข็งใส น้ำเชื่อมกะทิแต่งไทย

นำมาแปรรูปใช้ทำเป็นของหวาน เช่น น้ำปั่น น้ำกะทิแต่งไทย ผลไม้แห้ง แยมแต่งไทย เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับคน

แก้ท้องน้ำดีอุจจาระ ขับพยาธิ ช่วยระบายความร้อนจากร่างกาย

เป็นพืชที่มีแคลอรีและไขมันต่ำ จึงเหมาะกับผู้ควบคุมน้ำหนัก

มีไฟเบอร์สูง ทำให้ย่อยง่าย ดีต่อระบบขับถ่าย เหมาะกับผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวาน

น้ำที่สกัดจากใบของบวบงู ช่วยลดอาการผดผื่นที่เกิดขึ้นกับหัวใจ เช่นใจสั่น น้ำที่สกัดจาก

บวบงู เมื่อนำมาใช้ขนาดผล จะช่วยผมร่วงและกำจัดรังแค

รากบวบงูเป็นยาชูกำลังและยาระบายอ่อนๆ

ช่วยล้างสารพิษได้ดี จึงเหมาะที่จะใช้ในกระบวนการดีท็อกซ์

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช สารระเหย รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-01/20 ลักษณะวิสัย พืชล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช เป็นพืชในตระกูลวงศ์มินต์, วงศ์กะเพรา มีแหล่งกำเนิดมาจากแถบยุโรปตอนใต้ และแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เมื่อโตเต็มที่ที่มีความสูงประมาณ 70 - 150 เซนติเมตร ส่วนใบจะมีลักษณะ คล้ายคลึงกับใบพืชในตระกูลมินต์ มีกลิ่นหอมคล้ายใบมะนาว และทุก ๆ ปลายฤดูร้อนต้นสาระแหน่จะออก ดอกสีขาว ๆ ที่เต็มไปด้วยน้ำหอมและน้ำหวานอยู่ภายใน นี่ดึงดูดใจให้ผึ้งมาดูดน้ำหวาน จากเหตุนี้ทำให้ สาระแหน่อยู่ในสกุลเมลิสสา (Melissa: ภาษากรีก แปลว่าน้ำผึ้ง) และยังมีรสชาติคล้ายคลึงกับ ตะไคร้หอม, มะนาวและแอลกอฮอล์

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429719 Y : 2080560

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 50 เมตร ความสูง 2-3 เซนติเมตร

สถานภาพ พืชล้มลุกเลื้อยตามพื้นดิน จำนวนที่พบ 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบสดและลำต้น ใช้ลดกลิ่นคาวของอาหารจำพวกพว้า ยำ และลาบ ใช้แต่งกลิ่นเครื่องต้มและเหล้า

ยารักษาโรค ใช้กับคน

สาระแหน่ นั้นมีสรรพคุณมากมาย เช่น เป็นยาดับร้อน ถอนพิษไข้ ขับลม ขับเหงื่อ รักษาอาการ หัวใจได้ และยังสามารถแก้อาการ ปวดท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อได้ และหากนำน้ำ ที่คั้นจากต้น และใบมาใช้ดื่ม ก็จะช่วย ขับลมในกระเพาะได้ หรือใครจะกินสดๆ เพื่อดับกลิ่นปากก็ยังได้ นอกจากนี้ การบริโภคสาระแหน่ ยังช่วยให้สมอง ปลอดโปร่ง โล่งคอ ป้องกัน ไข้หวัด บำรุงสายตา และช่วยให้หัวใจแข็งแรง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ทั้งใบและลำต้นมีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งประกอบด้วยสารเมนทอล (Menthol) โลโมนีน (Limonene) นีโอเมนทอล (Neomenthol)

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

สาระแหน่ สามารถทำลายแบคทีเรีย

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

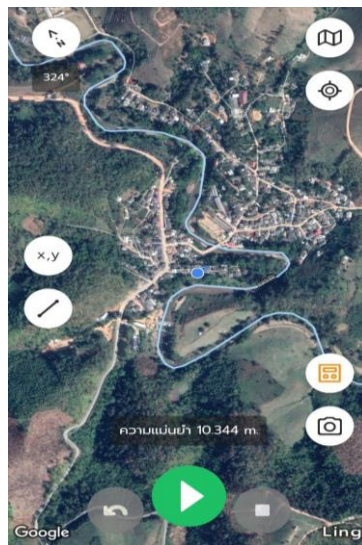
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาเกี่ยวข้องกับศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญมณี) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जारเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช บอนสี **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-03/15 **ลักษณะวิสัย** ไม้ประเภทล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช บอนสีเป็นไม้ประดับ ที่มีใบสีสนและลวดลายโดดเด่นสวยงาม จนได้รับการขนานนามว่า “ราชินีแห่งไม้ใบ” (Queen of the Leafy Plants)

เป็น พืชในวงศ์ Araceae สกุล Caladium มีถิ่นกำเนิดแถบทวีปอเมริกาใต้และประเทศในเขตร้อนทั่วไป กล่าวกันว่าบอนสีเริ่มแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเสด็จพระราชดำเนินยุโรป รวปี พ.ศ. 2444 ทรงนำพันธุ์ไม้หลายชนิดจากยุโรปเข้ามาปลูกในประเทศไทย ในจำนวนพันธุ์ไม้เหล่านี้มีบอนฝรั่งหรือบอนสีรวมอยู่ด้วย ในช่วงแรกปลูกเลี้ยงกันเฉพาะในกลุ่มของเจ้านายและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ต่อมาบอนสีได้ขยายวงกว้างออกสู่พระอารามหลวงและตามวัดต่างๆ เมื่อความนิยมเริ่มเสื่อมลง ทำให้กระจายออกมาสู่ประชาชนทั่วไป จนมีการสั่งซื้อบอนสีมาจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากบอนสีนั้นมีราคาสูงมาก และไม่ค่อยจะเปิดเผยวิธีการปลูกเลี้ยงและการผสมพันธุ์บอนใหม่ๆ

ปัจจุบันบอนสียังคงได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ได้มีการปลูกเลี้ยงและผสมพันธุ์บอนสีออกมาใหม่มากมาย ทำให้เกิดลูกไม้ใหม่ที่มีรูปร่าง สีสน และลวดลายของใบหลากหลายขึ้น สายพันธุ์บอนสีที่เกิดขึ้นใหม่ (ลูกไม้) จะมีราคาแพงมาก ถึงหลักพันหลักหมื่น

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429724 Y: 2080545

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 1 เมตร **ความสูง** 0.5 เมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุก **จำนวนที่พบ** 15 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมมารับประทาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน

รากนำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้อาการเจ็บคอและเสียงแหบแห้ง

รากนำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ท้องเสีย

หัวใช้เป็นยาระบาย และ ช่วยขับปัสสาวะ

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ในสมัยโบราณบอนสีเป็นไม้มงคลที่นิยมปลูกติดไว้ในบ้านพักอาศัยและจะทำให้บ้านที่ปลูกมีความสุขความเจริญเป็นสิริมงคลแก่บ้านพักอาศัยทำให้คนในบ้านมีความสุขกัน

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ชา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยฯลฯ

ชื่อพืช ผักเชียงดา รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-005/5 **ลักษณะวิสัย** เถาไม้เลื้อย

ลักษณะเด่นของพืช ผักเชียงดา *Gymnema inodorum* (Lour.) Decne. หรือผักจินดา ผักพื้นบ้านที่พบมากในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นพืชในวงศ์ APOCYNACEAE เป็นไม้เถาเลื้อย ลำต้นเมื่อยังอ่อนมีสีขาวเข้ม ใบเดี่ยว ออกคู่ตรงกันข้าม ใบรูปหอกกว้าง ปลายใบเรียวแหลม โคนใบโค้งสอบแคบโค้งมน หรือเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน ดอกออกเป็นช่อกระจุกจากซอกใบ ดอกย่อย กลีบเลี้ยงสีเขียว กลีบดอกสีขาว สีเหลืองอ่อน หรือเหลืองอมส้ม เกสรตัวผู้เป็นกระจุกแน่น ผล เมื่อยังอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีน้ำตาลคล้ำ มี 2-3 เมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429725 Y: 2080554

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 1 เมตร **ความสูง** 1.5-3 เมตร

สถานภาพ เถาไม้เลื้อย **จำนวนที่พบ** 5 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบอ่อนและยอดอ่อนของผักเชียงดาสามารถนำมาเป็นอาหาร ทั้งผัดลวกจิ้ม น้ำพริก ผัดใส่ไข่ หรือใส่ในแกง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผักเชียงดา ลดระดับน้ำตาลในเลือดและรักษาเบาหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

สกัดชาไปนินที่แยกที่ได้สารสกัด 75% เอทานอลของใบเชียงดาและสารไตรเทอร์ปีนอยด์จากผักเชียงดาสามารถยับยั้งการหดเกร็งของลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาที่ถูกกระตุ้นด้วยโพแทสเซียม

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

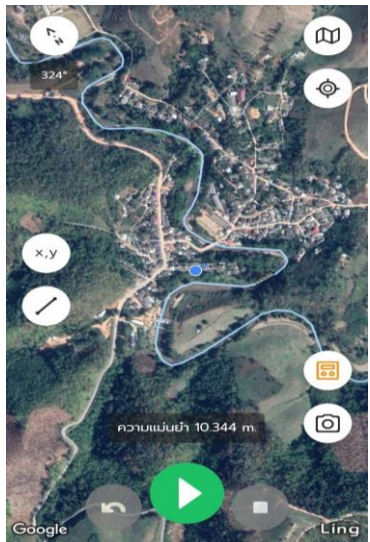
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

เหนือ

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงา
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ฝั่ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช สับปะรด **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-006/10 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุกอายุหลายปี

ลักษณะเด่นของเป็นต้น รูปลักษณะ ไม้ล้มลุกอายุหลายปี สูง 90-100 ซม. มีลำต้นอยู่ใต้ดิน ใบเดี่ยวเรียงสลับ ซ้อนกันถี่มารอบต้น กว้าง 6.5 ซม. ยาวได้ถึง 1 เมตร ไม่มีก้านใบ ดอกช่อออกจากกลางต้น มีดอกย่อยจำนวนมาก ผลเป็นผลรวม รูปทรงกระบอก มีใบเป็นกระจุกที่ปลาย

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่วาก

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429662 Y: 2080601

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 7 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 10 เซนติเมตร **ความสูง** 90-100 เซนติเมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุก **จำนวนที่พบ** 4 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผล สามารถนำมารับประทานได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

มีเอนไซม์ย่อยโปรตีนชื่อบรอมีเลน (bromelain) ช่วยย่อยโปรตีนไม่ให้ตกค้างในลำไส้ และ มีเกลือแร่ วิตามินซีจำนวนมาก และนำไปใช้ในอุตสาหกรรมทางการแพทย์เพื่อรักษาอาการอักเสบของเนื้อเยื่อ

ช่วยบรรเทาอาการแผลเป็นหนอง ช่วยขับปัสสาวะ แก้อ่อนกระสับกระส่าย กระหายน้ำ แก้ อาการบวม น้ำ ปัสสาวะไม่ออก บรรเทาอาการโรคบิด ช่วยย่อยอาหารพวกโปรตีน แก้อท้องผูก เป็นยาแก้โรค นิ้ว แก้ก้นแตกส่วนของรากสับปะรด นำมาใช้เป็นยาแก้กระษัย บำรุงไตได้ ช่วยในการฆ่าตัวอ่อนของหนอนแมลงวันได้

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ช่วยในการฆ่าตัวอ่อนของหนอนแมลงวันได้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ดัดแปลงเป็นไม้ประดับได้

นำไปใช้ในการผลิตเบียร์เพื่อป้องกันการตกตะกอนทำให้เบียร์ไม่ขุ่น

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญตราาย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
 ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
 วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช สับปะรดสี รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-06/2 ลักษณะวิสัย แบบอิงอาศัย

ลักษณะเด่นของพืช สับปะรดสีเป็นพันธุ์ไม้ประดับที่มีใบเป็นกลีบแข็งๆ แผ่ออกไปรอบๆ ข้างบนใบมี ลวดลายและสีสันทึบสวยงามแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ชนิดพันธุ์ เป็นไม้ที่เจริญเติบโตช้า ดูแลง่าย สามารถทน แล้งได้ดี มีช่อดอกยาวสูง สีกลีบดอก กลีบเลี้ยง และใบที่ฉูดฉาดคงอยู่นานหลายสัปดาห์หรืออยู่ได้หลายเดือน และจะงอกต้นเล็กๆ ออกมารอบๆ ต้นสามารถตัดแยกไปปลูกเป็นต้นใหม่ได้ สับปะรดสีสามารถทนทานอยู่ได้ ทั้งในที่ที่มีแสงมากและแสงน้อย แต่ถ้าได้รับแสงมากจะทำให้ใบมีสีสันทึบสวยงามน่ามองยิ่งขึ้น

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429731 Y: 2080567

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 30 เมตร ความสูง 30 เซนติเมตร

สถานภาพ ไม้ประดับ จำนวนที่พบ 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ปลูกประดับในอาคาร ปลูกประดับสวน ปลูกเป็นไม้กระถาง

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

มีคุณสมบัติในการดูดสารพิษ

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

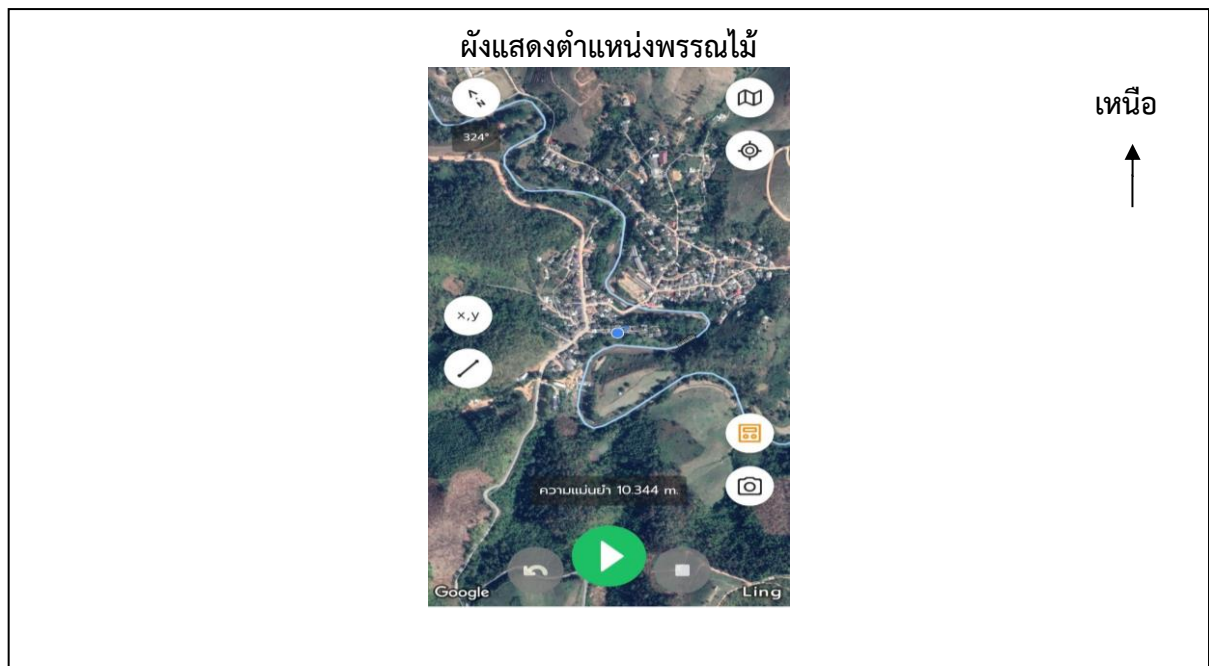
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ในแง่ของโหราศาสตร์ มีความเชื่อว่า เมื่อปลูกต้นสับปะรดสีจะช่วยทำให้ชีวิตราบรื่น ไร้

อุปสรรค

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญมณี) ระบุ -

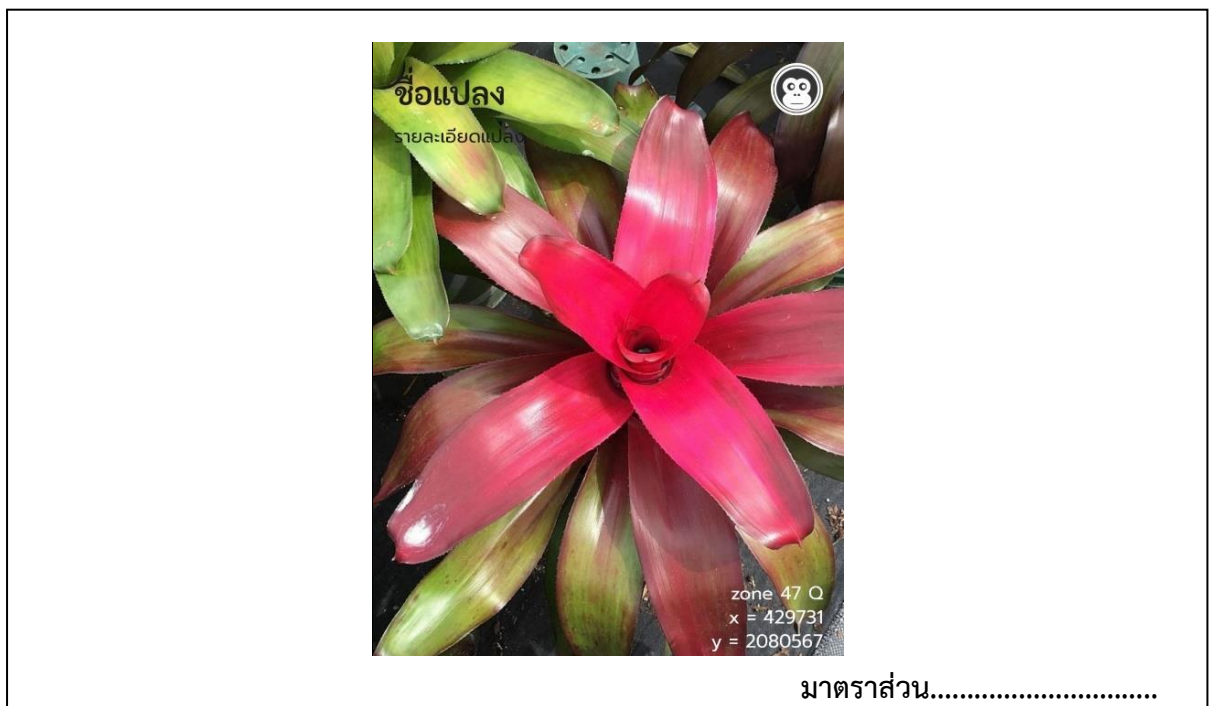

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช พริกชี้ฟ้า **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-07/30 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มขนาดเล็ก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ไม้ล้มลุก สูง 0.5-1.5 เมตร ใบเดี่ยวออกตรงกันข้ามหรือออกสลับ รูปใบหอก กว้าง 1-4 เซนติเมตร ยาว 2-8 เซนติเมตร ดอกสีขาว ออกเดี่ยวตามซอกใบและปลายกิ่ง โคนกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก ดอกห้อยลง เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร เกสรตัวผู้ 5 อัน ผลรูปทรงกระบอกยาว ปลายเรียวแหลม มักโค้งงอ ยาว 6-9 เซนติเมตร ผิวเป็นมันสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือสีแดง มีเมล็ดแบนสีน้ำตาลจำนวนมาก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429728 Y: 2080552

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1-3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 **เมตร** **ความสูง** 0.5-1.5 **เมตร**

สถานภาพ พืชล้มลุก **จำนวนที่พบ** 30 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ยอดอ่อนและผลแก่ใช้เครื่องประกอบอาหาร

ยอดอ่อนและใบอ่อนสามารถนำมาประกอบอาหารได้ เช่น แกงอ่อม แกงเลียง เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับคน

พริกมีสรรพคุณช่วยให้เจริญอาหาร บำรุงธาตุในร่างกาย ช่วยแก้กระษัย

สารแคปไซซินที่มีอยู่ในพริกทุกชนิด จะมีสรรพคุณช่วยระบบหายใจ หัวใจ และความดัน

พริกสามารถลดความดันโลหิตได้ เพราะทำให้เลือดอ่อนตัว และทำให้ระบบการไหลเวียนของเลือดเป็นไปได้อย่างดี ช่วยเร่งการย่อยสลาย ขับเหงื่อ และช่วยลดน้ำหนักได้ดี ช่วยลดอาการหวัดคัดจมูก ช่วยแก้ไอเจ็บ ช่วยขับเสมหะ

พริกสามารถช่วยกระตุ้นการทำงานของกระเพาะอาหาร ทำให้ระบบการย่อยอาหารทำงานได้ดีขึ้น

ต้นนำมาเผาให้เป็นถ่าน มีสรรพคุณใช้ขับปัสสาวะเช่นกัน ช่วยรักษาแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก ช่วยแก้หิด กลาก เกื้อหนุน ช่วยยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์บางชนิดได้ ช่วยแก้อาการเคล็ดขัดยอก แก้อาการปวดตามข้อ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ปวดตามบั้นเอว ฟกช้ำดำเขียว ช่วยทำให้การไหลเวียนของเลือดดีขึ้น และช่วยแก้ตะคริวได้ ต้นนำมาเผาให้เป็นถ่าน ใช้เป็นยาแก้เส้นเอ็นพิการ แก้ปวดเมื่อย

เมล็ดก็มีสรรพคุณช่วยแก้เส้นเอ็นพิการได้เช่นกัน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ได้มีการทดลองใช้สาร Capsaicin กับหนู

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

มีคุณสมบัติในการดูดสารพิษ

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช กะเพราขาว รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-013/45 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของเป็นต้น เป็นไม้พุ่มเตี้ยความสูงประมาณ 1-3 ฟุต ต้นค่อนข้างแข็ง แตกกิ่งก้านสาขามาก ก้านเป็นขน ก้านใบยาว รูปใบรีว โคนใบรูตในลักษณะรีวปลายมนรอบขอบใบเป็นหยัก พื้นใบด้านหน้าสีเขียว หรือแดงแก่กว่าด้านหลัง ซึ่งมีกระดูกใบนูนเห็นได้ชัด ดอกออกเป็นช่อตั้งขึ้นคล้ายฉัตร ออกบริเวณปลายยอดและปลายกิ่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก รูปคล้ายระฆัง กลีบดอกมีทั้งชนิดสีขาวลายม่วงแดงและสีขาว เมล็ดอยู่ภายในกลีบ กลีบเลี้ยงสีม่วง ผลแห้งแล้วแตกออก เมื่อเมล็ดแก่สีดำ เมื่อนำไปแช่น้ำเปลือกหุ้มเมล็ดพองออกเป็นเมือก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429733 Y: 2080558

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 20 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ พืชสมุนไพร จำนวนที่พบ 45 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใช้ในการประกอบอาหารและช่วยดับกลิ่นคาวของเนื้อสัตว์ ในเมนูกะเพราสุตโปรด เช่น ผัดกะเพรา แกงเลียง แกงป่า แกงคั่ว แกงเขียวหวาน แกงส้มมะเขือขื่น ผัดกบ ผัดหมู ผัดปลาไหล ปลาปลาดุก ปลากระทิง หรือนำใบกะเพรามาทอดแล้วใช้โรยหน้าอาหารเมนูต่าง ๆ ก็ได้ ฯลฯ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใช้ทำเป็นยาอายุวัฒนะ (the elixir of life)

ใบ บำรุงธาตุไฟธาตุ ขับลมแก้ปวดท้องอุจจาระ แก่ลมตานขาง แก่จุกเสียด แก่คลื่นเหียน อาเจียน แก่โรคบิด และขับลม

เมล็ด เมื่อนำไปแช่น้ำเมล็ดจะพองตัวเป็นเมือกขาว ใช้พอกบริเวณตา เมื่อตามีผง หรือฝุ่นละอองเข้า ผงหรือฝุ่นละอองนั้นก็ออกมา ซึ่งจะไม่ทำให้ตาเรานั้นช้ำอีกด้วย

ราก ใช้รากที่แห้งแล้ว ชงหรือต้มกับน้ำร้อนดื่ม แก่โรคธาตุพิการ

น้ำสกัดทั้งต้นมีฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้ สามารถรักษาแผลในกระเพาะอาหาร ในใบมีฤทธิ์ขับน้ำดี ช่วยย่อยไขมันและลดอาการจุกอก

ใบและกิ่งสดเมื่อนำมาสกัดน้ำมันหอมระเหยโดยการต้มกลั่น (hydrodistillation) ได้น้ำมันหอมระเหยร้อยละ 0.08-0.10 ซึ่งมีราคา 10,000 บาทต่อกิโลกรัม

แก้ลม ขับลม จุกเสียดในท้อง เป็นยาตั้งธาตุ แก้ปวดท้อง ท้องขึ้น ใช้รักษาโรคของเด็ก คือเอาใบกะเพรามาตำละเอียดกับน้ำผึ้ง หยอดให้เด็กแรกเกิดกินเรียกว่าถ่ายขี้เถา หรือตำแล้วบิบน้ำผสมกับ

มหาหิงค์ ทารอบสะดือ แก้วปวดท้องของเด็ก ปรงเป็นยาผงส่วนมากจะใช้เฉพาะใบ รากแห้งชงกับน้ำร้อนดื่มแก้ธาตุพิการได้ดี เป็นยากันยุง และใบกับดอกผสมปรุงอาหาร

เป็นยาขับลมแก้ปวดท้อง ท้องเสีย และคลื่นไส้อาเจียน โดยใช้ยอดสด 1 กำมือ ต้มพอเดือด ต้มเฉพาะส่วนน้ำ พบว่าฤทธิ์ขับลม เกิดจากน้ำมันหอมระเหย และสาร Eugenol มีฤทธิ์ขับน้ำดี ช่วยย่อยไขมัน และลดอาการจุกเสียด

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วย ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นโกสน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-014/30 **ลักษณะวิสัย** พุ่มไม้ผลัดใบ

ลักษณะเด่นของพืช โกสนเป็นพรรณไม้ยืนต้นประเภทไม้พุ่มขนาดย่อม ลำต้นมีความสูงประมาณ 3-5 เมตร ผิวลำต้นเรียบสีน้ำตาลปนเทา ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มตรงกลม ใบแตกออกจากต้นและปลายกิ่ง ลักษณะใบมีรูปร่าง สี่เหลี่ยมและขนาดที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ชนิดของพันธุ์ ดอกออกเป็นพวงห้อยลงมาด้านล่าง ซึ่งออกมาจากปลายกิ่งพวงหนึ่งยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร ดอกมีสีขาวขนาดของดอกเล็กมาก ดอกมี 5 กลีบ ดอกบานเต็มที่จะเห็นเกสรตัวผู้เป็นเส้นฝอย การบานของดอกเป็นรูปทรงกลม

บริเวณที่พบ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429729 Y: 2080555

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 1-2 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 30 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ส่วนของยอดอ่อนใบโกสน สามารถนำมารับประทานได้ จะมีรสหวาน จะนิยมนำไปประกอบอาหาร เช่น ข้าวเหนียวหมก แกงโฮะ ผัดกระเพรา ซุปแบ่งทอด หรืออาจจะนำมาลวกจิ้มกับน้ำพริก

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบโกสนจะมีรสเผ็ดร้อน โคลงพอกท้องเด็ก แก้โรคระบบทางเดินปัสสาวะผิดปกติ โดยใช้ใบสด 10-15 ใบ นำมาโคลงให้ละเอียดอาจจะผสมเหล้าโรงเล็กน้อย แล้วใช้พอกและทาบริเวณท้องเด็ก นอกจากนี้ยอดอ่อนยังมีสรรพคุณแก้ร้อนในด้วย

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ใบ มีฤทธิ์สงบระงับ ต้านแบคทีเรีย เชื้อรา

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้เป็นเครื่องใช้ เพราะเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

เป็นต้นไม้มงคล

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นหูเสือ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-015/30 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช หูเสือจัดเป็นไม้ล้มลุกมี อายุ 2-3 ปี สูงประมาณ 0.3-1 เมตร ลำต้นอวบ น้ำ หักได้ง่าย ลำต้นและกิ่งค่อนข้างกลม ต้นอ่อนมีขนหนาแน่น เมื่อแก่ขนจะค่อยๆ หลุดร่วงไป ใบ เป็นใบเดี่ยว สีเขียวอ่อน ออกตรงข้าม ใบรูปไข่แกว่งค่อนข้างกลม หรือรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ใบกว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 3-8 เซนติเมตร ใบยัดมีกลิ่นหอมฉุน ปลายใบกลมมน โคนใบกลมหรือตัด ขอบใบจักเป็นคลื่นมนรอบๆ ใบ ใบหนา อวบน้ำ ผิวใบมีขนอ่อนนุ่มปกคลุมทั่วทั้งใบ แผ่นใบนูน เส้นใบลึก ก้านใบยาว 2-4.5 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นช่อ ยาวประมาณ 10-20 เซนติเมตร อยู่ตามปลายกิ่งหรือยอด ดอกย่อยติดหนาแน่นเป็นวงรอบแกนกลาง เป็นระยะๆ มีขน ช่อหนึ่งๆ มีดอกประมาณ 6-8 ดอก หยอบานทีละ 1-2 ดอก กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบดอกสีม่วงขาว รูปเรือ ยาว 8-12 มิลลิเมตร โคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 3-4 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 2 กลีบ กลีบบนสั้น ตั้งตรง มีขน กลีบล่างยาว เว้า ก้านเกสรเพศผู้เชื่อมติดกันเป็นหลอด ตอนโคนล้อมก้านเกสรเพศเมียไว้ กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปประขัง ยาว 2-4 มิลลิเมตร มีขน และมีต่อม ปลายแยกเป็น 5 แฉก แฉกบนรูปไข่แกว่ง ปลายแหลม แฉกข้างๆ รูปหอกแคบ แฉกล่างยาวกว่าแฉกอื่นเล็กน้อย ใบประดับรูปไข่แกว่ง ยาว 3-4 เซนติเมตร ปลายแหลม ก้านสั้น ผล มีเปลือกแข็ง เล็ก กลมแป้น สีน้ำตาลอ่อน ผิวเรียบ กว้างประมาณ 0.5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 0.7 มิลลิเมตร

บริเวณที่พบ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429729 **Y**: 2080556

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 2-3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 30 เซนติเมตร **ความสูง** 0.3-1 เมตร

สถานภาพ พืชสมุนไพร **จำนวนที่พบ** 30 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ต้นหูเสือ ดับกลิ่นคาวและทำให้อาหารมีกลิ่นหอมหรือนำ ใบมาสับกับหมูเป็นบะช่อ ซุปหน่อไม้ ซุปมะเขือ ใช้ใส่ในแกงต่าง ๆ ใช้กินกับหมาก รวมทั้งยังนำมาใช้แทนใบกะเพราในแกงกบ แกงปลาไหล

ใบของต้นหูเสือ มาใช้เป็นเครื่องเทศประกอบอาหารไทย ฝรั่งเศส โดยกลิ่นหอมของใบหูเสือจะมีกลิ่นคล้ายกับเครื่องเทศ "ออริกาโน" (Oregano) ที่ใช้โรยหน้าพิซซ่า ซึ่งสามารถนำมาใช้แทนออริกาโนได้

ยอดอ่อนและใบอ่อน รับประทานเป็นผักจิ้ม น้ำพริก ลาบ หรือใส่แกง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ต้นและใบมีกลิ่นหอมฉุน รสเผ็ดร้อน มีสรรพคุณช่วยให้เจริญอาหาร

ใบหู่เสื่อมีสรรพคุณเป็นยาบำรุงร่างกาย

ตำรับยาบำรุงเลือดลม ระบุให้ใช้รากหู่เสื่อนำมาต้มกับน้ำกิน จะช่วยรักษาเลือดลมให้เป่ปกติ

ต้นและใบนำมาคั้นเอาน้ำใช้หยอดหู จะช่วยแก้ฝีในหู แก้วปวดหู หูน้ำหนวก และแก้พิษฝีในหูได้

ช่วยดับกลิ่นปาก แก้วปวดฟัน ป้องกันฟันผุ ด้วยการนำรากหู่เสื่อมาแช่กับน้ำธรรมดา แล้ว

นำมากินและอมบ่อย ๆ

ใบใช้ภายนอกเป็นยาพอกศีรษะแก้อาการปวด ลดไข้

ต้นและใบใช้ตำแล้วนำมาโปะหน้าผากหรือกระหม่อมเด็กเล็กจะช่วยลดไข้ตัวร้อน แก้ไข้หวัด

ในเด็กได้

ใบนำมาขยี้ดม จะช่วยแก้อาการหวัด คัดจมูกได้

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ต้นนำมาตำหรือบดใช้ซักผ้า หรือสระผมได้

ใบสามารถนำไปทำเป็นยानัตถ์ได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้เป็นยาปราบศัตรูพืช

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

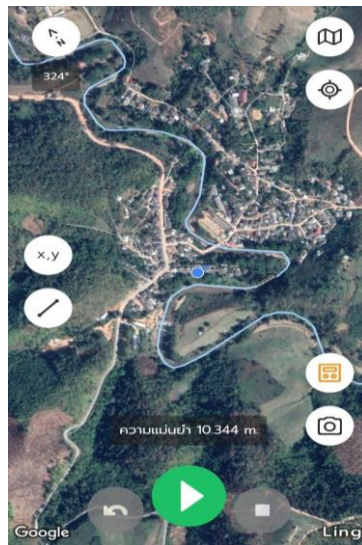
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับงานวิทยาศาสตร์

ไม่นิยมมาทำเป็นต้นไม้มงคล

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ ต้นหู่เสื่อ ทั้งต้นโดยใช้เอทานอล 50% เมื่อฉีดเข้าช่องท้อง หนูถีบจักรในอัตราสูงกว่า 1 มก. ทำให้หนูตาย 50%(LD50) แสดงว่ามีความเป็นพิษมาก

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ชา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญา ฯลฯ

ลักษณะเด่นของพืช ความสูงประมาณ 4-6 ฟุต ใบยาวเรียว ปลายใบมีขนหนาม ลำต้นรวมกันเป็นกอ อม เป็นช่อยาวมีดอกเล็กฝอยเป็นจำนวนมาก ตะไคร้เป็นพืชที่สามารถนำส่วนต้นหัวไปประกอบอาหาร ปั่นพืชสมุนไพรด้วย

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429733 Y: 2080553

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 1 เมตร ความสูง 4-6 ฟุต

สถานภาพ พืชสมุนไพร จำนวนที่พบ 70 ต้น

อาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

หิว เป็นยารักษาเกลือแร่ แก้อาการอ่อนเพลีย แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แก้ปัสสาวะพิการ แก้หัวใจ บำรุงไฟธาตุ แก้อาการ
ขัดเบา ถ้าใช้ร่วมกับสมุนไพรชนิดอื่น จะเป็นยาแก้ไอแก้เจ็บ แก้ท้อง ยานอนหลับลดความดันสูง แก้ลมอัมพาต
แก้กษัยเส้น และแก้ลมใบ ใบสด ๆ จะช่วยลดความดันโลหิตสูง แก้ไข้

ต้น ไซ้เป็นยาแก้ขับลม แก้เบื่ออาหาร แก้ผมแตก แก้โรคทางเดินปัสสาวะ นิ่ว เป็นยาบำรุงไฟ
ธาตุให้เจริญ แต่ถ้าเอาผสมกับสมุนไพรรชนิดอื่น จะแก้โรคหนองใน

ไม่นิยมนำมาใช้

ดับกลิ่นคาว

ปลูกใกล้ผักอื่น ๆ จะช่วยกันแมลงได้

น้ำมันตะไคร้หอมใช้ทา กันยุงได้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

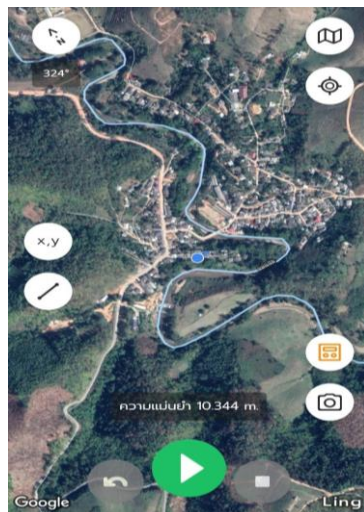
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญา ฯลฯ

ชื่อพืช พริกกะเหรี่ยง **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-018/70 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มขนาดเล็ก

ลักษณะเด่นของพืช พริกกะเหรี่ยงพบปลูกมากโดยคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนไทยเมียนมา นอกจากนี้ยังพบการปลูกที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยลักษณะเป็นพืชล้มลุกที่สามารถปลูกข้ามปีได้ ทรงต้นกว้างและสูงประมาณ 1-2 เมตร เจริญเติบโตได้ทั้งแบบทอดนอน และแบบทรงพุ่ม ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกันเป็นมันหรือมีคลื่น ลักษณะใบคล้ายรูปไข่ ดอกมีขนาดเล็ก กลีบดอก 5 กลีบ มีสีเขียวอ่อนถึงสีขาว ดอกเป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ ออกดอกตามซอกของลำต้น ช่อละ 2-5 ดอก ก้านช่อดอกมีทั้งตั้งตรงหรือโน้มลง ออกดอกได้ตลอดทั้งปี ดอกสมบูรณ์ประกอบด้วยส่วนของเกสรเพศเมีย รังไข่ ก้านชูเกสรเพศเมีย และยอดเกสรเพศเมีย เกสรเพศผู้ แยกจากเกสรเพศเมีย อับเรณูสีม่วง สีส้ม สีเหลือง จำนวน 5 อัน

ผลพริกมีเนื้อบาง เมล็ดน้อย ขนาดกว้าง 0.7-0.9 เซนติเมตร และยาว 2-5 เซนติเมตร และหนัก 0.6 กรัม-0.8 กรัม ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ ผลเมื่ออ่อนมีสีขาวและจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นเขียว จนเมื่อสุกจะมีสีส้มไปจนถึงสีแดงจัด รสชาติเผ็ดมีกลิ่นหอม พริกกะเหรี่ยงเป็นพืชที่มักปลูกด้วยวิธีธรรมชาติ โดยนิยมปลูกร่วมกับข้าวไร่ ข้าวโพด และพืชผักอื่น ๆ โดยปล่อยให้ผสมเกสรกันเองตามธรรมชาติ จึงพบการผสมข้ามต้นและสายพันธุ์ ทำให้พริกชนิดนี้เปอร์เซ็นต์การกลายพันธุ์สูง

บริเวณที่พบ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429757 Y: 2080457

ตำบล แม่ณาจระ **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 2 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 35 เมตร **ความสูง** 1-2 เมตร

สถานภาพ พืชล้มลุก **จำนวนที่พบ** 70 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

พริกป่น พริกคั่ว พริกดอง ซอสพริก หรือน้ำจิ้ม น้ำพริก น้ำพริกแกง อาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป พริกแช่แข็ง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เมล็ดพริก มีสรรพคุณในการเจริญอาหาร เป็นแหล่งวิตามินซี มีสรรพคุณทางยามากมาย บรรเทาอาการหวัด หลอดลมอักเสบ ลดการอุดตันของเส้นเลือด ขับเหงื่อ แก้อักเสบและกระตุ้นการไหลเวียนโลหิตและช่วยเสริมสร้างสุขภาพ

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ผลิตภัณฑ์จำหน่ายทั้งชนิดเป็นโลชั่นและครีม (Thaxtra - P Capsaicin)

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้เป็นยาปราบศัตรูพืช

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

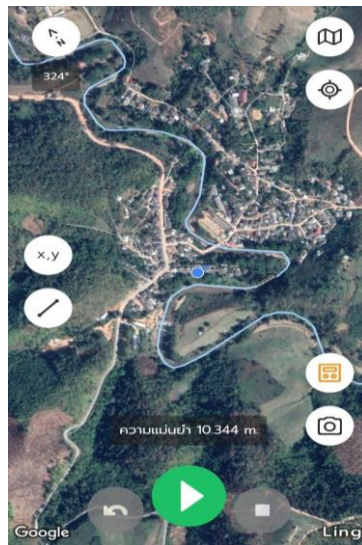
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมมาทำเป็นต้นไม้มงคล

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ชา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้มงคล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นชาฮกเกี้ยน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-022/20 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มขนาดเล็ก

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นแตกกิ่งก้านจำนวนมากเป็นพุ่มแน่นทึบ

ใบ (Foliage) : ใบเดี่ยว เรียงสลับ มักออกเป็นกระจุกสั้นๆ ตามกิ่ง รูปไข่กลับแคบ กว้าง 0.5-2 เซนติเมตร ยาว 1-4 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นพูแหลมมักเป็นติ่งหนามอ่อน โคนใบรูปลิ้น ขอบใบหยักผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมันค่อนข้างหนาด้านหลังใบสีเขียวอ่อน

ดอก (Flower) : สีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบ มีดอกย่อย 2-5 ดอก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปแถบ สีเขียวอ่อน ด้านนอกมีขนยาวประปราย โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเล็กน้อยเป็นรูปกรวย ปลายแยกเป็น 5 แฉก ดอกบานเต็มที่กว้าง 0.8 มิลลิเมตร

ผล (Fruit) : ผลสด รูปกลมขนาด 6 มิลลิเมตร สีส้มแดง มี 4 เมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429728 Y: 2080556

ตำบล แม่जार **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 2 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เซนติเมตร **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ ไม้พุ่มขนาดเล็ก **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เครื่องดื่ม

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ดอก รักษาโรคเส้นประสาท นอนไม่หลับ ทำให้หลับสบาย รักษาโรคหืด รักษาโรคโลหิตพิการ ผายธาตุ รักษารังแค ขับพยาธิ

ราก รักษาไข้ รักษาโรคเหน็บชา ทาแก้เส้นอัมพฤกษ์ให้หายอ่อน แก้ฟกช้ำ แก้ไข้บำรุงธาตุ ใช้ผิวดำแดง

ฝัก แก้พิษไข้เพื่อให้น้ำดี พืชใช้เพื่อเสมหะ แก้ลมขึ้นเบื้องสูง เบื้องบน โลหิตขึ้นเบื้องบน ทำให้

ระส่ำระสายในท้อง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาทำยารักษาสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่น ๆ

ต้นชาฮกเกี้ยน คือสามารถนำมาตัดหรือตัดแต่งให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามความต้องการ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาทำยาฆ่าแมลง

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

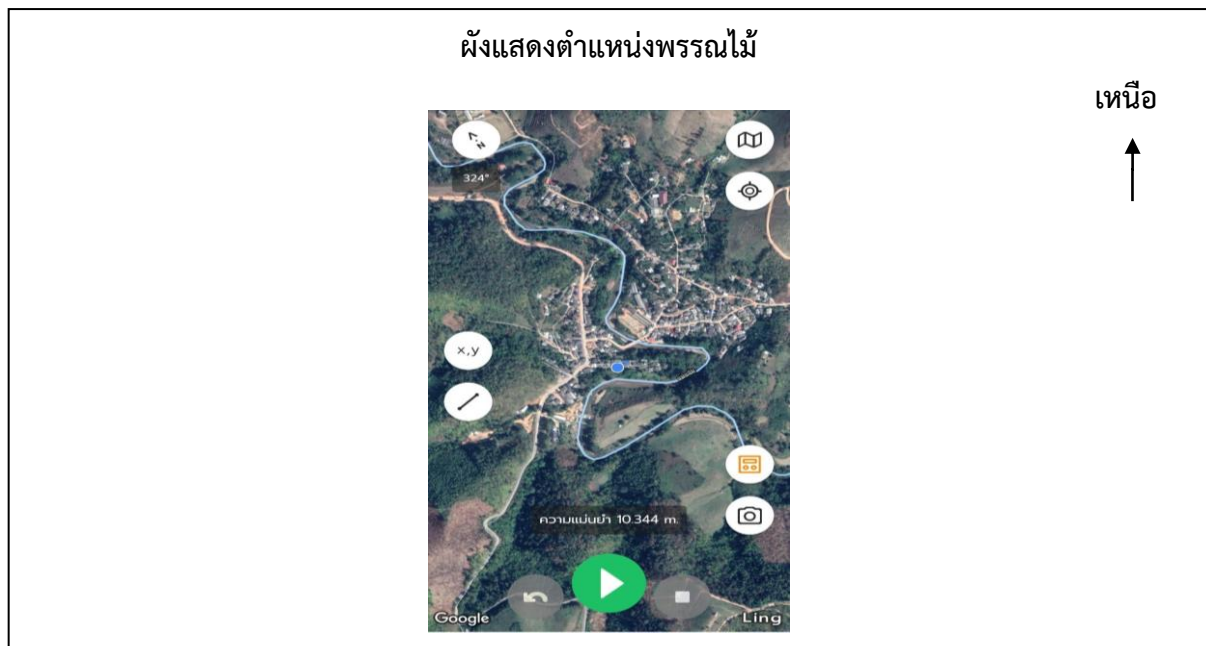
ชาวฮกเกี้ยนและเอกลักษณ์การดื่มชา ชาส่วนมากที่มีชื่อเสียงของจีนและระดับโลกปลูกมาจากมณฑล
เกี้ยน เพราะ มีภูมิประเทศที่เหมาะสมจึงทำให้ได้ชาที่ดี ชาวฮกเกี้ยนเรียกชาว่า "เต้" ชาที่ขึ้นชื่อที่สุดคือ ชาอู
หลง

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

สมัยโบราณ ตามภูเขาบางแห่งในฮกเกี้ยน มีต้นชาขึ้นเองตามธรรมชาติ ชาวฮกเกี้ยนจึงมีประเพณีดื่ม
ชากันโดยทั่วไป การดื่มชากลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ส่งผลให้มีการปลูกชาเป็นพื้นที่กว้างขวาง

อื่น ๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

-

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายปัญญา ยาลังกา อายุ 52 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่นาจร ม. 5 ต.แม่นาจร อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ 50270

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ดอกเข็ม **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-023/20 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้นมีพุ่มขนาดเล็ก
ลักษณะเด่นของพืช ต้นเข็ม เดิมเป็นพรรณไม้พื้นเมืองของอเมริกาใต้ จัดว่าเป็นไม้พุ่ม ซึ่งมีความสูง 1-3 เมตร เข้มหอม หรือเข็มขาวมีลำต้นขนาดเล็ก แตกกิ่งก้านถี่ผิวสีน้ำตาลจำนวนมาก เราจึงพบว่าเข็มหอมมักอยู่กันเป็นพุ่มแน่น โดยแต่ละต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น 1-2 เซนติเมตร เปลือกสีน้ำตาลหรือม่วงเข้ม ใบเป็นใบเดี่ยว รูปรีแกมขอบขนาน เรียงตรงข้าม หน้าใบมัน สีเขียวเข้ม หลังใบสีอ่อนกว่าและเห็นเส้นใบชัดเจน ในส่วนของช่อดอก จะมีสีขาว ออกที่ปลายยอด มีเส้นผ่าศูนย์กลางช่อดอก 8-18 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงสีเขียวรูปถ้วย ปลายแยกเป็นกลีบ โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดเล็ก ๆ ยาว 2.5-3 เซนติเมตรปลายหลอดมีกลีบแยกจากกันเป็น 4 กลีบ แต่ละกลีบรูปไข่กว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 0.6 เซนติเมตร เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.2-2 เซนติเมตร ดอกย่อยภายในช่อดอกเดียวกันบานในเวลาใกล้เคียงกัน ดอกที่บานใหม่ ๆ จะมีสีขาวบริสุทธิ์ เมื่อใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีคล้ำ ดอกมีกลิ่นหอม และออกดอกตลอดปี

บริเวณที่พบ หมู่บ้านแม่ชา หมู่ 2

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429743 Y:2080401

ตำบล แม่จาง **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 4-10 เซนติเมตร **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาทำอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ให้ประโยชน์ในทางยา รากมีรสหวาน รับประทานแก้โรคตา เจริญอาหาร สามารถฆ่าพยาธิ แก้ตาแดง แก้ริดสีดวงทวารในจมูก

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาทำยารักษาสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาทำเครื่องเรือน

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาทำยาฆ่าแมลง

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ดอกเข็มขาว เป็นต้นไม้พุ่ม ใช้ดอกใส่พานบูชาพระ

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ปลูกที่บ้านเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อาศัย ควรปลูกต้นเข็มไว้ ทางทิศตะวันออก ผู้ปลูกควรปลูกในวันพุธ เพราะโบราณเชื่อว่าการปลูกไม้เพื่อเอาประโยชน์ทั่วไปทางดอก ให้ปลูกในวันพุธ

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

-

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้ประดับ พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นไชยา **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-025/5 **ลักษณะวิสัย** เป็นไม้ยืนต้นทรงพุ่ม
ลักษณะเด่นของพืช ต้นคาน้ำเม็กซิโก เป็นไม้ยืนต้น ทรงพุ่ม ถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศเขตร้อน
ประเทศเม็กซิโก พบต้นคาน้ำเม็กซิกัน การกระจายพันธุ์อยู่ในกัวเตมาลา และ ทวีปอเมริกากลาง ลักษณะของ
ต้นไชยา มีดังนี้

ลำต้นไชยา ลักษณะอวบ น้ำ ความสูงประมาณ 2 ถึง 6 เมตร เปลือกของลำต้นสีน้ำตาล ลำต้นมีน้ำยาง
สีขาว

ใบไชยา ลักษณะใบสีเขียวคล้ายใบมะละกอ ขอบเป็นแฉกๆ ใบหนึ่งมี 3 ถึง 4 แฉก

ดอกฝักไชยา ออกดอกเป็นช่อ ดอกออกบริเวณปลายกิ่ง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429774 Y: 2080438

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 7 เซนติเมตร **ความสูง** 3 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 5 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ส่วนที่นิยมนำมาประกอบอาหารคือส่วนของยอดอ่อนและใบ ก็แค่เด็ดยอดอ่อนแล้วนำมาปอกเปลือก
ออก ตัดใบออกแยกกันใบทิ้งไป ส่วนของก้านใบนี้จะแข็งมากไม่นิยมนำมารับประทาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ฝักไชยาเป็นแหล่งที่ดีของโปรตีน, วิตามิน, แคลเซียม, โพแทสเซียม และเหล็ก และยังเป็นแหล่งที่อุดม
สมบูรณ์ของสารต้านอนุมูลอิสระ ที่จริงแล้ว ใบฝักไชยายังมีระดับสารอาหารสูงกว่าฝักใบเขียวชนิดใด ๆ ที่ปลูก
บนดินถึง 2-3 เท่า

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาทำยารักษาสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่น ๆ

ไม่นิยมนำมาทำเครื่องเรือน

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

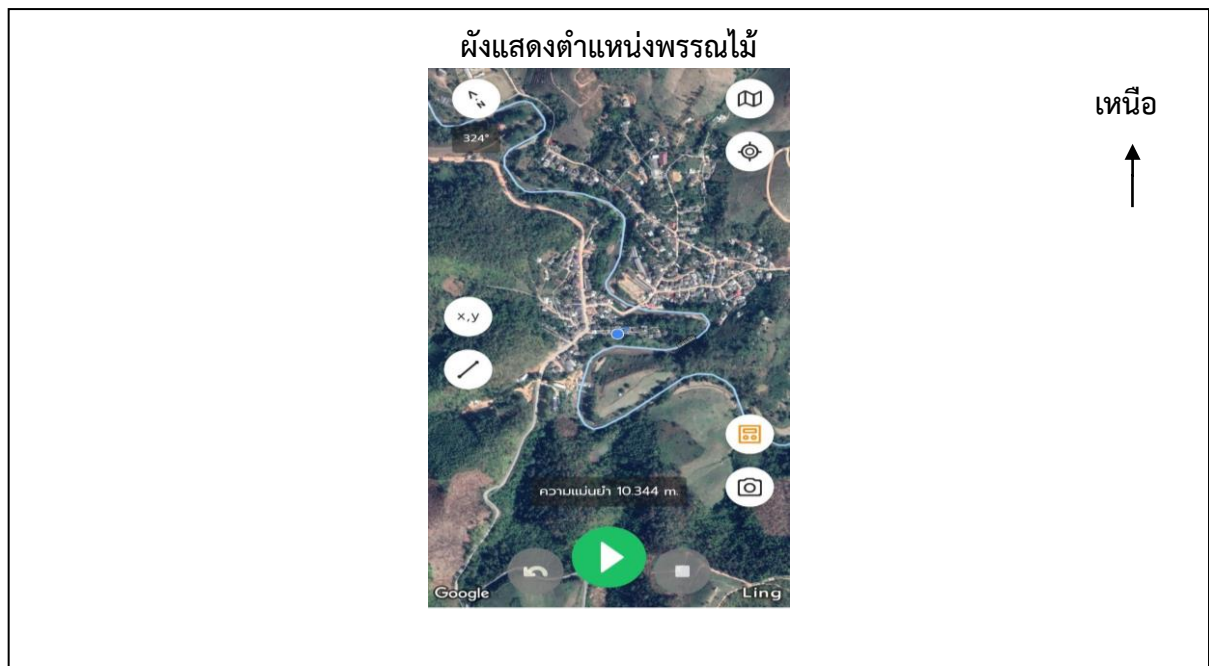
ไม่นิยมนำมาทำยาฆ่าแมลง

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

อื่น ๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

ต้นไชยามีพิษ เนื่องจาก มีสารกลูโคไซด์ เป็นสารที่อยู่ในผักไชยาดิบ การนำผักไชยามารับประทาน
ต้องทำให้สุกก่อน เพื่อทำลายฤทธิ์ของสารพิษ ให้นำไปต้ม หรือ ผัด อย่างน้อย 1 นาที และ ห้ามดื่มในขณะ
อะลูมิเนียม เพราะ อาจทำให้น้ำพิษ ทำให้ท้องร่วงได้

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ทานตะวัน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-026/7 **ลักษณะวิสัย** เป็นพืชราก

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้น เป็นไม้เนื้ออ่อน เปลือกหุ้มลำต้น มีเส้นใยตามยาวคล้ายต้นปอแก้ว ผิวลำต้นมีขนอ่อนปกคลุม ใบ เป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่ รูปร่างกลมรี ปลายใบแหลมกว้างประมาณ 10-20 เซนติเมตร ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ผิวใบมีขนอ่อนปกคลุม ดอก เป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่ ออกปลายยอด และปลายกิ่งแขนง (หากมีกิ่ง) ดอกทรงกลม ตรงกลางมีเกสรรวมกันอยู่เกือบเต็ม ขนาดดอกรอบๆ เกสรเป็นกลีบดอกเรียง อยู่โดยรอบคล้ายเปลวรัศมีดวงอาทิตย์ กลีบดอกทานตะวันมีสีเหลือง รวมทั้งเกสรตัวผู้ก็มีสีเหลือง ดอกทานตะวันมีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับขนาดลำต้น เส้นผ่าศูนย์กลางดอกประมาณ 12-13 เซนติเมตร บางสายพันธุ์อาจจะมีใหญ่นั่นมาก 2 เท่า

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : .47Q429728 **Y:** 2080556

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เซนติเมตร **ความสูง** 1-2 เมตร

สถานภาพ พืชราก **จำนวนที่พบ** 7 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

สารอาหารประเภทกรดไขมันไม่อิ่มตัว ในเมล็ดทานตะวันมีคุณค่าทางโภชนาการสูง ช่วยบำรุงสายตา ป้องกันการเกิดต้อกระจกในตา ช่วยลดไขมันในเส้นเลือด (Cholesterol) ป้องกันการเกิดไขมันอุดตันในเส้นเลือด ช่วยลดความแก่ของผิวหนัง บำรุงผิวพรรณให้เต่งตึงดูอ่อนวัย

ยารักษาโรค ใช้กับคน น้ำมันจากเมล็ดทานตะวัน มีสรรพคุณ สามารถช่วยลดระดับไขมันในเส้นเลือดได้ (น้ำมันจากเมล็ด) รากและลำต้น ฐานรองดอก ดอกและฝักใช้เป็นยาแก้อาการปวดท้อง แก่นหรือไส้ของลำต้น มีรสจืดฝาด นำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาขับปัสสาวะ ขับปัสสาวะได้ดี แก้ปัสสาวะขุ่นขาว แก้โรคทางเดินปัสสาวะ แก้ปัสสาวะเป็นเลือด ด้วยการใช้น้ำมันของลำต้นยาวประมาณ 60 เซนติเมตร หรือประมาณ 15 กรัม และรากต้นจืดซึ่งฉาบขาว 60 กรัม นำมาต้มกับน้ำหรือใช้ผสมกับน้ำผึ้งรับประทาน (แก่นต้น) ส่วนรากและลำต้นมีสรรพคุณเป็นยาขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะปวดแสบปวดร้อน แก้ปัสสาวะขุ่นขาว

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาทำยารักษาสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นำมาปลูกหน้าบ้านตกแต่งเพื่อความสวยงาม

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาทำยาฆ่าแมลง

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ดอกทานตะวันส่วนใหญ่ หมายถึง การเคารพบูชาและความรักดี ดอกทานตะวันเป็นตัวแทนของอายุยืนและความสุข จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายเป็นมงคล

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ดอกทานตะวันมีที่มาจากตำนานกรีกโบราณ เป็นเรื่องของเทพธิดาองค์หนึ่งชื่อว่า ไคลที ความงามของเธอคนนี้เป็นที่หมายปองของเทพหนุ่มมากมาย แต่เธอคนนี้ก็ได้สนใจ จนวันหนึ่งท้องทะเลปั่นป่วน พายุได้พัดไคลทีซึ่งปกติจะอยู่ใต้ทะเลให้ขึ้นมาอยู่บนฝั่ง ตอนนั้นเองที่เธอได้พบดวงอาทิตย์หรือเทพอพอลโลเป็นครั้งแรก ไคลทีตกหลุมรักดวงอาทิตย์ทันที เธอเฝ้ามองมันอยู่แบบนั้นติดต่อกัน 9 วัน แต่ก็ไม่เคยได้รับความสนใจ จนกระทั่งเทพองค์อื่นเริ่มสงสารและเห็นใจ พวกเขาเปลี่ยนให้ไคลทีกลายเป็นดอกไม้ ซึ่งดอกไม้ที่ว่าก็คือดอกทานตะวัน

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

-

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจารย์เป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช พุดซ้อน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-028/20 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่มขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มกลม ค่อนข้างหนาทึบ เปลือกสีน้ำตาลดำ

ใบ: ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปไข่กลับถึงรูปใบหอก กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 8-10 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน

ดอก: สีขาว มีกลิ่นหอมแรงตอนเย็นถึงเช้า ออกดอกเดี่ยวที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบดอกซ้อน บิดเวียนเป็นเกลียว ดอกบานเต็มที่กว้าง 5-8 เซนติเมตร

ผล: ผลสด มีทั้งผลสั้นและยาว รูปไข่ถึงรูปแกมรูปขอบขนาน เมื่อแก่สีเหลือง ส้ม เมล็ดจำนวนมาก **บริเวณที่พบ** หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429728 Y: 2080556

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 2 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5-10 เซนติเมตร **ความสูง** 4 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลและเมล็ดเมื่อนำมาบดจะให้สารสีเหลืองทองชื่อ Gardenia ใช้เป็นสีสำหรับแต่งสีอาหารให้เป็นสีเหลือง (เช่น การใช้ย้อมสีด้านนอกของเต้าหู้แข็ง แต่งสีน้ำแกงฮุ่ย เต๋อ ส่วนในประเทศจีนใช้เป็นสีย้อมผ้า) และยังให้สารสีน้ำตาลแดงชื่อ Corcin ใช้สำหรับแต่งอาหารให้มีสีน้ำตาลแดง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบตำพอกแก้ปวดศีรษะ แก้เคล็ดขัดยอก ดอกคั้นน้ำทาแก้โรคผิวหนัง รากและผลมีรสขม เป็นยาเย็น ออกฤทธิ์ต่อหัวใจและตับ ใช้เป็นยาดับพิษร้อนถอนพิษไข้ ช่วยแก้อาการร้อนใน ขับน้ำขึ้น ทำให้เลือดเย็น แก้อาการร้อน มีไข้สูง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำไปใช้เป็นยารักษาสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับสวนบริเวณบ้านทั่วไป ตัดแต่งทรงพุ่มและปลูกเป็นแนวรั้วได้ดี

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

เปลี้ยอ่อน เปลี้ยหอยและเปลี้ยแป้ง ซึ่งพวกเปลี้ยก็จะดูดน้ำเลี้ยงพืชเป็นอาหาร อันส่งผลให้ต้นไม้ไม่สวยและบางกิ่งดำและแห้งไป วิธีไล่นั้น อันดับแรกคือ ใช้สารเคมีที่ค่อนข้างมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้สูง มีชื่อทาง

การคำว่า sedvin และ s85 วิธีที่สองก็คือ ใช้สารน้ำมัน ที่มีชื่อว่าไวท์ออยล์ หรือปิโตรเลียมออยล์ ซึ่งสารน้ำมันนี้เมื่อฉีดพ่นไปจะเคลือบอยู่บนตัวเพลย์ ซึ่งเพลย์พวกนี้หายใจทางผิวหนังก็จะหายใจไม่ออกก็จะหนีไป และวิธีที่สามคือ ใช้น้ำยาล้างจานผสมกับน้ำในอัตราส่วนน้ำยาล้างจานครึ่งช้อนต่อน้ำหนึ่งลิตร แล้วใส่ฟ็อกกี้ฉีดพ่นไปเลย พวกมดจะระคายผิวแล้วคาบพวกเพลย์หนีไป

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ดอกใช้ปักแจกันไหว้พระ

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ดอกพุทซ้อน ดอกไม้ประจำวันมาฆบูชาเชื่อกันว่าไม่ว่าจะเป็นต้นพุทชนิดใดจะส่งผลให้มีความเจริญ มั่นคง แข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งสิ้น แต่ก็ควรให้เป็นพุทชนิดที่ดอกสีขาว

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

ผลพุทซ้อนไม่เหมาะสำหรับนำมาใช้กับคนธาตุอ่อน อุจจาระเหลว

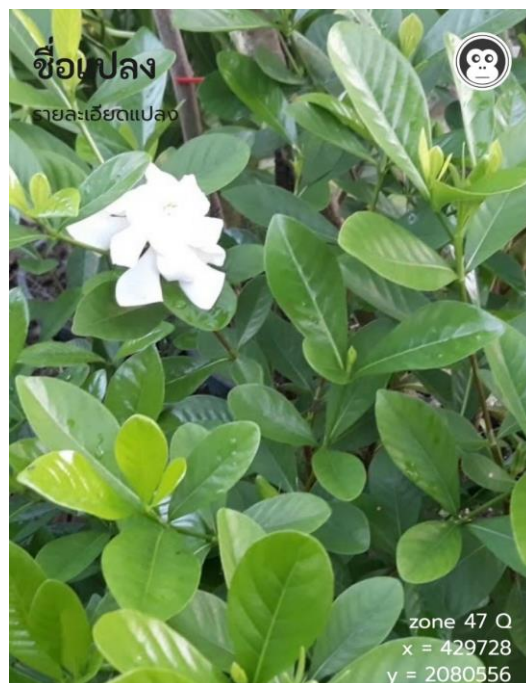

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช สาบเสือ รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-007/30 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช จัดเป็นวัชพืชพรรณไม้ล้มลุก เป็นพืชที่แตกกิ่งก้านสาขามากจนเหมือนทรงพุ่ม กิ่งก้านและลำต้นจะปกคลุมไปด้วยขนนุ่มอ่อน ๆ

บริเวณที่พบ บ้านสบวาก

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429735 Y: 2080558

ตำบล แม่เงา **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.1-0.2 **เมตร ความสูง** 20 **เซนติเมตร**

สถานภาพ สมบูรณ์ จำนวนที่พบ 30 **ต้น**

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ดอกสาบเสือมีสรรพคุณช่วยชูกำลัง แก้อาการอ่อนเพลีย (ดอก)

ช่วยบำรุงหัวใจ (ดอกช่วยแก้ตาฟาง ตาแฉะ (ใบ)

ช่วยแก้กระหายน้ำ (ดอก)

ดอกช่วยแก้ไข้ (ดอก) รากสาบเสือใช้ผสมกับรากมะนาวและรากย่านาง นำมาต้มเป็นน้ำดื่ม ช่วยรักษาไข้ป่าได้ (ราก)

ดอกใช้เป็นยาแก้ร้อนใน (ดอก)

ใช้เป็นยาแก้ปวดท้อง อาการท้องขึ้น ท้องเฟ้อ (ต้น)

รากสาบเสือนำมาใช้ต้มเป็นน้ำดื่มช่วยแก้โรคกระเพาะได้ (ราก) ช่วยแก้ริดสีดวงทวาร (ใบ)

ใบนำมาใช้ต้มอาบช่วยแก้ตัวบวมได้ (ใบ) ช่วยแก้บวม (ต้น) ช่วยดูหนอง (ต้น)

สารสกัดจากกิ่งและใบมีสารที่ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย *Staphylococcus aureus* และ *Bacillus subtilis* ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดหนอง (ใบ)

ช่วยแก้พิษน้ำเหลือง (ใบ)

ช่วยถอนพิษแก้อักเสบ (ใบ)

ใบใช้ในการห้ามเลือด ด้วยการใช้ใบนำมาโขลกและขี้ แล้วนำมาพอกบริเวณบาดแผล ก็จะช่วยห้ามเลือดได้เป็นอย่างดี เพราะสาบเสื่อมีสารสำคัญหลายอย่างที่มีฤทธิ์ทำให้เส้นเลือดหดตัว และไปช่วยกระตุ้นสารที่ทำให้เลือดแข็งตัวได้เร็วยิ่งขึ้น แต่อาจจะแสบมาก ๆ แต่เมื่อแผลหายแล้วจะช่วยป้องกันแผลเป็นได้อีกด้วย (ใบ)

ใช้สมานแผล ช่วยป้องกันการเกิดรอยแผลเป็น (ใบ)

ช่วยรักษาแผลเปื่อย (ใบ)

ทั้งต้นของสาบเสือ ใช้เป็นยาแก้บาดทะยัก (ทั้งต้น)

ใบสาบเสือ มีสารที่ช่วยยับยั้งการงอกและชะลอการเจริญเติบโตของพืชอื่น ๆ (ใบ)

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ใส่แผลสดห้ามเลือด

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ใบสาบเสือมีฤทธิ์ในการกำจัดปลวก ไล่แมลง ฆ่าแมลงได้

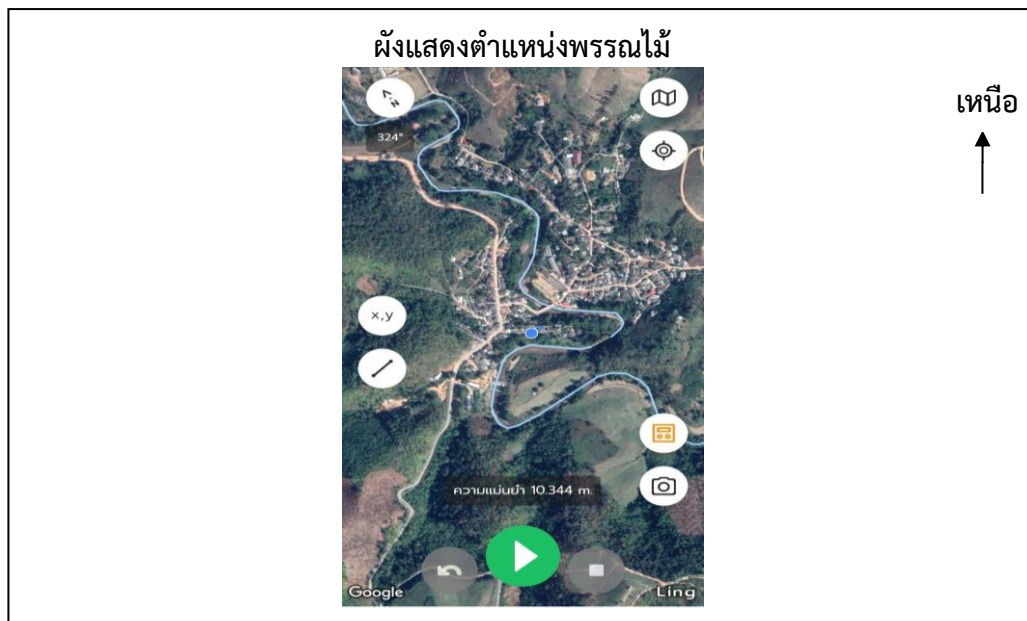
ความเกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ กล้วยฯลฯ

ชื่อพืช กล้วยน้ำหว้า **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-036/10 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ไม้ยืนต้น สูง 10-20 ม. หรืออาจสูงได้ถึง 35 ม. น้ำยางสีขาว แยกเพศต่างต้น มีขนสั้นนุ่มตามกิ่ง แผ่นใบด้านล่างตามเส้นแขนงใบ ก้านใบ และใบประดับ หูใบรูปไข่ ยาว 0.5-1.5 ซม. ร่วงเร็ว ใบเรียงเวียน รูปไข่ รูปรี หรือคล้ายรูปหัวใจ ยาว 5-20 ซม. เรียบหรือจัก 3-5 พู ขอบจักฟันเลื่อย แผ่นใบด้านบนมีขนสาก เส้นแขนงใบย่อยแบบชั้นบันได ก้านใบยาว 1-15 ซม. ช่อดอกเพศผู้แบบช่อเชิงลด ยาว 3-10 ซม. ก้านช่อยาว 1-2.5 ซม. กลีบรวมรูปไข่ ยาว 1.5-2 มม. เกสรเพศผู้ยาว 3-3.5 มม. ใบประดับรูปลิ้นแฉก ช่อดอกเพศเมียแบบช่อกระจุกแน่น ออกเดี่ยว ๆ ก้านช่อสั้น เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.2 ซม. วงกลีบรวมยาวประมาณ 1 มม. ปลายแยกเป็น 4 แฉกสั้น ๆ เชื่อมติดกัน เกสรเพศเมีย ยอดเกสรเพศเมีย 2 อัน รูปแถบ ยาว 0.7-1 ซม. อดรูป 1 อัน มีขนสั้นนุ่ม ใบประดับรูปกระบอก ยาว 1-1.5 มม. ช่อผลเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 ซม. มีขนสั้นนุ่มและขนเครา ผลย่อยฉ่ำ ยาว 2-2.5 มม. สุกสีส้มอมแดง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429727 Y: 2080556

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 30 เมตร **ความสูง** 10-20 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 10 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

สามารถใช้เป็นผัก มาปรุงแต่งเป็นอาหารได้ มีแต่ข้อมูลเล็กน้อยว่า ยางของปอสา ที่มีอยู่ทั่วทั้งราก ใบ เปลือกต้น มีพิษกับคนที่แพ้ กินแล้วท้องร่วง ซึ่งต้องพิสูจน์กันต่อไปว่า ถ้านำเอาใบ หรือยอดอ่อน มาเป็นผักทำกิน ไม่ว่าจะเป็นผักต้มจิ้มน้ำพริก ผักชุบแป้งทอด ผัดฉาบน้ำมันราดกะทิ ผัดน้ำมันหอย หรือนำมาแกงใส่ปลาอย่าง หรือปรับจากการทำยา เป็นใบตากแห้งทำเป็น “ชาปอสา”

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผลมีสรรพคุณเป็นยาชูกำลัง แก้อาการอ่อนเพลีย ด้วยการใช้ผลแห้งประมาณ 3-12 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน หรือบดเป็นผงผสมกับเหล้าทำเป็นยาเม็ดรับประทาน

ผลมีรสหวานชุ่ม เป็นยาเย็น ออกฤทธิ์ต่อตับ ม้าม และไต มีสรรพคุณเป็นยาบำรุงสายตา ช่วยทำให้ตาสว่าง

เปลือกลำต้นนำมาเผาไฟให้เป็นเถ้าแล้วบดให้ละเอียดใช้แต้มตา แก่ตาเป็นต้อ หรือจะใช้ผลแห้งประมาณ 3-12 กรัม นำมาต้มกับน้ำรับประทาน หรือบดเป็นผงผสมกับเหล้าทำเป็นยาเม็ดรับประทานก็ได้เช่นกัน ใช้รักษาอาการหูอื้อ ตามัว หรือตาไม่สว่าง ด้วยการนำใบมาบดให้เป็นผงละเอียด แล้วทำเป็นยาเม็ดรับประทาน

น้ำคั้นจากเปลือกกิ่งก้านอ่อนใช้รับประทานเป็นยาแก้โรคตาแดง

เปลือกกิ่งก้านอ่อน นำมาตำให้ละเอียดคั้นเอาน้ำรับประทานแก้กำงปลาหรือกระดุกติดคอ
ใบใช้เป็นยาแก้ร้อนในดับ ในกระเพาะ

รากและเปลือกมีรสหวานฝาด เป็นยาสุขุม ใช้เป็นยาแก้ไอ ด้วยการใช้น้ำเปลือกลำต้นที่แห้งแล้ว
ประมาณ 6-9 กรัม นำมาบดให้ละเอียดหรือทำเป็นยาค้อนเล็ก ๆ หรือใช้ต้มเอาน้ำรับประทานเป็นยาแก้ไอ
หรือจะใช้รากและเปลือกรากแห้งประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มเอาน้ำรับประทานเป็นยาแก้ไอ แก้ไข้ก็ได้เช่น

เปลือกมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไอเจียน ใช้เป็นยาขับลมขึ้นในร่างกาย ช่วยแก้เลือดกำเดาไหลไม่
หยุด แก้อาเจียนออกมาเป็นเลือด กระอักเลือด ตกเลือด ด้วยการใช้น้ำสดประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มแล้วคั้น
เอาน้ำรับประทาน ใช้เป็นยาแก้บิด บิดเป็นเลือด ถ่ายเป็นเลือด สตรีตกเลือด สามารถห้ามเลือดได้ ด้วยการใช้น้ำ
เปลือกลำต้นที่แห้งแล้วประมาณ 6-9 กรัม นำมาบดให้ละเอียดหรือทำเป็นยาค้อนเล็ก ๆ หรือใช้ต้มเอาน้ำ
รับประทาน

ผล รากและเปลือก มีสรรพคุณเป็นยาขับปัสสาวะ ด้วยการใช้น้ำเปลือกลำต้นที่แห้งแล้ว
ประมาณ 6-9 กรัม นำมาบดให้ละเอียดหรือทำเป็นยาค้อนเล็ก ๆ หรือใช้ต้มเอาน้ำรับประทาน หรือจะใช้ราก
และเปลือกรากแห้งประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มเอาน้ำรับประทาน ใช้เป็นยาแก้ปัสสาวะเป็นมีหนอง ด้วยการ
นำใบมาบดให้เป็นผงละเอียด แล้วทำเป็นยาเม็ดรับประทาน

ราก ต้น และใบ ใช้ต้มกับน้ำดื่มเป็นยารักษาโรคริดสีดวงทวาร ช่วยแก้อาการบวม น้ำ ด้วย
การใช้น้ำสดประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มแล้วคั้นเอาน้ำรับประทาน หรือจะใช้เปลือกลำต้นที่แห้งแล้วประมาณ
6-9 กรัม นำมาบดให้ละเอียดหรือทำเป็นยาค้อนเล็ก ๆ หรือใช้ต้มเอาน้ำรับประทาน หรือจะใช้รากแห้ง
ประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มเอาน้ำรับประทาน ส่วนอีกวิธีใช้ผลแห้งประมาณ 3-12 กรัม นำมาต้มกับน้ำ
รับประทานเป็นยาลดอาการบวม น้ำ

ผลใช้เป็นยาบำรุงตับและไต ด้วยการใช้น้ำผลแห้งประมาณ 3-12 กรัม นำมาต้มกับน้ำ
รับประทาน หรือบดเป็นผงผสมกับเหล้าทำเป็นยาเม็ดรับประทานก็ได้ ส่วนรากและเปลือกก็มีสรรพคุณเป็นยา
บำรุงไตเช่นกัน

ใบนำมาตำคั้นเอาน้ำ หรือเอากากมาพอกบริเวณที่เป็นบาดแผลมีเลือด จะเป็นยารักษาแผล
สด ช่วยห้ามเลือด หรือจะใช้เปลือกกิ่งก้านอ่อนที่นำมาตำให้ละเอียด เอากากมาพอกบาดแผลที่มีเลือดออก

ส่วนรากและเปลือกใช้ภายนอกก็มีสรรพคุณเป็นยาสมานแผลสดเช่นกัน ด้วยการใช้น้ำรากแห้ง
นำมาหั่นและบดให้เป็นผงละเอียด ใช้ใส่บริเวณที่เป็นแผลสด แผลฟกช้ำ

ยางนำมาใช้ภายนอกเป็นยาทาแก้กลากเกลื้อน หรือจะใช้ยางสด 10 ส่วน ผสมกับ
แอลกอฮอล์หรือวาสลิน 90 ส่วน ผสมให้เข้ากัน แล้วนำมาใช้ทาบริเวณที่เป็น ส่วนใบใช้เป็นยา
แก้กลากเกลื้อนหรือประสาฬหหนังอักเสบ แก้ผื่นคัน ด้วยการนำใบมาตำคั้นเอาน้ำ หรือเอากากมาพอก
บริเวณที่เป็น ยางก็ใช้เป็นยาทาแก้พิษงู แก้พิษจากแมลงสัตว์กัดต่อย

เปลือกกิ่งก้านอ่อนที่นำมาตำให้ละเอียด เอากากมาพอกบริเวณที่เป็นผื่นคัน

ผลนำมาตำแล้วใช้พอกบริเวณที่มีฝีหนอง ใช้รากแห้งประมาณ 3-6 กรัม นำมาต้มเอาน้ำ
รับประทานเป็นยาแก้ปวดฝี

ใบใช้ตำพอกรักษาแผลจากตะขาบ งู แมงป่อง และแมลงที่มีพิษกัดต่อย ด้วยการนำใบมาตำ
คั้นเอาน้ำ หรือเอากากมาพอกบริเวณที่เป็น

ผลมีสรรพคุณเป็นยาบำรุงเส้นเอ็นและกระดูก นอกจากนี้หากมีอาการปวดเวียนศีรษะบ่อย ๆ
กระหายน้ำ ปากขม ท้องผูก

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ใบหรือยอดอ่อนนำมาหั่นหยาบ ๆ ใช้เป็นอาหารหมู หรือต้มให้หมูกิน หรือนำมาหั่นแล้วต้มผสมรำเป็นอาหารหมู หรือใช้ใบเป็นอาหารเลี้ยงวัว เลี้ยงปลา

ผลสุกหรือเมล็ดใช้เป็นอาหารของนกและกระรอก

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

เปลือกใช้ทำกระดาษสา ทอผ้า เส้นใย ใช้ในงานศิลปะต่าง ๆ

เปลือกต้นใช้ทำเชือกหรือนำมาลอกออกแล้วนำไปขายได้ประมาณกิโลกรัมละ 10-20 บาท

น้ำมันจากเมล็ดใช้สำหรับทำเครื่องเงิน สบู่

ใช้เป็นแหล่งสืบทอดชาติ โดยการนำใบมาสกัดจะได้สีเหลือง

เนื้อไม้ใช้ทำตะเกียบและไม้จิ้มฟัน

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

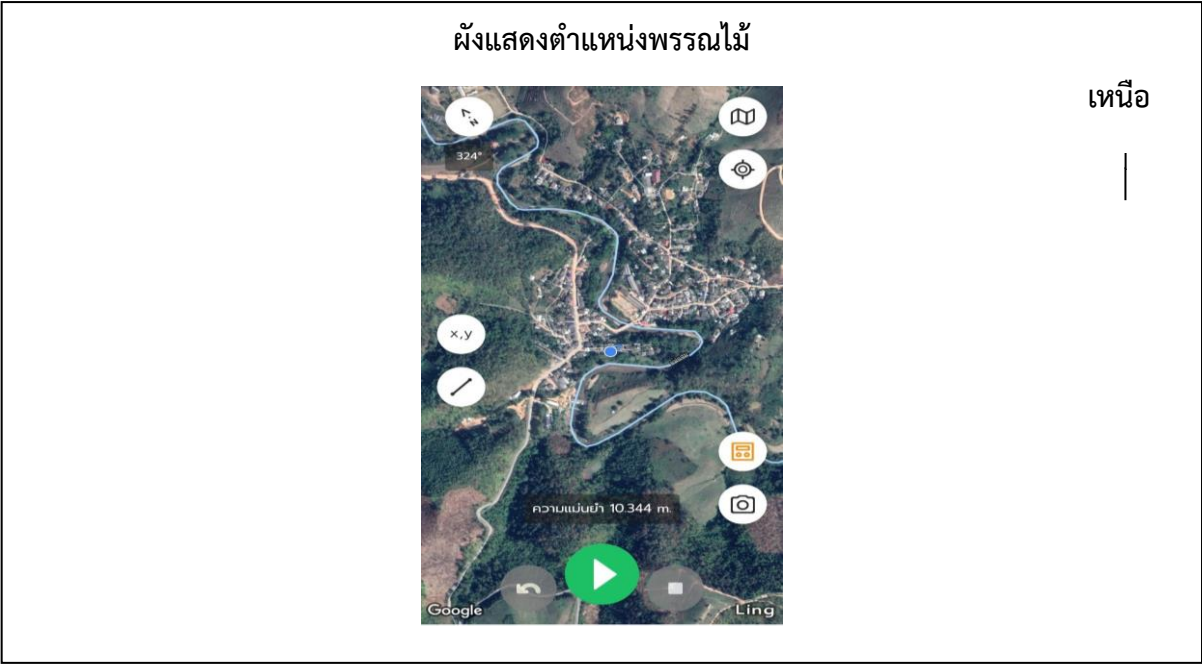
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยฯลฯ

ชื่อพืช กาแฟ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-038/50 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น เป็นไม้ยืนต้นที่มีใบเขียวชุ่มตลอดทั้งปี มีลำต้นที่สูงใหญ่ โดยลำต้นอาจสูงได้ถึง 10 เมตร มีใบเดี่ยว แต่ละใบออกตรงข้ามกัน ซึ่งใบในแต่ละคู่จะตั้งฉากกัน ลักษณะของใบมักเป็นรูปไข่ และมีขอบใบที่เรียบ ส่วนดอกมักมีปลาย 4-5 แฉก มีกลีบดอกที่เชื่อมติดกัน เมื่อดอกกาแฟบานเต็มที่แล้ว ก็ถึงเวลาผสมเกสร ซึ่งการผสมเกสรก็จะทำให้เกิดการสร้างเมล็ดกาแฟ ซึ่งจะใช้เวลายาวนานถึง 7-9 เดือน นับตั้งแต่ออกดอก โดยทั่วไปจะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในช่วงเดือนกันยายน ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429731 Y: 2080557

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เซนติเมตร **ความสูง** 10 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 50 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เพิ่มความตื่นตัวของสมอง ปลุกความสดชื่นให้สมองปลอดโปร่ง ช่วยเพิ่มความกระปรี้กระเปร่า ลดความง่วง

จากงานวิจัยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 500,000 คนในประเทศยุโรป 10 ประเทศ เป็นเวลานาน 16 ปี ระบุว่า การดื่มกาแฟวันละ 1-3 แก้ว ช่วยลดความเสี่ยงที่จะป่วยของโรคบางชนิดและลดอัตราการเสียชีวิตได้

คนที่ดื่มกาแฟ การทำงานของตับและระบบหมุนเวียนโลหิตแข็งแรงกว่าคนที่ไม่ดื่ม และยังช่วยลดการอักเสบในร่างกาย

กาเฟอีนในกาแฟช่วยให้อายุยืน ทำให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า สดชื่น และมีสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอการเกิดโรคพาร์กินสัน

ช่วยลดความเสี่ยงโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งลำไส้ตรง และป้องกันโรคหัวใจในหญิงน้ำดี

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ลำต้นอ่อน(หยวก)ของกล้วยสามารถใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ได้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ

กาแฟประกอบด้วยสารกาเฟอีนที่สามารถก่อให้เกิดอาการปวดศีรษะ อาหารไม่ย่อย คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นเร็ว หายใจถี่

การดื่มกาแฟในปริมาณมากอาจทำให้กระสับกระส่าย กระวนกระวาย วิดกกังวล นอนไม่หลับ มีเสียงดังในหู

การได้รับกาแฟวันละ 6 แก้ว อาจทำให้เกิดการ "เสพติดกาแฟ" หรือ ภาวะเสพติดกาเฟอีน

การดื่มกาแฟขงที่ใส่นม ครีม น้ำตาล ทำให้ร่างกายได้รับคอเลสเตอรอลสูงเกินปกติ

การดื่มกาแฟมากกว่า 5 แก้วต่อวันอาจเป็นอันตรายต่อผู้ป่วยโรคหัวใจ อาจเกิดภาวะหัวใจล้มเหลวเฉียบพลันได้

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ฝักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ข้าวโพด **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-039/3,000 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ข้าวโพด (ชื่อวิทยาศาสตร์: Zea mays Linn.) ชื่ออื่น ๆ ข้าวสาลี สาเลี (เหนือ) คง (กระบี่) โปด (ใต้) ป้อเคสะ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ยางง (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) เป็นพืช ตระกูลเดียวกับกล้วยาลำต้นสูง โดยเฉลี่ย 2.2 เมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น 0.5-2.0 นิ้ว เมล็ดจากฝัก ใช้เป็นอาหารคนและสัตว์

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429722 Y: 2080558

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 6 เดือน **เส้นรอบวงลำต้น** 10 เมตร **ความสูง** 2.2 เมตร

สถานภาพ ัญพืชเต็มเมล็ด **จำนวนที่พบ** 3,000 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ข้าวโพดนำไปแปรรูป เช่น ป๊อปคอร์น คอรันเฟล็ก ข้าวโพดคั่วอบเนย ข้าวโพดคั่วเค็ม ข้าวโพดคั่วหวาน ข้าวโพดนึ่งอบเนย ข้าวโพดปิ้งทานเนย น้ำนมข้าวโพด ขนมหวานต่างๆ ที่มีข้าวโพดมาเป็น ส่วนประกอบ ตลอดจนนำมาแปรรูปเป็นเครื่องดื่ม เช่น นม เหล้า เบียร์ ผลิตภัณฑ์ประกอบอาหาร เช่น น้ำตาล น้ำเชื่อม เนยเทียม แม้กระทั่งเครื่องสำอางค์ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ฝักข้าวโพดอ่อน ก็ยังนำมาเป็น ส่วนประกอบอาหารได้หลากหลายเมนู เช่น แกงเลียง ข้าวโพดทอดมัน เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ข้าวโพดมีรสชาตือร่อย หวานมัน ให้สารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย มีสารชนิดหนึ่งที่อยู่ในเมล็ดข้าวโพด ที่มีสรรพคุณช่วยในการบำรุงปอดและหัวใจ เป็นยาแก้เบาหวานและ ช่วย แก่โรคความดันโลหิตสูง

เกสรข้าวโพด มีสรรพคุณแก้ร้อนใน กระหายน้ำ มีสรรพคุณช่วยแก้ไข้ทันระดู มีสรรพคุณแก้ โลหิตกำเดา มีสรรพคุณช่วยแก้โพรงจมูกอักเสบ จมูกอักเสบเรื้อรังมีสรรพคุณช่วยบำรุงตับเมื่อมีแผลเลือดออก บริเวณผิวหนัง ให้นำเถ้าซึ่งข้าวโพดมาผสมกับน้ำมันพืชใช้เป็นยาทา

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ลำต้นอ่อน(หยวก)ของกล้วยสามารถใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ได้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นำมาเป็นอาหารสัตว์

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

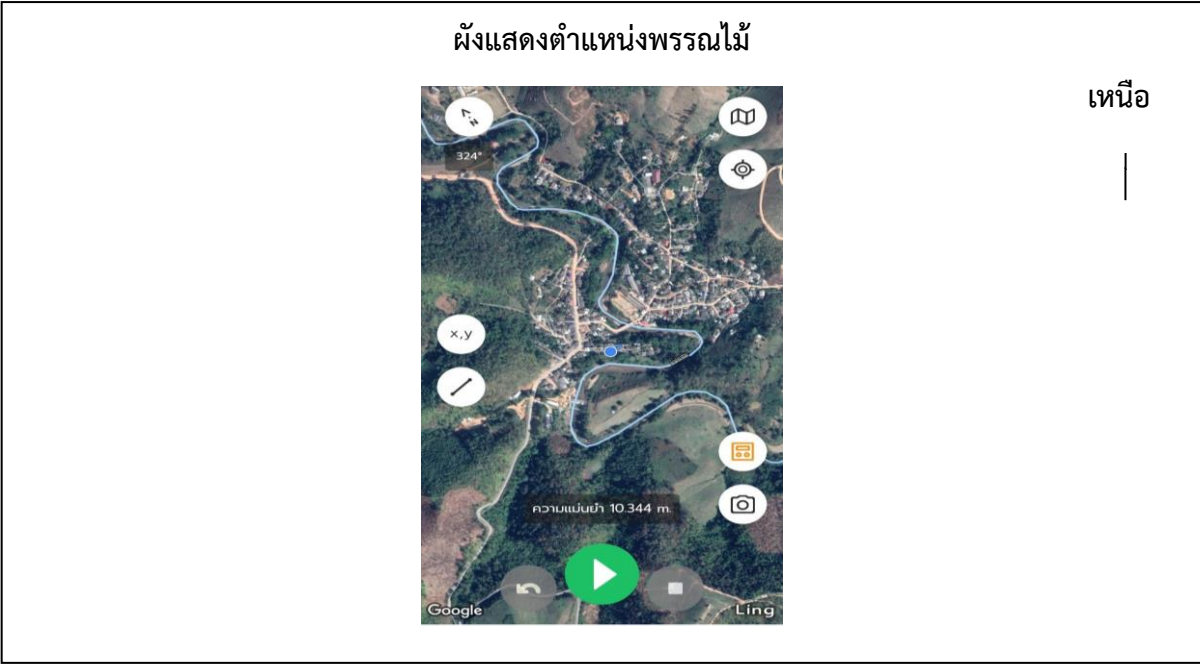
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ ข้าวโพดสามารถส่งเสริมการย่อยสลายพีเอเอชที่ปนเปื้อนในดิน เช่นย่อยสลาย พีแนนทริน ไพรินได้ 90 % ที่ความเข้มข้นเริ่มต้น 100 mg/kg[3] และยังส่งเสริมการย่อยสลาย แอนทราซีน เอนโดซัลแฟน ซัลเฟตได้ด้วย จึงมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ฟื้นฟูดินที่ปนเปื้อนสารมลพิษอินทรีย์

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 10 กรกฎาคม 2567

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ดอกพุทธรักษา **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-042/15 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน

ลักษณะเด่นของเป็นต้น เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย แอฟริกา และอเมริกา และภายหลังได้กระจายพันธุ์ออกไปยังเอเชียเขตร้อน โดยจัดเป็นไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน มีอายุหลายปี ขึ้นรวมกันเป็นกอ และเป็นต้นเดี่ยวไม่แตกกิ่งก้านสาขา จะมีข้อแต่ค่อนข้างห่างกัน มีความสูงของลำต้นประมาณ 1.5-2.5 เมตร ลำต้นมีความเหนียวและอมน้ำ มีเหง้าหัวสีขาวแตกแขนงอยู่ใต้ดิน (รากมีความเฉลี่ย 11.8 เซนติเมตร มีความยาวรอบรากเฉลี่ย 0.2 เซนติเมตร โดยความยาวของรากจะมีความสัมพันธ์กับขนาดของรากด้วย[6]) ส่วนของลำต้นเทียมบนดินจะเกิดจากใบเรียงซ้อนเป็นลำตรงกลม ทั้งต้นไม่มีขนปกคลุม แต่บางครั้งอาจพบผงเทียนไขปกคลุม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อและวิธีการเพาะเมล็ด (แต่วิธีที่นิยมใช้และได้ผลดีคือวิธีการแยกหน่อ) ชอบดินเหนียวชุ่มชื้นและมีอินทรีย์วัตถุสูง หรือที่ระดับน้ำ 10-20 เซนติเมตร ชอบแสงแดดแบบเต็มวันถึงครึ่งวัน พุทธรักษาเป็นพันธุ์ไม้ที่มีการกระจายพันธุ์อยู่ในป่าเมืองไทยหลายชนิด โดยส่วนใหญ่มักจะพบขึ้นตามป่าดงดิบ ป่าดงดิบแล้งในที่ลุ่ม หรือตามลำห้วย

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q435419 Y: 2060248

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 10 เมตร **ความสูง** 1.5-2.5 เมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน **จำนวนที่พบ** 15 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เหง้าสามารถนำมาใช้ประกอบอาหารได้หลายแบบ เช่นเดียวกับเผือกและมัน

ชาวมาเลเซียจะใช้เหง้าปรุงเป็นอาหาร

ชาวอินเดียจะใช้ก้านใบผสมกับข้าว พริกไทย และน้ำ นำมาต้มให้เดือดให้วัวกินเป็นยาแก้พิษเนื่องจากไปกินหญ้ามีพิษมา

ลำต้นใต้ดินหรือเหง้าสามารถนำมาใช้ทำแป้งที่เรียกว่า Canna starch ได้

เมล็ดสามารถนำมาใช้ทำเป็นสร้อยและร้อยเป็นสายประคำได้ โดยการเก็บเมล็ดที่โตเต็มที่ แล้ว ตัดก่อนที่ผลจะสุกแกะเปลือกออกนำไปตากแห้ง เมล็ดจะแข็งและเป็นสีม่วงเข้ม แล้วนำมาเจาะรูร้อยเป็นสายประคำได้สวยงามมาก ส่วนชาวสเปนจะนำเมล็ดมาทำลูกบิด

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เมล็ดมีรสเมาเย็น ใช้ตำพอกแก้อาการปวดศีรษะได้ ชาวชวาจะใช้เมล็ดนำมาบดให้เป็นผงใช้พอกบริเวณขมับแก้อาการปวดศีรษะ

ดอกเป็นยาช่วยสงบจิต ทำให้หัวใจสดชื่น ดอกใช้เป็นยาขับพิษร้อน ขับน้ำขึ้นในร่างกาย ช่วยลดความดันโลหิต ชาวอินเดียจะใช้เหง้าเป็นยาขับเหงื่อปัสสาวะในอาการไข้และอาการบวม

เหง้ามีสรรพคุณแก้วัณโรค แก้อาการไอหืดเป็นยาแก้ไอเย็นเป็นเลือด กระอักเลือดและไอมีเลือด ช่วยแก้ไอเย็น ช่วยแก้อาการปวดฟันด้วยการใช้เหง้าแห้งผสมกับข้าวเหนียวแล้วนำมาตุ๋นกับไค้กิน เหง้ามีรสเย็นฝาดขึ้น เป็นยาบำรุงปอด แพทย์ตามชนบทจะใช้เหง้านำมาต้มกินเป็นยาบำรุงปอด

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

สกัดซาโปนินที่แยกที่ได้สารสกัด 75% เอทานอลของใบเชียงดาและสารไตรเทอร์ปีนอยด์จากผักเชียงดาสามารถยับยั้งการหดเกร็งของลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาที่ถูกกระตุ้นด้วยโพแทสเซียม

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ใบพุทธรักษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น การใช้มุงหลังคา ทำกระทง ทำเชือก

เครื่องดนตรีที่ชื่อว่าฮอชฮา (Hosha) ของชาวซิมบับเวที่ใช้เขย่านั้น ก็ใช้เมล็ดพุทธรักษาเป็นส่วนประกอบเช่นกัน กาบใบพุทธรักษาสามารถตากแดดให้แห้ง สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของเล่นต่าง ๆ ได้ เช่น ตุ๊กตา ภาชนะเพียน ฯลฯ

ดอกพุทธรักษาสามารถนำมาสกัดสีทำเป็นสีสำหรับย้อมผ้าได้ แต่จะติดสีไม่มากนักและสีไม่สด และนิยมใช้ตัดดอกปักแจกัน

ใบสามารถนำมาใช้ทำเป็นกระดาษสา ใช้ห่อของ และให้สีจากธรรมชาติ การสกัดสีจากใบพุทธรักษา มีการนำมาใช้แต่งงานศิลปะ วาดภาพ พิมพ์ภาพ ทั้งใบและกาบใบยังสามารถนำมาใช้ทำเป็นปุ๋ยหมักได้อีกด้วย ใบจากก้านใบยังสามารถนำมาใช้แทนปอกระเจาได้ในอุตสาหกรรมทำเชือกและถัก

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

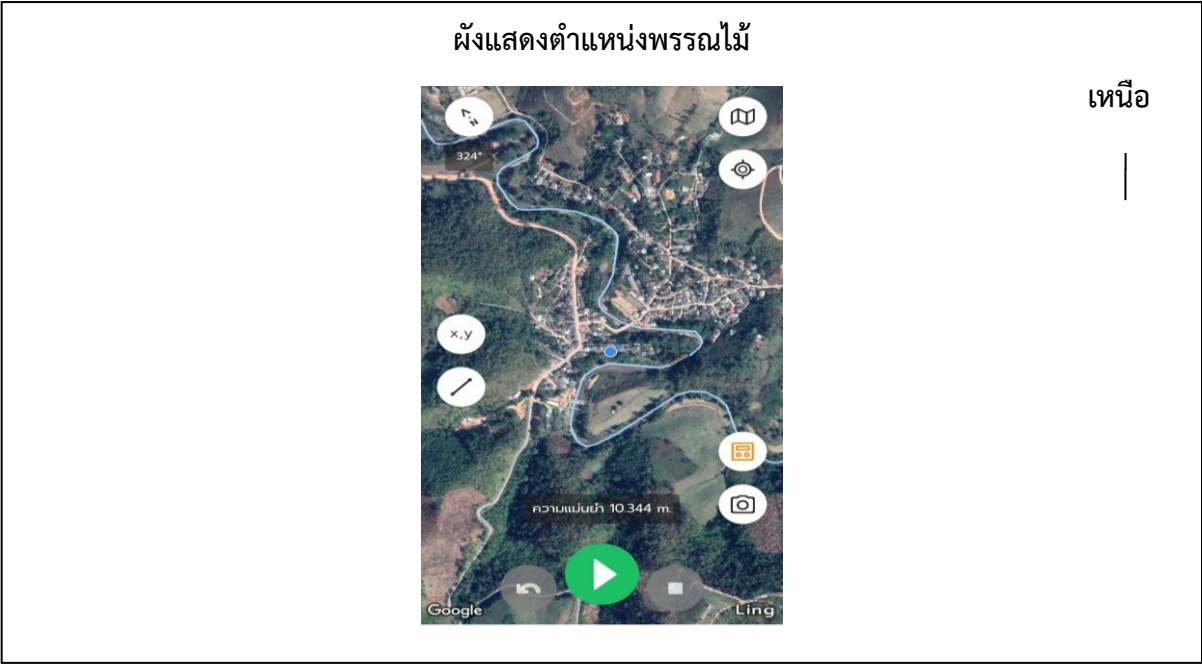
ดอกไม้สัญลักษณ์ประจำวันพ้อ ด้วยเพราะชื่ออันเป็นมงคลของคำว่า “พุทธรักษา” ที่หมายถึง พระพุทธเจ้าทรงปกป้องคุ้มครองให้มีแต่ความสงบสุขร่มเย็น การมอบดอกพุทธรักษาให้กับพ้องจึงเสมือนหนึ่งการบอกรักและเคารพบูชาพ้อง ซึ่งเป็นผู้สร้างความสงบสุขร่มเย็นให้แก่ครอบครัว

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ด้านของความเชื่อ คนไทยโบราณเชื่อว่าหากบ้านใดปลูกต้นพุทธรักษาไว้เป็นไม้ประจำบ้านจะช่วยปกป้องคุ้มครองไม่ให้มีเหตุร้ายหรืออันตรายใด ๆ เกิดแก่บ้านและผู้อยู่อาศัย เพราะพุทธรักษาเป็นพรรณไม้มงคลที่เชื่อกันว่ามีพระเจ้าคุ้มครองรักษาให้มีแต่ความสงบสุข คือเป็นไม้มงคลนามนั่นเองและการปลูกไม้มงคลชนิดนี้เพื่อเอาคุณควรปลูกไว้ทางทิศตะวันตกของบ้าน และควรปลูกในวันพุธ

ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไปตามริมสวนน้ำ

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นบุก **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-045/13 **ลักษณะวิสัย** พืชป่าล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็น บุกเป็นพืชป่าล้มลุกที่พบทั่วไปทุกภาคของประเทศ โดยขึ้นอยู่ตาม ชายป่า มีหัวใต้ดินสีน้ำตาล ใบเดี่ยว แผ่นอกไปคล้ายกับร่ม - หยักเว้าเข้าหาเส้นกลางใบ ก้านใบกลม อวบน้ำ ลักษณะกลม เรียว ยาวประมาณ 80-150 ซม. ลายสีเขียวและแดง ช่อดอกแทงจากหัวใต้ดิน ลักษณะเป็นแท่งสีแดงแกมสีน้ำตาล ก้านช่อสั้น ใบประดับรูปกรวยหุ้มช่อดอก ขอบหยักเป็นคลื่นและบานออก ผลเป็นผลสดเนื้อนุ่ม สีแดง พบมากในป่า หรือในสวนในภาคใต้ มีลักษณะคล้ายบุกบ้านมาก แต่ลำต้นจะไม่เหมือนกัน บุกบ้านมีลำต้นเกลี้ยง ไม่ขรุขระ เหมือนบุกคางคก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่วาก

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429742 Y: 2080581

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 10 เมตร **ความสูง** 80-150 เซนติเมตร

สถานภาพ พืชป่าล้มลุก **จำนวนที่พบ** 23 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ต้นอ่อน เผา แล้วลอกเปลือกออก จิ้มน้ำพริก หรือลวกกะทิ แต่ต้องปอกเปลือกออกให้หมด ก่อนที่จะนำบุกมาปรุงอาหาร ควรจะนำมาต้มหรือลวกน้ำก่อน ต้มในขณะที่น้ำเดือด เพื่อไม่ให้เกิดอาการคัน แต่ไม่เป็นที่นิยมนำมาเป็นอาหารมากนักเนื่องจากหากขั้นตอนการปรุงไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดอาการคันหรือแพ้ อย่างรุนแรง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

หัว ใช้กัดเสมหะ กัดเถาตานและเลือดกำเอน หรือใช้หุงเป็นน้ำมันใส่บาดแผล กัดผ้า กัดหนอง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

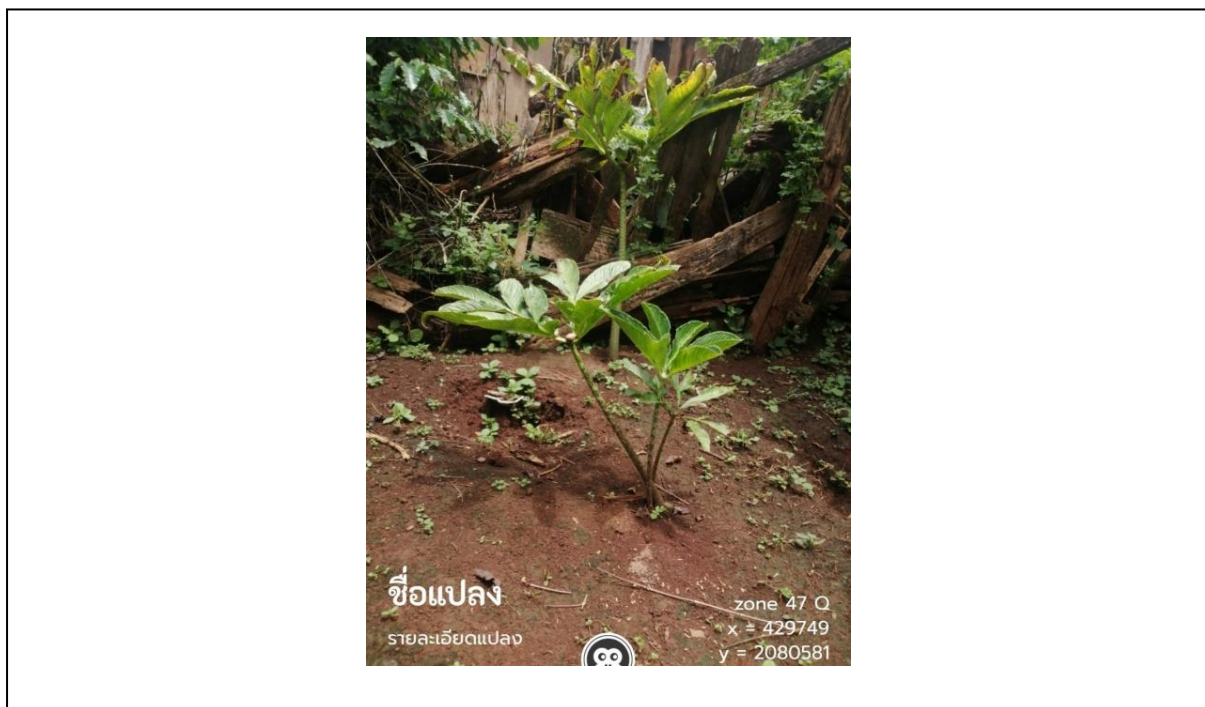
ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นผักเสี้ยว **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-046/10 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น มีลำต้นชูกิ่งขึ้นสูงหลายเมตร แต่ถ้าหั่นตัดแต่งให้เป็นพุ่มเอาไว้ได้ยอดอ่อนสูงประมาณ 1 เมตรเศษๆ กำลังเป็นพุ่มพอเหมาะ แต่ถ้าปล่อยให้ต้นสูงจะเตี้ยยอดอ่อนกินลำบากน้อย ใบสีเขียวเข้ม แต่ใบอ่อน ยอดอ่อน จะมีสีเขียวอ่อนสว่าง โคนใบ ปลายเว้าเข้าหากัน ใบกว้างประมาณ 2-3 นิ้ว ยาว 3-4 นิ้ว ขอบใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ มีกลีบดอกสีชมพูอมม่วงคล้ายกล้วยไม้ จะมีดอกตลอดปี เกสรตัวผู้มี 5 อัน เกสรตัวเมีย 1 อัน ฝักคล้ายฝักถั่วพริ้ว ยาวประมาณ 4 นิ้ว สามารถขยายพันธุ์ได้โดยนำเมล็ดไปเพาะ ตอนกิ่ง หรือใช้วิธีปักชำก็ได้ มีการนำมาปลูกกันไว้ริมรั้ว ไว้เก็บมาทำอาหาร บางบ้านปล่อยให้สูงมากๆ ที่จริงแล้วต้นผักเสี้ยวจะสูงได้ถึง 7-10 เมตรทีเดียว ถ้าปล่อยให้สูงยาวมากๆ ลำบากที่ต้องตัดฟันต้นลงมาเอายอดเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าจะปลูกเอาต้นสูงเพื่อเป็นร่มเงาก็ไม่ต่างกัน

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429560 Y: 2080416

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 1 เมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุก **จำนวนที่พบ** 10 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ยอดใบอ่อนมาทำกับข้าว เช่น แกงผักเสี้ยวใส่ปลาย่าง แกงกับเนื้อ และนิยมแกงรวมกับผักชะอม ผักเชียงดา รสชาติอร่อยมาก นำมาเป็นผักลวกจิ้มน้ำพริก จะสัมผัสกับรสชาติ รู้สึกได้ถึงความหวาน และเชื่อว่าเป็นอาหารบำรุงร่างกายได้ดี เจริญอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เป็นยาสมุนไพรรักษาคนได้ ใช้กันมาแต่โบราณ ใบแก่ ราก จะมีรสเฝื่อน ใช้แก้ไอ ใบอ่อนกินบำรุงร่างกาย ดอกมีรสเฝื่อนผสมสมุนไพรอื่นๆ รักษาไข้ ดับพิษไข้ เป็นยาระบาย รากนำมาต้มน้ำดื่มขับลม หรือโสมผสมน้ำดื่มรักษาไข้ เป็นยาระบาย ดอก-แก่นไม้ รักษาโรคบิด หมอพื้นเมืองใช้กับหญิงอยู่ไฟ โดยการตากเปลือกและราก หุบน้ำข้าวสารเจ้า นำมาลวกหั่นและขมิบ หรือดื่มแก้ลมมะเอ็งคต ในด้านคุณค่าทางอาหาร ผักเสี้ยว 100 กรัม ให้พลังงาน 47 กิโลแคลอรี ประกอบด้วย สารอาหารคาร์โบไฮเดรต 8.2 กรัม โปรตีน 3.4 กรัม ไขมัน 1.1 กรัม เส้นใย 1.8 กรัม แคลเซียม 46 มิลลิกรัม ฟอสฟอรัส 31 มิลลิกรัม เหล็ก 0.3 มิลลิกรัม วิตามิน A, B1, B2, C และไนอะซิน ซึ่งเป็นสารที่มีประโยชน์แก่ร่างกายคนเรา

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้านลำต้นหรือกิ่งที่มีความตรงอยู่บ้าง สามารถนำมาใช้ทำเป็นเสาค้ำยันให้แก่บางส่วนของบ้านได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

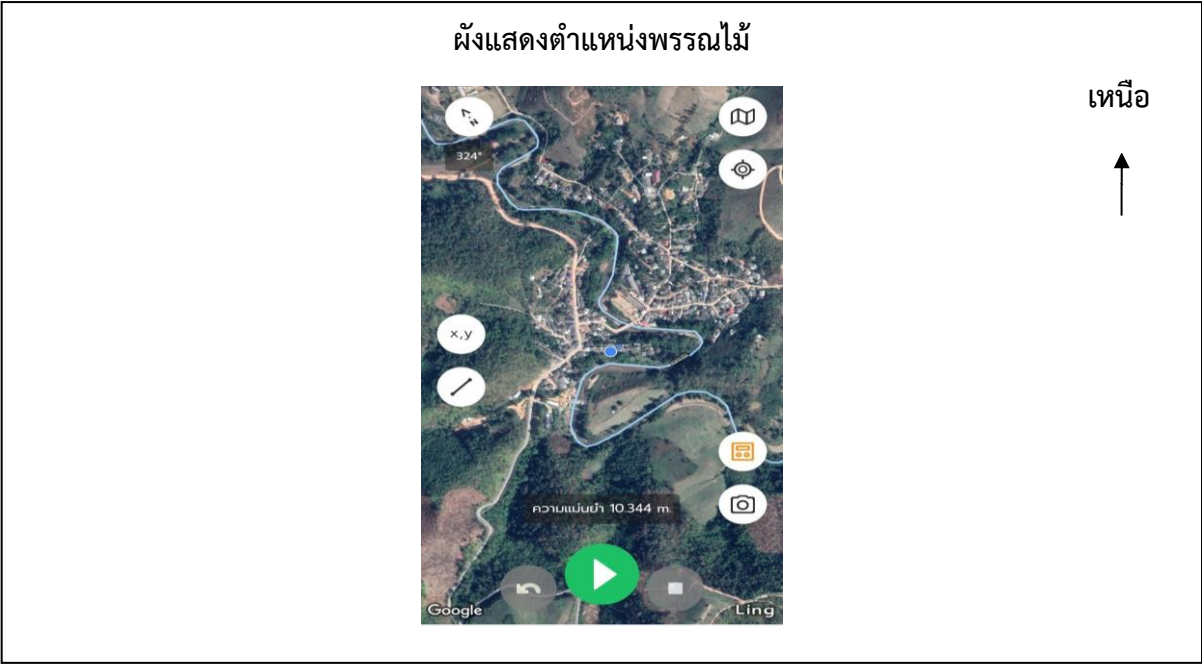
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ฝรั่ง **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-047/27 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ฝรั่งเป็นไม้ยืนต้น สูง 3-10 เมตร ต้นเกลี้ยงมัน เปลือกต้นเรียบ ใบเดี่ยว กิ่งอ่อนเป็นสี่เหลี่ยม ยอดอ่อนมีขนสั้น ๆ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปวงรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-8 ซม. ยาว 6-14 ซม. ดอกเดี่ยวหรือช่อ 2-3 ดอก ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาว ร่วงง่าย มีเกสรตัวผู้จำนวนมาก ผลเป็นผลสด ผลดิบสีเขียว กินได้ เมื่อสุกเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429731 Y: 2080551

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 3-10 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 27 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ชาวยุโรปนิยมบริโภคฝรั่งสุก โดยนำไปทำพายและขนมได้หลายชนิด ส่วนชาวเอเชียนิยมบริโภคฝรั่งแก่จัดแต่ยังไม่สุก และนำไปแปรรูป เช่นทำเป็นฝรั่งดอง ฝรั่งแช่บ๊วย

พันธุ์แปรรูป เป็นพันธุ์ที่ใช้คั้นทำน้ำฝรั่ง เนื้อฉ่ำน้ำ สีสชมพู

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ฝรั่งยังมีฤทธิ์เป็นยาสมุนไพร ใบฝรั่งใช้ดับกลิ่นปาก น้ำต้มใบฝรั่งสด มีฤทธิ์ทางด้านป้องกันลำไส้อักเสบ ท้องเสีย ใช้ทาแก้ผื่นคัน พุพองได้ น้ำต้มผลฝรั่งตากแห้ง มีฤทธิ์แก้คออักเสบ เสียงแห้ง ชาวอินเดียใช้ใบรักษาแผลและแก้ปวดฟัน ในฟิลิปปินส์ใช้ใบแก้เหงือกบวมและท้องเดิน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

เปลือกต้นฝรั่งใช้ทำสีย้อมผ้า

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อนุรักษ์) ระบุ -

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อแปลง

รายละเอียดแปลง

zone 47 Q
x = 429731
y = 2080551

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นลำไย **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-049/270 **ลักษณะวิสัย** ต้นเป็นทรงพุ่มทึบ

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ลำไยมีลำต้นสูงขนาดกลางจนถึงใหญ่ ต้นที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด มีต้นตรง มีความสูงประมาณ 30-40 ฟุต แต่ต้นที่ขยายพันธุ์ด้วยการตอนกิ่งมักแตกกิ่งก้าน สาขาใกล้ ๆ กับพื้น เปลือกกลัดต้นขรุขระมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ใบ ลักษณะของใบลำไยเป็นใบรวมประกอบด้วยใบย่อยอยู่บนก้านใบร่วมกัน (pinnately compound leaves) มีปลายใบเป็นคู้ มีใบย่อย 2-5 คู่ ความยาวใบ 20-30 เซนติเมตร ใบย่อยเรียงตัวสลับหรือเกือบตรงข้าม ความกว้างของใบย่อย 3-6 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร รูปร่างใบเป็นรูปรีหรือรูปหอก ส่วนปลายใบและฐานใบค่อนข้างป้านใบด้านบนมีสีเขียวเข้มกว่าด้านล่าง ผิวด้านบนเรียบ ส่วนผิวด้านล่างสากเล็กน้อย ขอบใบเรียบไม่มีหยัก ใบเป็นคลื่นเล็กน้อย และเห็นเส้นแขนง (vein) แตกออกจากเส้นกลางใบชัดเจน และมีจำนวนมาก ช่อดอก ลำไยออกดอกเป็นช่อ ช่อดอกเป็นแบบ compound dichasia ที่มีการจัดเรียงดอกแบบที่มีก้านดอกยาวกว่าก้านอื่นๆ หรือมีก้านดอกจัดเรียงแบบ panicle ช่อดอกลำไยส่วนมากจะเกิดจากตาที่ปลายยอด (terminal bud) จึงมักพบช่อดอกตรงปลายกิ่ง บางครั้งอาจเกิดจากตาข้างของกิ่ง ความยาวของช่อดอกประมาณ 15-30 เซนติเมตร มีลักษณะอวบแข็งและอ่อนนุ่ม ช่อดอกขนาดกลางมีดอกย่อยประมาณ 3,000 ดอก ดอก ดอกลำไยมีสีขาวหรือสีขาวออกเหลืองมีขนาดเล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6-8 มิลลิเมตร ช่อดอกหนึ่งๆ อาจมีดอก 3 ชนิด (polygamo-monoecious) คือดอกตัวผู้ (staminate flower) ดอกตัวเมีย (pistillate flower) และดอกสมบูรณ์เพศ (perfect flower) ผล มีลักษณะกลมหรือทรงแป้น เปลือกผลมีสีเขียวปนสีน้ำตาล เขียวปนเหลืองหรือน้ำตาลแดง แล้วแต่ชนิดของพันธุ์ เปลือกลำไยเมื่อยังไม่แก่เต็มที่จะมีผิวขรุขระเล็กน้อย เมื่อแก่จัดเปลือกมีผิวค่อนข้างเรียบ ลักษณะผลจะพองโต เมล็ด มีลักษณะกลมจนถึงแบน เมื่อยังไม่แก่มีสีขาวแล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีดำมัน ส่วนของเมล็ดที่ติดกับขั้ว มีวงกลมสีขาวๆ บนเมล็ด (placenta) มีลักษณะคล้ายตามังกร (dragon's eye) จุกสีขาวมีขนาดเล็กหรือใหญ่ต่างกันไปตามพันธุ์

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429732 Y: 2080554

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 7 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 30 เมตร **ความสูง** 30-40 ฟุต

สถานภาพ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง **จำนวนที่พบ** 270 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เนื้อลำไยกินสดเป็นผลไม้ ทำเป็นอาหารหวาน เช่น ข้าวเหนียวเปียกลำไย วุ้นลำไย ลำไยลอยแก้ว น้ำลำไย หรือแปรรูป เช่น บรรจุกระป๋อง ตากแห้งสามารถทำเป็นชาชงดื่ม เป็นยาบำรุงกำลังช่วยให้หลับสบายเจริญอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ตำรายาจีนเรียกก๊วยหยวน (ภาษาจีนกลาง) หรือ ก๊วยอี (ภาษาจีนแต้จิ๋ว) ใช้เป็นยาบำรุงเลือด
กลุ่มประสาท เปลือกของต้นมีสีน้ำตาลอ่อนหรือเทาและมีรสฝาดใช้ต้มเป็นยาหม้อแก้ท้องร่วง

มีวิตามินเอ มีวิตามินซี มีธาตุแคลเซียม มีฟอสฟอรัส มีวิตามินบี2 มีวิตามินบี3 มีวิตามินบี1 มี
วิตามินบี12 มีโปรตีน มีธาตุเหล็ก มีแมกนีเซียม มีคาร์โบไฮเดรต มีเส้นใย มีโพแทสเซียม มีพลังงาน มีไขมัน มี
กรดโฟลิก มีโซเดียม มีทองแดง ช่วยป้องกันโรคหัวใจ ช่วยบำรุงหัวใจ ช่วยบำรุงม้าม แก้ท้องเสีย แก้โรคมะลา
เลีย แก้ท้องร่วง ช่วยบรรเทาอาการริดสีดวงทวาร ช่วยบำรุงผิวพรรณ ช่วยให้เจริญอาหาร ช่วยบำรุงกระดูก
ช่วยบำรุงฟัน ช่วยบำรุงกล้ามเนื้อ ช่วยบำรุงประสาท ช่วยบำรุงสมอง ช่วยบรรเทาอาการปวดข้ออักเสบ
ป้องกันโรคหวัด แก้แผลอักเสบ แก้แผลเป็นหนอง แก้นิวไนโต ช่วยขับปัสสาวะ ช่วยห้ามเลือด ช่วยป้องกัน
โรคมะเร็ง ป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้ร่างกาย ช่วยรักษาแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก ช่วย
ขับพยาธิ แก้อาการตกขาว ช่วยให้นอนหลับสบาย

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

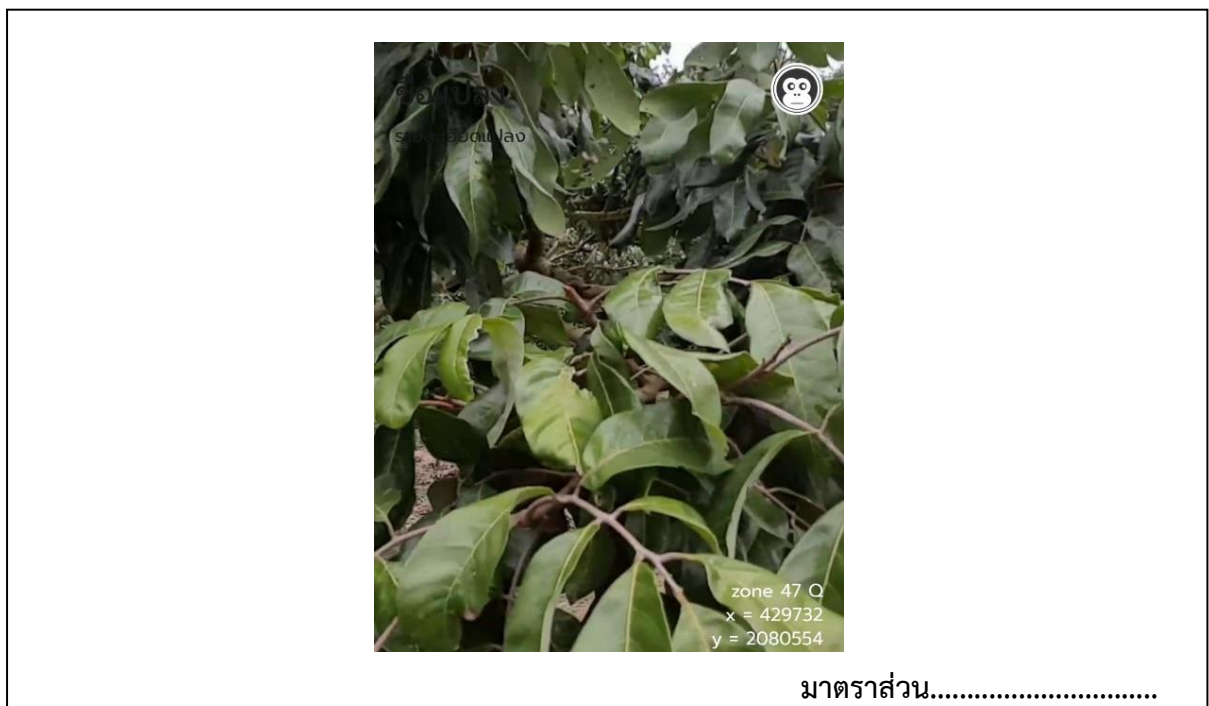

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นสัก รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-050/80 ลักษณะวิสัย ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ลำต้นเป็นเปลาตรงเปลือกเรียบหรือแตกเป็นร่องเล็ก ๆ สีเทา โคนเป็นพูพอนต่ำๆ ใบเป็นใบเดี่ยวใหญ่มาก ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ปลายใบแหลมโคนมน ยาว 25 - 30 เซนติเมตร กว้างเกือบเท่ายาว ใบของต้นอ่อนจะใหญ่กว่า น้ํามาก ผิวใบขนสากคายสีเขียวเข้ม ขยี้ใบสดจะมีสีแดงเหมือนเลือด มีการสลัดใบทิ้งเมื่อถึงฤดูหนาว ดอกมีขนาดเล็ก สีขาวนวลออกเป็นช่อตาม ปลายกิ่ง ออกดอกและเป็นผลเดือน มิถุนายน – ตุลาคม ผลเป็นผลแห้งค่อนข้างกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร เปลือกแข็ง ภายในมี 1 - 3 เมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429554 Y: 2080405

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 30 เมตร ความสูง สูงเกินกว่า 20 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น จำนวนที่พบ 80 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

กล้วยน้ำว้าสุกสามารถใช้ทำเป็นขนม ของหวานต่างๆ อาทิ กล้วยเชื่อม กล้วยบวชชี มีลักษณะสีเหลืองทั้งเปลือก และเนื้อ มีรสหวาน เหนียวนุ่ม นำมารับประทานเป็นผลไม้ และทำขนมหวาน แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กล้วยตาก หรือ ข้าวต้มมัด เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบนำมาต้มกับน้ำรับประทานเป็นยาลดระดับน้ำตาลในเลือด (ใบ) เนื้อไม้และใบมีรสเผ็ดเล็กน้อย สรรพคุณเป็นยาบำรุงโลหิต (เนื้อไม้,ใบ) ใบมีรสเผ็ดเล็กน้อย มีสรรพคุณเป็นยาแก้พิษโลหิต (ใบ) ช่วยแก้อาการอ่อนเพลีย (เนื้อไม้) เปลือกไม้มีสรรพคุณแก้อาการปวดศีรษะ (เปลือกไม้) เมล็ดใช้เป็นยารักษาโรคตา (เมล็ด) ใบใช้ทำเป็นยาอมแก้เจ็บคอ (ใบ) ช่วยแก้ไข้ คุมธาตุในร่างกายน (เนื้อไม้) เนื้อไม้ใช้รับประทานเป็นยาขับลมได้ดีมาก ส่วนใบก็มีสรรพคุณเป็นยาขับลมเช่นกัน (เนื้อไม้,ใบ) เนื้อไม้มีสรรพคุณเป็นยาขับพยาธิ (เนื้อไม้) เนื้อไม้ ใบ และดอกมีสรรพคุณเป็นยาขับปัสสาวะ (เนื้อไม้,ใบ,ดอก) ใบใช้เป็นยาแก้ทางเดินปัสสาวะอักเสบ (ใบ) ช่วยรักษาประจำเดือนไม่ปกติ (ใบ) ช่วยรักษาโรคผิวหนัง (เนื้อไม้) เปลือกมีสรรพคุณเป็นยาฆ่าพยาธิ (เปลือก) เปลือกไม้มีสรรพคุณช่วยบรรเทาอาการบวม (เปลือกไม้) ส่วนเนื้อไม้มีสรรพคุณเป็นยาแก้บวม (เนื้อไม้) ช่วยแก้ลมในกระดูก (เนื้อไม้)

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ลำต้นอ่อน(หยวก)ของกล้วยสามารถใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ได้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน ไม้อัด ไม้ปาร์เก้ ไม้แกะสลัก เฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ หรือใช้ต่อเรือ รถ
ทำเครื่องมือกลกรรม

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ต้นสักเป็นพรรณไม้พระราชทานประจำจังหวัดอุดรดิตถ์

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

สักทองจัดเป็นไม้มงคลนาม เพราะคนไทยโบราณเชื่อว่าหากบ้านปลูกต้นสักทองไว้เป็นไม้
ประจำบ้าน จะทำให้มีศักดิ์ศรี เพราะคำว่า "สัก" หรือ "ศักดิ์" หมายถึง การมีศักดิ์ศรี มีเกียรติศักดิ์ มี
ยศถาบรรดาศักดิ์ นอกจากนี้คำว่า "สัก" หรือ "สักกะ" ยังหมายถึง พระอินทร์ผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่ในสวรรค์ โดย
ตำแหน่งที่ปลูกเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อาศัย ให้ปลูกต้นสักทองไว้ทางทิศเหนือของบ้าน และควร
ปลูกในวันเสาร์ เพราะคนโบราณเชื่อว่าการปลูกไม้เพื่อเอาคุณให้ปลูกในวันเสาร์ และถ้าจะให้เป็นมงคลมาก
ยิ่งขึ้น ผู้ปลูกควรเป็นผู้ใหญ่ที่มีผู้เคารพนับถือและเป็นผู้ประกอบคุณงามความดี ก็จะเป็นสิริมงคลยิ่งนัก

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ เนื้อไม้สักมีสารเคมีพิเศษอยู่ชนิดหนึ่ง ชื่อ O-cresyl
methyl ether สารเคมีชนิดนี้ค้นพบโดยนักวิทยาศาสตร์ของกรมป่าไม้

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ถั่วฝักยาว **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-051/30 **ลักษณะวิสัย** เถาไม้เลื้อย

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ลำต้น เป็นเถาเลื้อย เถาแข็งและเหนียว คล้ายกับถั่วพู แต่มีอายุเพียงปีเดียว หรือฤดูเดียว เถาสีเขียวอ่อน ลำต้นมีขนสั้นสีน้ำตาลได้ดี ใบเป็นใบประกอบแบบฝ่ามือ มี 3 ใบย่อย รูปสามเหลี่ยมยาว 6 -10 เซนติเมตร ดอก เป็นดอกช่อออกตามซอกใบกลีบดอกสีขาว หรือน้ำเงินอ่อน ฝักเป็นฝักกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 - 1 เซนติเมตร ยาว 20 - 80 เซนติเมตร มีหลายเมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429743 Y: 2080448

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เมตร **ความสูง** 10 เมตร

สถานภาพ เถาไม้เลื้อย **จำนวนที่พบ** 30 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

เมนูถั่วฝักยาว เช่น แกงส้มถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาวผัดกะปิ้ง ถั่วฝักยาวผัดกุ้ง หมูผัดพริกแกง ถั่วฝักยาว ผัดเปิดถั่วฝักยาวหมูสับ หมูผัดเต้าเจี้ยวถั่วฝักยาว ผัดพริกขิงหมูใส่ถั่วฝักยาว กระเพาะหมูใส่ถั่วฝักยาว ถั่วฝักยาวผัดเต้าหู้ยี้ ฯลฯ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ช่วยบำรุงกระดูกและฟัน ช่วยป้องกันการเกิดโรคกระดูกพรุนฟอสฟอรัสมีส่วนช่วยเผาผลาญคาร์โบไฮเดรต ไขมัน และโปรตีนวิตามินซีช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกันการเกิดโรคหวัด

ถั่วฝักยาวมีประโยชน์ช่วยป้องกันและรักษาโรคเลือดออกตามไรฟันช่วยแก้กระหาย ให้รสชุ่มชื่น ด้วยการใช้เมล็ดแห้งหรือสดนำมาคั้นสดหรือต้มกินกับน้ำ ช่วยแก้ท้องอืด ด้วยการใช้เมล็ดแห้งหรือสดนำมาคั้นสดหรือต้มกินกับน้ำ สำหรับเด็กที่เบื่ออาหารเนื่องจากกระเพาะอาหารทำงานไม่ดี ให้ใช้รากสดนำมาผสมกับรากเถาตดหมาตดหมู แล้วนำมาต้มน้ำดื่มกับเนื้อวัว จะช่วยแก้ท้องอืดได้ ช่วยแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แน่นท้อง เรอเปรี้ยว ด้วยการเคี้ยวฝักสดกิน

ใบสดประมาณ 60-100 กรัมนำมาต้มกับน้ำ ใช้รักษาโรคหนองในและอาการปัสสาวะเป็นหนอง ใช้เป็นยาบำรุงม้ามและไต ด้วยการใช้เมล็ดแห้งหรือสดนำมาคั้นสดหรือต้มกินกับน้ำ หรือจะใช้รากสดนำมาต้มน้ำดื่มก็ได้เช่นกัน ใช้ถั่วฝักยาวสดหรือเมล็ดสดนำมาต้มกับน้ำผสมกับเกลือ ใช้รับประทานเป็นยาบำรุงไต

รากสดนำไปเผาแล้วบดจนละเอียด ผสมกับน้ำแล้วใช้ทาเป็นยารักษาโรคหนองในที่หนองไหล

ถั่วฝักยาวมีสรรพคุณทางยาช่วยรักษาไข้เนื้อร้าย ช่วยทำให้เนื้อเยื่อเจริญเร็วขึ้น ด้วยการใช้รากสดนำไปเผาแล้วบดจนละเอียดผสมกับน้ำแล้วใช้ทาบริเวณที่เป็น ช่วยแก้ท้องอืดปัสสาวะกะปริดกะปรอย ด้วยการใช้เมล็ดแห้งหรือสดนำมาคั้นสดหรือต้มกินกับน้ำ

ช่วยแก้ตกขาว ด้วยการใช้เมล็ดแห้งหรือสดและผักบุ้งนำมาตุ๋นกับเนื้อไก่รับประทาน จะช่วย
แก้อาการตกขาวได้ ช่วยรักษาอาการปวดบวม ปวดตามเอาจ และรักษาแผลที่ไ้ตามม ด้วยการใ้เปลือกฝัก
ประมาณ 100-150 กรัมนำมาต้มกิน หรือใ้ภายนอกด้วยการนำมาตำแล้วพอกบริเวณที่ปวด

ยารักษาโรค ใ้กับสัตว์

ใ้เป็นอาหารใ้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใ้อื่นๆ

ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้

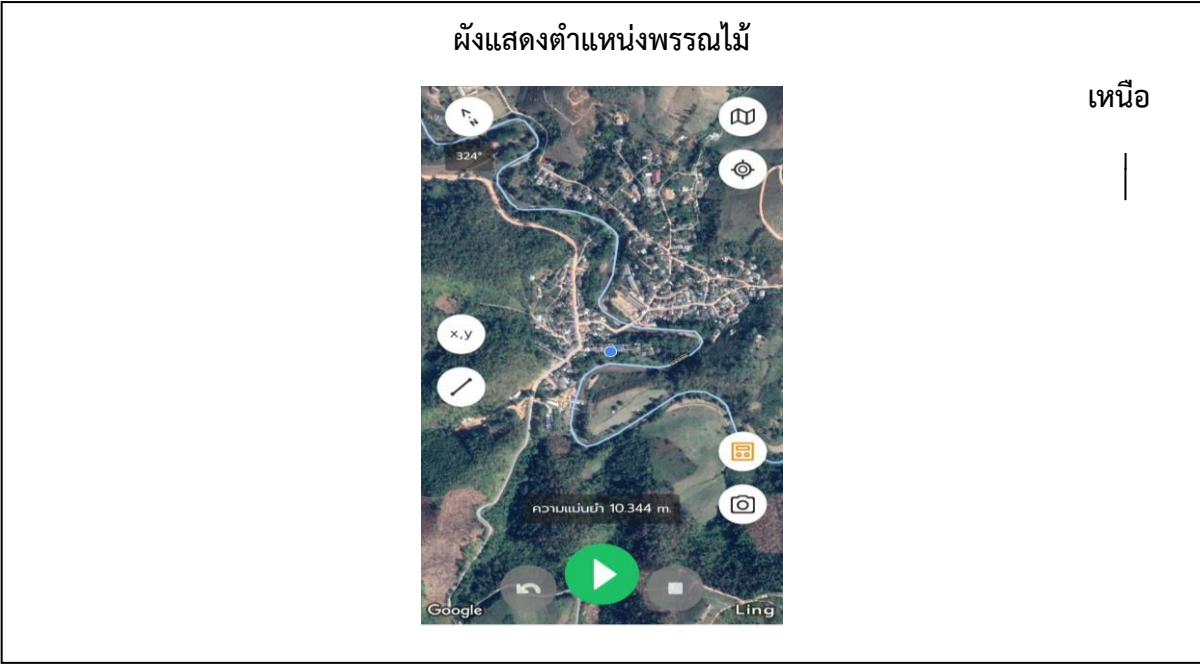
ความเกี่ยวข้งกับประเพณี วัฒนธรรม

ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้

ความเกี่ยวข้งกับความเชือทางศาสนา

ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้ใ้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุนุ สารพิษจากยาฆ่าแมลงตกค้าง

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วย ฯลฯ

ชื่อพืช น้อยหน่า **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-052/20 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น น้อยหน่าเป็นไม้ยืนต้น สูง 3-5 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 7-13 เซนติเมตร ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ ห้อยลง กลีบดอกสีเหลืองแกมเขียว 6 กลีบ เรียง 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ หนาอวบ มีเกสรตัวผู้และรังไข่จำนวนมาก ผลเป็นผลกลุ่ม ค่อนข้างกลม เมล็ดสีดำ มีจำนวนมาก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429726 Y: 2080545

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เมตร **ความสูง** 3-5 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

น้อยหน่าถือเป็นผลไม้ที่นิยมรับประทาน มีเนื้อมาก เนื้อนุ่มหวาน มีรสหอม เนื้อน้อยหน่ามีคุณค่าทางโภชนาการสูง ในเนื้อน้อยหน่า 1 ผล จะประกอบด้วยน้ำ (73.5%), คาร์โบไฮเดรต(23.9%) โปรตีน (1.6%), ไขมัน(0.3%), แคลเซียม(0.02%), ฟอสฟอรัส(0.04%) ธาตุเหล็ก และวิตามินซี

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ราก ใช้เป็นยาระบาย ถอนพิษเบื่อเมา ทำให้เกิดการอาเจียน และแก้พิษงูได้
เปลือกต้นแก้พิษไข้หวัด แก้กลากเกลื้อน มีฤทธิ์ฆ่าพยาธิผิวหนัง ขับพยาธิลำไส้ ฆ่าเหาแก้คัน
เส้นใยของเปลือกใช้ทำกระดาษ ส่วนเนื้อไม้มีสีเหลืองของสาร Morin ใช้ย้อมผ้าไหม ผ้าแพรหรือผ้าอื่นๆ
ผล และส่วนของเปลือกผล ใช้แก้พิษงู แก้ฝีในคอ ขับพยาธิ ฆ่าพยาธิผิวหนัง หรือใช้กินสดหรือต้มน้ำหรือเชื่อมกินก็ได้ เป็นยาเย็น ยาระบายอ่อนๆ แก้อาตุไม่ปกติ ขับเสมหะ ลดเสมหะ

ใบใช้ใบอ่อนหรือใบแก่ ทำเป็นชาเขียวสำหรับชงน้ำดื่ม ช่วยลดน้ำตาลในเลือด ลดไขมันในเส้นเลือด ช่วยลดความดันโลหิต เป็นยาขับเหงื่อ แก้ไข้ ทำยาต้ม ใช้อมแก้คอเจ็บ แก้ไอ ทำให้เยื่อชุ่มชื้น นอกจากนั้น ยังใช้เลี้ยงไหม หรือนำใบอ่อนปรุงเป็นอาหาร

สาร alkaloid มีประโยชน์ในการรักษาโรคได้หลายอย่าง เช่น ใช้เป็นยาระงับปวดยาชา ใช้เป็นยาแก้ไอ ยาแก้หอบหืด ยารักษาแผลในกระเพาะ และลำไส้ ยาลดความดัน ยาควบคุมการเต้นของหัวใจ เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

เมล็ดเป็นยาฆ่าเหา ฆ่าพยาธิตัวจิ๋ว และแก้บวม สกัดเอาน้ำมันมาใช้ประโยชน์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ถ้าสามารถนำมาสกัดเอาน้ำมันทำสบู่หรือใช้ประโยชน์ในด้านบำรุงผิวหรือความสวยงาม ส่วนกากที่เหลือสามารถทำปุ๋ยได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

การใช้เป็นยาป้องกัน และกำจัดแมลงศัตรูพืช นิยมนำส่วนของเมล็ด และใบมาใช้ โดยนำเมล็ด 1 กิโลกรัม มาบดให้ละเอียด ผสมกับน้ำ 20 ลิตร และแช่ทิ้งไว้ประมาณ 1-2 วัน จากนั้น กรองเอาน้ำไปฉีดพ่นในแปลงเกษตร น้ำหมักที่ได้มีฤทธิ์ป้องกัน และกำจัดเพลี้ยอ่อนได้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ สารสกัดเมล็ดน้อยหน่าจากอีเธอร์สามารถทำให้ตาของกระต่ายบวม และสร้างความเป็นพิษต่อตาที่ความเข้มข้น 50 มิลลิกรัม/ลิตร และทดสอบกับผิวหนังกระต่าย เมื่อเปรียบเทียบความเป็นพิษจากสารสกัดต่างๆ พบว่า สารสกัดจากเมล็ดน้อยหน่าที่สกัดจากตัวทำละลายชนิดต่างๆ ให้ความเป็นพิษต่างกัน โดยสารสกัดที่ให้ความเป็นพิษมากไปถึงน้อยที่สุด คือ บีโตรเลียมอีเธอร์ อีเธอร์ คลอโรฟอร์ม และเอทานอล

เหนือ

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่ณาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อแปลง
กล้วยน้ำว้า

zone 47 Q
x = 429726
y = 2080545

มาตราส่วน.....

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ใบชะพลู รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-053/55 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็น ไม้ล้มลุก ลำต้นทอดคลานไปตามพื้นดิน สูง 30-80 เซนติเมตร ลำต้นสีเขียว มีไหลงอกเป็นต้นใหม่ มีรากงอกออกตามข้อ ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ แผ่นใบบาง ผิวใบเรียบสีเขียวเข้มเป็นมัน ใบรูปหัวใจ กว้าง 5-10 ซม. ยาว 7-15 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบเว้า ดอก ออกเป็นช่อที่ซอกใบรูปทรงกระบอก ดอกเล็กสีขาวอัดแน่นอยู่บนแกนช่อดอก ดอกแยกเพศ ผล เป็นผลสด กลม อัดแน่นอยู่บนแกน

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429725 Y: 2080554

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 5 เซนติเมตร ความสูง 30-80 เซนติเมตร

สถานภาพ พืชล้มลุก จำนวนที่พบ 55 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบชะพลูมีรสหวาน เย็น และกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์ จึงนิยมนำมาปรุงอาหารได้หลากหลายเมนู บทบาทของชะพลูในจานอาหารครัวเรือนพื้นบ้านมีมากมาย เริ่มตั้งแต่เป็นผักสดที่นิยมกินกับอาหารรสแซบทั้งหลาย เช่น ลาบ ก้อย น้ำตก เนื้อย่าง ปลาย่าง ตลอดจนน้ำพริกต่างๆ ชะพลูเป็นเครื่องปรุงที่ขาดไม่ได้ในอาหารจานพื้นบ้านต่างๆ แกงแคของภาคเหนือซึ่งถึงกับเรียกใบชะพลูว่า “ใบผักแค” เลยทีเดียว หรือไม่ก็เป็นเพราะใช้ใบชะพลูเป็นเครื่องปรุงเฉพาะตัว จึงเรียกแกงนั้นว่าแกงแค เป็นไปได้เลยเหมือนกัน ส่วนภาคอีสานนิยมใส่ในแกงอ่อมต่างๆ แกงขนุนอ่อน แกงหัวปลี ภาคใต้ใช้แกงกะทิใบชะพลูกับหอยแครง ส่วนภาคกลางนิยมใส่แกงคั่วหอยขม นิยมนำมากินร่วมกับข้าวมันส้มตำ ชนิดที่เรียกว่าถ้าขาดใบชะพลู รสชาติของข้าวมันส้มตำก็อร่อยไปเลย รสชาติใบชะพลูขณะที่กัดและเคี้ยวกินจะมีกลิ่นหอมในปาก รสจัด เคี้ยวนานๆ จะได้รสเผ็ดอ่อนๆ ใบชะพลูขนาดกำลังอร่อยจะต้องเป็นใบที่ไม่อ่อนและไม่แก่จนเกินไป ใบจึงจะนุ่ม หอม และเผ็ดกำลังดี อย่างไรก็ตาม ใบชะพลูกินได้ทุกขนาดอายุของมัน แม้แก่มากก็กินได้ เพราะเส้นใยไม่ถึงกับเหนียวจนกัดไม่ขาด เพียงแต่ใบจะหยาบสักนิด และกลิ่นจะฉุนเล็กน้อย ในใบชะพลูมีสารปีตา-แคโรทีนสูงมาก ใบนำมารับประทานกับเมี่ยงคำ นำมาแกงใส่กะทิ ข้าวยา ห่อหมก หรือเป็นผักจิ้มน้ำพริก ทางภาคใต้ใส่ในแกงกะทิหอยขม แกงคั่วปูในจังหวัดจันทบุรีใส่ในแกงป่าปลา

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบ ช่วยต่อต้านอนุมูลอิสระต่าง ๆ ใบชะพลูมีรสเผ็ดร้อน ช่วยทำให้เจริญอาหารมากยิ่งขึ้น ใบชะพลูมีเบต้าแคโรทีนในปริมาณมากซึ่งช่วยบำรุงและรักษาสายตา ช่วยในการมองเห็น ป้องกันโรคตาบอดตอนกลางคืน แก้อาการตาฟาง เป็นต้น ช่วยยับยั้งและชะลอการขยายตัวของเซลล์มะเร็ง ช่วยรักษาโรคเบาหวาน ด้วยการนำชะพลูสดทั้งต้นประมาณ 7 ต้น นำมาล้างน้ำให้สะอาด ใส่น้ำพอท่วมแล้วต้มให้เดือดสักพัก แล้ว

นำมาต้มเป็นชา ช่วยบำรุงกระดูกและฟัน และช่วยป้องกันการเกิดโรคกระดูกพรุน ช่วยในการขับถ่าย
เนื่องจากมีเส้นใยในปริมาณมาก

ช่วยบำรุงธาตุ แก้อาการท้องอืด ช่วยในการขับเสมหะทางอุจจาระช่วยแก้อาการบิด ด้วยการใช้น้ำ
รากประมาณครึ่งกำมือ ใช้ผลประมาณ 3 หยิบมือ นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี่ยวจนเหลือ 1 ถ้วยแก้ว แล้ว
นำมาดื่มครั้งละ 1 ส่วน 4 ถ้วยแก้ว

ช่วยให้เสมหะงวดและแห้ง ช่วยในการขับเสมหะบริเวณทรวงอก ลำคอ

ช่วยแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่นท้อง ด้วยการใช้น้ำรากประมาณ 1 กำมือ นำมาต้ม
กับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี่ยวจนเหลือ 3 ใน 4 ถ้วยแก้วแล้วรับประทานครั้งละ 1 ส่วน 4 ถ้วยแก้ว

ช่วยขับลมในลำไส้ ด้วยการใช้น้ำรากประมาณ 1 กำมือ นำมาต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว เคี่ยวจน
เหลือ 3 ใน 4 ถ้วยแก้วแล้วรับประทานครั้งละ 1 ส่วน 4 ถ้วยแก้ว

รากชะพลูเป็นหนึ่งในส่วนผสมของตำรับสมุนไพรรักษาโรคพยาธิสสาร ซึ่งช่วยบำรุงธาตุ บำรุงโลหิต
แก้ธาตุเสาะ

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

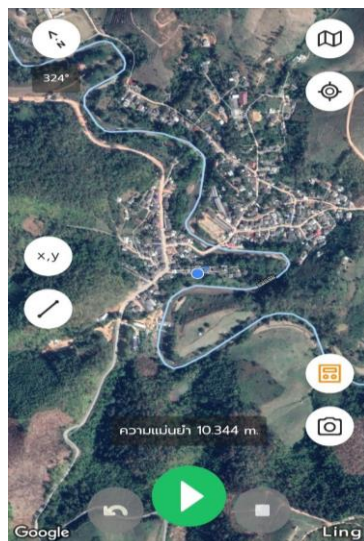
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ ความเป็นพิษเฉียบพลันของสารสกัดชะพลูในหนูขาวและหนู
ถีบจักรพบว่ามีค่า LD₅₀ มากกว่า 5 ก./กก. และจากการศึกษาความเป็นพิษแบบเรื้อรัง

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ปอสา **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-07-054/25 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง เปลือกต้นสีน้ำตาล ใบเดี่ยว แผ่นใบสาगมือเล็กน้อย ดอกแยกเพศแยกต้น ดอกตัวผู้เป็นช่อหางกระรอก ดอกตัวเมียเป็นช่อกระจุกแน่น ผลกลม สีแดงอมส้ม ภายในมีเมล็ดสีแดง ยาง ราก ใบ และเปลือกลำต้น ผู้ที่แพ้เมื่อรับประทานเข้าไปทำให้ท้องร่วง

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429725 Y: 2080554

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น - เมตร** **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ พบได้ทั่วไป **จำนวนที่พบ** 25 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยม

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผลแห้งปอสาต้มน้ำดื่ม หรืออบเป็นผงชงน้ำดื่ม เป็นยาชูกำลังแก้อ่อนเพลีย ผลสุกเป็นยาเย็นออกฤทธิ์ต่อตับ ม้าม ไต บำรุงสายตา ตำพอกฝีหนอง บำรุงเส้นเอ็น กระตุก ผลแห้งรากเปลือกต้ม หรือผสมเหล้า ทำเป็นเม็ด เป็นยาบำรุงตับ ไต รากเปลือกเป็นยาขับลมในร่างกาย แก้บิด แก้บวม น้ำ ยาแก้อาเจียน

เปลือกต้นเผาเอาเถ้าบดตำตักตาต่อ ใบบดทำเป็นเม็ดกินแก้หุ้อ ตามัว ใบเป็นยาแก้ร้อนในดับในกระเพาะ ใบสดยังแก้ เลือดกำเดาไหลไม่หยุด แก้อาเจียนเป็นเลือด กระอักเลือด ตกเลือด ขับปัสสาวะเป็นหนอง ตำคั้นน้ำพอกแผลห้ามเลือด รักษาแผลสด แผลฟกช้ำ

ตำพอกรักษาแผลจากตะขาบ แมงป่อง แมลงมีพิษกัดต่อย รักษากลากเกลื้อน ผิวหนังอักเสบ ผื่นคัน รากต้มน้ำดื่มรักษาโรคผิวหนัง รากเปลือก ต้มกินแก้ไอ แก้ไข้ได้ เชื่อว่าผลแห้งของปอสา ออกฤทธิ์ด้านระบบทางเดินปัสสาวะได้ดี รวมถึงพวกที่ชอบมีอาการผื่นเปียก หรือ น้ำอสุจียอกตอนนอนหลับ ปากขม ท้องผูก กระหายน้ำ ปวดหัว วิงเวียนศีรษะ ใช้ส่วนผสมปรงยา ถั่วดำต้มเอาน้ำ แช่ผลปอสาแห้ง ตากแดดให้น้ำแห้ง สนิท ใส่เมล็ดแก่ที่แล้วคั่วให้เกรียม บดเป็นผงรับประทาน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยม

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

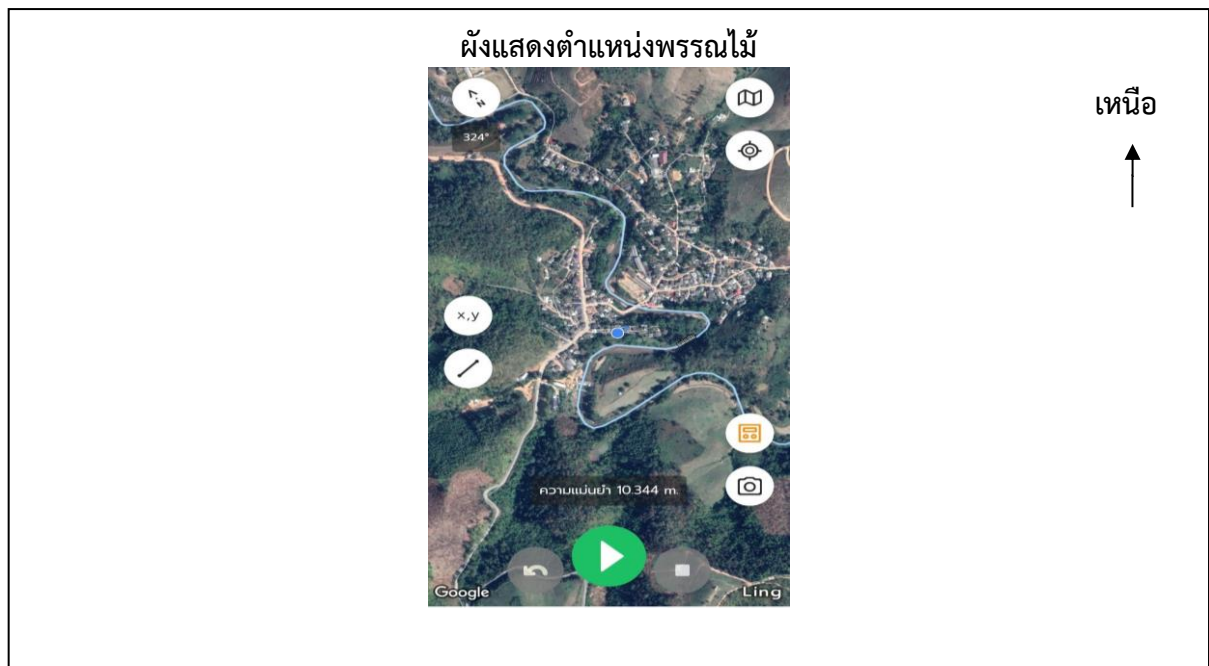
ทำกระดาษสา

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช
ไม่นิยม

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม
ไม่นิยม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา
ไม่นิยม

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ผักโขม **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-056/50 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มเตี้ย

ลักษณะเด่นของเป็น ผักโขมเป็นไม้พุ่มเตี้ยและเป็นพืชล้มลุกปีเดียว สูง 30-100 ซม. ลำต้นอวบน้ำมีสีเขียวตั้งตรงแตกกิ่งก้านสาขามาก โคนมีสีแดงน้ำตาล ใบเป็นใบเดี่ยวรูปไข่คล้ายสามเหลี่ยมใบออกแบบสลับ กว้าง 2.5-8 ซม. ยาว 3.5-12 ซม. ผิวเรียบหรือมีขนเล็กน้อย ขอบใบเรียบ หลังให้เป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกเป็นดอกช่อสีม่วงปนเขียว ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยเรียงตัวอัดกันแน่น เมล็ดมีลักษณะกลมสีน้ำตาลเกือบดำ ขนาดเล็ก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429727 **Y:** 2080536

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เซนติเมตร **ความสูง** 30-100 เซนติเมตร

สถานภาพ เป็นพืชล้มลุก **จำนวนที่พบ** 50 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบอ่อน ยอดอ่อน ต้นอ่อน นำมาลวกหรือต้มให้สุก รับประทานเป็นผักจิ้มกินกับน้ำพริกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น น้ำพริกปลาร้า กะปิ ปลาต้ม หรือนำมานึ่งพร้อมกับปลา นำไปทำแกงเลียง ทำเป็นผัดผัก ผักโขมอบชีส พายผักโขมอบชีส ผักโขมราดซอสงาขาว ปอเปี๊ยะไส้ผักโขมอบชีส ซุปครีมผักโขม ซุปผักโขม

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ช่วยบำรุงกำลังทำให้มีสุขภาพแข็งแรง

ผักโขมมีสารต่อต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด จึงมีส่วนช่วยในการชะลอวัยและความเสื่อมของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายช่วยส่งเสริมการสร้างคอลลาเจน เพิ่มความยืดหยุ่นให้กับผิวหนัง จึงช่วยชะลอการเกิดริ้วรอยได้ช่วยบำรุงและรักษาสุขภาพสายตา ป้องกันความเสี่ยงของดวงตามีส่วนช่วยบำรุงกระดูกและฟันให้แข็งแรง ลดความเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุนช่วยชะลอความเสี่ยงของสมอง ชะลอปัญหาความจำเสื่อม ช่วยบำรุงโลหิตในร่างกายช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจช่วยรักษาจังหวะการเต้นของหัวใจให้คงที่ ช่วยให้เจริญอาหาร แก้อาการเบื่ออาหาร

เป็นอาหารที่เหมาะสมอย่างมากกับผู้รับประทานอาหารมังสวิรัต เพราะผักโขมอุดมไปด้วยโปรตีนมีส่วนช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือดได้แมกนีเซียมในผักโขมช่วยควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคอัลไซเมอร์ในผู้สูงอายุช่วยชะลอความเสี่ยงของสายตา ลดความเสี่ยงจากการเกิดโรคดวงตาเสื่อมได้ถึง 43% ช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มะเร็งเต้านม มะเร็งปอด และมะเร็งรังไข่ช่วยกำจัดสารพิษออกจากร่างกายช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟัน ใช้ถอนพิษไข้ ด้วยการนำรากมาปรุงเป็นยา (ราก) ช่วยดับพิษภายในและภายนอก (ทั้งต้น) วิตามินเคในผักโขมช่วยป้องกันภาวะเลือดไหลไม่หยุดได้ ช่วยแก้อาการตกเลือด ช่วยแก้อาการแน่นหน้าอกและไอหอบ (ต้น) ใช้แก้

อาการบิต มูกเลือด (ทั้งต้น) ช่วยแก้อาการแน่นท้อง ช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานได้สะดวก เพราะมีเส้นใยสูง ช่วยลดความเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งในกระเพาะอาหารใช้เป็นยาขับปัสสาวะ (ราก) ใช้รักษาโรคริดสีดวง ทวารและจมูก (ทั้งต้น) ช่วยแก้การปวดท้องประจำเดือน เพราะช่วยลดการหดเกร็งของกล้ามเนื้อบริเวณช่องท้องใช้แก้ผดผื่นคัน (ทั้งต้น) ช่วยรักษาฝี กลาก เกลิออน (ทั้งต้น) ใช้รักษาแผลพุพอง (ทั้งต้น, ใบสด) ช่วยแก้การ ช้ำในใช้แก้รำมะนาด (ทั้งต้น)

การรับประทานผักโขมจะช่วยให้คุณรู้สึกอิ่มเร็วขึ้นและอยู่ท้องนาน จึงเหมาะอย่างมาก สำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนักหรือลดความอ้วนแก้การเด็กลั่นเป็นผ้าละอองและเบื่ออาหาร

ซูบผอมเป็นเมนูอาหารที่เหมาะสมสำหรับหญิงตั้งครรภ์อย่างมาก เพราะมีประโยชน์ หลากหลายและยังช่วยบำรุงร่างกายคุณแม่และเด็กให้มีสุขภาพแข็งแรง

ผักโขมเป็นผักที่ช่วยบำรุงน้ำนมสำหรับคุณแม่ลูกอ่อนได้เป็นอย่างดี

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

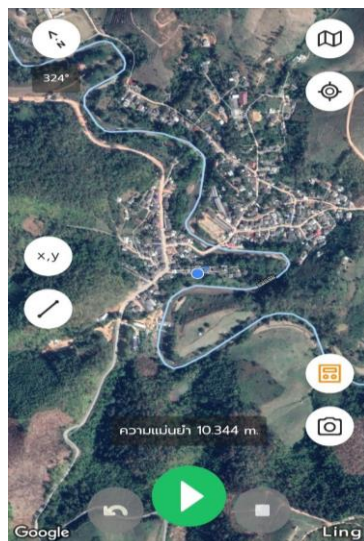
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ผักโขมถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอมตะ และมีการใช้ภาพของใบ ผักโขมในการประดับที่อยู่ของหลุมศพต่าง ๆ

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ รากต้องแตกมีอนุพันธ์ของ phorbol ester เช่น baliospermin และ montanin เป็นสารที่ทำให้ถ่ายและมีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งได้ในหลอดทดลอง

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

|

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ผักแพว/ผักไผ่ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-058/50 **ลักษณะวิสัย** ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของเป็นต้น เป็นไม้ล้มลุกปีเดียว สูง 30 - 35 เซนติเมตร ลำต้นทอดเลื้อยไปตามพื้นดิน และมีรากงอกออกตามส่วนที่สัมผัสกับดิน ใบ ใบรูปหอก ขอบใบเรียบ ปลายแหลม ฐานใบรูปลิ้น ใบกว้าง 2.5-3 เซนติเมตร ยาว 5.5 - 8 เซนติเมตร ดอก เป็นดอกช่อ ดอกย่อยขนาดเล็กสีขาวนวลหรือสีชมพูม่วง ผล ขนาดเล็กมาก

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429910 Y: 2080552

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 30 - 35 เมตร

สถานภาพ พืชสมุนไพร **จำนวนที่พบ** 50 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผักแพวนิยมกินเป็นผักแกล้มอาหารรสจัดทุกชนิด ถือเป็นผักชนิดสำคัญของอาหารอีสาน อาหารเหนือและอาหารเวียดนาม ผักแพวมีรสชาติเฉพาะตัว มีกลิ่นหอม มีรสร้อนแรง กินมาก ๆ จะรู้สึกว่ามีรสปร่าในปาก นิยมนำไปคลุกเป็นเครื่องปรุงสด อาหารประเภทลาบ โดยเฉพาะก้อยกุ้งสด (ก้อยฝอย กุ้งน้ำจืด) นอกจากนี้ยังใส่แกงประเภทปลารสจัดเพื่อตัดกลิ่นคาวปลา นำมาใส่ปรุงรสอาหารประเภทหอยขม ทางภาคเหนือนิยมนำมาใส่ต้มยำ โดยเฉพาะลาบ นอกจากนั้น ผักแพวเป็นผักพื้นบ้านที่มีคุณสมบัติทางยาสมุนไพร มีรสเผ็ดร้อน

ยารักษาโรค ใช้กับคน

มีสรรพคุณในการขับลม แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ มีฟอสฟอรัสสูง มีวิตามินเอสูงมาก นอกจากนี้ยังมีแคลเซียมและวิตามินซีอีกด้วย

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับงานอาชีพ

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช เพกา **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-060/8 **ลักษณะวิสัย** พืชสมุนไพร

ลักษณะเด่นของเป็นต้น ใบ ใบประกอบแบบขนนก 3 ชั้นปลายคี่ ใบย่อยเรียงตัวตรงข้าม เส้นใบแบบตาข่าย โดยสีของผิวใบด้านบนเข้มกว่าผิวใบด้านล่าง

ดอก ดอกช่อแบบกระจุก ก้านช่อดอกยาว สมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้างกลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยติดคงทนจนเป็นผล กลีบดอก 5 กลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายกลีบแยกเป็นรูปปากเปิด ส่วนที่อยู่บนมี 2 กลีบ เนื้อกลีบพับย่น สีแดงเลือดหมู เกสรเพศผู้มี 5 อัน โดยมี 1 อันเป็นหมันซึ่งก้านชูอับเรณูจะสั้น ส่วนอีก 4 อัน เป็นแบบ 2 คู่ยาวไม่เท่ากัน ติดบนหลอดกลีบดอกด้านใน อับเรณูติดกับก้านชูอับเรณูแบบถ่าง เกสรเพศเมียมี 1 อัน รังไข่เหนือวงกลีบ ก้านเรียงพลาเซนตาเป็นแบบพลาเซนตารอบแกนร่วม

ผล เป็นฝักแบนขนาดใหญ่ รูปดาบ ปลายฝักแหลม ตรงกลางขอบมีรอยโป่งเล็กน้อย คล้ายฝักหาวนกยูงฝรั่ง มักออกห้อยระย้าอยู่เหนือเรือนยอด เมื่อฝักแก่ รอบข้างของฝักจะปริแตก ปล่อนเมล็ดที่อยู่ข้างในฝักจำนวนมากมาย ล่องลอยไปตามลม

เมล็ด ลักษณะแบนสีน้ำตาลอ่อน ทั้งสองด้านมีเยื่อบางใส สีขาว โปร่งแสงคล้ายปีก ช่วยให้ล่องลอยไปตามกระแสลมได้ไกล ๆ เกิดการแพร่พันธุ์ไปทั่วทุกบริเวณโดยรอบ

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429725 Y: 2080558

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 2 เมตร

สถานภาพ พืชสมุนไพร **จำนวนที่พบ** 8 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ยอดและดอกอ่อนสีเหลืองอ่อนเกสรแดงนั้น มีรสขมอ่อนๆ คล้ายใบยอ นำมาลวก ต้ม หรือเคี้ยวหาวกะทิขึ้นๆ รับประทานยอดดอกอ่อน ใช้เป็นผักจิ้มกับน้ำพริก หรือนำมาผัดใส่กุ้งกือร่อย นำมายำใส่กระเทียมเจียวก็มีรสชาติเยี่ยม

ฝักอ่อน ที่อายุไม่เกิน 1 เดือน ขนาดไม่ใหญ่มากนัก ต้องใช้เล็บมือจิกลงไปได้ จิ้มกินกับน้ำพริก นำฝักอ่อนที่ได้มาเผาไฟแรงๆ จนเปลือกพองไหม้ทั่ว ชูดลอกเอาส่วนดำที่ผิวออกให้หมด จะได้ส่วนในที่มีกลิ่นหอม หั่นเป็นชิ้นตามขวางหนา นำมาปรุงเป็นอาหารทั้งนำมาเป็นผักจิ้มน้ำพริก เป็นเครื่องเคียงลาบ ก้อย ใช้ทอดกินกับไข่ ใส่แกง คั่ว ยำ ผัดกับหมู หรือทำแกงอ่อมปลาตุ๋นใส่ผักเพกาแทนใบยอ

ชาวกระเหรี่ยงนำเปลือกต้น สับให้ละเอียดใส่ลาบ ทำให้มีรสขม ใช้ในการประกอบอาหารและช่วยดับกลิ่นคาวของเนื้อสัตว์ ในเมนูกะเพราสุดโปรด เช่น ผัดกะเพรา แกงเลียง แกงป่า แกงคั่ว แกง

เชียวหวาน แกงส้มมะเขือขื่น ผักกบ ผักหมู ผักปลาไหล ปลาปลาดุก ปลากุ้ง หรือนำใบกะเพรามาทอดแล้ว
ใช้โรยหน้าอาหารเมนูต่าง ๆ ก็ได้ ฯลฯ

ผักอ่อนหรือยอดอ่อนของเพกาเป็นผัก ส่วนดอกนิยมนำมาต้มหรือลวกรับประทานร่วมกับ
น้ำพริก ลาบ ก้อย ยำ หรือนำผักอ่อนไปหั่นตามขวางเป็นชิ้นเล็ก ๆ ทำเป็นแกง ผัด (ผักมีรสขม ต้องนำไป
เผาไฟให้สุกจนผิวนอกไหม้เกรียม และขูดผิวที่ไหม้ไฟออกจะช่วยลดรสขมได้)

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เปลือกต้น มีรสฝาด เย็น ขมเล็กน้อย มีสรรพคุณเป็นยาฝาดสมาน ขับลมในลำไส้ แก้โรคบิด
ท้องร่วง บำรุงโลหิต ขับน้ำเหลืองเสีย บางแห่ง ผู้เฒ่าผู้แก่จะเอาเปลือกต้นมาต้มน้ำให้แม่ลูกอ่อนดื่ม ช่วยขับ
น้ำคาวปลา ให้มดลูกเข้าอู่เร็วขึ้น ดับพิษโลหิต และบำรุงโลหิต การใช้รักษาฝี - นำเปลือกต้นฝนทารอบ ๆ
บริเวณฝี ช่วยลดความปวดฝีได้ การใช้รักษาอาการบวม ฟกช้ำ อักเสบ - นำเปลือกต้นฝนกับน้ำปูนใสทาลด
อาการบวม ฟกช้ำ อักเสบ

ราก มีรสฝาดขมเล็กน้อย ใช้เป็นยาบำรุงธาตุ เรียกน้ำย่อย เจริญอาหาร รักษาโรคท้องร่วง
บิด หากนำมาฝนกับน้ำปูนใสทาแผลที่อักเสบ ฟกช้ำ บวม จะช่วยให้หายไปในระยะเวลาอันสั้น

ผักอ่อน นิยมรับประทานเป็นผัก ช่วยบำรุงธาตุ ขับเสมหะ บรรเทาอาการไอ ช่วยให้ร่างกาย
อบอุ่น

ใบ ต้มน้ำดื่ม แก้ปวดท้อง ขับลม บรรเทาอาการปวดไข้ และยังช่วยให้เจริญอาหาร

เมล็ด สามารถใช้เป็นยาถ่าย ยาระบาย แก้ไอ ขับเสมหะ

ยาพอกแก้โรคฝี เอา เปลือกเพกา ฝนกับน้ำสะอาด ผสมกับเมล็ดต้อยติ่ง ทาหรือพอก ดับพิษฝี
แก้โรคงูสวัด ใช้รากต้นหนูหนูน (พืชตระกูลถั่วฝักยาว) ฝานเป็นแว่น ต้มกับน้ำสะอาด (เปลือกคูน เปลือกต้นเพกา ฝน

ใส่น้ำทา

ยาพอกแก้โรคฝี เอาเมล็ดต้อยติ่ง ผสมกับน้ำเปลือกเพกา ฝนทา หรือพอกดับพิษฝี

ยาแก้พิษหมาบ้ากัด เอาใบกระทิงหมาบ้า ลนไฟปิดปากแผล หรือเอาเปลือกเพกา ตำพอก

แผล

ยาแก้ลูกอ้นทะเลลง (ไส้เลื่อน) ใช้รากเขยตาย เปลือกเพกา หญ้าตีนนก ทั้งหมดตำให้ละเอียด
ละลายน้ำข้าวสุก ใช้ชนไก่ขูบพาด ทาลูกอ้นทะเล ทาขึ้น (อย่าทาลง)

ยาแก้เบาหวาน ใช้ใบไข่เน่า เปลือกต้นไข่เน่า ใบเลี่ยน รากหญ้าคา บอระเพ็ด แก่นลำทม
เปลือกเพกา รวม 7 อย่าง หนักอย่างละ 2 บาท มาต้มรับประทานครั้งละ 1 แก้วกาแฟ ก่อนอาหาร เช้า - เย็น

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

เปลือกของลำต้นนำมาใช้ทำสีย้อมผ้า ซึ่งให้สีเขียวอ่อน (เปลือกต้น)

เนื้อไม้ของเพกามีสีขาวละเอียด มีความเหนียว เหมาะสำหรับนำมาใช้ทำงานแกะสลักต่าง ๆ

นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปของยาสมุนไพรสำเร็จรูป หรือที่เรียกว่าแคปซูลเพกา ก็
สะดวกไปอีกแบบสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการความยุ่งยาก

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ สารสกัดฟลาโวนอยด์ที่ได้จากเปลือกต้นเพกา มีฤทธิ์ช่วยลดการอักเสบ การแพ้ (anti-inflammatory and anti-allergic) ทั้งมีฤทธิ์ยับยั้งการบีบตัวของกล้ามเนื้อเรียบของหลอดลมในหลอดทดลอง สารลาพาคอล(lapacol) ที่สกัดได้จากรากเพกา มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์5-ไลพอกซีจีเนส (5-lipoxygenase) ที่ทำให้เกิดการอักเสบ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นมะไฟ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-061/2 **ลักษณะวิสัย** ไม้ผล

ลักษณะเด่นของเป็นต้น เป็นผลไม้พื้นบ้าน เมล็ดสีขาวขุ่น รสเปรี้ยวอมหวาน ลักษณะเด่นของมะไฟ เป็นไม้ที่มีความสูง 10-25 เมตร มีทั้งต้นตัวเมีย ตัวผู้ และต้นกะเทย โคนต้นแตกเป็นพู ใบเดี่ยวออกสลับกัน รูปหอกถึงรูปไข่ กว้าง 4-9 เซนติเมตร และยาว 10-20 เซนติเมตร ก้านใบยาว 1-8 เซนติเมตร ออกดอกเป็นช่อ ตามกิ่งและลำต้น ช่อดอกตัวผู้ยาว 3-8 เซนติเมตร ส่วนช่อดอกตัวเมียยาว 15-30 เซนติเมตร ดอกเดี่ยวมีกลีบเลี้ยง 4-5 กลีบ

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429795 Y: 2080661

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 70 เมตร **ความสูง** 10-25 เมตร

สถานภาพ ไม้ผล **จำนวนที่พบ** 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

มะไฟกินสุกเป็นผลไม้สด ทำน้ำผลไม้ ผลอ่อนนำไปแกง

ชาวกระเหรี่ยงนำยอดอ่อนไปใส่แกงปลา มีรสเปรี้ยว

ผลใช้ในการปรุงอาหารอย่าง สตูว์ ดอง หรือนำไปหมักทำไวน์

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบ ช่วยทำให้ชุ่มคอบำรุงธาตุในร่างกาย ช่วยแก้โรคหวัด ช่วยแก้ไข้มาลาเรีย ช่วยแก้และบรรเทาอาการไอ ช่วยขับเสมหะและช่วยละลายเสมหะ ใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ ขับปัสสาวะ ช่วยรักษากลากเกลื้อน และโรคเรื้อน ช่วยแก้พิษฝี

รากสดหรือรากแห้ง ช่วยดับพิษร้อน ช่วยแก้อาการผิวหนังอักเสบชนิดที่เป็นถุงน้ำและลอกออกมา ช่วยแก้ผื่นภายใน ช่วยบรรเทาอาการไข้ที่มีอาการปวดข้อ ปวดเข่า และมีผื่นคล้ายลมพิษ หรือ "ไข้ประดง" และช่วยรักษาโรคเรื้อน วัณโรค แก้พิษตานซาง

ผล ใช้เป็นยาช่วยย่อย รักษาอาการอาหารไม่ย่อย ช่วยแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ แก้อาการท้องร่วง

เมล็ดช่วยบรรเทาอาการปวดท้อง

เปลือกมะไฟต้มใช้แก้โรคผิวหนัง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้านลำต้นหรือกิ่งที่มีความตรงอยู่บ้าง สามารถนำมาใช้ทำเป็นเสาค้ำยันให้แก่บางส่วนของบ้านได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

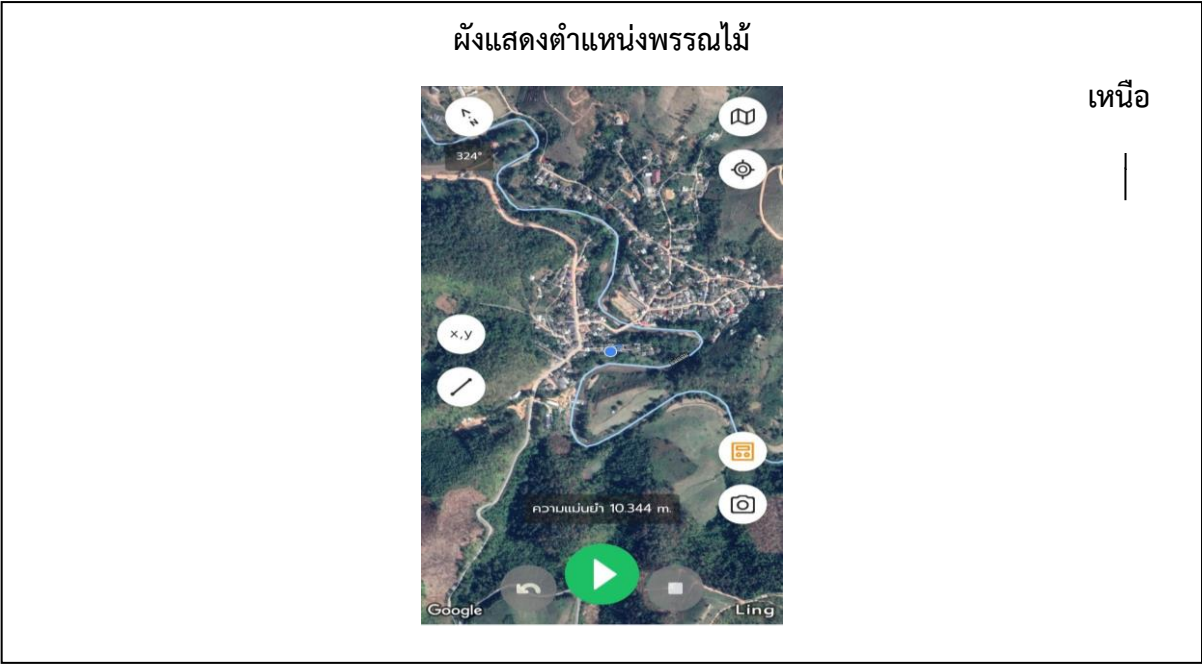
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช กวักมรกต **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-066-08 **ลักษณะวิสัย** ต้นไม้อวบน้ำ ลำต้นเป็นหัวอยู่ใต้ดิน สีน้ำตาลอ่อน ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปไข่ โคนมน ปลายแหลม ขอบเรียบ ก้านใบย่อยสั้น แผ่นใบเรียบ หนา อวบน้ำ สีเขียวเป็นมัน ดอกออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดมีกาบ คล้ายดอกหน้าวัว ดอกสีเหลืองนวลแกมเขียวอ่อน กาบสีเหลืองนวล ก้านสีเขียวหนา อวบน้ำ ช่อดอกยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร

ลักษณะเด่นของพืช มีลำต้นเป็นหัวอยู่ใต้ดิน ลำต้นแตกกอง่ายและมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ มีใบที่มันเงางาม และสีเขียวสดชื่น แสงใบเหนือดิน ก้านใบอวบน้ำ มีใบแบบแยกเดี่ยว ใบย่อยผิวเป็นมัน ดอกออกเป็นช่อ ดอกคล้ายดอกเดหลี

บริเวณที่พบ บ้านแม่ชา หมู่ 2

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429730 Y:2080558

ตำบล แม่ณาจ **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เซนติเมตร **ความสูง** 1 เมตร

สถานภาพ ไม้ประดับ **จำนวนที่พบ** 8 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้ทำอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ไม่นิยมนำมาเป็นยารักษาโรค

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาเป็นยารักษาโรค

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

กรองสารพิษในอากาศ นิยมปลูกประดับบ้าน ออฟฟิศ ปลูกได้ในที่ร่มเป็นไม้ประดับที่ช่วย

กรองอากาศและช่วยดูดสารพิษ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

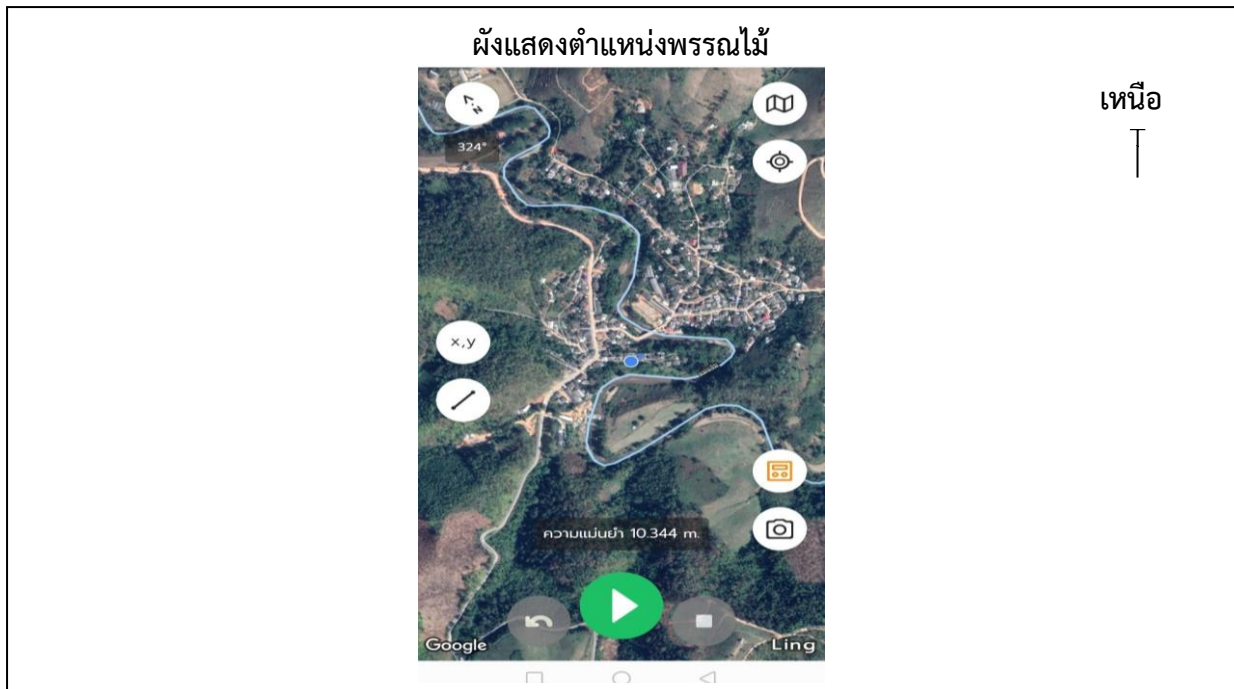
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

คนโบราณ เชื่อกันว่า ปลูกต้นกวักมรกตแล้วจะโชคดี และร่ำรวย

โดยเฉพาะถ้าสามารถปลูกแล้วมีดอกให้เห็นจะยิ่งร่ำรวยมากขึ้น

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้น้ำไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ว่านหางจระเข้ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-68/20

ลักษณะวิสัย หางจระเข้เป็นพรรณไม้ที่ได้รับความนิยมและรู้จักอย่างกว้างขวางเพราะเป็นพืชที่ให้ประโยชน์กับมนุษย์อย่างมาก หางจระเข้มีลำต้นติดดินไม่สูงมากนัก ใบมีลักษณะอวบ น้ำสีเขียว ยาวประมาณ 1 ฟุต บางพันธุ์อาจยาวกว่านี้ก็ได้ โคนใบจะมีขนาดใหญ่และจะเล็กราวขึ้นไปยังปลายใบ ขอบใบจะมีลักษณะหยักคล้ายกับหนาม เมื่อหักใบดูจะมีลักษณะเป็นวงนูนเมื่อก หางจระเข้นี้นิยมปลูกไว้ตามหน้าบ้าน ข้างทางหรือบางคนอาจใช้ตกแต่งสวนก็ได้

ลักษณะเด่นของพืช ว่านหางจระเข้เป็นไม้ล้มลุก มีลำต้นประมาณ 0.5-1 เมตร (รวมความสูงของใบด้วย) ลำต้นเป็นส่วนที่อยู่แกนกลาง มีลักษณะข้อปล้องสั้นๆ มีรูปร่างทรงกลม ลำต้นสามารถแตกหน่อใหม่ออกด้านข้างได้ เป็นแผ่นเรียวยาวจากโคนใบไปหาปลายใบ ขอบใบมีหนาม เปลือกใบมียางสีเหลืองจำนวนมาก เมื่อเติบโตเต็มที่จะเริ่มแทงดอกตรงกลางลำต้น เป็นก้านแข็ง ตั้งตรง ยาวประมาณ 40-80 ซม. ดอกมีลักษณะเป็นช่อ สีแดงอมเหลือง

บริเวณที่พบ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429730 Y: 2080558

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุ ประมาณ 5-30 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 0.5-1 เมตร **ความสูง** 40-80 เซนติเมตร

สถานภาพ พืชล้มลุก **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบนำมาปอกเปลือกให้เหลือเฉพาะเนื้อวุ้น ตัดเนื้อวุ้นเป็นก้อนๆ สำหรับรับประทานสด เนื้อวุ้นที่ตัดเป็นก้อนๆ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากว่านหางจระเข้ ได้แก่ ว่านหางจระเข้เชื่อม น้ำว่านหางจระเข้ผสมวุ้น เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ส่วนของน้ำยาง ใช้เป็นส่วนผสมของยาฆ่าเชื้อ ยาถ่ายอย่างแรง หรือ ที่เรียกว่า ยาตำ ใช้เป็นยาสมุนไพรในการใช้ภายใน และภายนอก เช่น การใช้น้ำยางหรือการรับประทานเพื่อเป็นยาระบาย

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี
ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อ
อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
 ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
 วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
 วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช มะเขือยาว **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-073/20 **ลักษณะวิสัย** พืชล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช มะเขือยาวเป็นพืชล้มลุก ความสูงของต้นประมาณ 0.5-1 เมตร ลำต้นแข็งแรง มีขนนุ่มปกคลุมทั่วไป แผ่นใบเรียบ ขนด้านล่างจะหนากว่าด้านบน ขอบใบเว้าลึกเป็นช่วง ๆ และมีลักษณะงุ้มเข้าหากกลางใบ แผ่นใบมีเส้นผ่าศูนย์กลางใบนูนสีม่วงมองเห็นอย่างเด่นชัด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429719 Y: 208568

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 เดือน **เส้นรอบวงลำต้น** 5 เซนติเมตร **ความสูง** 1 เมตร

สถานภาพ พืชที่พบทั่วไป **จำนวนที่พบ** 10 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

นำผลอ่อนจนกระทั่งเกือบแก่จัดมารับประทานเป็นอาหารจำพวกผัก ทั้งรับประทานสดและปรุงให้สุก เป็นอาหารควาชนิดต่าง ๆ ทั้งที่มีรสชาติจืดและเผ็ด

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใช้แก้อาการปวดฟัน ฟันผุ ด้วยการใช้ดอกแห้งหรือสดนำมาเผาให้เป็นเถ้าแล้วบดให้ละเอียด นำมาทาบริเวณที่ปวด หรือจะใช้ขี้มูลสดนำมาตำให้ละเอียดนำมาพอกหรือทาบริเวณที่เป็น

ใช้รักษาแผลในช่องปาก ด้วยการนำขี้มูลสดนำมาตำให้ละเอียดแล้วนำมาพอกหรือทาบริเวณที่เป็นแผล

ช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานได้อย่างเป็นปกติและสะดวก

ใช้รักษาโรคบิดเรื้อรัง ถ่ายออกมาเป็นเลือด ด้วยการนำลำต้นและรากแห้งประมาณ 10 กรัม มาต้มเอาน้ำกิน หรือใช้ใบแห้งนำมาตำให้เป็นผง กินประมาณ 6-10 กรัม หรือจะใช้ผลแห้งนำมาทำเป็นเม็ดยากินแก้อาการอุจจาระเป็นเลือด หรือจะใช้ขี้มูลแห้งประมาณ 60 กรัม นำมาต้มหรือนำไปเผาให้เป็นเถ้า บดให้ละเอียดแล้วนำมากินก็ได้เช่นกัน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาทำยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาทำเครื่องเรือน เครื่องใช้อื่น ๆ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาทำยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

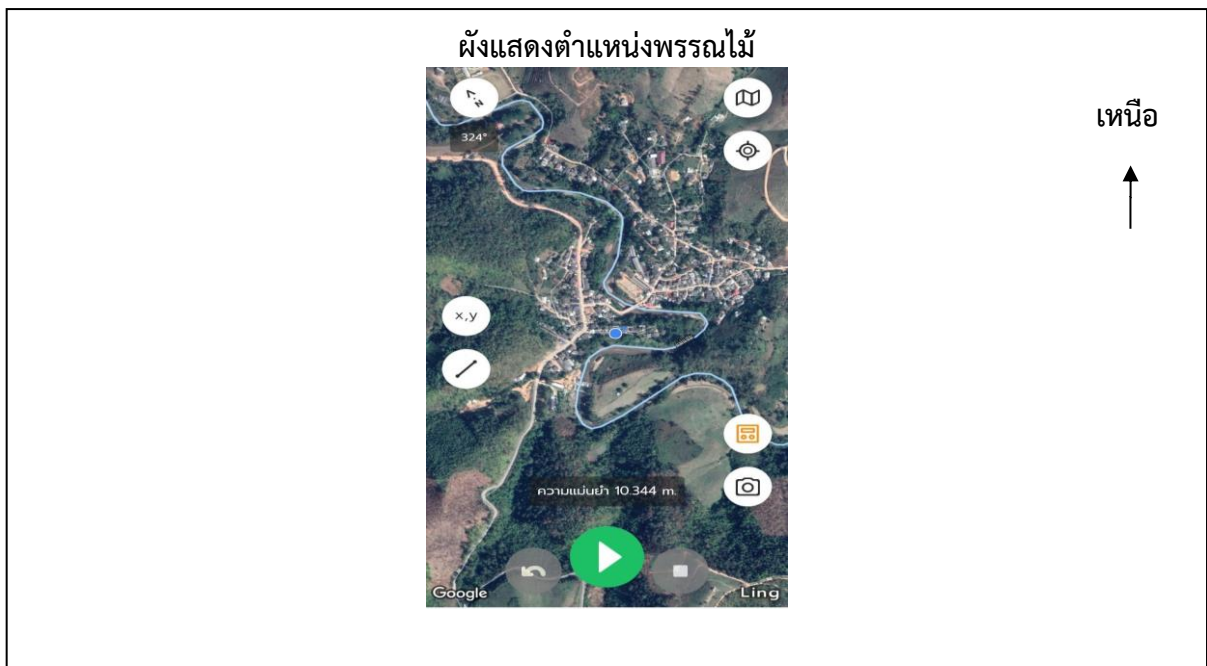
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

มะเขือยาวยังเป็นความฝันที่เป็นมงคล ว่ากันว่ามะเขือยาวได้รับเลือกเพราะมีราคาแพงในอดีต
นอกจากนี้คำภาษาญี่ปุ่นสำหรับมะเขือ คือ nasu (ナス) ยังสามารถหมายถึง การบรรลุ

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ชา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช มะขามป้อม **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-074/7 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็น เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก-กลาง สูง 8-12 เมตร ลำต้นมักคดงอ เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา ผิวเรียบหรือค่อนข้างเรียบ เปลือกในสีชมพูสด ใบเดี่ยว มีลักษณะคล้ายใบประกอบคล้ายใบมะขาม รูปขอบขนานติดยาวกลับ กว้าง 0.25-0.5 ซม. ยาว 0.8-12 ซม. สีเขียวอ่อนเรียงชิดกัน ใบสั้นมาก เส้นแขนงใบไม่ชัดเจน

ดอกขนาดเล็กแยกเพศ แต่อยู่บนกิ่งหรือต้นเดียวกัน ออกตามง่ามใบ 3-5 ดอกแน่น ตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 6 กลีบ ดอกสีขาวหรือขาวนวล ผลทรงกลมมีเนื้อหนา 1.2-2 ซม. ผลอ่อนมีสีเขียวอ่อน ผลแก่มีเขียวอ่อนค่อนข้างใส มีเส้นริ้ว ๆ ตามยาว สันเกตได้ 6 เส้น เนื้อผลรับประทานได้มีรสฝาดเปรี้ยว ขมและอมหวาน เปลือกหุ้มเมล็ดแข็งมี 6 เส้น เมล็ดมี 6 เมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429728 Y: 2080557

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 20 เมตร **ความสูง** 8-12 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 7 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

มะขามป้อมเปลือกไม้ที่นำมาแปรรูปได้หลากหลายมาก เช่น อาหารเสริม เครื่องสำอาง ยาแก้ไอ ยาสระผม น้ำมะขามป้อม มะขามป้อมเชื่อม

น้ำมะขามป้อม เครื่องดื่มสมุนไพรไทยวิตามินซีสูง

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผล : นำมาทานหรือคั้นเป็นน้ำดื่มแก้อาการท้องเสีย แก้กระหาย แก้หวัด แก้ไอ ช่วยละลายเสมหะ ช่วยขับปัสสาวะ ช่วยรักษาโรคบิด ช่วยรักษาเลือดออกตามไรฟัน เป็นยาระบาย เป็นยาถ่ายพยาธิ และใช้ล้างตาแก้ตาแดงได้

เมล็ด : นำมาชงน้ำร้อนดื่มแก้หืด แก้อาหารคื่นสั่น อาเจียน โรคเบาหวาน โรคหอบหืด โรคหลอดลมอักเสบ และนำมัล้างตา ช่วยรักษาโรคตาต่างได้ อีกทั้งถ้าบิบน้ำมันจากเมล็ดมาทาศีรษะสามารถช่วยให้เส้นผมดกดำขึ้นได้

เปลือก : นำมาต้มน้ำทานแก้โรคบิดและช่วยรักษาอาการฟกช้ำได้

ก้าน : นำมาต้มน้ำแล้วนำไปอมช่วยแก้อาการปวดฟัน แก้ไอ แก้ปวดท้องน้อย และแก้ปวดเมื่อยตามกระดูกได้

ใบ : นำมาต้มน้ำอบ ช่วยลดไข้ได้

ดอก : ใช้เข้าเครื่องยา ทำเป็นยาเย็นและยาระบายได้

ยาง : นำมาทานช่วยย่อยอาหาร ช่วยขับปัสสาวะ และนำไปหยอดตาแก้อาการตาอักเสบได้
ราก : สามารถนำมาทานแก้ท้องเสีย แก่ร้อนใน แก่โรคเรื้อน กินเป็นยาลดไข้ ช่วยฟอกเลือด
และช่วยลดความดันเลือดลงได้

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ต้นมะขามป้อมตามป่าหรือตามหัวไร่ปลายนา จัดเป็นอาหารสำหรับสัตว์ป่า

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ลำต้นมะขามป้อมนั้นเป็นไม้เนื้อแข็ง ทนทาน จึงเหมาะแก่การใช้ทำเครื่องประดับ เสาเข็ม
หรือนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง

นำมาใช้ทำเป็นยาสระผม ช่วยให้ผมดกดำและป้องกันผมหงอกก่อนวัยอีกด้วย

ลำต้นขนาดเล็ก และกิ่งนำมาทำโครงดักจับปลา เช่น สวิง เพราะเนื้อไม้เหนียว สามารถโค้ง
งอได้ง่าย ลำต้น และกิ่งนำมาทำฟืน

เปลือก และใบ ใช้ต้มย้อมผ้า ให้สีน้ำตาลแกมเหลือง และหากผสมเกลือจะให้สีน้ำตาลอมดำ
และหากย้อมเสื้อด้วยเปลือกจะได้สีดำ

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

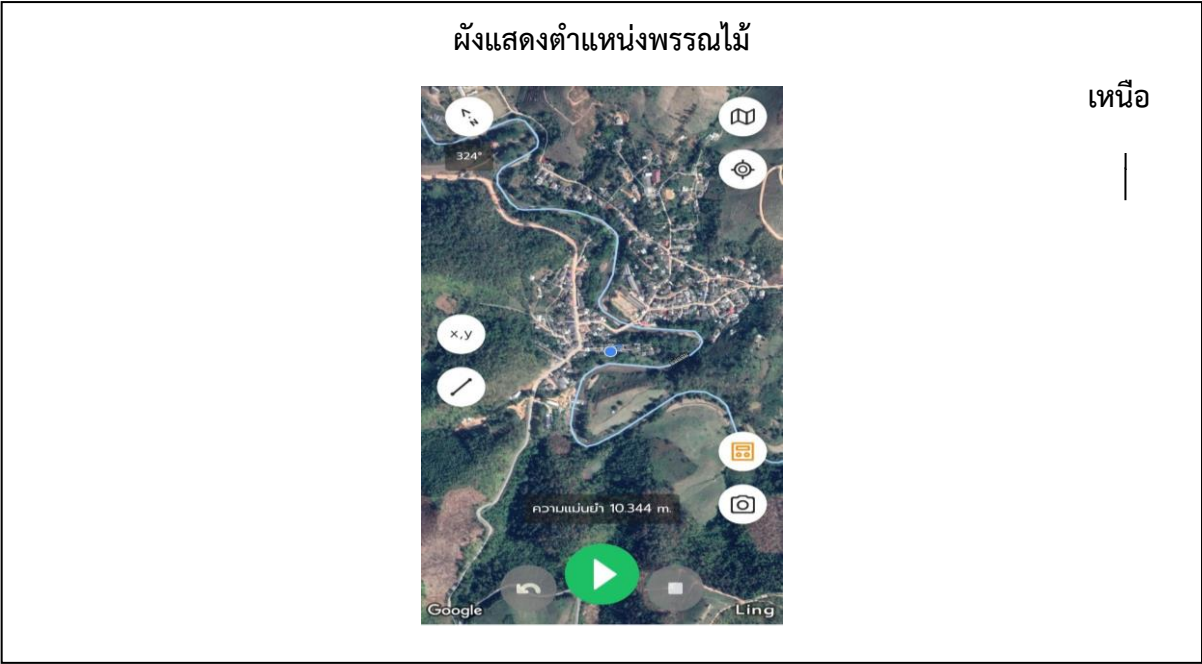
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ชาวฮินดูนิยมใช้ใบมะขามป้อมสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ มะขามป้อมเป็นผลไม้ที่มีฤทธิ์เย็น หากกินเยอะอาจทำให้
รู้สึกหนาวหรือมีอุณหภูมิต่ำในร่างกายลดลงได้

ที่มาของข้อมูล
ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นมะขาม **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-075/20 **ลักษณะวิสัย** ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็น เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่แตกกิ่งก้านสาขามากไม่มีหนาม เปลือกต้นขรุขระและหนา สีน้ำตาลอ่อน ใบ เป็นใบประกอบ ใบเล็กออกตามกิ่งก้านใบเป็นคู่ ใบย่อยเป็นรูปขอบขนาน ปลายใบและโคนใบมน ประกอบ ด้วยใบย่อย 10–15 คู่ แต่ละใบย่อยมีขนาดเล็ก กว้าง 2–5 มม. ยาว 1–2 ซม. ออกรวมกันเป็นช่อยาว 2–16 ซม. ดอก ออกตามปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็ก กลีบดอกสีเหลือง และมีจุดประสีแดง/ม่วงแดงอยู่กลางดอก ผลเป็นฝักยาว รูปร่างยาวหรือโค้ง ยาว 3–20 ซม. ฝักอ่อนมีเปลือกสีเขียวอมเทา สีน้ำตาลเกรียม เนื้อในติดกับเปลือก เมื่อแก่ฝักเปลี่ยนเป็นเปลือกแข็งกรอบหักง่าย สีน้ำตาล เนื้อในกลายเป็นสีน้ำตาลหุ้มเมล็ด เนื้อมีรสเปรี้ยว และ/หรือหวาน ซึ่งฝักหนึ่ง ๆ จะมี/หุ้มเมล็ด 3–12 เมล็ด เมล็ดแก่จะแบนเป็นมัน และมีสีน้ำตาล

ใบของมะขามเป็นใบประกอบแบบขนนก (pinnately compound leaves) ใบย่อยแต่ละใบแยกออกจากกัน 2 ข้างของแกนกลาง คล้ายขนนก ถ้าปลายสุดของใบจะเป็นใบย่อยเพียงใบเดียวเรียก แบบขนนกคู่

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429372 Y: 2080661

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 7 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 40 เมตร **ความสูง** 60 ฟุต

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 20 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

มะขามใช้ทำอาหารได้หลายส่วน ทั้งใบอ่อน ฝักอ่อน ฝักแก่ และเมล็ดก็นำมาคั่วรับประทานได้ มะขามเปียกที่ทำจากมะขามฝักแก่เป็นเครื่องปรุงรสเปรี้ยวที่สำคัญในอาหารไทย ทั้งแกงส้ม ต้มส้ม ไข่ลูกเขย น้ำปลาหวาน ยอดและใบมะขามอ่อนนำไปยำหรือใส่ในต้มเพื่อเพิ่มรสเปรี้ยว และยังใช้ทำขนมได้อีกหลายชนิด เช่น มะขามแช่อิ่ม มะขามแก้ว มะขามคลุก มะขามกวน เป็นต้น

ยอดอ่อนและฝักอ่อนมีวิตามิน เอ มาก มะขามเปียกรสเปรี้ยว ทำให้ชุ่มคอ ลดความร้อนของร่างกายได้ดี เนื้อในฝักมะขามที่แก่จัด เรียกว่า "มะขามเปียก" มะขามเปียกอุดมด้วยกรดอินทรีย์ อาทิ ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

แก้อาการท้องผูกถ่ายไม่ออก ใช้เนื้อฝักแก่หรือมะขามเปียก 10–30

ฝัก (หนักประมาณ 70–150 กรัม) จิ้มกับเกลือรับประทาน หรือใส่เกลือเติมน้ำคั้นดื่ม

แก้อาการท้องเดินท้องท้อ ใช้เปลือกต้น ทั้งสดหรือแห้งประมาณ 1–2 กำมือ (15–30 กรัม) ต้มกับน้ำปูนใสหรือน้ำรับประทาน

ถ่ายพยาธิไล่ไส้หมา ใช้เมล็ดคว่ำกะเทาะเปลือกเอาออกเนื้อในเมล็ดแช่น้ำเกลือจนนุ่ม
รับประทานครั้งละ 20-30 เมล็ด เหมาะสำหรับถ่ายพยาธิไส้เดือน แก้อาเจียนเสมหะเสลดติดคอ ใช้เนื้อในฝักแก่
หรือมะขามเปียกจิ้มเกลือรับประทาน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

เนื้อไม้มะขามใช้ทำเชิง ครก สาก กระดุมเกวียน หรือเผาถ่าน

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

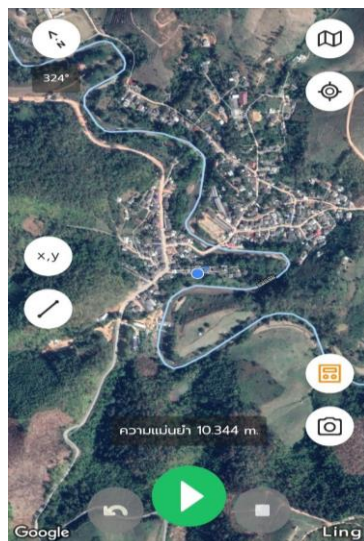
ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ตามตำราพรหมชาติฉบับหลวง ถือว่ามะขามเป็นไม้มงคลชนิดหนึ่ง ควรปลูกไว้ทางทิศ
ตะวันตก (ประจิม) ของบ้าน เพื่อป้องกันสิ่งไม่ดี ฝักร้ายมิให้มากลักลาย อีกทั้งต้นมะขามยังเป็นต้นไม้ที่มีชื่อเป็น
มงคลนาม ถือกันเป็นเคล็ดว่าจะทำให้มีแต่คนเกรงขาม

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญตราয়) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

|

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ใผ่ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ต้นทับทิม **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-077/3 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ทับทิม (Tub-Tim) เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีทรงพุ่มขนาดกลาง ลำต้นเป็นเนื้อไม้แข็ง และเหนียว กิ่งหรือยอดอ่อนเป็นเหลี่ยม มีหนามแหลมยาว เปลือกมีผิวเรียบ มีสีเทา ใบมีลักษณะทรงหอก ยาวรี โคนมนปลายรี มีดอกเดี่ยว มีลักษณะทรงแตร กลีบดอกมีสีขาว สีส้ม สีแดง มีเกสรฝอยเล็กๆสีเหลือง มีกลิ่นหอม มีก้านดอกยาว ออกตามซอกกิ่งหรือปลายยอด ผลมีลักษณะทรงกลม มีจุดดำบนใบ มีเปลือกหนาผิวเรียบเกลี้ยง ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็น สีแดงอมเหลือง ภายในผลข้างในจะมีเนื้อชุ่มน้ำสีแดง หรือชมพูอมแดง หุ้มเมล็ดอยู่ มีเมล็ดเกาะติดแน่นอยู่มาก มีเยื่อสีเหลืองนวลแบ่งออกเป็นช่องๆ มีรสชาติหวานหรือหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอม ผลแก่จัดจะปลีแตกออกได้ นำมาเป็นผลไม้รับประทาน ใช้ทำเป็นเครื่องดื่มต่างๆ ได้หลายเมนู ในประเทศไทยมีปลูกหลายสายพันธุ์

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429730 Y:2080530

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 8 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 18 **เซนติเมตร** **ความสูง** 2-5 **เมตร**

สถานภาพ ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก **จำนวนที่พบ** 1 **ต้น**

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลทับทิมนำมาคั้นดื่มเป็นน้ำทับทิม

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เนื้อทับทิม ต้านมะเร็งผิวหนัง ต้านมะเร็งต่อมลูกหมาก ต้านมะเร็งเต้านม ต้านการแข็งตัวของหลอดเลือด ช่วยฟอกเลือด กระตุ้นระบบหมุนเวียนเลือด ป้องกันโรครูมาตอยด์ ต้านอนุมูลอิสระ ลดการเสื่อมสภาพของเซลล์ผิว ช่วยให้ผิวพรรณแลดูสดใส และอ่อนกว่าวัย ป้องกันโรคโลหิตจาง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

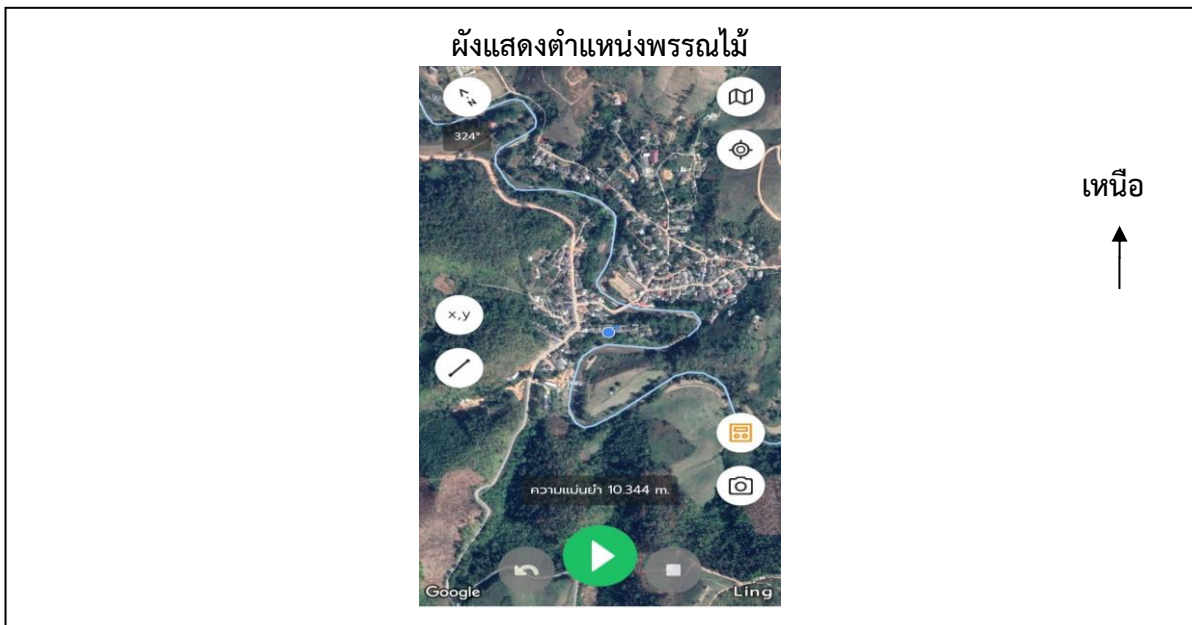
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

เป็นไม้เก่าแก่ของจีน ชาวจีนเชื่อว่าทับทิมเป็นเครื่องหมายแห่งความอุดมสมบูรณ์และการมีลูกหลานมากมาย โดยยึดถือจากผลของทับทิมมีเมล็ดมากมายมาเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์อย่างมากมานั่นเอง ชาวจีนจึงนิยมให้ทับทิมเป็นของขวัญวันแต่งงาน เพื่อเป็นการอวยพรให้คู่บ่าวสาวมีลูกมากๆ ไว้สืบตระกูล

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ฝั่ลือราตรี รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-078/01 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ฝั่ลือราตรี หรือ ปีกฝั่ลือ เป็นไม้ล้มลุก มีหัว มีใบประกอบคล้ายนิ้วมือ มักจะหุบใบในเวลากลางคืน ใบมีลักษณะประกอบคล้ายสามเหลี่ยม โดยมีมุมแหลมชนกัน มีสีชมพู - ม่วง ออกดอกเป็นดอกเดี่ยว โดยก้านดอกออกจากก้านลำต้น มีสีชมพูม่วง มีกลีบดอก 5 กลีบ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ มีเกสรตัวผู้ 5-6 ตัว

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429746 Y:2080479

ตำบล แม่ณาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.1-0.3 มิลลิเมตร ความสูง 20 เซนติเมตร

สถานภาพ ไม้ล้มลุก จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้ทำอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ไม่นิยมนำมาใช้

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

มักจะนำมาแต่งตกบ้าน

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

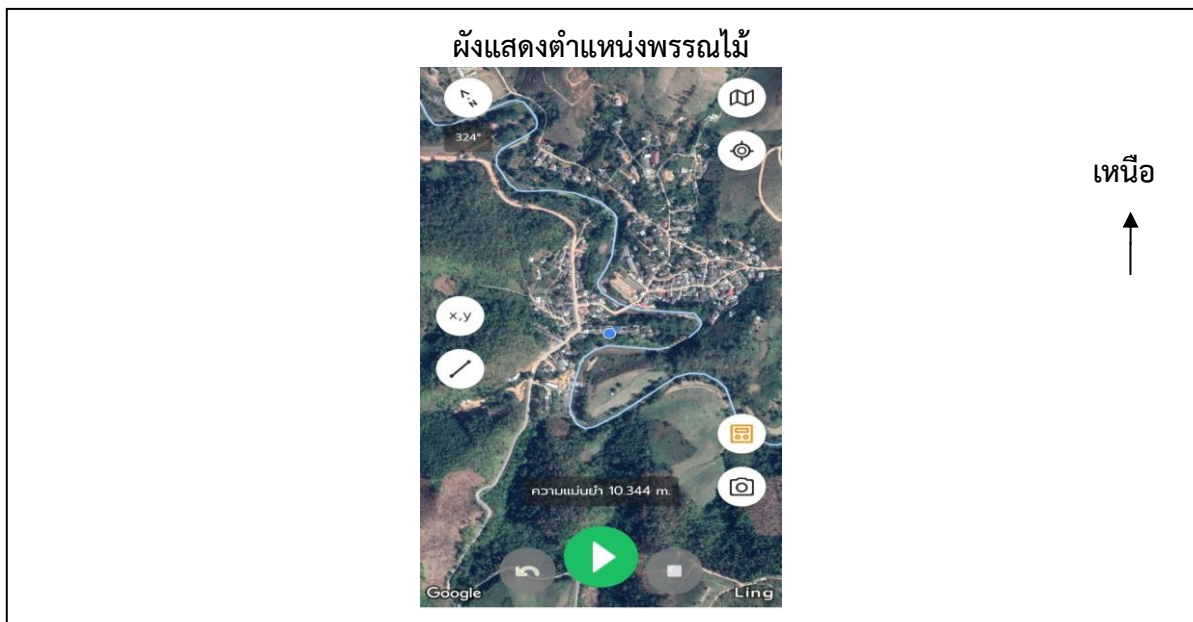
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อุตสาหกรรม) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หยูฯ ฯลฯ

ชื่อพืช มะม่วง **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-081/15 **ลักษณะวิสัย** เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ต้นเป็นทรงพุ่มทึบ ผลมีลักษณะรูปทรงรี ผิวเปลือกบาง ผลอ่อนมีสีเขียว มีรสชาติเปรี้ยว มียางสีขาว ผลสุกมีสีเหลือง เนื้อสุกมีสีเหลือง มีเนื้อแน่นนุ่มฉ่ำน้ำ มีรสชาติหวานฉ่ำ มีกลิ่นหอม มีเมล็ดใหญ่แข็งแบนรียาว สีขาว นวล อยู่ข้างในเนื้อ มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย มีการปลูกในหลายประเทศที่มีอากาศร้อน มะม่วงเป็นผลไม้พื้นบ้านของไทย เป็นที่นิยมปลูกกันมาก มีการปลูกหลากหลายสายพันธุ์ มีคุณประโยชน์และมีสรรพคุณ ทางยาหลายอย่าง นำมาเป็นผลไม้รับประทาน ใช้ประกอบอาหาร ใช้ทำเครื่องดื่มต่างๆได้

ลักษณะเด่นของพืช มะม่วงเป็นผลไม้เศรษฐกิจ ปลูกเป็นพืชสวน ประเทศไทยส่งออกมะม่วงเป็นอันดับ 3 รองจากฟิลิปปินส์ และเม็กซิโก เป็นผลไม้ประจำชาติของอินเดีย ปากีสถาน และฟิลิปปินส์ รวมทั้งบังกลาเทศ

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429755 Y: 2080434

ตำบล แม่จาง **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 8 – 10 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 2 เมตร **ความสูง** 3-4 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ **จำนวนที่พบ** 8 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

นิยมรับประทานสุก เมื่อดิบมีรสเปรี้ยว ต้องบ่มให้สุกก่อนรับประทานเช่น อกร่อง นวลจันทร์ น้ำดอกไม้ นำไปประกอบอาหาร เช่น ใส่ในน้ำพริก ยำ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใช้เป็นยาสมุนไพร เช่น ผลมะม่วงดิบมีวิตามินซีสูง แก้เลือดออกตามไรฟัน เป็นต้น

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ชาวกระเหรี่ยงในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ นำเปลือกต้นมะม่วงไปย้อมผ้า ให้สีเขียว

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญมณี) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช ลูกหม่อน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-083/002 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มขนาดกลาง

ลักษณะเด่นของพืช หม่อน (Mon) หรือเรียกว่าลูกหม่อน มัลเบอร์รี่ เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ต้นทรงพุ่มมีขนาดกลาง ใบมีลักษณะรูปไข่ เรียวรี โคนรูปหัวใจและปลายใบแหลม ใบมีขนาดใหญ่ ขอบใบมีรอยฟันหยักเล็กๆ มีก้านใบยาว ใบสากมือ ใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ใบด้านบนมีสีเขียวเข้ม ดอกเป็นช่อ มีดอกย่อยเล็กๆ อยู่เป็นกระจุก มีลักษณะรูปทรงกระบอก กลีบดอกเป็นเส้นเล็กๆ มีสีขาวนวล มีก้านช่อดอกยาว ดอกออกตามซอกใบและปลายยอด ผลเป็นผลเดี่ยว อยู่เป็นพวง มีลักษณะทรงกระบอกเล็กๆ ผิวเปลือกขรุขระมีปุ่มนูน ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกจะมีสีแดง สีม่วงอมแดง และสีออกดำ ตามลำดับ

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429721 Y: 2080560

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 10 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 15 **เซนติเมตร** **ความสูง** 2 **เมตร**

สถานภาพ ไม้ยืนต้น **จำนวนที่พบ** 2 **ต้น**

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลหม่อนเนื้อนิ่ม น้ำน้ำ และมิรสหวานอมเปรี้ยว

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ยาพื้นบ้าน ใช้ ใบ รสจืดเย็น เป็นยาขับเหงื่อ แก้ไข้ แก้ตัวร้อน แก้ร้อนในกระหายน้ำ ทำยาต้มใช้อมแก้เจ็บคอ และทำให้เนื้อเยื่อชุ่มชื้น แก้ไอ ระงับประสาท หรือต้มเอาน้ำล้างตา แก้ตาแดง แฉะ ฝ้าฟาง ใบแก่ ตากแห้งบดเป็นผงเหมือนบุหรี่ แก้วริดสีดวงจมูก ใบ แก้ไอ ระงับประสาท หรือต้มเอาน้ำล้างตา แก้ตาแดง แฉะฝ้าฟาง ใบ ใช้ทำชาสมุนไพรต้านอนุมูลอิสระ ราก ขับพยาธิ และเป็นยาสมาน ตากแห้งตำผสมน้ำผึ้ง ยานี้จะมีรสหวานเย็น ใช้มากในโรคทางเดินหายใจ และการมีน้ำสะสมในร่างกายผิดปกติ ใช้แก้โรคความดันโลหิตสูง แขนขาหมดความรู้สึก

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

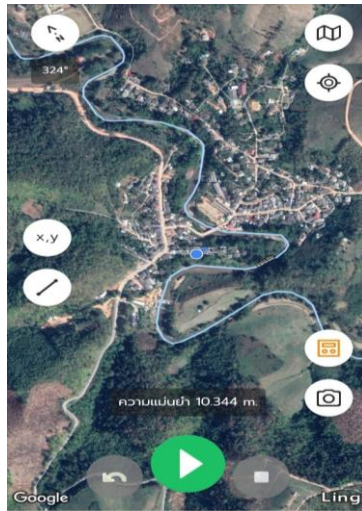
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

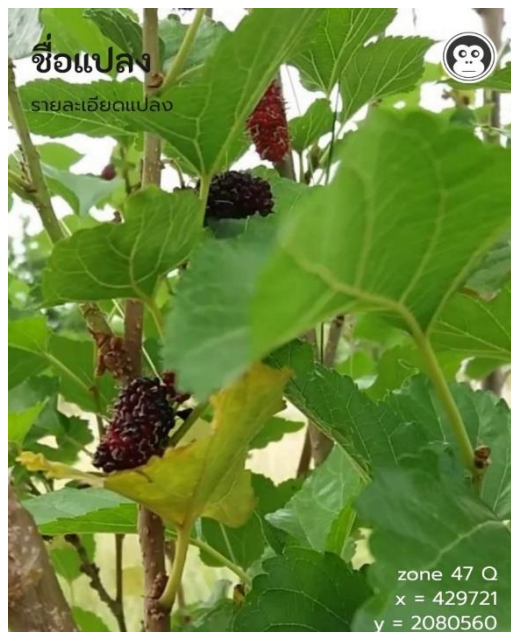
เหนือ
↑

ที่มาของข้อมูล

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช แอปเปิ้ลเมือง รหัสพรรณไม้ 8-6500307-02-086/2 ลักษณะวิสัย ไม้ยืนต้น

ลักษณะเด่นของพืช แอปเปิ้ลเมืองเป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน โคนใบรูปกลม ปลายใบแหลม หน้าใบเขียวเป็นมัน หลังใบสีน้ำตาล ดอกออกเป็นกระจุกตามซอกใบ สีเขียวอ่อน ผลกลมฉ่ำน้ำ มียางสีขาวกระจายอยู่ทั่วไป เปลือกสีเขียว เมื่อแก่สีม่วง ภายในมี 1-5 เมล็ด

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429721 Y:2080560

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 2 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ ไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง จำนวนที่พบ 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ มีรสหวาน ฉ่ำน้ำ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เปลือกต้นนำมาต้มเป็นยาบำรุง ยาชูกำลังและยาแก้ไอ

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญมณี) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช อัญชัน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-087/02 **ลักษณะวิสัย** อัญชันเป็นไม้เลื้อยเนื้ออ่อน **ลักษณะเด่นของพืช** ลักษณะต้นเป็นไม้เถาเลื้อยขนาดเล็ก ใบเป็นใบประกอบ ดอกอัญชันเป็นดอกเดี่ยว มีสีน้ำเงินเข้มหรือน้ำเงินอมม่วง และสีขาว ดอกชั้นในแบ่งเป็น 5 กลีบ กลีบนอกมีสีเขียว มีผลเป็นฝัก ลักษณะแบนคล้ายฝักถั่ว ขนาดยาวประมาณ 5-10 ซม. ดอกอัญชันมีชื่อเรียกตามท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป อย่างเช่น ในภาคเหนือจะเรียกดอกอัญชันว่า เอื้องขัน แต่ในจังหวัดเชียงใหม่จะเรียกว่า แดงขัน

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429721 Y: 2080560

ตำบล แม่่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 1 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 0.5 **เซนติเมตร** **ความสูง** 5-10 **เซนติเมตร**

สถานภาพ ไม้เถาเลื้อยขนาดเล็ก **จำนวนที่พบ** 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

อัญชันเป็นดอกไม้อีกหนึ่งประเภทที่นิยมนำไปทำอาหาร โดยปกติจะใช้สีจากการต้มและคั้นน้ำของดอกเพื่อมาผสมกับแป้งต่าง ๆ ทำเป็น ขนมชั้น ทับทิมกรอบ บัวลอย ฯลฯ นอกจากนั้นดอกก็สามารถนำมาชุบแป้งทอด ใส่สลัดต่าง ๆ เพื่อตกแต่งจาน หรือทำไข่เจียวหรือชาอัญชันก็ได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

เมล็ด เป็นยาระบาย ราก บำรุงตาแก้ตาฟาง ถูพื่นแก้ปวดฟัน ตาแฉะ และปรุงเป็นยาขับปัสสาวะ นำรากมาถูกับน้ำฝนใช้หยอดหูและหยอดตา

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญชัน) ระบุ -

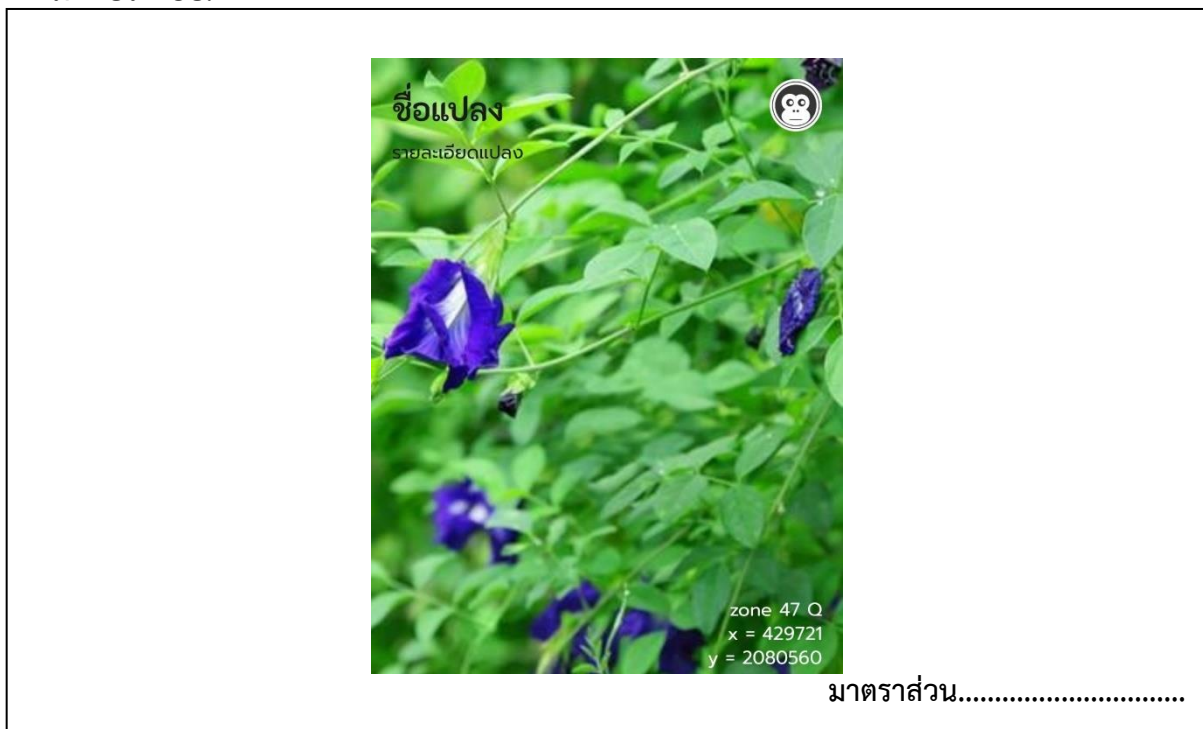

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หญ้า ฯลฯ

ชื่อพืช ใบเตย **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-088/3 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่มขนาดเล็ก

ลักษณะเด่นของพืช ใบเตยเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวลักษณะแตกออกเป็นพุ่มขนาดเล็ก ลำต้นเป็นข้อ ใบ ออกเป็นพุ่มบริเวณปลายยอด เมื่อโตจะมีรากค้ำจุนช่วยพยุงลำต้นไว้ ใบเป็นใบเดี่ยวออกเป็นกระจุกเรียงสลับ เวียนเป็นเกลียวขึ้นไปจนถึงยอด ลักษณะใบยาวรีเวดคล้ายใบหอก ปลายใบแหลมบริเวณกลางใบเป็นร่อง ขอบ ใบเรียบตรง ผิวใบเป็นมัน ด้านท้องใบจะเห็นเป็นรูปคล้ายกระดูกงูเรือใบ มีกลิ่นหอม

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429737 Y:2080528

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 4 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 0.1-0.3 **มิลลิเมตร** **ความสูง** 10 **เซนติเมตร**

สถานภาพ พืชใบเลี้ยงเดี่ยว **จำนวนที่พบ** 3 **ต้น**

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบเตยให้กลิ่นหอมหวาน และหอมเย็น ช่วยลดการกระหายน้ำ เมื่อรับประทานน้ำใบเตยจะรู้สึกชื่นใจและชุ่มคอ

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบเตยหอมช่วยบำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น และช่วยลดอัตราการเต้นของหัวใจใบเตยหอมแก้อาการ น้ำเบาพิการ ใบเตยหอมช่วยแก้โรคหัด โรคผิวหนัง ด้วยการใช้ใบเตยหอมสดตำ แล้วพอกตัว ใบเตยหอม ช่วยลดความดันโลหิต ใบเตยหอมช่วยปรับสมดุลร่างกาย น้ำใบเตยจะช่วยดับกระหายคลายร้อนได้เป็นอย่างดี

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

นำใบเตยมาดับกลิ่นในรถหรือในบ้านได้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

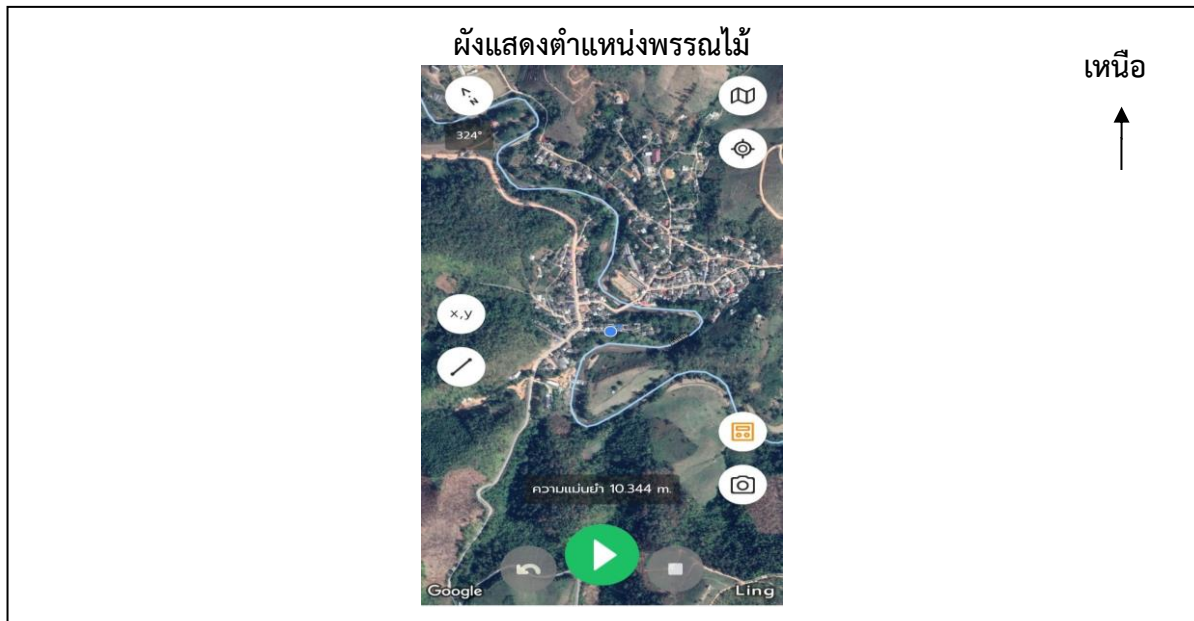
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ผักพื้นเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ฝั่ กล้วยา ฯลฯ

ชื่อพืช มะเขือพวง **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-089/7 **ลักษณะวิสัย** เป็นพืชผักสมุนไพร เป็นไม้ทรงพุ่มขนาดเล็ก มีลำต้นเดี่ยวตั้งตรง ลำต้นแข็งและเหนียว มีสีน้ำตาลอมเขียว มีหนามเล็กๆปกคลุม มีอายุประมาณ 2-3 ปี ใบเป็นใบเดี่ยว ขนาดใหญ่ มีสีเขียว ดอกออกเป็นช่อ ดอกมีลักษณะรูปแตร มีขนาดเล็ก กลีบดอกมีสีม่วงหรือสีขาว มีเกสรสีเหลือง มีกลีบเลี้ยงสีเขียว ก้านช่อดอกจะยาว ดอกออกบริเวณซอกใบ ออกบริเวณข้อของกิ่ง หรือออกปลายยอด ผลอยู่เป็นพวง มีลักษณะทรงกลมเล็กๆ ผิวเปลือกหนาเรียบเป็นมัน ผลมีสีเขียว

ลักษณะเด่นของพืช มะเขือพวง (Pea Eggplant) เป็นพืชผักสมุนไพร เป็นไม้ทรงพุ่มขนาดเล็ก ผลอยู่เป็นพวง ผลมีลักษณะทรงกลมเล็กๆ ผิวเปลือกหนาเรียบเป็นมัน ผลมีสีเขียว เนื้อแน่นกรอบฉ่ำน้ำ มีรสชาติขื่นขมอ่อนๆ ผลสุกจะมีสีเหลืองหรือสีส้ม มีเมล็ดแบนกลมเล็กๆ จำนวนมากอยู่ข้างใน มีกลิ่นเฉพาะตัว

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429737 Y: 2080550

ตำบล แม่จาง **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 2 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 4 เซนติเมตร **ความสูง** 1.5 เมตร

สถานภาพ ไม้ทรงพุ่มขนาดเล็ก **จำนวนที่พบ** 7 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลอ่อนรับประทานสดๆ เป็นผักเคียงได้ และประกอบอาหารเมนูต่างๆ ในประเทศไทยมีปลูกหลายสายพันธุ์

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผลดิบของมะเขือพวงใช้เป็นยาแก้ไอ ขับปัสสาวะ และช่วยย่อยอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

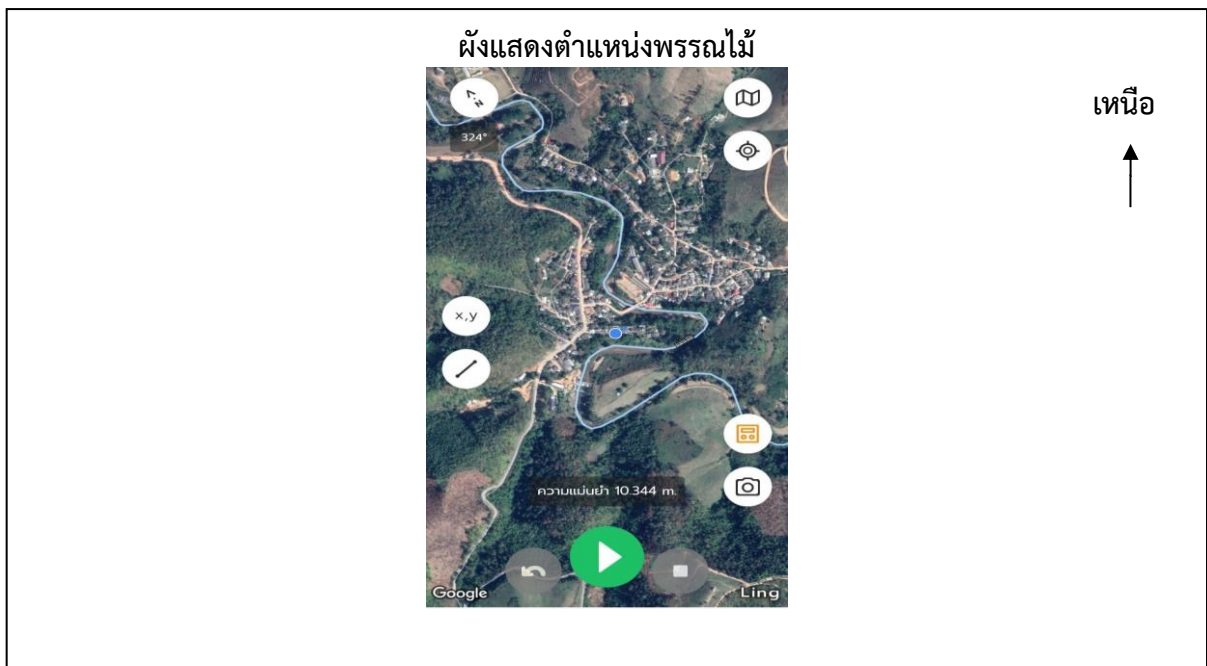
ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อัญตราาย) ระบุ -

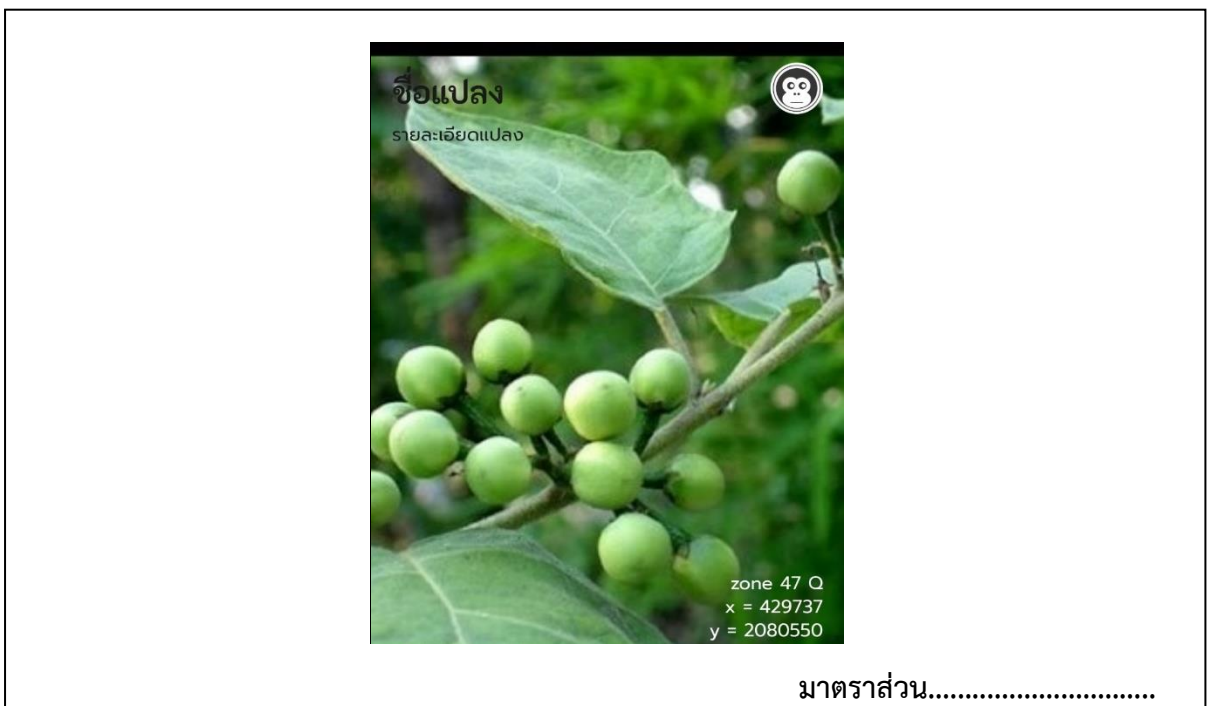

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช มะเฟือง **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-090/01 **ลักษณะวิสัย** ไม้ผลยืนต้น

ลักษณะเด่นของเป็นต้น มะเฟืองเป็น ไม้ผลยืนต้นขนาดกลาง ลักษณะเป็นทรงพุ่ม ซึ่งมีทั้งลักษณะตั้งตรง และกิ่งเลื้อย ลำต้นและกิ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน แกนกลางมีไส้คล้ายฟองน้ำมีสีแดงอ่อน ใบประกอบสีเขียว ประกอบด้วยใบย่อย 5-11 ใบ ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง และตาข้างตามกิ่งและลำต้น มีดอกสีชมพูอ่อนไปจนถึงเกือบแดง ผลมีกลิ่นแหลมเป็นเหลี่ยมมีร่องลักษณะเป็นพูประมาณ 4-6 พู

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ซา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X : 47Q429733 Y: 2080560

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 3 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 35 เมตร **ความสูง** 12 เมตร

สถานภาพ ไม้ผล **จำนวนที่พบ** 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

มะเฟือง 3 รส

ผลมะเฟืองสุกสามารถรับประทานได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ช่วยเสริมสร้างกระดูกและฟันให้แข็งแรงช่วยในการขับพิษและพยาธิในร่างกาย เมื่อนำดอกมะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่ม มีคุณสมบัติในการช่วยผ่อนคลายความเครียด บรรเทาอาการฟุ้งซ่าน

มะเฟืองมีฤทธิ์ในการกล่อมประสาท ช่วยให้นอนหลับได้สบายขึ้น

มะเฟืองมีส่วนช่วยควบคุมการเต้นของหัวใจให้เป็นไปอย่างปกติสม่ำเสมอป้องกันการเกิดโรคเลือดออกตามไรฟัน ยาแก้ร้อนใน ช่วยดับกระหาย ช่วยลดอุณหภูมิในร่างกาย ถอนพิษไข้ เป็นยาขับเสมหะ ช่วยป้องกันการเกิดโรคโลหิตจาง ช่วยบรรเทาอาการนิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ ช่วยรักษาอาการท้องร่วง เมื่อนำส่วนรากมะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่ม

มะเฟืองมีส่วนช่วยลดความอ้วนหรือช่วยในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด น้ำคั้นจากมะเฟืองช่วยขจัดรังแคบนหนังศีรษะได้ น้ำคั้นจากผลมะเฟืองสามารถช่วยลบรอยเปื้อนบนเสื้อผ้าและของใช้ต่าง ๆ ได้ ใช้กินแก้ไข้ ขับระดู ขับปัสสาวะ ด้วยการนำใบมะเฟืองมาต้มผสมกับน้ำช่วยรักษาอาการตุ่มคันตามลำตัว ด้วยการนำใบมาต้มกับน้ำอาบช่วยแก้ผดผื่นคัน ด้วยการนำใบสดของมะเฟืองมาตำแล้วนำมาพอกช่วยรักษากลาก เกลื้อน ด้วยการนำใบสดของมะเฟืองมาตำแล้วนำมาพอก ช่วยลดอาการอักเสบ ข้ำบวม ด้วยการนำใบสดของมะเฟืองมาตำแล้วนำมาพอก ช่วยรักษาตุ่มอีสุกอีใสตามร่างกาย ด้วยการนำใบสดของมะเฟืองมาตำแล้วนำมาพอกช่วยดับพิษร้อนในร่างกาย เมื่อนำส่วนรากมะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่มช่วยบรรเทาอาการปวดศีรษะ เมื่อนำส่วนรากมะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่มช่วยบรรเทาอาการปวดข้อต่าง ๆ ตามร่างกาย เมื่อนำส่วนราก

มะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่มช่วยบรรเทาอาการปวดแสบในกระเพาะอาหาร เมื่อนำส่วนราก
มะเฟืองมาต้มเป็นน้ำดื่ม

ผลมะเฟืองใช้เป็นส่วนผสมในเครื่องสำอางที่ช่วยในการรักษาสิว ฝ้า บำรุงผิวพรรณ

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

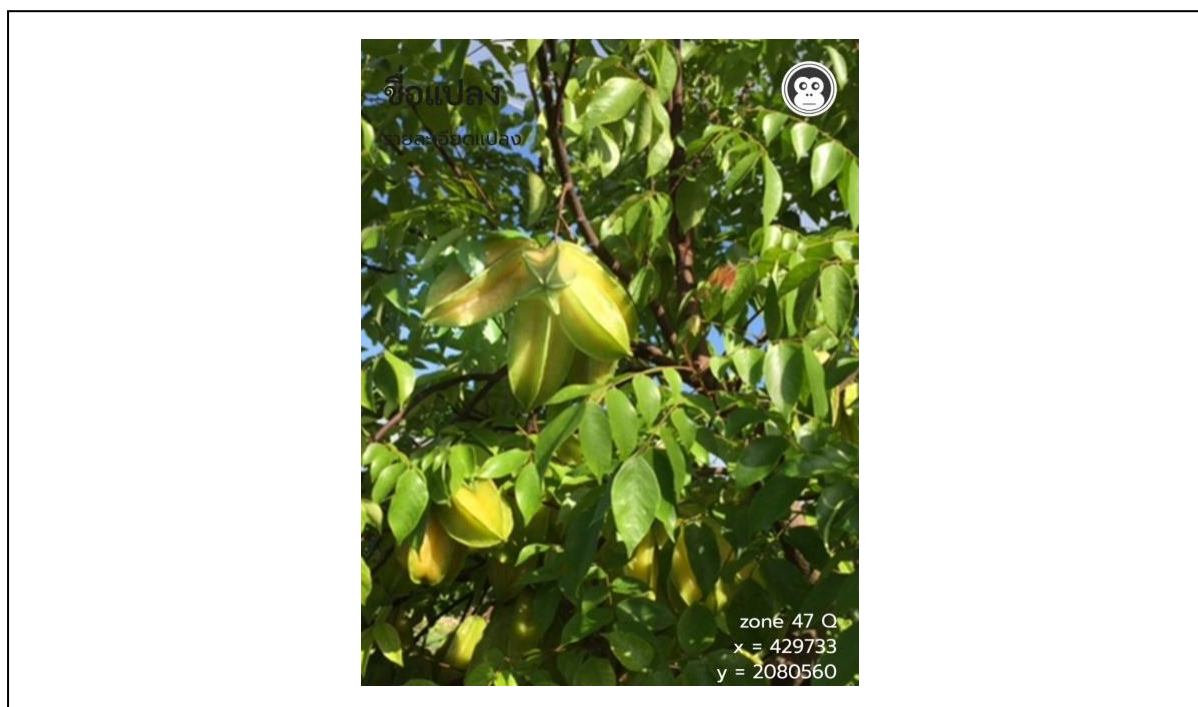
ไม่นิยมนำมาใช้

อื่นๆ (เช่นการเป็นพิษ อันตราย) ระบุ มะเฟืองมีสารออกซาเลต (Oxalate) ปริมาณมาก ซึ่งเพิ่ม
ความเสี่ยงให้ไตเกิดความเสียหายหรือเป็นนิ่วในไตได้

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอก แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช มะม่วงหาวมะนาวโห่ **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-091/01 **ลักษณะวิสัย** ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ต้น : เป็นไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร ทรงพุ่มกลม แตกกิ่งจำนวนมากทุกส่วนมียางสีขาวเหมือนน้ำมัน ลำต้นและกิ่งก้านมีหนามแหลมยาว 2-5 เซนติเมตร ปลายหนามมีสีแดง
ใบ : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ ปลายใบมนหรือเว้าเข้าเล็กน้อย โคนใบกลม ผิวใบสีเขียวเข้มเป็นมัน
ดอก : เป็นดอกช่อสั้น ๆ ที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบมีขนโคนกลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว สีชมพูแกมแดง ดอกมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ หอมตลอดวัน ออกดอกทั้งปี

ผล : เป็นผลเดี่ยวออกรวมกันเป็นช่อ ผลรูปกลมรี มนรี หรือรูปไข่ ผลอ่อนมีสีขาวอมชมพู ผลดิบมีน้ำยางมาก ผลจะค่อย ๆ เข้มขึ้นเป็นสีแดง กระทั่งสุกจึงกลายเป็นสีดำ

เมล็ด : มี 1 เมล็ด ติดอยู่ที่ส่วนปลายรูปไต ยาว 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอมเทา มีเปลือกแข็งหุ้ม

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS)X :47Q429710 Y:2080521

ตำบลแม่ณาจ **อำเภอ**แม่แจ่ม **จังหวัด**เชียงใหม่

อายุประมาณ 2-5 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 45 เซนติเมตร **ความสูง** 2-3 เมตร

สถานภาพไม้พุ่ม **จำนวนที่พบ** 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาใช้ทำอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผล ฆ่าเชื้อ ขับปัสสาวะ พอกดับพิษ แก้โรคลักปิดลักเปิด เมล็ด แก้กกลากเกลื้อน แก้เนื้อหนังชาในโรคเรื้อน แก้โรคผิวหนัง แก้ตาปลา แก้เนื้องอก บำรุงไขข้อ บำรุงกระดูก บำรุงเส้นเอ็น บำรุงกำลัง บำรุงผิวหนัง เปลือก แก้บิด ขับน้ำเหลืองเสีย แก้ท้องเสีย แก้กามโรค ทำยาอมรักษาแผลในปาก แก้ปวดฟัน พอกดับพิษ ยอดอ่อน รักษาริดสีดวงทวาร ยาง ใช้ทำลายตาปลา กัดทำลายเนื้อที่ด้านเป็นปุ่มโต แก้เลือดออกตามไรฟัน รักษาหูด รักษาขี้กลาก แผลเนื้องอก โรคเท้าช้าง

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา
ไม่มีความเชื่อทางศาสนา
อื่นๆ (เช่นการเป็นพืษ อันตราย) ระบุ -

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์ อายุ 34 ปี
 ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
 วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
 วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลพืช ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพืชของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 5
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช :

พืชที่มีความสำคัญ หรือมีลักษณะพิเศษ เช่น พืชที่เป็นไม้ผล ไม้พุ่มเมือง พืชสมุนไพร พืชใช้เนื้อไม้ พืชเศรษฐกิจ ปาล์ม ไม้ หวาย ฯลฯ

ชื่อพืช หนุมานั่งแทน **รหัสพรรณไม้** 8-6500307-02-093/1 **ลักษณะวิสัย** เป็นไม้พุ่มเตี้ย

ลักษณะเด่นของพืช หนุมานั่งแทนเป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 2.5 เมตร ลำต้นพองที่โคน ใบรูปไข่กว้างถึงรูปไข่กลับ ก้านใบยาว 10-20 เซนติเมตร ดอกแยกเพศออกเป็นช่อกิ่งช่อเชิงหลั่น ยาวถึง 26 เซนติเมตร แกนช่อดอกยาวถึง 20 เซนติเมตร ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยงรูปไข่กว้าง กลีบดอกรูปไข่กว้าง ฐานรองดอกรูปโถ เกสรเพศผู้ยาว 6-8.5 มิลลิเมตร ก้านชูเกสรเชื่อมกันที่โคน ดอกเพศเมีย กลีบเลี้ยงรูปรี ผลรูปรี มีลักษณะสามพู เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร ปลายมน แตกทั้งแนวตั้งและแนวนอน เมล็ดรูปรี

บริเวณที่พบ หมู่ 2 บ้านแม่ชา

แสดงพิกัดตำแหน่งพรรณไม้ (GIS) X : 47Q429732 Y:2080557

ตำบล แม่นาจร **อำเภอ** แม่แจ่ม **จังหวัด** เชียงใหม่

อายุประมาณ 7 ปี **เส้นรอบวงลำต้น** 4 เซนติเมตร **ความสูง** 2.5 เมตร

สถานภาพ ไม้พุ่ม **จำนวนที่พบ** 2 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ไม่นิยมนำมาทำเป็นอาหาร

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ยางนี้มีสรรพคุณในการรักษาบาดแผลที่โดนมีดบาด แผลถลอก รักษาฝี และช่วยห้ามเลือด วิธีการนำน้ำยางมาใช้รักษาแผลสดนี้ ล้างแผลด้วยน้ำสะอาด ซับแผลด้วยสำลีให้แห้ง ใช้มือเด็ดบริเวณก้านกลางใบ เป็นใบที่ไม่แก่หรืออ่อนเกินไป พอน้ำยางเริ่มไหลออกมาใช้นิ้วมือรองยางที่หยดลงมาแล้วนำน้ำยางนั้นมาป้ายบริเวณที่เป็นแผล วันละ 2-3 ครั้ง แผลก็จะเริ่มแห้งตกสะเก็ดภายใน 1-2 วัน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์

ไม่นิยมนำมาใช้

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ

ไม่นิยมนำมาใช้

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ไม่นิยมนำมาใช้

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

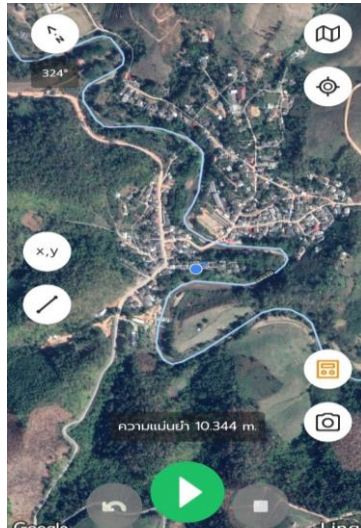
ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ไม่มีความเกี่ยวข้องทางศาสนา

อื่นๆ (เช่นการเป็นพืช อันตราย) ระบุ -

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

เหนือ

ที่มาของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ-สกุล นายมิตรภาพ ปลุกเงิน อายุ 58 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 บ้านแม่ซา ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ไก่ดุกดำ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-002/10
ประเภท สัตว์ปีก

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429760 Y: 2080543

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 20 อายุ 1 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ไก่ดำ เรียกว่า อายัม เสมานี (Ayam cemani) มาจากภาษาอินโดนีเซีย “อายัม” ที่แปลว่า ไก่ กับชื่อหมู่บ้าน “เสมานี” ซึ่งเป็นสถานที่ที่ ไก่ชนิดนี้ถูกผสมพันธุ์ขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1920 ไก่ดำเป็นไก่ที่มีสีดำทั้งตัวสมชื่อ ตั้งแต่ขนสีดำไปจนถึง ขา เล็บ จะงอยปาก ผิวหนัง เนื้อ ดวงตา หรือแม้แต่อวัยวะภายในก็ยังมีสีดำ เรียกได้ว่าเป็นสัตว์ที่ดำทั้งตัวไปถึงหัวใจจริงๆ ยกเว้นไข่ของมันที่ยังคงเป็นสีขาวอยู่

ไก่ดำเป็นสัตว์ที่มีราคาสูง และมักถูกนำมาบริโภคโดยต้มกับสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยาอายุวัฒนะ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเนื้อของไก่ดำจะมอบพลังอำนาจให้แก่ผู้กินแต่ในความจริงแล้วการที่ไก่ดำมีสีดำได้นั้นเกิดจากเม็ดสี “เมลานิน” (Melanin) ที่ถูกผลิตจากเซลล์ที่เรียกว่า “เมลานोไซต์” (Melanocyte) ซึ่งตามปกติเซลล์ชนิดนี้จะอยู่ในบริเวณผิวหนังชั้นใน แต่ในไก่ดำในช่วงที่เป็นตัวอ่อน หรือเอมบริโอ เซลล์อ่อนของเซลล์เม็ดสีที่เรียกว่า “เมลานโบลาสต์” (Melanoblast) มีปริมาณมากกว่าปกติได้กระจายไปยังทุกส่วนทั่วร่างกาย รวมถึงอวัยวะภายในจึงทำให้ไก่ดำมีสีดำไปถึงเนื้อในอย่างแท้จริง ไก่ดำจึงเป็นสัตว์ที่น่าพิศวงมาก ความสวยงามของไก่ดำที่มาจากความดำที่สมบูรณ์แบบทำให้บางพื้นที่นิยมนำไปเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยง และเป็นอาหารอีกด้วย

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

มีสีดำทั้งตัวสมชื่อ ตั้งแต่ขนสีดำไปจนถึง ขา เล็บ จะงอยปาก ผิวหนัง เนื้อ ดวงตา หรือแม้แต่อวัยวะภายในก็ยังมีสีดำ

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ดุกดำ

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ดุกดำ

อื่นๆ เพื่อบริโภค

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ชา

ที่อยู่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ วัว รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-003/50
ประเภท เลี้ยงลูกด้วยนม

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429732 Y: 2080552

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 50 ตัว อายุ 10 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

วัว เป็นสัตว์มีกีบเท้าที่เป็นสัตว์เลี้ยงขนาดใหญ่ชนิดที่สามัญที่สุด เป็นสมาชิกสมัยใหม่ที่โดดเด่นในวงศ์ย่อย Bovinae เป็นชนิดที่แพร่หลายที่สุดในสกุล Bos และถูกจำแนกเป็นกลุ่มอย่างกว้างขวางที่สุดว่า Bos primigenius วัวถูกเลี้ยงเป็นปศุสัตว์เพื่อเอาเนื้อ เพื่อเอานมและผลิตภัณฑ์นมอื่น ๆ และเป็นสัตว์ลากเทียม ผลิตภัณฑ์อื่นจากวัวมีหนังและมูลเพื่อใช้เป็นปุ๋ยคอกหรือเชื้อเพลิง ในบางประเทศ เช่น อินเดีย วัวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ จากบรรพบุรุษวัวที่เป็นสัตว์เลี้ยงเพียง 80 ตัว ในทางตะวันออกเฉียงใต้ของตุรกีเมื่อราว 10,500 ปี ก่อนมีการประเมินว่า ปัจจุบันมีวัว 1,300 ล้านตัวทั่วโลกเมื่อ พ.ศ. 2552 วัวเป็นปศุสัตว์ชนิดแรกที่มีการทำแผนที่จีโนมอย่างสมบูรณ์

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

การสร้างโคพันธุ์กำแพงแสนก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งลักษณะเด่นของโคพันธุ์พื้นเมืองไทย ซึ่งได้แก่ ความสมบูรณ์พันธุ์ที่ดีเยี่ยมและมีความสามารถอยู่ได้ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ร้อนชื้นของเมืองไทยได้ดี นอกจากนี้ยังรวมเข้ากับลักษณะด้านขนาดตัวที่สูงใหญ่และความคงทนต่อเห็บของพันธุ์บราห์มัน ในขณะที่โคพันธุ์ชาร์โรเลส์มีชื่อทางด้าน การเจริญเติบโตและความสามารถในการสร้างกล้ามเนื้อได้สูงและมีคุณภาพ การนำเอาลักษณะดีของโคทั้ง 3 พันธุ์มาผสมผสานกัน จึงทำให้ได้โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมและความต้องการสร้างอาหารโปรตีนจากเนื้อโคที่มีคุณภาพของไทยได้อย่างเหมาะสมเลี้ยงเพื่อการจำหน่าย

รายได้/เดือน บาท - รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ โคพื้นเมือง

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ โคพื้นเมือง

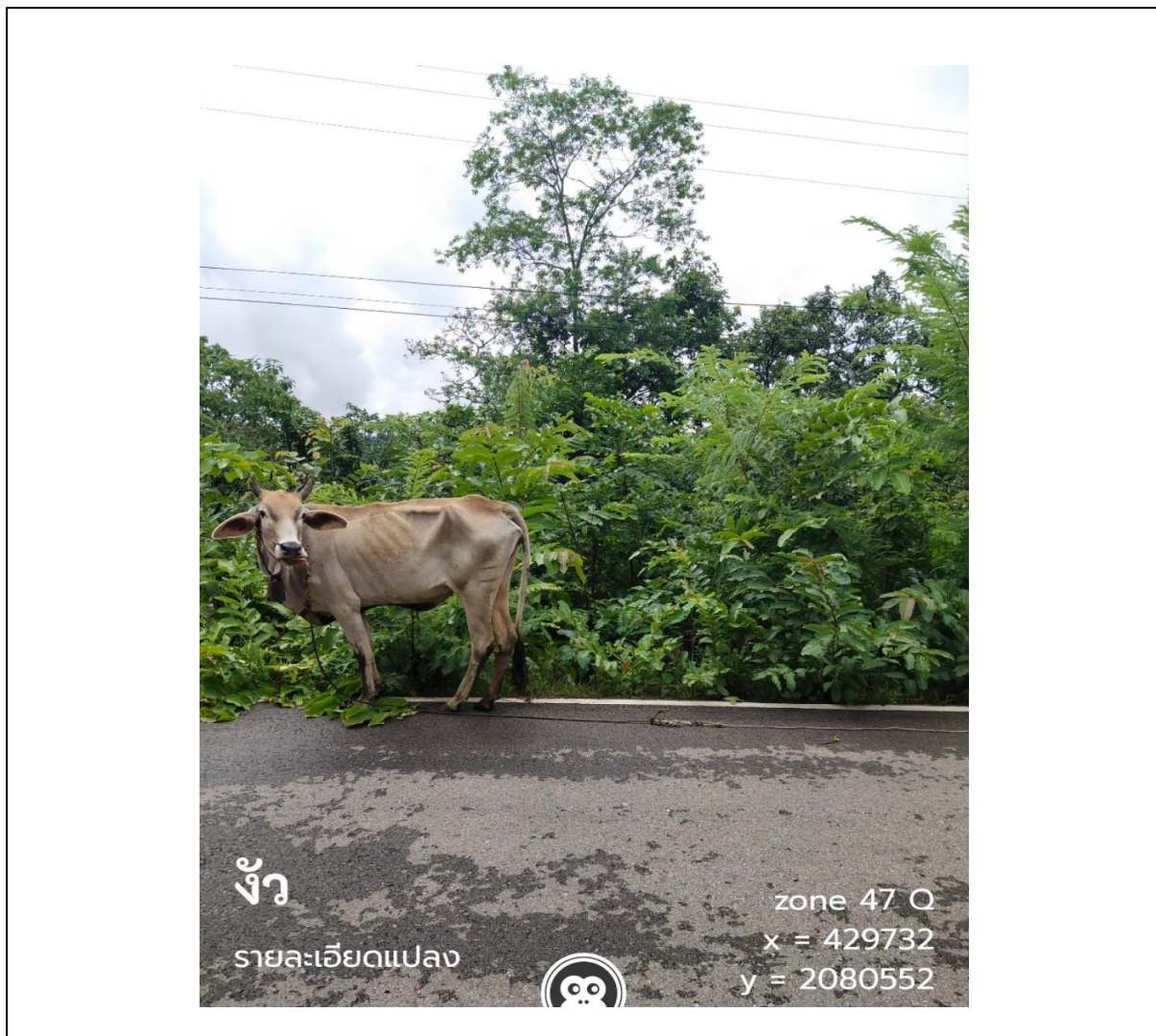
อื่นๆ -

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ สุนัข รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-06/80

ประเภท สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

สถานที่พบ บ้านใหม่พัฒนาสันติ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429756 Y: 2080547

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 80 ตัว อายุ 10 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

สุนัขหรือหมา สืบทอดมาจากจำนวนประชากรหมาป่า (*Canis lupus*) เพียงตัวเดียวหรือหลายตัว สะท้อนให้เห็นถึงการตั้งชื่อพวกมัน หมาสืบทอดจากหมาป่าและหมาธรรมชาติสามารถผสมข้ามพันธุ์กับหมาป่าได้ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับหมาป่าถูกฝังลึกในด้านโบราณคดีและหลักฐานที่ตรงกันชี้ให้เห็นช่วงเวลาของการทำให้หมาเชื่องในยุคหินใหม่ ใกล้ ๆ กับขอบเขตของช่วงเพลสโตซีนและโฮโลซีน ในระหว่าง 17,000 - 14,000 ปีมาแล้ว ชากกระดูกฟอสซิลและการวิเคราะหียีนของหมาในยุคอดีตกับปัจจุบัน และประชากรหมาป่ายังไม่ถูกค้นพบ หมาทั้งหมดสืบอายุอาจเกิดจากเหตุการณ์ที่ทำให้เชื่องด้วยตัวเองหรือไม่ก็ได้ ถูกทำให้เชื่องด้วยตัวมันเองในพื้นที่มากกว่าหนึ่งพื้นที่ หมาที่ถูกเลี้ยงให้เชื่องแล้วอาจจะผสมข้ามพันธุ์กับประชากรหมาป่าที่อยู่ในถิ่นนั้น ๆ ในหลาย ๆ โอกาส กระบวนการนี้รู้จักในทางพันธุศาสตร์ว่า อินโทรเกรสชัน (Introgression)

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

หมาหรือสุนัข เป็นสัตว์เลี้ยงที่คนนิยมเลี้ยงมากที่สุดกว่าได้ วันนี้ผมเลยมาวิเคราะห์ดูว่าอะไรเป็นสาเหตุของการเลี้ยงหมา หรือประโยชน์ของการเลี้ยงหมาคืออะไรบ้าง ต้องบอกก่อนเลย ส่วนตัวผมเองก็เป็นคนชอบเลี้ยงสุนัขเป็นทุนเดิมอยู่แล้วนะครับ ประโยชน์ของการเลี้ยงหมามีดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของการเลี้ยงหมา ข้อแรกคือเป็นเพื่อน การเลี้ยงหมาสักตัวเพื่อเป็นเพื่อนไว้พูดคุย ไม่เหงา มีคำพูดติดปากกันว่า มีหมาเป็นเพื่อนดีกว่ามีเพื่อนหมาๆนะจ๊ะ
2. เพื่อให้เรารู้จักรับผิดชอบ เพราะมีอีกหนึ่งชีวิตที่เราต้องดูแล การที่เราต้องพาไปหาหมอ อาบน้ำ หาอาหารให้ ถือเป็นการฝึกความรับผิดชอบ เมื่อเราทำอะไรให้คนอื่น (สิ่งมีชีวิตอื่น) โดยไม่หวังผลตอบแทนนั่นคือสิ่งที่มีค่ามากที่สุด เหมือนเราให้ไปโดยไม่คิดว่าจะได้รับกลับ ผมว่านี่เป็นสิ่งที่ได้รับมากที่สุดของการเลี้ยงหมา
3. ช่วยให้ผ่อนคลาย ช่วยให้คลายเครียดและมีความสุข ต้องยอมรับความจริงว่า สุนัขช่วยทำให้คนที่อยู่ใกล้มีความสุข ด้วยความไร้เดียงสา บางครั้งการมีชีวิตอีกหนึ่งที่แตกต่างจากเรา อาจทำให้เรายอมรับข้อเสียของเขา เข้าใจโลกมากยิ่งขึ้น เป็นผู้ใหญ่ และมีความสุขที่ได้อยู่ใกล้
4. การเลี้ยงหมาทำให้จิตใจดี มีเมตตา อ่อนโยน เมื่อเราเลี้ยงหมา เราก็คงปรารถนาให้เขามีความสุข มีความสุขทุกซอกทุกซอ ซึ่งอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้ เรียกว่า “เมตตา”

5. เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เอาเวลาไปหยอกล้อเล่น วีนอกกำลังกายกับน้องหมาน่ารัก ผมว่าคุ้มกว่าการทำอะไรที่ไม่เป็นประโยชน์อีก
6. นอกจากหมาพันธุ์เล็กจะอยู่เป็นเพื่อนได้แล้ว หมาพันธุ์ใหญ่ยังมีประโยชน์ช่วยเฝ้าบ้าน ควบคุมโจรขโมยได้เป็นอย่างดี ไม่เชื่อลองเลี้ยงบางแก้วดูสิครับ แล้วจะรู้ว่า เราอุ่นใจขึ้นแค่ไหนที่มีสัตว์เลี้ยงคอยปกป้องดูแลเรา
7. เวลาออกล่าสัตว์ป่า น้องหมานี้แหละที่คอยช่วยเหลือเราในการล่าสัตว์และปกป้องอันตรายจากสัตว์มีพิษอีกด้วย
8. อาจก่อร่างสร้างตัวเป็นธุรกิจการขยายพันธุ์หรือเพาะพันธุ์สุนัขเลยก็ได้ เพราะสุนัขก็เป็นสัตว์ที่ต้องการสืบพันธุ์ ออกลูก เราอาจมีลูกหมาน่ารักหลายตัว สร้างรายได้ให้เราได้อีก
9. -ลักษณะภายนอก รวมต้องมีความสมบูรณ์ โดยการจับดูตัวไก่ ปีกมีความสมบูรณ์ หาง เท้า อุ้งเท้า เล็บ เตื่อย หงอน ตุ่มหู ลักษณะการยืนการเดิน และการต่อสู้

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์เลี้ยงเฝ้าบ้าน

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ ชวบ้านบ้านแม่ซา

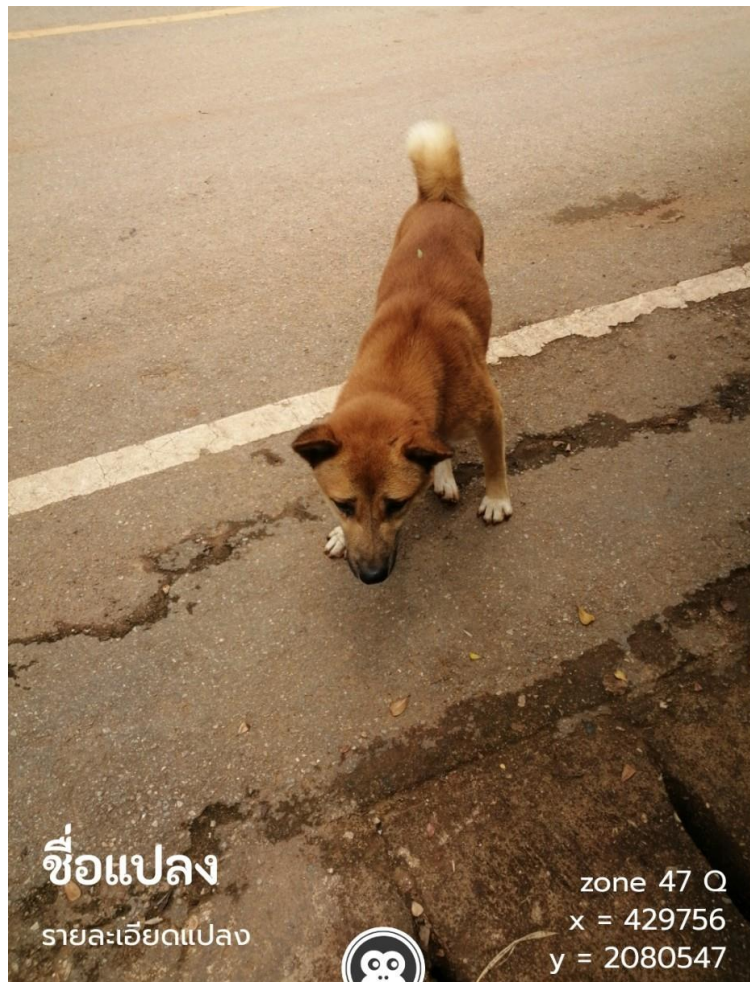
ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ กระบือ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-007/160

ประเภท สัตว์บก

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429927 Y: 2080581

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 160 อายุ 25 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ควายเป็นสัตว์มีสี่ขา เท้าเป็นกีบ ตัวขนาดใกล้เคียงกับวัวโตเต็มวัยเมื่ออายุระหว่าง 5-8 ปี น้ำหนักตัวผู้โตเต็มวัยโดยเฉลี่ย 520-560 กิโลกรัม ตัวเมียเฉลี่ยประมาณ 360-440 กิโลกรัม ตัวผู้จะใหญ่กว่าตัวเมียเล็กน้อย มีผิวสีเทาถึงดำ (บางตัวมีสีชมพู เรียกว่า ควายเผือก) มีเขาเป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัว ปลายเขาโค้งเป็นวงคล้ายพระจันทร์เสี้ยว แต่ถ้าเป็นควายตัวผู้ที่มีลักษณะดีก็จะมีคนซื้อไปเป็นพ่อพันธุ์

ควายเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ลูกควายจะกินนมแม่จนอายุประมาณ 1 ปี 6 เดือน ควายจะเจริญเติบโตใช้แรงงานได้ระหว่างอายุ 2.5-3 ปี ช่วงที่ใช้งานได้เต็มที่ คือระหว่างอายุ 6-9 ปี ควายแต่ละตัวจะใช้งานได้จนอายุย่างเข้า 20 ปี อายุควายโดยทั่วไปเฉลี่ยประมาณ 25 ปี

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

เพศผู้/เพศเมีย มีรูปร่างลำสัน ผิวหนังมีสีเทาเข้มเกือบดำอาจมีสีขาวเผือก มีขนเล็กน้อย ลำตัวหนา ลึก ท้องใหญ่ หัวยาวแคบ เขามีลักษณะแบบโค้งไปข้างหลัง หน้าสั้น หน้าผากแบนราบ ตาขนเด่นชัด ช่วงระหว่างรูจมูกทั้งสองข้างกว้าง คอยาวและบริเวณใต้คอจะมีขน

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ กระบือปัก

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ กระบือปัก

อื่นๆ -

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้าน บ้านแม่ซา

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ แมงอีนูน รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-008/100
ประเภท สัตว์ปีกเลี้ยง

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q428749 Y:2081623

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 100 ตัว อายุ 1 ปี เพศ เมียและเพศผู้

ประวัติ/ที่มา

แมงอีนูน จัดเป็นแมลงศัตรูพืช เพราะกัดแทะใบของพืชที่เป็นพืชเศรษฐกิจ อาทิ มะขามเทศ, มะขาม, อ้อย, มันสำปะหลัง, พุทรา แมงอีนูนมีวงจรชีวิตเป็นหนอนอยู่ใต้ดินนานนับปี ก่อนจะเข้าสู่ระยะดักแด้และเป็นตัวเต็มวัยในช่วงต้นฤดูฝนของทุกปี ซึ่งจะพบแมงอีนูนเป็นจำนวนมากในเวลา

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

มีรูปร่างอ้วนป้อมเป็นรูปไข่ หัวมันเรียบ มีหนวดแบบใบไม้ 1 คู่ที่ปาก ปากเป็นแบบปากกัด ตามีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัด ที่อกปล้องแรกเห็นชัดกว่าปล้องอื่น ๆ ปีกมี 2 คู่ คู่หน้ามีลักษณะแข็งเรียบเป็นมันมีหน้าที่เป็นเปลือกหุ้มตัว ส่วนปีกคู่ที่สองนั้นบางใส ใช้สำหรับบิน ส่วนท้องอยู่ด้านล่างมีปีกที่แข็งคลุม หัว ออกและขามีสีน้ำตาลไปจนถึงสีดำ ปีกที่แข็งมีสีน้ำตาลอ่อน ขนาดลำตัวยาวประมาณ 30 มิลลิเมตร

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์ปีก อาศัยอยู่ในป่า

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ไม่มีเจ้าของ เกิดมาจากการผสมพันธุ์สัตว์ในป่าเอง

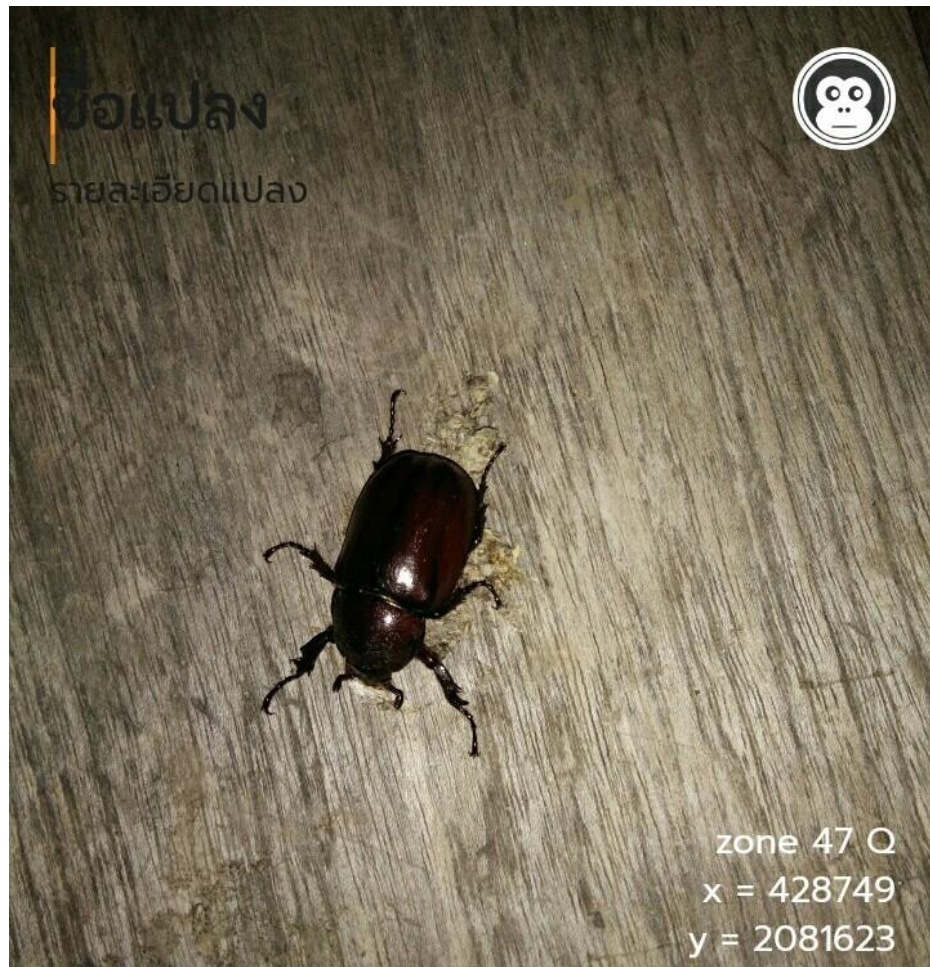
ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ตั๊กแตน รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-011/10

ประเภท แมลง

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429751 Y: 2080442

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 10 อายุ 1 ปี เพศ -

ประวัติ/ที่มา

ตั๊กแตน เป็นแมลงในอันดับ Orthoptera มีลักษณะสำคัญคือ มีปากแบบกัดกิน (Chewing Type) พบตั้งแต่ในระยะตัวอ่อนจนถึงตัวเต็มวัย มีตารวมขนาดใหญ่ มีหนวดเป็นแบบเส้นด้าย (filiform) ปีกคู่หน้าเป็นคล้ายหนัง (tegmina) ปีกคู่หลังแบบบางใส (membrane) ซึ่งพับอยู่ใต้ปีกคู่หน้า ขา 2 คู่แรกเป็นขาเดิน (walking legs) ขาคู่หลังเป็นแบบกระโดด (jumping legs) tarsi มี 3 – 5 ปล้อง ตั๊กแตนมีอวัยวะพิเศษคือ อวัยวะทำเสียง และอวัยวะฟังเสียง เพื่อใช้ในการสื่อสาร หาคู่ และไล่ศัตรู อวัยวะทั้งสองอย่างสามารถช่วยแยกกลุ่มของแมลงได้ การเจริญและการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็นแบบ Paurometabola เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า gradual metamorphosis เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปร่างที่ละน้อย ระยะตัวอ่อน เรียกว่า Nymph ตัวอ่อนจะมีขนาดเล็กกว่าตัวเต็มวัยแต่ยังไม่มีปีก และจะลอกคราบและเจริญเติบโตไปจนเป็นตัวเต็มวัยเมื่อมีการลอกคราบครั้งสุดท้าย การวางไข่ มีลักษณะแตกต่างกัน อาจเป็นไข่เดี่ยวหรือไข่อุ้ม มีทั้งวางในดินและวางไข่ในพืชอาหาร

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

ตั๊กแตนมีหนวดที่ค่อนข้างสั้น เกือบส่วนใหญ่หนวดของตั๊กแตนจะสั้นกว่าขนาดตัว และมีอวัยวะสืบพันธุ์ที่สั้น

ตั๊กแตนสายพันธุ์ที่ส่งเสียงได้ง่าย เกิดจากการถูขาที่ซ่อนอยู่กับปีกหรือท้อง หรือการกระพือปีก

อวัยวะรับเสียง (tympana) จะอยู่ที่ส่วนท้องท่อนแรก

ขาที่ซ่อนอยู่ของตั๊กแตนจะยาว และแข็งแรงเป็นพิเศษ เหมาะแก่การกระโดด จริงอยู่ที่ว่ามันมีปีก แต่ว่าปีกก็ซ่อนอยู่ และก็เป็นเพียงเนื้อเยื่อที่ไม่เหมาะที่จะใช้บิน

ตัวเมียจะมีขนาดใหญ่กว่าตัวผู้ และมีอวัยวะสืบพันธุ์ที่สั้นกว่าตัวผู้

มักจะมีการสืบพันธุ์ได้ง่ายระหว่างตั๊กแตนกับจิ้งหรีด ซึ่งจิ้งหรีดจะจัดอยู่ในอันดับย่อย Orthoptera แต่จะมีที่แตกต่างกันหลายอย่าง เช่น จำนวนท่อนของหนวด โครงสร้างของอวัยวะสืบพันธุ์ รวมไปถึงตำแหน่งของอวัยวะรับเสียง และวิธีการส่งเสียง

อันดับย่อย Ensiferans ของจิ้งหรีด จะมีหนวดอย่างน้อย 30 ท่อน แต่ตระกูลตั๊กแตนจะมีน้อยกว่า

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ ตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชวบ้านบ้านแม่ซา

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ แมลงปอ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-03-012/30

ประเภท แมลง

สถานที่พบ บ้านแม่มะลอ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429762 Y: 2080417

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 30 ตัว อายุ 5 ปี เพศ เมียและเพศผู้

ประวัติ/ที่มา

แมลงปอ เป็นสัตว์ที่บรรพบุรุษเคยเป็นสัตว์โลกล้านปีมาแล้ว แมลงปอ เป็นแมลงที่เรารู้จักและคุ้นเคยมาตั้งแต่เด็ก ๆ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ต่างจังหวัด ต่างอำเภอนะครบอดีตกาลของแมลงปอเป็นสัตว์ดึกดำบรรพ์ที่เกิดขึ้นมาบนโลกก่อนหน้าไดโนเสาร์ และก่อนยุคของผีเสื้อ ฟอสซิลของแมลงปอที่ขุดพบนั้น แสดงว่ามันเคยอาศัยอยู่ในยุค Carboniferousหรือประมาณ 300 ล้านปีมาแล้ว บรรพบุรุษของแมลงปอมีประวัติศาสตร์อันยาวนานควบคู่กับบรรพบุรุษของแมลงสาบ แสดงว่าแมลงทั้งสองชนิดนี้มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และมีวิวัฒนาการจนสามารถดำรงเผ่าพันธุ์สืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้จากซากของ ฟอสซิลที่ขุดพบทำให้สันนิษฐานว่าแมลงปอเคยอยู่ในทะเลมาก่อน แล้วจึงมีวิวัฒนาการขึ้นมาอาศัยอยู่บนบกและในน้ำจืด แมลงปอในอดีตมีขนาดใหญ่โตมาก ขนาดความยาวของปีกทั้งสองข้างรวมกันยาวประมาณ 29 นิ้ว เป็นแมลงที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาแมลงของยุคนั้นทั้งหมดที่มนุษย์รู้จัก หลังจากนั้นแมลงปอได้มีวิวัฒนาการของขนาดและรูปร่าง จนกระทั่งตัวเล็กลงมาเรื่อย ๆ ปัจจุบันพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดมีขนาดยาวจากปลายปีกทั้งสองข้างเหลือเพียง 7.5 นิ้วเท่านั้น ปีกของแมลงปอมีการพัฒนาเรื่อยมาเป็นเวลานับล้าน ๆ ปี เพื่อใช้สำหรับกระโดดและบินไปในอากาศ มีความบางเบาและยืดหยุ่นมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นปีกบางใสที่มีเส้นปีกสานกันอยู่เป็นโครงร่างเช่นในปัจจุบัน

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

มีลำตัวยาวเรียว ปีกสองข้างบางใสมีเส้นปีกที่สานกันถี่ละเอียดเป็นโครงคล้ายร่างแห หัวใหญ่ มีตา รวม ทำให้สามารถมองเห็นได้รอบตัว หนวดสั้น เล็กเหมือนเส้นขน ยาวประมาณ 5 – 8 ปล้อง โคนหนวด ปล้องแรกจะใหญ่หนาและค่อย ๆ เรียวไปจนถึงปล้องสุดท้าย ปากเป็นแบบกัดกิน ขากรรไกรแข็งแรง ส่วนอกมี 3 ปล้อง

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์ตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ไม่มีเจ้าของ

ที่อยู่ บ้านแม่ซา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์

ที่อยู่ บ้านแม่ซา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ แมลงเต่าทอง รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-015/1

ประเภท แมลง

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429767 Y: 2080669

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 2 ตัว อายุ 1 ปี เพศเมียและเพศผู้

ประวัติ/ที่มา

เต่าทอง เป็นแมลงปีกแข็ง จัดอยู่ในประเภทสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง มีหลายชนิดและหลายสี มีเต่าทองเป็นจำนวนมากที่เป็นตัวห้ำแมลง แต่บางชนิดก็ไม่ใช่ตัวห้ำแมลง แต่กลับกลายเป็นแมลงศัตรูพืชเสียเอง เต่าทองชนิดที่เป็นตัวห้ำแมลง จะเริ่มเป็นนักล่าตั้งแต่ออกจากไข่ระยะเป็นตัวอ่อนเลยทีเดียว มันจะกิน เพลี้ยอ่อน ไร แมลงหวี่ขาว แมลงขนาดเล็ก และไข่แมลง

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

จัดเป็นแมลงขนาดเล็กเมื่อเทียบกับแมลงปีกแข็งทั่วไป ตัวป้อม ๆ ลำตัวอ้วนกลม ส่วนใหญ่ที่พบในประเทศไทย มักมีปีกสีแดง ส้ม เหลือง และมักจะแต้มด้วยสีดำเป็นจุด เมื่อหุบปีกเข้าหากันจะจดกับด้านหลัง ทำให้มองคล้ายหลังเต่า มีหนวดแบบลูกตุ้ม

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์ตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล เกิดตามธรรมชาติ

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ นกฮูก รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-016/1

ประเภท สัตว์ปีก

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429729 Y: 2080553

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 1 อายุ 3 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

นกเค้า หรือ นกเค้าแมว หรือ นกฮูก (อังกฤษ: Owl) เป็นนกที่อยู่ในอันดับ Strigiformes มีรูปใบหน้าคล้าย
แมว อันเป็นที่มาของชื่อสามัญ จับสัตว์เล็ก ๆ กินเป็นอาหาร เช่น หนู, งู หรือสัตว์เลื้อยคลานหรือสัตว์ครึ่งบก
ครึ่งน้ำเล็ก ๆ ในขณะที่บางชนิดที่มีขนาดใหญ่อาจจับปลา หรือปูกินได้ด้วย จัดเป็นนกล่าเหยื่อจำพวกหนึ่ง
เหมือนเหยี่ยว, อินทรี และแร้ง ที่หากินในเวลากลางวัน ส่วนนกเค้าแมวนั้นมักหากินในเวลากลางคืน ทำให้มี
เล็บโค้งแหลมและมีปากงุ้มแหลมสำหรับจับสัตว์กิน

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

มีลักษณะใบหน้าเป็นรูปหัวใจ ตาใหญ่ ตั้งอยู่ทางด้านหน้าของหัว คอสั้น ปีกยาว หางค่อนข้างสั้น ขา
และนิ้วแข็งแรง มีขนปกคลุมแข้งเกือบถึงนิ้ว ปลายนิ้วเป็นกรงเล็บ โดยกรงเล็บของนิ้วที่ 3 มีลักษณะหยักคล้าย
ซี่หวีทางด้านขอบด้านใน ทั้ง 2 เพศมีลักษณะเหมือนกัน แต่เพศเมียจะมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย สีทางด้านล่าง
ลำตัวและใต้ปีกเป็นสีน้ำตาล

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์อาศัยอยู่ในป่า

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ซา

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ปลวก รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-017/1

ประเภท แมลง

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429757 Y: 2080447

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 1 อายุ 1 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ปลวกมีการแบ่งวรรณะในลักษณะเดียวกับมดและผึ้งและตัวต่อบางชนิด โดยมีปลวกงานและปลวกทหารซึ่งมีทั้งตัวผู้และตัวเมียที่เป็นหมัน และ ราชาและราชินีปลวกซึ่งสามารถสืบพันธุ์ได้ ในแต่ละรังจะมีราชินีปลวกหนึ่งตัวหรือมากกว่าและมีราชาปลวกหลายตัว ปลวกกินอาหารจากซากพืชและเซลลูโลสจากไม้, เศษใบไม้, ดิน หรือ มูลสัตว์ ปลวกนับว่าเป็นผู้บริโภคซากพืชซากสัตว์ที่สำคัญโดยเฉพาะในเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน การย่อยสลายไม้และซากพืชของปลวกนั้นมีความสำคัญต่อระบบนิเวศอย่างมาก

ปลวกจัดว่าเป็นแมลงกลุ่มที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลกกลุ่มหนึ่งเพราะว่ากระจายอยู่ทุกพื้นดินในโลกยกเว้นแอนตาร์กติกา รังของมันมีขนาดตั้งแต่ไม่กี่ร้อยตัวจนถึงกลุ่มขนาดยักษ์ที่มีสมาชิกหลายล้านตัวเลยทีเดียว ราชินีปลวกมีอายุชัวยาวนานที่สุดในแมลงทุกชนิด บางตัวอยู่ได้ถึง 30-50 ปี ปลวกแต่ละตัวจะมีการเปลี่ยนแปลง (metamorphosis) แบบไม่สมบูรณ์ โดยเริ่มจากไข่ไปยังตัวอ่อนและตัวเต็มวัย รังของปลวกสามารถถูกเรียกว่าเป็นระบบมีชีวิตพิเศษ (superorganism) เพราะว่าเป็นรังของปลวกนั้นมีระบบจัดการบริหารตัวเองและแบ่งหน้าที่เหมือนอวัยวะต่างๆ ทำงานร่วมกันเพื่อชีวิตที่ดำรงอยู่เป็นหนึ่งเดียว

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

รูปร่างส่วนหัวของปลวกวรรณะทหารจะมีตั้งแต่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ค่อนข้างสี่เหลี่ยมจนถึงค่อนข้างกลม รี มีส่วนหน้าแคบกว่าส่วนท้าย สีเหลืองน้ำตาลถึงน้ำตาลแดง ขนาดความยาวของหัววัดถึงฐานกราม 1.14 – 2.89 มิลลิเมตร ส่วนกว้างสุดประมาณ 1.02 – 2.37 มิลลิเมตร กรามยาว 0.65 – 1.45 มิลลิเมตร

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ไม่มีเจ้าของสัตว์

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ กบ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-018/200
ประเภท สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429779 Y: 2080446

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 200 ตัว อายุ 1 ปี เพศ เมีย เพศผู้

ประวัติ/ที่มา

กบในวงศ์นี้มีลักษณะโดยรวม คือ มีกระดูกสันหลังหน้ากระดูกกันบก 8 ปล้อง กระดูกสันหลังมีเขน
นทรมเป็นแบบอย่างของโพซีสหรือเป็นแบบอย่างของไดพลาสีโอซีส กระดูกหัวไหล่เป็นแบบอย่างของ
เฟอร์มิสเตอร์นัล กระดูกแอสทรากาลัสและกระดูกแคลาเนียมเชื่อมรวมกันเฉพาะส่วนต้นและส่วนปลาย ไม่มี
กระดูกแทรกระหว่างกระดูกนิ้ว 2 ชิ้นสุดท้าย กระดูกนิ้วชิ้นสุดท้ายมีส่วนปลายนิ้วเรียวยาวหรือเป็นรูปตัว T
ลูกอ๊อดมีช่องจะงอยปากและมีฟัน ช่องเปิดของเหงือกมีช่องเดียวอยู่ทางด้านข้างของด้านซ้ายลำตัวมีขนาดและ
รูปร่างแตกต่างกันมาก โดยชนิดที่ใหญ่ที่สุดในวงศ์นี้คือ กบโกโลแอท (Conra goliath) ที่พบในทวีป
แอฟริกาที่มีความยาวเต็มที่ประมาณ 30 เซนติเมตร ขณะที่บางชนิด บางสกุลมีลำตัวอ้วนป้อมและอาศัยอยู่ใน
โพรงดิน บางชนิดอาศัยอยู่ในลำธารที่กระแสน้ำไหลแรงและว่ายน้ำได้ดีมาก ก็มีด้วยกันหลายชนิด ในหลาย
สกุล

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

ลักษณะผิวหนังด้านหลังมีสีน้ำตาลจุดดำ ผิวหนังขรุขระมีรอยย่น ที่ริมฝีปากมีแถบดำ ใต้คางมีจุดดำ หรือ
แถบลายดำ เมื่อโตเต็มที่น้ำหนัก 200–400 กรัม กบนาตัวเมีย มีขนาดโตกว่าตัวผู้ ตัวเมียพร้อมที่จะผสมพันธุ์
ท้องจะมีลักษณะอูมเคลื่อนไหวช้าและข้างลำตัวจะมีตุ่มเมื่อคลำดูมีลักษณะ สากมือ ตุ่มที่ด้านข้างลำตัวแสดงถึง
ความพร้อมของตัวเมีย กบนาตัวผู้ มีขนาดเล็กกว่าตัวเมีย มีน้ำหนักประมาณ 150– 50 กรัม เมื่อโตเต็มที่และ
พร้อมที่จะผสมพันธุ์จะมองเห็นถุงเสียง เป็นรอยย่นสีดำที่ใต้คาง ถุงเสียงเกิดจากการที่กบนาตัวผู้ส่งเสียงร้อง
เรียกตัวเมียในช่วงฤดูผสมพันธุ์ ตัวผู้พร้อมที่จะผสมพันธุ์ในช่วงนี้ลำตัวจะมีสีเหลือง นิ้วเท้าด้านหน้าจะมีตุ่มที่
ขยายใหญ่ขึ้น มองเห็นได้ชัดเจน ตุ่มนี้มีประโยชน์ในการใช้เกาะตัวเมียและตุ่มนี้จะหายไปในช่วงนอกฤดูผสม
พันธุ์ โดยมีช่วงฤดูผสมพันธุ์อยู่ระหว่างเดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนกันยายน เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เมื่อมีอายุได้ 1
ปี วางไข่ครั้งละ 1,500–3,000 ฟอง ต่อครั้ง ระยะการฟักไข่กลายเป็นลูกอ๊อดใช้เวลา 24–36 ชั่วโมง ลูกอ๊อด
พัฒนาไปเป็นลูกกบใช้เวลา 28–45 วัน โดยลูกอ๊อดมีลำตัวสีเขียว

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ กบนา

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ กบนา

อื่นๆ สัตว์ตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ชา

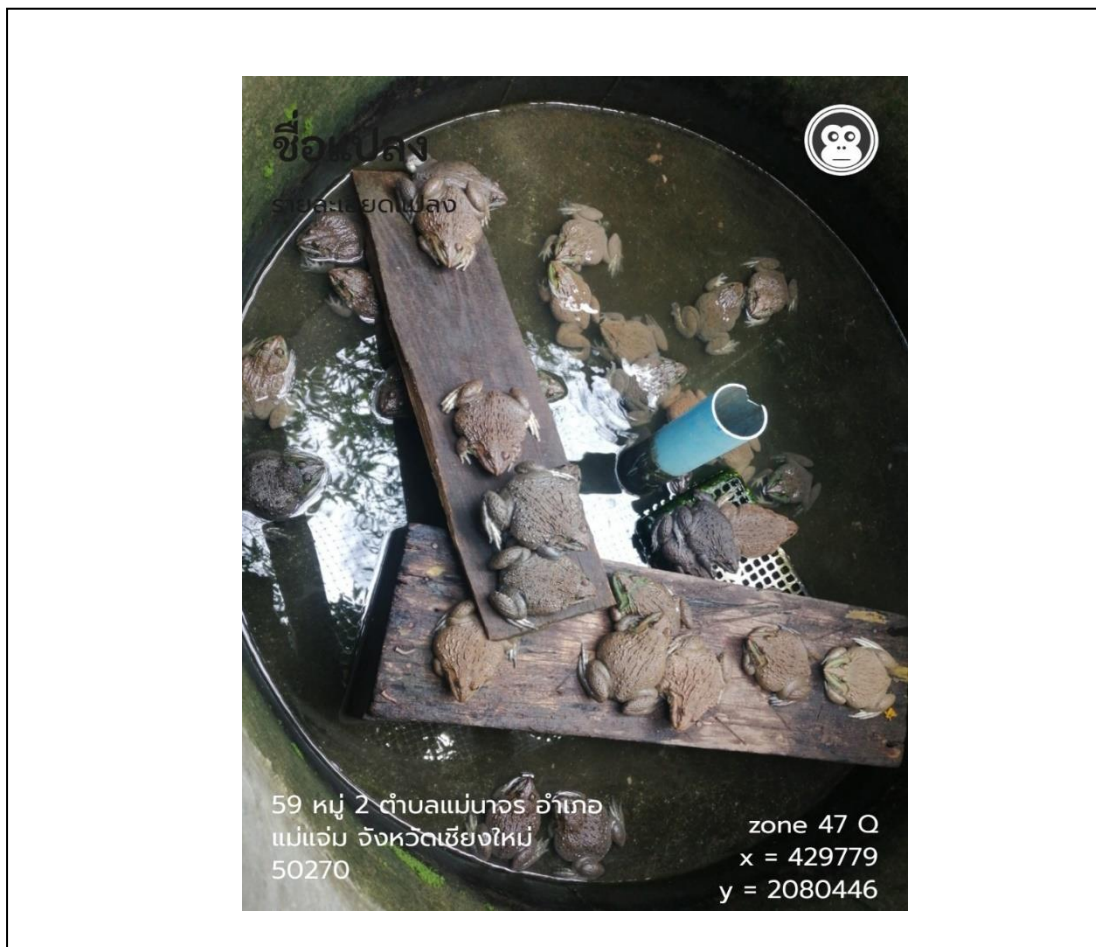
ที่อยู่ บ้านแม่ชา ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ หมู่ 2 บ้านแม่ชา ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์

ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ปลาดุก รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-19/1

ประเภท สัตว์น้ำ

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429777 Y: 2080448

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 1 อายุ 1 ปี เพศ -

ประวัติ/ที่มา

ปลาดุก เป็นสกุลของปลาหนังน้ำจืดในสกุล Clarias (/คลา-เรียส/) ในวงศ์ Clariidae โดยคำว่า Clarias มาจากภาษากรีกคำว่า chlaros หมายถึง "มีชีวิต" มีความหมายถึง การที่ปลาสกุลนี้สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้บนบกหรือสภาพที่ขาดน้ำมีการแพร่กระจายพันธุ์ในน้ำจืดและน้ำกร่อยตามแหล่งน้ำของทวีปเอเชียและแอฟริกา เป็นปลาไม่มีเกล็ด ลำตัวยาว มีหัวที่แบนและแข็ง มีหนวดยาวแปดนิ้ว มีครีบหลังและครีบก้นยาวเกินครึ่งของความยาวลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ลำหน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหลังไม่มีเงี่ยงแข็ง ไม่มีครีบไขมัน ครีบหางมนกลม ครีบทั้งหมดเป็นอิสระจากกัน[2] สามารถหายใจและครีบลานบนบกได้เมื่อถึงฤดูแล้ง เป็นปลาวางไข่ เป็นปลากินเนื้อโดยเฉพาะเมื่อตัวโตเต็มที่ชอบกินปลาอื่นที่ตัวเล็กกว่าเป็นอาหาร รวมถึงกินซากพืชและซากสัตว์อีกด้วย

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

เป็นปลาไม่มีเกล็ด รูปร่างเรียวยาว ด้านข้างแบน หัวแบนลง กะโหลกท้ายทอยแบนและโค้งมน เงี่ยงที่ครีบทูมีฟันเลื่อยด้านนอกและ ด้านในครีบหลัง ครีบก้น ครีบหางแยกจากกัน ปลาครีบทูหางกลมมน มีหนวด 4 คู่ มีอวัยวะพิเศษช่วยในการหายใจอยู่บริเวณช่องเหงือกมีทรวงทรงคล้ายต้นไม้ เล็กๆ ลำตัวมีสีน้ำตาลจนถึงเข้ม

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย 5,000 รายได้/เดือน 500 บาท รายได้/ปี 5,000 บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ ปลาดุกอุย

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ ปลาดุกอุย

อื่นๆ -

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ซา

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำใบงาน

1. เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ แมวดำ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-020/20
ประเภท สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q428913 Y:2081473

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 20 ตัว อายุ 10 ปี เพศเมียและเพศผู้

ประวัติ/ที่มา

แมวชนิดนี้เป็นแมวสีดำสนิทตลอดทั้งตัว ขนสั้น ยิ่งไปกว่านั้นยังมีลักษณะเป็นขนเส้นเล็กละเอียดนุ่ม และเรียบตรงทั้งลำตัว ส่วนหัวกลมแต่ไม่โต มีปากเรียวแหลม หูตั้ง นัยน์ตาเป็นสีเหลืองอมเขียวหรือทองอ่อน อาจเปรียบได้กับดอกบวบแรกแย้มหรือทองดอกบวบ รูปร่างสัณฐานสง่าคล่องแคล่ว หางยาว ปลายหางแหลมตรง อุ้งเท้าทอดคล้ายเท้าสิงห์ มีความสง่างามขณะเคลื่อนไหว

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

ลักษณะสีขน: ขนสั้น สีดำตลอดทั้งตัว

ลักษณะของส่วนหัว: รูปหัวกลมไม่ใหญ่มาก หูใหญ่ ตั้งสูงเด่นบนส่วนหัว

ลักษณะของนัยน์ตา: นัยน์ตาสีดอกบวบแรกแย้ม (สีเหลืองอมเขียว)

ลักษณะของหาง: หางยาว ปลายแหลมชี้ตรง โคนหางใหญ่และค่อย ๆ เล็กเรียวกลมไปจนสุดปลาย

หาง ขาวยาวเรียวได้สัดส่วนกับลำตัว

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์เลี้ยง

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ซา

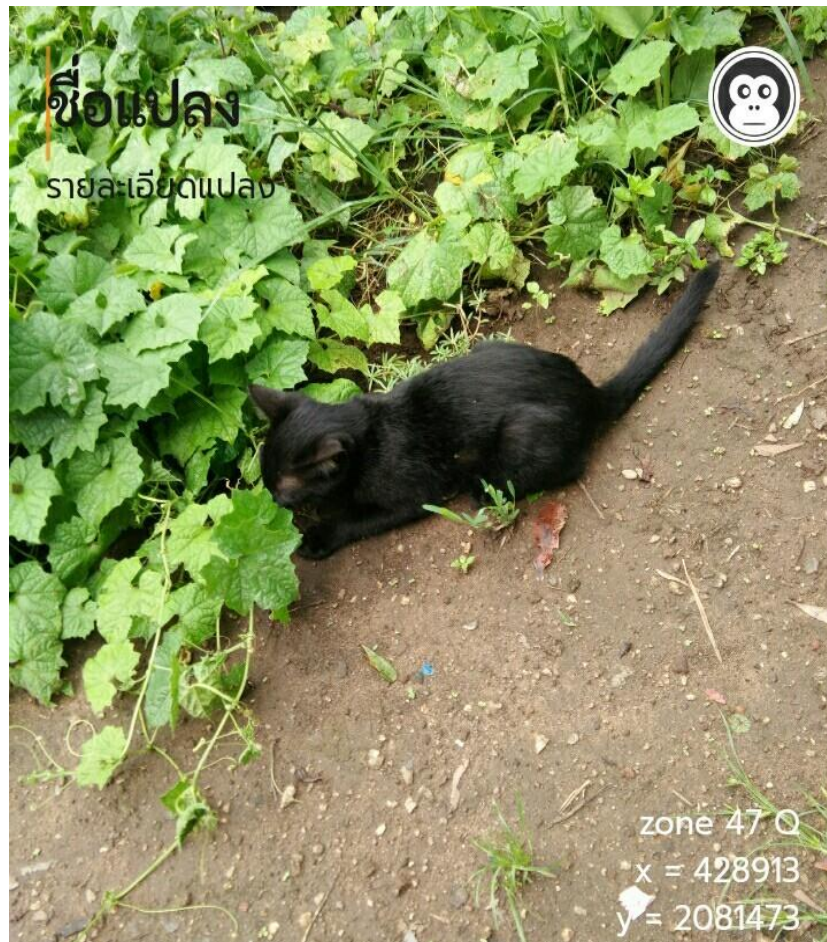
ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำใบงาน

- 1.ได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์

1.ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ไก่ชนพม่า รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-021/10

ประเภท สัตว์ปีก

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429738 Y: 2080575

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 20 ตัว อายุ 1-2 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ไก่ชนพม่าเป็นคู่แข่งไก่ไทยมาตั้งแต่ค้นพบประวัติสายพันธุ์ แต่ที่โจทขานกันเห็นจะเป็นตำนานพระนเรศวร ไก่พม่าถือเป็นไม้เบื่อไม้เม่าไก่ไทย ในปัจจุบันไก่พม่าแข่งทางโค้งไก่ไทยด้วยความแม่นยำแบบระเบิดเถิดเทิง ขยับเป็นแท่ง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น แท่งจัดอย่างเดียวยังไม่พอ ต้องถามว่าแปลไหนด้วย พม่าจึงมีช่องโหว่อยู่มากที่ไทยจะแข่งกลับมาลบภาพปัจจุบันซึ่งไม่เลือกสีสรร ละทั้งชั้นเชิง หันมาพึ่งเชือกเพียงอย่างเดียว

ประวัติการนำเข้า "ไก่พม่าลูกนอก"แห่งแรกของจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมาของการนำเข้าไก่พม่าลูกนอกเมื่อย้อนอดีตกลับไปเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2534 หรือประมาณ18ปีที่แล้วในจังหวัดแพร่คงจะไม่มีใครที่จะไม่รู้ “กำนันหนู” ซึ่งท่านเป็นคนรุ่นแรกๆที่ได้นำเข้าไก่ชนสายพันธุ์พม่าลูกนอกเข้ามาเล่นในจังหวัดแพร่

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

1. รูปร่าง ถ้ารูปร่างเป็นไก่หางหกอตั้ง มีแนวโน้มไปทางไก่พม่ามากครับ พวกนี้จะจับไม่ว่าย ลักษณะลำตัวกลม ๆ หน่อยครับ (ยกเว้นการยืนของแม่สะเรียงนะครับ)
2. ดูนิสัย ถ้าเบรียวมมาก ชอบนอนที่สูง แสดงว่ามีเชื้อไก่พม่าสูงครับ
3. ดูน้าขน ถ้าน้าขนมันวาวแสดงว่าเลือดพม่า ขนพม่าแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่มีขนดก และกลุ่มที่มีขนน้อยครับ แต่ที่เหมือนกันคือน้าขนจะวาว
4. ดูลักษณะเฉพาะที่บ่งบอกความเป็นพม่าสูงคือ เล็บดำ เตี้ยดำ อันนี้คือลักษณะไก่พม่าเลือดสูงโดยแท้
5. ดูใบหางจะเป็นใบหางก้านใหญ่กระดกขึ้นและโค้งลงพองาม ปลายหางไม่แหลมเล็ก ถ้าหางตรง ๆ แบบไทยเราก็สันนิษฐานก่อนว่าลูกผสม ปลายหางแหลมยิ่งลูกผสม ชัดเจน (ยกเว้นลักษณะหางของแม่สะเรียงนะครับ)
6. ดูตาและดวงตา จะสดใสลอยกลอกกลิ้ง ถ้าตาสีไม่ใช่ไก่พม่าครับ
7. ดูสีขนตามตัว ถ้ามีสีตามตัวแทรกเป็นสีเดียวกับสีสร้อยปรากฏชัดเจนแสดงว่าเลือดพม่าสูง

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ชนพม่า

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ชนพม่า

อื่นๆ บริโภคเนื้อ-ชน

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ ชาวบ้านบ้านแม่ชา

ที่อยู่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ชา หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ผีเสื้อ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-030/10

ประเภท แมลง

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429736 Y: 2080548

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 10 อายุ 1 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ผีเสื้อ (แมลง) (butterfly), ชื่อแมลงทุกชนิดในอันดับ Lepidoptera มีปีกเป็นแผ่นบางสองคู่ ลำตัว ปีก และขาปกคลุมด้วยเกล็ดขนาดเล็กมากคล้ายฝุ่น เมื่อมองด้วยตาเปล่า เกล็ดเหล่านี้ทำให้เกิดสีต่าง ๆ กัน ปากเป็นวงยาวม้วนเข้าอยู่ใต้หัวได้ มีทั้งชนิดหากินในเวลากลางวัน เรียก ผีเสื้อกลางวัน, พายัพเรียก กะเบ้อ ก่าเบ้อ ก่าเบ้อ หรือ อีเบ้อ, และชนิดหากินในเวลากลางคืน เรียก ผีเสื้อกลางคืน, พายัพเรียก แมงกาย

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

ลักษณะของผีเสื้อ ผีเสื้อก็เหมือนกับแมลงทั่วไป คือเป็นสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง มีขาเป็นปล้อง จำนวน 6 ขา มีกระดูกสันหลังอยู่นอกลำตัวห่อ หุ้มอวัยวะต่างๆไว้ ร่างกายประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกันคือ หัว ออกและท้อง ซึ่งแต่ละส่วนเป็นที่ตั้งของอวัยวะสำคัญ ในบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกนี้ สัตว์จำพวกแมลงมี จำนวนชนิดมากถึง 3 ใน 4 ของสัตว์ทั้งหมด

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ -

อื่นๆ สัตว์ตามธรรมชาติ

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ซา

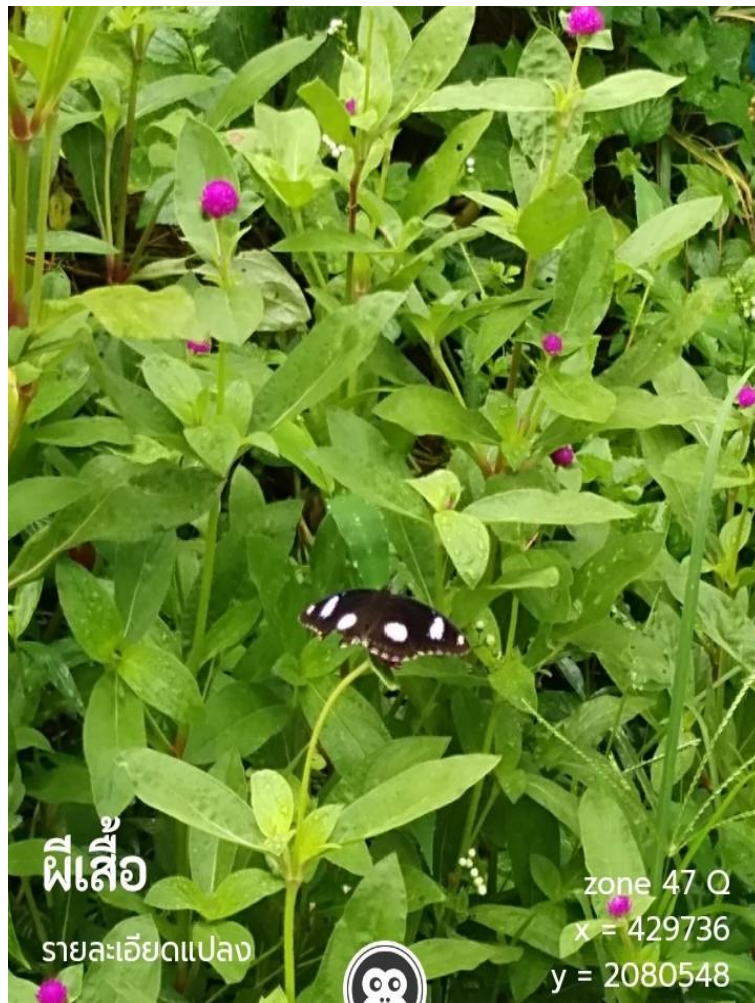
ที่อยู่ บ้านแม่ซา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์ อายุ 34 ปี

ที่อยู่ บ้านแม่ซา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลสัตว์ ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะพิเศษ สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
2. กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
3. ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
2. ค้นหาพิกัดของข้อมูลโดยใช้ App Ling
3. ค้นหาชื่อของพืชในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
4. จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
5. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจระเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

1. เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์แต่ละชนิด
2. ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
3. รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์ : สัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมเลี้ยง เพื่อการอาชีพ หรือเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์
ชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ ไก่ไข่ รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6500307-02-033/10

ประเภท สัตว์ปีก

สถานที่พบ บ้านแม่ซา

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) X: 47Q429761 Y: 2080546

ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

จำนวนที่พบ 20 ตัว อายุ 3 ปี เพศ ผู้และเมีย

ประวัติ/ที่มา

ไก่ไข่พันธุ์บาร์พลัมหรือค เป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 พร้อม ๆ กับไก่โรด้า โดยผู้เลี้ยงไก่ที่เลี้ยงของกรมปศุสัตว์เป็นผู้ที่เลี้ยงและรักษาพันธุ์มากกว่า 60 ปี จนถือได้ว่าเป็นไก่บาร์ฯ สายพันธุ์กรมปศุสัตว์เช่นกัน และเนื่องจากไก่พันธุ์นี้เป็นไก่กึ่งไข่กึ่งเนื้อจึงเหมาะจะใช้เป็นสายแม่พันธุ์ในการผลิตไก่ลูกผสมพื้นเมืองของไทย เช่นเดียวกับไก่โรด้าฯ แต่มีข้อดีน้อยกว่าคือไก่ลูกผสมเพศผู้มักมีขนสีลายบาร์ (ดำ-ขาว) ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของตลาดมากนัก

ความสำคัญ/ลักษณะเด่น

เพศผู้มีขนตัวสีลายดำขาวทั้งตัว, แข็ง ปาก สีเหลือง, ใบหน้าสีแดง, หงอนจักร เพศเมียลักษณะเหมือนเพศผู้

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย - รายได้/เดือน - บาท รายได้ /ปี - บาท

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ไข่พันธุ์บาร์พลัมหรือค

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ ไก่ไข่พันธุ์บาร์พลัมหรือค

อื่นๆ สัตว์เลี้ยง

ชื่อเจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล ชาวบ้านบ้านแม่ซา

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายโชคชัย เลิศรุ่งอมรพงศ์

ที่อยู่ บ้านแม่ซา หมู่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับ

ใบงานที่ 7
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

22.ข้อมูลชีวภาพอื่นๆ : เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

1.ชื่อเรียกในท้องถิ่น เห็ดลม รหัสชีวภาพอื่นๆ 8-6500307-02-004/30

ประเภท : เห็ด

การใช้ประโยชน์

เป็นอาหารเพื่อสุขภาพของคนไทยมาช้านานนั้น เรียกได้ว่ามีอยู่ด้วยกันหลากหลายสายพันธุ์ โดยเห็ดแต่ละชนิดก็จะมีรูปร่างและลักษณะแตกต่างกันออกไป อย่างเช่น เห็ดลม หรือที่เรียกว่าเห็ดกระด้าง หรือเห็ดบด นั้นเป็นเห็ดที่มีค่าและราคาไม่แพงนัก ซึ่งเป็นเห็ดที่นิยมรับประทานกันมากโดยเฉพาะในภาคอีสานและภาคเหนือ และสามารถนำมาประกอบอาหารรับประทานกันได้หลากหลายเมนูอีกด้วย

กระจายพันธุ์ ขึ้นตามธรรมชาติ

ลักษณะเด่น บริเวณหมวกเห็ดจะเป็นทรงกรวยกลีมีสีขาวหรือน้ำตาลอ่อนแกมเทา

บริเวณที่พบ หมู่บ้าน แม่ชา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429778 ค่า Y : 2080440

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับ

ใบงานที่ 7
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

22. ข้อมูลชีวภาพอื่นๆ : เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

1. ชื่อเรียกในท้องถิ่น เห็ดหูหนู รหัสชีวภาพอื่นๆ 8-6500307-02-005/10

ประเภท : เห็ด

การใช้ประโยชน์

1. ดอกเห็ดหูหนูมีรสจี๊ดจ๊าด เป็นยาสุขุม ออกฤทธิ์ต่อปอด ตับ กระเพาะอาหาร และลำไส้ใหญ่ ใช้เป็นยาบำรุงร่างกาย รักษาพลังพร่อง ร่างกายอ่อนแอ
2. ใช้เป็นยาซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอในร่างกาย
3. ตำรับยารักษาโรคความดันโลหิตสูงหรือเส้นเลือดแข็งตัว ระบุให้ใช้เห็ดหูหนู 3 กรัม นำมาแช่ในน้ำ 1 คืบ จากนั้นนำมาต้มน้ำประมาณ 1-2 ชั่วโมง ใส่น้ำตาลกรวดลงผสมกัน ใช้รับประทานวันละครั้งก่อนนอน
4. ใช้เป็นยาประสะเลือดหรือฟอกเลือด

กระจายพันธุ์ ขึ้นตามธรรมชาติ

ลักษณะเด่น เป็นแผ่นเหมือนกับหูหนูหรือหูคน แผ่นคล้ายวุ้นใส เนื้อนิ่มอ่อนและเหนียว

บริเวณที่พบ หมู่บ้าน แม่ชา ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429779 ค่า Y : 2080440

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับ

ใบงานที่ 7
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

22.ข้อมูลชีวภาพอื่นๆ : เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

1.ชื่อเรียกในท้องถิ่น เห็ดหอม รหัสชีวภาพอื่นๆ 8-6500307-02-001/90

ประเภท : เห็ด

การใช้ประโยชน์

มีโปรตีน คาร์โบไฮเดรต แคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 และเส้นใย ข้อมูลทางอาหาร เห็ดหล่มชนิดต่าง ๆ นี้ ชาวล้านนานิยมนำมาประกอบอาหารกันหลายชนิด เช่น แกงเห็ดหล่ม คั่วเห็ดหล่ม น้ำพริกเห็ดหล่ม

กระจายพันธุ์ ขึ้นตามธรรมชาติ

ลักษณะเด่น ดอกใหญ่แข็งและกรอบ มีสีขาวปนเทา เวลาอย่างจะมีกลิ่นหอม

บริเวณที่พบ หมู่บ้าน ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429788 ค่า Y : 2080546

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับ

ใบงานที่ 7
เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

22.ข้อมูลชีวภาพอื่นๆ : เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

1.ชื่อเรียกในท้องถิ่น เห็ดไข่ห่าน รหัสชีวภาพอื่นๆ 8-6500307-02-002/10

ประเภท : เห็ด

การใช้ประโยชน์

- ช่วยป้องกันและยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งร้ายต่างๆ
- เป็นยาบำรุงช่วยให้ร่างกายแข็งแรง มีกำลังวังชา
- ช่วยกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่ดี ไม่ทำให้เจ็บป่วยได้ง่าย
- ถือเป็นยาอายุวัฒนะประเภทหนึ่ง

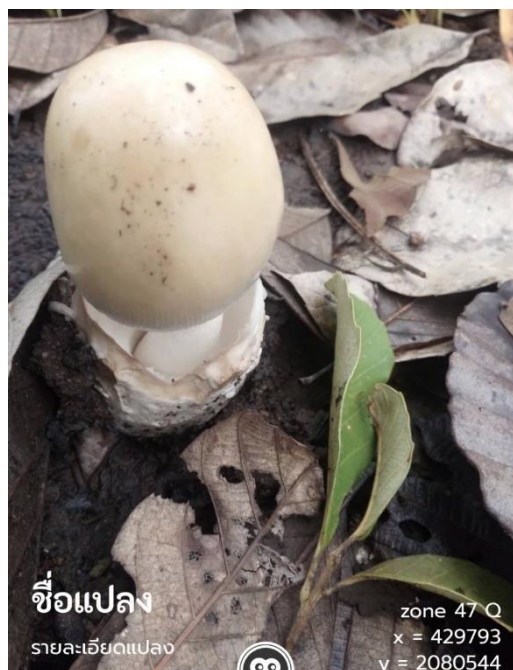
กระจายพันธุ์ ขึ้นตามธรรมชาติ

ลักษณะเด่น คล้ายห่าน คือมีดอกตูมและกลีบรี

บริเวณที่พบ หมู่บ้าน แม่ชา ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429793 ค่า Y : 2080544

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

คำชี้แจง

ใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ ชนิด และการกระจายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ นอกจากพืชและสัตว์ เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ทราบข้อมูลของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.เพื่อให้ทราบศักยภาพของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 3.เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1.ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 2.กล้องถ่ายรูป หรือ โทรศัพท์มือถือ
- 3.ปากกา หรือ ดินสอ

วิธีการ

- 1.ลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่นแต่ละชนิด
- 2.ค้นหาพิกัดของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ข้อมูลโดยใช้ App Ling
- 3.ค้นหาชื่อของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น โดยใช้ App Lens
- 4.จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ ในท้องถิ่น
- 5.บันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็น File word จัดส่งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจรเป็นผู้จัดเก็บ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำใบงาน

- 1.เพื่อจะได้ทราบถึงการใช้ประโยชน์ของเห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ แต่ละชนิด
- 2.ได้ประสบการณ์ตรงจากการใช้เครื่องมือ ค้นหา App Lens และ App Lens
- 3.รู้จักการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกัน
- 4.มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับ

ใบงานที่ 7

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

22.ข้อมูลชีวภาพอื่นๆ : เช่น เห็ด รา สาหร่าย ไลเคน ฯลฯ

1.ชื่อเรียกในท้องถิ่น เห็ดพิษขาว รหัสชีวภาพอื่นๆ 8-6500307-02-003/10

ประเภท : เห็ด

การใช้ประโยชน์

—

กระจายพันธุ์ ขึ้นตามธรรมชาติ

ลักษณะเด่น สีขาวสวย

บริเวณที่พบ หมู่บ้าน แม่ชา ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429782 ค่า Y : 2080544

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา ศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เตาไฟหล่ม

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-124/05

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429738 ค่า Y : 2080575

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ แนวคิดของคนสมัยก่อน

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใช้ไม้แผ่นใหญ่ห่อล้อมพื้นที่เรียบ ๆ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส สร้างเตาไฟอยู่บนบ้าน

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เนื่องจากชุมชนกระเหรี่ยงอยู่บนเทือกเขาสูงที่ห่างไกลอากาศหนาวเย็น จึงให้ความสำคัญกับเตาไฟ เพราะให้ความอบอุ่นและเป็นที่พักพิงเมื่อถึงฤดูหนาว จึงมีกฎหมายห้ามเคาะหรือทุบหรือก่อให้เกิดความเสียหายกับเตาไฟ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

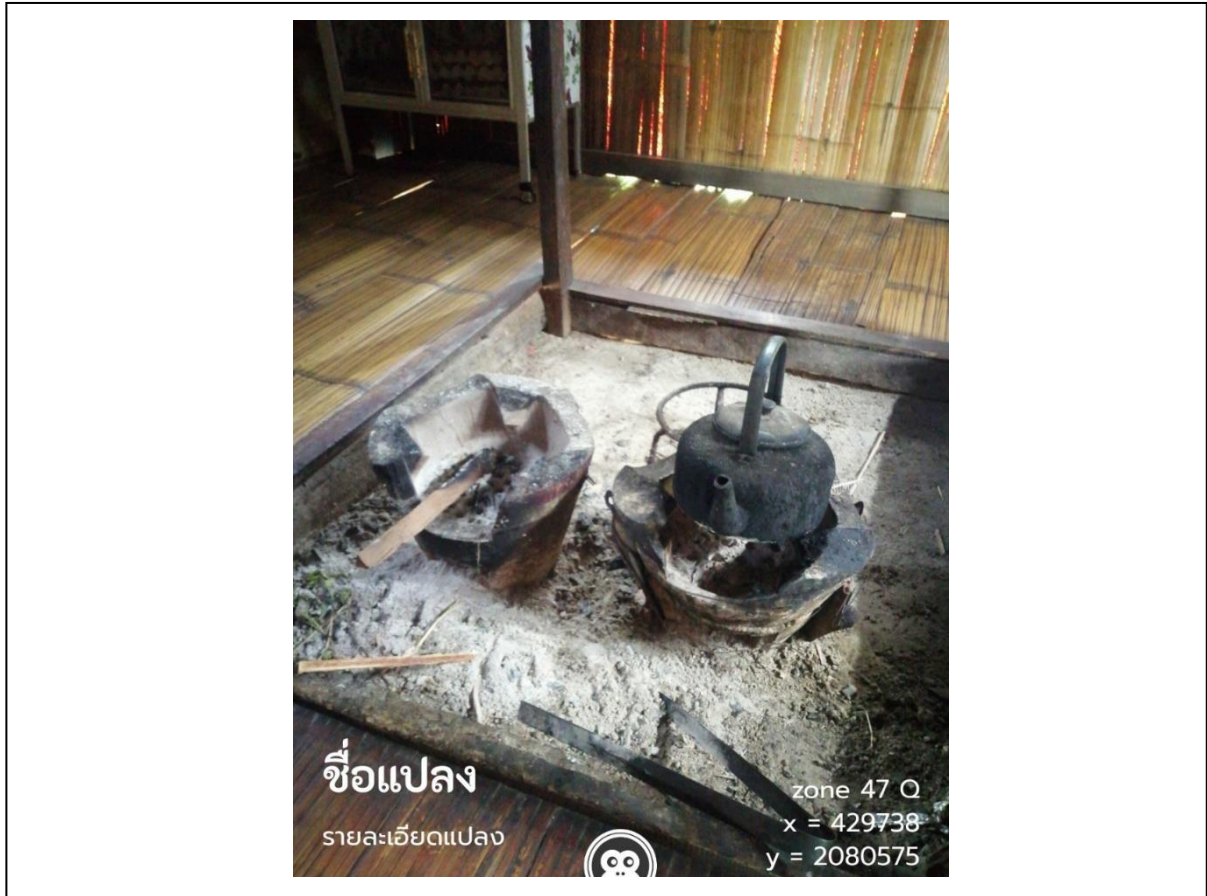
☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1. ไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น บอกบอก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-125/05

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429767 ค่า Y : 2080678

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☒ อื่นๆ แนวคิดของคนสมัยก่อน

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบอกใส่น้ำที่ทำจากไม้ไผ่

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การตัดกระบอกไม้ไผ่ให้เป็นช้อยาวๆ เพื่อที่จะได้ใส่น้ำลงไปในกระบอกไม้ไผ่เมื่อเข้าไปในป่า เป็นการคิดค้นของชาวกะเหรี่ยงสมัยก่อนที่ยังไม่มีความเจริญเข้าถึง จึงใช้ไม้ไผ่ทำเป็นกระบอกใส่น้ำแทน

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

2. เชือก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ช้อง

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-001/70

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429739

ค่า Y : 2080576

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นเครื่องจักสานชนิดหนึ่ง สานด้วยผิวไม้ไผ่ ปากแคบอย่างคอกหม้อ มีฝาปิดเปิดได้ เรียกว่า ฝาข้อง ฝาข้องมีชนิดที่ทำด้วยกะลามะพร้าว และใช้ไม้ไผ่สานเป็นรูปกรวย ปลายกรวยแหลมปล้อยเป็นซี่ไม้ไผ่เรียกว่า งาแขง ข้องใช้สำหรับใส่ ปลาปูกุ้ง หอย กบ เขียด ข้องยี่น มีลักษณะคล้ายรูปทรงของโอ่งน้ำ หรือรูปทรงกระบอก มีลายปากข้องบานออกขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 10-15 เซนติเมตร กานสานที่กันข้องมักจะสานเป็นกันส่เหลี่ยมจัตุรัส ตัวข้องกลมป้อมป่องตรงกลาง ค่อยๆสอบเข้าตรงคอข้อง แล้วบานออกที่ปลายปากข้องคล้ายปากแตร ที่กันข้องและตัวข้องจะสานด้วยลายขัด ตาหวี ตรงคอข้องถึงปากข้องสานด้วยลายขัดตาแยง ปลายปากข้องจะต้องทำฝาปิดเปิดโดยสานผิวไม้ไผ่ เป็นปิดเวลาจับปลาใส่ข้อง ไม่ต้องเปิดฝาข้องก็ได้ เพราะฝาข้องนั้นสามารถใส่ปลาได้สะดวก ปลาจะกระโดด ออกมาไม่ได้เพราะ ติดที่ฝาปิดนั้น ฝาข้องอาจทำด้วยกะลามะพร้าวก็มี ผูกเชือกไว้สำหรับสะพายติดตัวไปหา ปลา ข้องนอน หรือข้องเปิด มีรูปทรงเป็นแนวนอน การสานข้องมีลักษณะเหมือนเปิดลายปากข้อง บาน หายขึ้นด้านบน สำหรับใส่ปลาไว้ในข้อง การสานกันข้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ข้องนอนหรือข้องเปิดมักไม่ค่อยสานติดตัวไปในขณะกำลัง หาจับปลาแต่จะวางไว้ในเรือ ริมคลองริมตลิ่ง เป็นต้น ข้องลอย เป็นข้องที่ใช้ลอยในน้ำได้ในระหว่างจับปลาข้องลอยจะใช้ข้องยี่นหรือข้องนอนมัดลูกบวบซึ่ง ทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ 2 ท่อน มัดขนาบตัวข้องให้ลอยน้ำได้ แล้วผูกเชือกมัดติดเอาไว้

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะคล้ายรูปทรงของโอ่งน้ำ หรือรูปทรงกระบอก มีลายปากข้องบานออกขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 10-15 เซนติเมตร กานสานที่กันข้องมักจะสานเป็นกันส่เหลี่ยมจัตุรัส ตัวข้องกลมป้อมป่องตรงกลาง ค่อยๆสอบเข้าตรงคอข้อง แล้วบานออกที่ปลายปากข้องคล้ายปากแตร ที่กันข้องและตัวข้องจะสานด้วยลายขัด ตาหวี ตรงคอข้องถึง

ปากช่องसानด้วยลายขัดตาตาทแยง ปลายปากช่องจะต้องทำฝาปิดเปิดโดยसानผิวไม้ไผ่ เป็นปิดเวลาจับปลาใส่ช่อง ไม่ต้องเปิดฝาช่องก็ได้

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่มีได้แก่

- 1.ไม้ไผ่ส่วนที่เป็นตาไม้/ไม้ไผ่
- 2.หวาย
- 3.เชือก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น กระดัง

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-003/87

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429680 ค่า Y : 2080567

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระดัง หรือ ดัง ที่นิยมใช้กันอยู่ในภาคใต้มี ๒ อย่าง คือ กระดังฝัดข้าว และกระดังมอน กระดังทั้งสองชนิดนี้สานด้วยไม้ไผ่และหวายสำหรับใช้งานเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำไร่ทำนา กระดังปักซี่ได้ทั้งสองชนิดเป็นกระดังที่มีลักษณะเฉพาะที่ต่างไปจากกระดังภาคอื่นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งด้านรูปแบบและลวดลาย กระดังฝัดข้าวของภาคใต้มี ๒ ชนิด คือ "กระดังลายขอ" และ "กระดังบองหยอง" กระดังลายขอ เป็นกระดังฝัดข้าวที่มีรูปแบบและลายสานที่ถือว่าเป็นเครื่องจักสานชั้นเยี่ยม ที่ออกแบบรูปร่างและลวดลายประณีตประสานกับการใช้สอยได้เป็นอย่างดี และมีคุณค่าทางความงามด้วย กระดังลายขอนิยมสานด้วยตอกไม้ไผ่สีสุก เพราะเป็นไม้ไผ่ที่มีเนื้อแข็งและเหนียว

กระดังลายขอมีลักษณะพิเศษอยู่ที่ตอกซึ่งจะปล่อยข้อปล้องไม้ไผ่ด้านที่เป็นผิวไว้ โดยไม่ได้ตัดออก ตอกด้านนี้จึงมีลักษณะเป็นขอยู่ตามปล้อง ซึ่งเป็นที่มาของการเรียกว่า "กระดังลายขอ" ตอกที่จะเว้นข้อไว้เป็นขอนี้เส้นหนึ่งจะมีข้อเหลือไว้เพียงข้อเดียว เวลาสานผู้สานจะต้องสานวางจังหวะของตอกพิเศษที่มีข้อเหลือไว้แต่ละเส้นให้อยู่กึ่งกลางของกระดังและเรียงสลับฟันปลาการเหลือข้อไว้บนตอกเพื่อให้เกิดเป็นลายขอบนกึ่งกลางกระดังนี้ มิได้ทำขึ้นเพื่อความสวยงามแต่อย่างใดหากแต่ต้องการให้เกิดประโยชน์ในการฝัดข้าวได้ดีด้วย กระดังลายขอนี้จะใช้ฝัดข้าวเปลือกที่ผ่านการซอมด้วยมือ หรือสีกด้วยเครื่องสีข้าวพื้นบ้านมาแล้ว แต่ยังมีเปลือกข้าวที่เรียกว่า ซี้ลิบและกาก ปะปนอยู่ จะต้องนำมาฝัดด้วยกระดังลายขอ ลายขอที่เกิดจากการเว้นข้อไว้บนผิวไม้ไผ่ตามธรรมชาตินี้จะช่วยให้กากข้าวซี้ลิบและสิ่งที่ไม่ต้องการหลุดกับขอยของตอกที่พื้นกระดังลอยตัวขึ้นบนผิวกระดัง และจะรวมกันอยู่ตามร่องระหว่างขอตงตรงกลางกระดัง จึงฝัดหรือเก็บออกได้ง่าย

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะพิเศษอยู่ที่ดอกซึ่งจะปล่อยขั้วปล้องไม้ไผ่ด้านที่เป็นผิวไว้ โดยไม่ได้ตัดออก ดอกด้านนี้จึงมีลักษณะเป็นขอยู่ตามปล้อง ซึ่งเป็นที่มาของการเรียกว่า "กระดังลายขอ" ดอกที่จะเว้นข้อไว้เป็นขोनี้เส้นหนึ่งจะมีข้อเหลือไว้เพียงข้อเดียว เวลาสานผู้สานจะต้องสานวางจังหวะของดอกพิเศษที่มีข้อเหลือไว้แต่ละเส้นให้อยู่กึ่งกลางของกระดังและเรียงสลับพันปลากการเหลือข้อไว้บนดอกเพื่อให้เกิดเป็นลายขอบนกึ่งกลางกระดังนี้ มิได้ทำขึ้นเพื่อความสวยงามแต่อย่างใดหากแต่ต้องการให้เกิดประโยชน์ในการมัดข้าวได้ดีด้วย กระดังลายขอนี้จะใช้มัดข้าวเปลือกที่ผ่านการซอมด้วยมือ หรือสีด้วยเครื่องสีข้าวพื้นบ้านมาแล้ว แต่ยังมีเปลือกข้าวที่เรียกว่า ขี้สับและกาก ปะปนอยู่ จะต้องนำมาผัดด้วยกระดังลายขอ ลายขอที่เกิดจากการเว้นข้อไว้บนผิวไม้ไผ่ตามธรรมชาตินี้จะช่วยให้กากข้าวขี้สับและสิ่งที่ไม่ต้องการหลุดกับขของดอกที่พันกระดัง ลอยตัวขึ้นบนผิวกระดัง และจะรวมกันอยู่ตามร่องระหว่างขตรงกลางกระดัง จึงผัดหรือเก็บออกได้ง่าย

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ☐ ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ) -

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก พ่อ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- ☐ แบบเดิมคือ -
- ☐ การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

- 1.ไม้ไผ่
- 2.เชือก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม้กวาดดอกหญ้า

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-2-008/70

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429091 ค่า Y : 2075477

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นผลิตภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดที่จำเป็นมากในทุกครัวเรือน โดยมักพบใช้มากกว่า 1 ด้าม ในแต่ละครัวเรือน ทั้งนี้ ไม้กวาดดอกหญ้าจะทำได้จากช่อดอกหญ้าตอกลง หรือที่เรียก หญ้าไม้กวาด รวมถึงหญ้าชนิดอื่น เช่น อ้อ และแสมหรือแสมใหญ่ ด้วยการนำช่อดอกมาตากให้แห้ง พร้อมสลัดดอกให้ร่วงหมดด้วยเครื่อง ก้อนนำมามัดร้อยให้เป็นฝืน และถักติดกับด้ามไม้ไผ่ จัดเป็นพืชล้มลุกตระกูลหญ้าที่มีลำต้นตั้งตรง ลำต้นแตกออกคล้ายกอไผ่ ลำต้นมีลักษณะทรงกลม แบ่งเป็นข้อปล้องชัดเจน มีความสูงของลำต้นประมาณ 3 – 4 เมตร ขนาดลำต้นประมาณ 7.5 – 18 มิลลิเมตร จัดเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว แทงใบออกใบเดี่ยวบริเวณข้อลำต้น มีกาบใบสีเขียวอมขาว ยาวประมาณ 7.5 – 22 เซนติเมตร มีลิ้นใบเป็นแผ่นบางๆสีน้ำตาลอ่อนบริเวณโคนแผ่นใบ ส่วนใบมีลักษณะรูปหอก ลำใบเรียวยาว ยาวประมาณ 40 – 80 เซนติเมตร กว้างประมาณ 4.5-9 เซนติเมตร ส่วนแผ่นใบสีเขียวอ่อน แผ่นใบทั้งด้านบน และด้านล่างมีขนปกคลุม ส่วนขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ออกดอกเป็นช่อแขนงบริเวณปลายยอดของลำต้น ช่อดอกมีขนาดใหญ่ ยาวประมาณ 70 – 115 เซนติเมตร ก้านช่อดอกมีขนอ่อนปกคลุม แต่ละช่อแขนงมีดอกย่อยจำนวนมาก แบ่งเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 2 ดอก โดย ดอกล่างสุดจะเป็นเยื่อบางๆ และดอกเป็นหมัน ส่วนดอกด้านบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ซึ่งจะเติบโตติดเป็นเมล็ดต่อไป มีขนาดเล็ก มีรูปร่างคล้ายกับเมล็ดธัญพืชทั่วไป เมื่อลำต้นแก่ เมล็ดก็จะเริ่มร่วงในช่วงฤดูแล้ง

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดเป็นพืชล้มลุกตระกูลหญ้าที่มีลำต้นตั้งตรง ลำต้นแตกกอคล้ายกอไผ่ ลำต้นมีลักษณะทรงกลม แบ่งเป็นข้อปล้องชัดเจน มีความสูงของลำต้นประมาณ 3 – 4 เมตร ขนาดลำต้นประมาณ 7.5 – 18 มิลลิเมตร จัดเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว แหว่งใบออกใบเดี่ยวบริเวณข้อลำต้น มีกาบใบสีเขียวอมขาว ยาวประมาณ 7.5 – 22 เซนติเมตร มีลิ้นใบเป็นแผ่นบางๆสีน้ำตาลอ่อน บริเวณโคนแผ่นใบ ส่วนใบมีลักษณะรูปหอก ลำใบเรียวยาว ยาวประมาณ 40 – 80 เซนติเมตร กว้างประมาณ 4.5-9 เซนติเมตร ส่วนแผ่นใบสีเขียวอ่อน แผ่นใบทั้งด้านบน และด้านล่างมีขนปกคลุม ส่วนขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ออกดอกเป็นช่อแขนงบริเวณปลายยอดของลำต้น ช่อดอกมีขนาดใหญ่ ยาวประมาณ 70 – 115 เซนติเมตร ก้านช่อดอกมีขนอ่อนปกคลุม แต่ละช่อแขนงมีดอกย่อยจำนวนมาก แบ่งเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 2 ดอก โดยดอกล่างสุดจะเป็นเยื่อบางๆ และดอกเป็นหมัน ส่วนดอกด้านบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ซึ่งจะเติบโตติดเป็นเมล็ดต่อไป มีขนาดเล็ก มีรูปร่างคล้ายกับเมล็ดธัญพืชทั่วไป เมื่อลำต้นแก่ เมล็ดก็จะเริ่มร่วงในช่วงฤดูแล้ง

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ☐ ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ) -

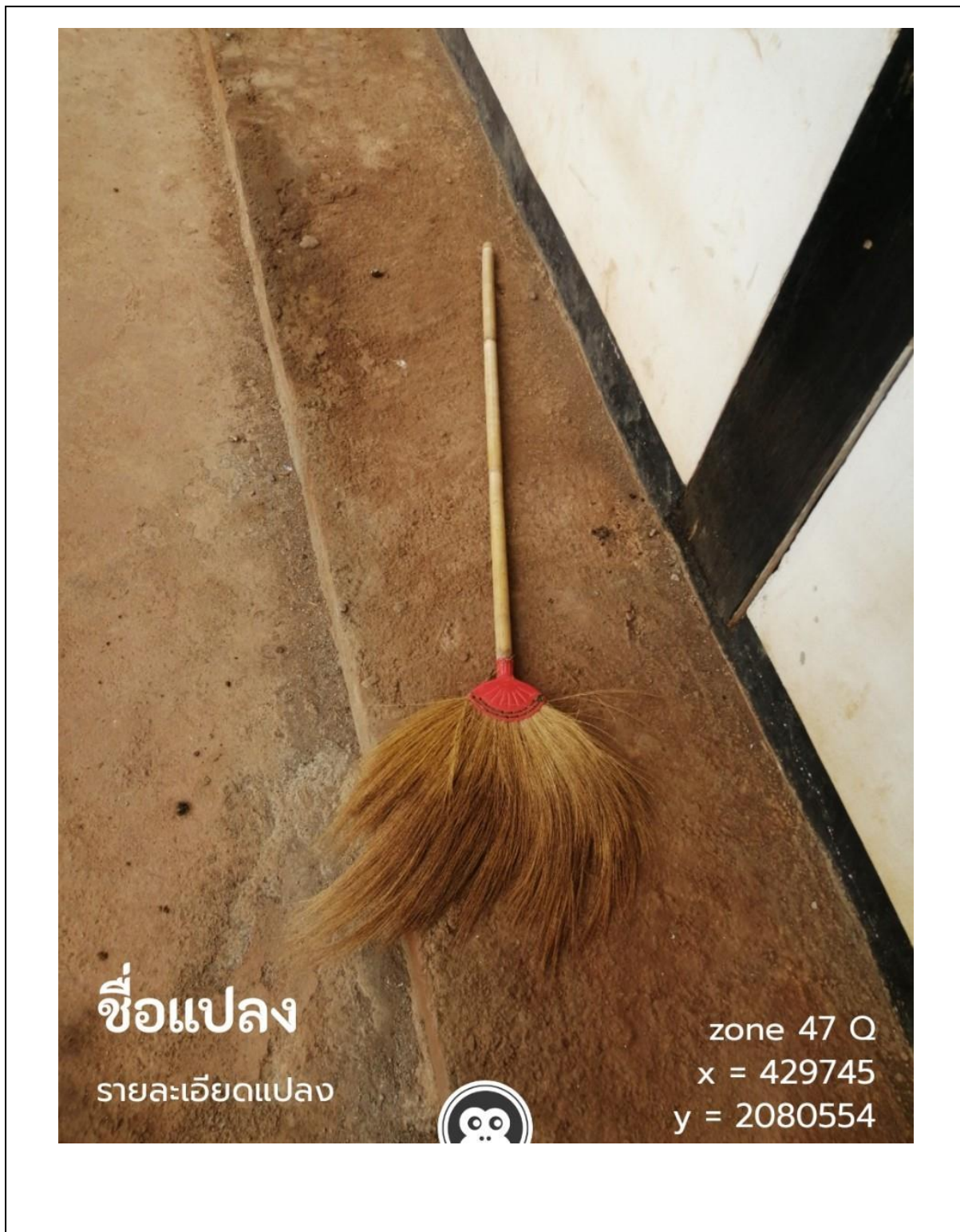
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- ☐ แบบเดิมคือ -
- ☐ การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

- 1.ช่อดอกหญ้าตองกง
- 2.อ้อ และแฉมหรือแฉมใหญ่
- 3.ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา อุตสาหกรรมและหัตถกรรม

สาขาศิลปกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เขากวาง

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-009/05

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429699 ค่า Y : 2080594

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กวางเป็นสัตว์ที่ผลิตเขาทุกปีๆ ละครั้ง หลังจากที่มีมันผลิตเขาแล้ว จะงอกขึ้นวันละ 1-2 ซม. ซึ่งคุณภาพของเขากวางอ่อนจะมีคุณภาพดีที่สุดในช่วงราว 45-60 วัน นอกจากนี้เขากวางแเกยังนำมาทำเครื่องประดับใช้สอยแม้แต่เครื่องรางของขลัง

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กวางเป็นสัตว์ที่ผลิตเขาทุกปีๆ ละครั้ง หลังจากที่มีมันผลิตเขาแล้ว จะงอกขึ้นวันละ 1-2 ซม. ซึ่งคุณภาพของเขากวางอ่อนจะมีคุณภาพดีที่สุดในช่วงราว 45-60 วัน

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

- ☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก
- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ เขากวางธรรมชาติ

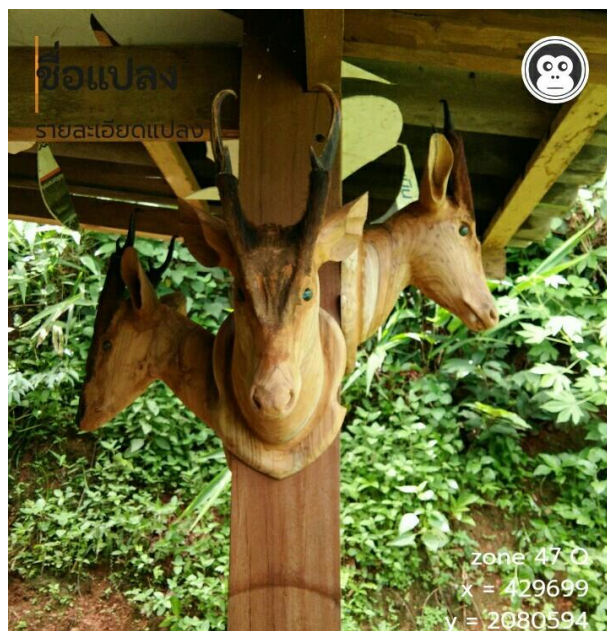
การพัฒนาและต่อยอดคือ นำไม้สักมาประดิษฐ์เป็นรูปกวางและนำเขากวางแท้มาใส่เป็นของตกแต่งภายในบ้าน

- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้สัก
2. เขากวาง

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ฟืน

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-2-010/50

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ซา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429099 ค่า Y : 2075408

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาหาร

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ไม่สำหรับใช้เป็นเชื้อไฟ ลักษณะนามเรียกตามลักษณะ เช่น ดุ้น อัน ท่อน

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฟืน (อังกฤษ: firewood) คือท่อนไม้หรือเศษไม้ที่นำมาใช้เผาไหม้เป็นเชื้อเพลิงโดยไม่ผ่านการแปรรูป (ต่างจากเชื้อเพลิงไม้ประเภทอื่นๆ เช่นถ่านไม้) ส่วนใหญ่จะตัดมาจากต้นไม้โดยตรง, ตากให้แห้ง, หรือเก็บรวบรวมจากเศษไม้แห้ง โดยฟืนไม้แห้งจะเผาไหม้ได้ดีกว่าไม้สดชนิดเดียวกัน ฟืนเป็นหนึ่งในเชื้อเพลิงที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ และถือเป็นเชื้อเพลิงหมุนเวียนชนิดหนึ่ง ซึ่งจะทดแทนได้เองเมื่อต้นไม้เติบโตขึ้นอีกครั้ง แต่มักจะมีปัญหาจากความต้องการที่มีมากกว่าอัตราการทดแทน

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☒ อื่นๆ (ระบุ) มีการนำไปใช้ทั่วประเทศ

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา อุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น พัดสาน

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-011/10

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429774

ค่า Y : 2080429

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นของใช้สำหรับโบกเตาไฟของคนไทยในสมัยก่อน หรือใช้สำหรับโบกพักร่างกายให้หายคลายจากความร้อนได้ สามารถที่จะนำติดตัวไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวก

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

พัดสาน เป็นของใช้สำหรับโบกเตาไฟของคนไทยในสมัยก่อน หรือใช้สำหรับโบกพักร่างกายให้หายคลายจากความร้อนได้ สามารถที่จะนำติดตัวไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวก วัสดุที่ใช้พัดสานเป็นผลผลิตจากพืชพรรณธรรมชาติในท้องถิ่นคือ ไม้ไผ่ การสานพัด ผู้สานนิยมสานเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ มุ่งเน้นประโยชน์การใช้งาน มีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสวยงามประณีต เช่น พัดสานห้าเหลี่ยมเหมาะสำหรับโบกพัดเตาไฟ พัดยกลายดอกसानเป็นลวดลายต่าง ๆ พัดละเอียดรูปใบโพธิ์หรือรูปหัวใจ และรูปตาลปัตร

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

- ☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) มีการนำไปใช้ในประเทศไทย

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่ 2. หวาย

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ศึกษา

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-015/2

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429755 ค่า Y : 2080677

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมาจากงานจักสานไม้ไผ่ ชาวนานำไปใช้เป็นเครื่องมือดักจับหนูนา

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมาจากงานจักสานไม้ไผ่ ชาวนานำไปใช้เป็นเครื่องมือดักจับหนูนา เพื่อลดความเสียหายของนาข้าววิธีใช้ที่ไม่ยุ่งยากคือเพียงแค่นำเอาที่ดักหนู ไปตั้งไว้ในทุ่งนา แล้วนำเหยื่อคือข้าวโพด มาวางไว้ในกระบอกและเมื่อหนูวิ่งเข้าไปมา จนถึงจังหวะที่มันเหยียบกับดัก ก็จะทำให้กับดักทำงาน ซึ่งการใช้กับดักหนูนี้ เป็นการลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับนาข้าว เนื่องจาก หนูนาจะออกมากัดกินนาข้าวของชาวนาในช่วงเวลาที่ข้าวออกรวงและใกล้เก็บเกี่ยว

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ) -

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น กาดัมน้ำ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-016/2

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429755 ค่า Y : 2080677

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาหาร

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กาดัมน้ำมักจะทำด้วยโลหะเวลาต้มน้ำเอาวางไว้บนไฟเพื่อให้น้ำเดือด

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กาดัมน้ำพบครั้งแรกใน เมโสโปเตเมีย ช่วงราวๆ 3,500 ปี ถึง 2,000 ปีก่อนคริสตกาล โดย กาดัมน้ำ จะก้นลึกกว่าในปัจจุบัน เพราะเวลาต้มน้ำ ก็เอาวางบนไฟโดยตรงเลย วัสดุที่นิยมใช้ทำ กาดัมน้ำ ก็คือ ทองสำริด กับ ทองแดง แต่ทองแดงต้องทำความสะอาดคราบดำๆที่ กาดัมน้ำ ทุกครั้งหลังใช้

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ประเทศไทยตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.โลหะ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น กระเป๋าดำทอ/ถุงย่าม

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-018/137

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429745 ค่า Y : 2080578

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานฝีมือ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัฒนธรรมกระเป๋าทอพื้นเมืองลวดลายสวยงามมาผลิตเป็นกระเป๋า

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัฒนธรรมกระเป๋าทอพื้นเมืองลวดลายสวยงามมาผลิตเป็นกระเป๋า จึงเป็นอีกหนึ่งแนวความคิดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แม้รูปแบบของกระเป๋าดำจะไม่มี ความแตกต่างในด้านดีไซน์ แต่ในเรื่องของเนื้อผ้า ลวดลาย และสีสัน ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อัดแน่น ทำให้หน้ากากผ้าเหล่านั้นมีเรื่องราวน่าสนใจ เหมาะที่จะซื้อเป็นของขวัญของฝากในช่วงเวลานี้

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ)

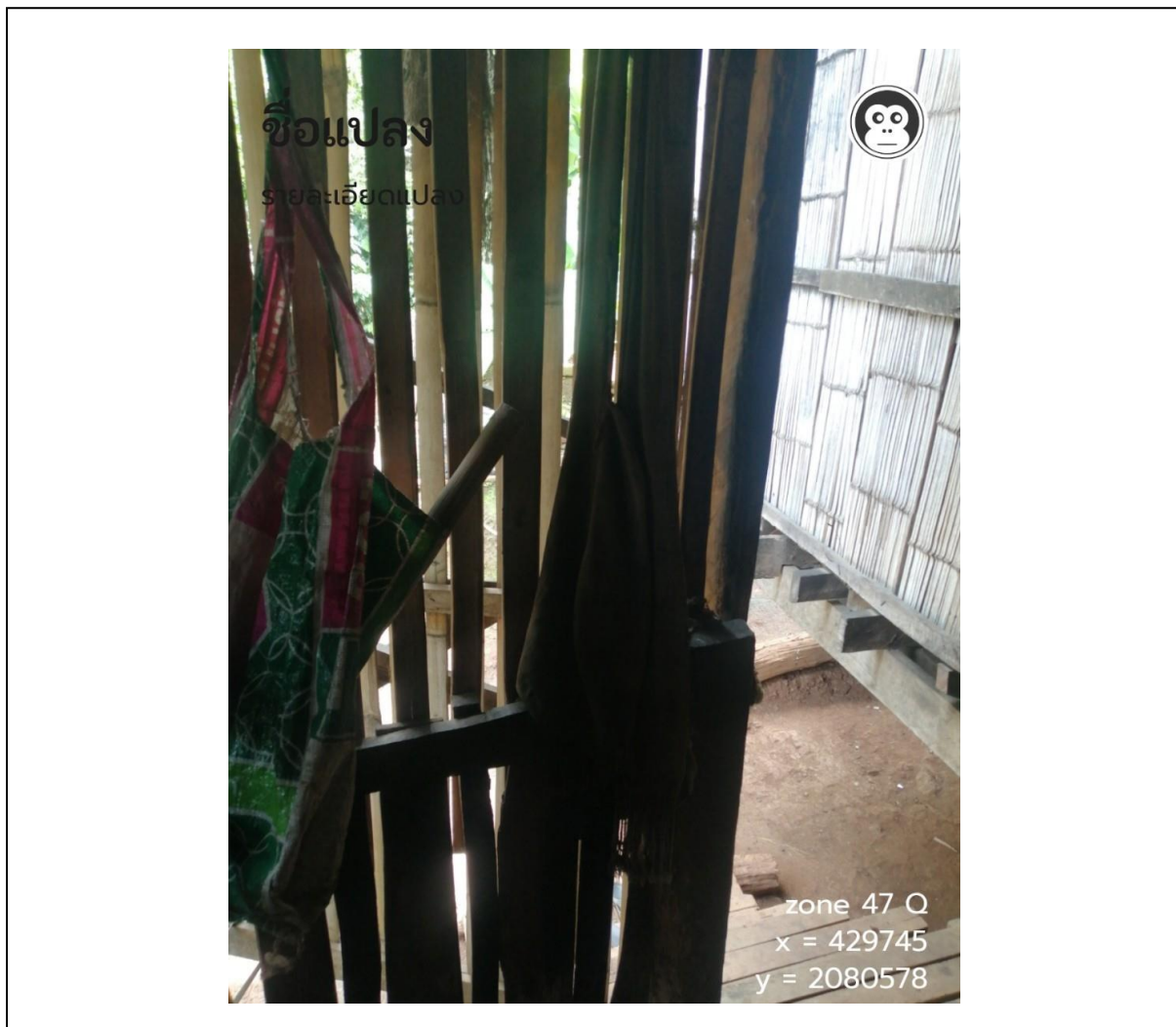
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.ต้นฝ้าย

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาเกษตรกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น จอบ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-019/40

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429673 ค่า Y : 2080541

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จอบ เป็นเครื่องมือการเกษตรสำหรับขุดดินและพรวนดิน และถางหญ้า ทำด้วยเหล็ก หน้าแบนกว้าง มีด้ามยาว

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

จอบ ภาษาอังกฤษ เรียกว่า hoe เป็นอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในเกษตรกรรมและการก่อสร้าง ด้ามทำด้วยไม้ แผ่นเหล็กเรียบแบนหน้ากว้างที่ใช้ในการขุดจะมีความคมบริเวณปลายที่สัมผัสกับเนื้อดิน หากมีหน้าจอบเว้าเข้า จัดเป็นจอบขุด ที่ใช้เพื่อการขุดดิน แต่หากหน้าจอบตรง ไม่โค้งมน แผ่นจอบมีน้ำหนักเบา เราจะใช้เพื่อการถางหญ้าหรือเกลี่ยดิน ผสมปุ๋ย หรืออาจจะมีการจอบพิเศษที่เกษตรกรคิดเองอีกหลายแบบ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่การเกษตร

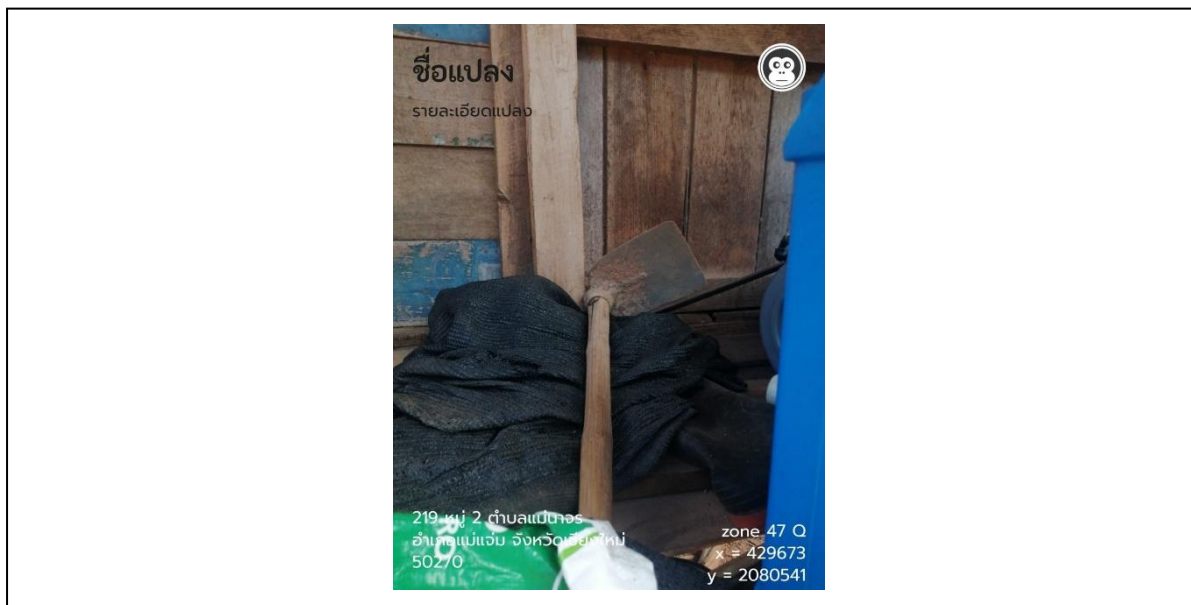
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

- 1.เหล็ก 2.ด้ามไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น : ข้าวหวด

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-021/22

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429764 ค่า Y : 2080678

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาหาร

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้าวหวด หมายถึง เครื่องจักสานพื้นบ้านล้านนา ใช้ใส่ข้าวหว่า หรือข้าวเหนียวที่แช่น้ำไว้เพื่อล้างให้หมดกลิ่น ก่อนจะนำไปนึ่ง ที่กันของข้าวหวดจะมีไม้กลม ๒ อันวางขัดเป็นกากบาทที่มุมทั้งสี่เพื่อช่วยรับน้ำหนัก และเสริมความแข็งแรงอีกชั้นหนึ่ง รูปทรงของข้าวหวดนี้อาจจะต่างกันบ้าง คือบางคนอาจสานเป็นทรงป้อม หรือบางคนอาจสานเป็นทรงกระบอกปากผายตีเหมือนกันก็คือ ดอกที่ใช้มีขนาดความกว้างประมาณ ๔ มิลลิเมตร ดอกที่ใช้สารจะใช้ที่ละ ๒ เส้น ขึ้นรูปกันเป็นลายสอง ลายสานจะให้มีความกว้างเล็กน้อยเพื่อจะให้น้ำไหลผ่านได้สะดวก ในส่วนตัวข้าวหวดจะใช้ดอกที่นำมาขึ้นลายโดยดอกสานใช้สานเรียงทีละ ๑ เส้น ส่วนดอกซึ่งจะใช้ทับกัน ๒ เส้น และลายตัวของข้าวหวดจะสานให้ชิดติดกันเพื่อไม่ให้ข้าวสานที่ล้างหลุดออกมาได้ พอสานถึงระดับของแล้วจะใช้ดอกกลมเส้นเล็ก ๆ สานประมาณ ๖-๗ เส้น สานให้ลายชิดติดกันเพื่อเป็นการเสริมขอบปากให้มีความแข็งแรง จากนั้นจึงเก็บปลายดอก โดยบิดดอกซึ่งให้เป็นเกลียวแล้วพับสอดปลายลงไปบริเวณลายที่สานเป็นขอบปากข้าว

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หวด หรือ ข้าว มีใช้กันทั่วไปในภาคเหนือตอนบน คือ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ตาก สานด้วยดอกไม้ไผ่ โดยทั่วไปใช้ไผ่เรียว หรือ ไผ่บง การใช้ดอกเรียวและดอกบงมีข้อดีข้อเสียต่างกัน หวดที่สานด้วยไผ่เรียวจะมีความเหนียว ยืดหยุ่นอ่อนตัวได้ดี เวลาบีบปากหวดจะอ่อนตัวตามไม้หัก ส่วนหวดที่สานด้วยไผ่บงมีความแข็งแรงกว่า ข้อเสียคือหักง่าย ส่วนใหญ่นิยมใช้หวดที่ทำด้วยไผ่บงมากกว่า ลักษณะของหวดส่วนที่เป็นกันจะสานให้ตาห่างกันพอเมล็ดข้าวสารไม่หลุดลอดออกได้ มีมุม ๔ มุม ส่วนลำตัวของหวดจะเป็นทรงกลม ปากผายออกกว้างกว่าส่วนกัน ขนาดของหวดมีตั้งแต่ ๒๐ เซนติเมตรไปจนถึง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
 - ในพื้นที่เดียวกัน - ราย
 - นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

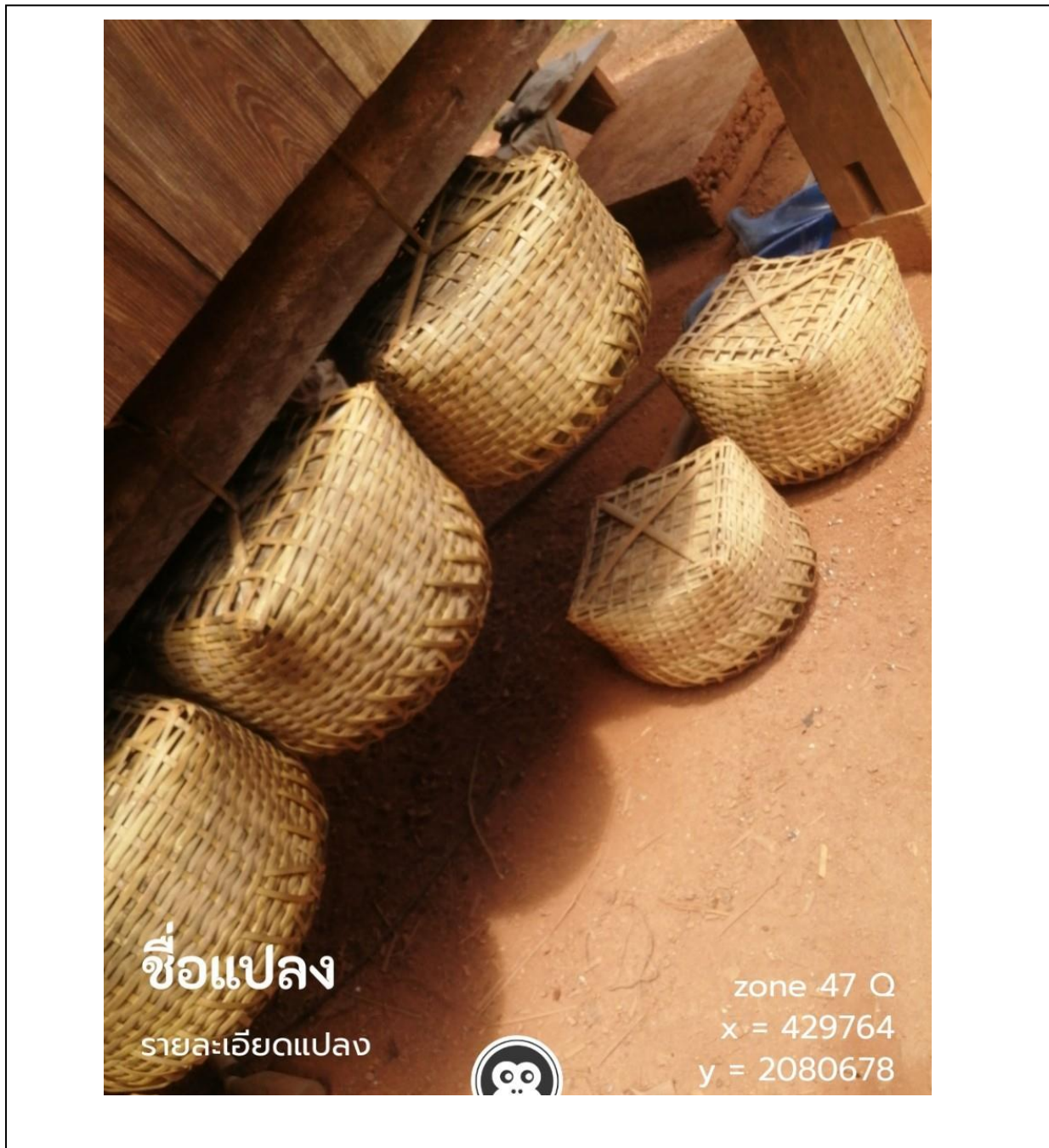
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
 - แบบเดิมคือ -
 - การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม่ได้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น น้ำหม้อ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-2-022/4

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429043 ค่า Y : 2075430

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาหาร

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หม้อน้ำบ้าน ของคนเมืองเรียกชื่อว่า “ฮ้านน้ำ” หรือ “หิ้งน้ำ” เป็นนัยบอกถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนอยู่กันอย่างมีจิตใจที่ดีต่อกัน **น้ำบวย หรือกระบวย** เป็นเครื่องมือสำหรับตักน้ำหรือของเหลวต่างๆ ประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วนคือ คันสำหรับจับถือและภาชนะส่วนที่ตักน้ำ โดยทั่วไปแล้ว คันหรือด้ามสำหรับจับนี้มักจะทำจากไม้สัก และส่วนที่ตักน้ำมักจะทำจากกะลามะพร้าว

กะลามะพร้าว ที่จะใช้ทำกระบวยนี้จะต้องเลือกเอากะลาที่ไม่แก่จนเกินไป เพราะกะลาที่แก่จัดนั้นเนื้อมักจะเปราะซึ่งเมื่อเจาะรูใส่คันถือนั้นมักจะ แตกง่าย มะพร้าวที่มักใช้กะลาทำกระบวยนั้นมักจะเลือกเอาขนาดที่เปลือกผง คือ ผิวที่บอกลักษณะว่าเปลือกมะพร้าวขึ้นขุยแล้ว ซึ่งกะลาข้างในมักจะเป็นสีน้ำตาลแต่เนื้อหนึ่กและแน่น ในการผ่ามะพร้าวนั้น จะผ่าให้เลยครึ่งไปด้านบนเพื่อให้ปากของกะลานั้นสอดเข้าพอสมควร ใช้มีดหรือเครื่องมือที่เป็นขอเหล็กขุดทั้งภายนอกและภายในให้เกลี้ยง แล้วเจาะรูรูปลี่เหลี่ยมขนาดประมาณ ๑.๕ เซนติเมตร ส่วนคันถือของกระบวยนั้นให้ทำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒.๐-๒.๕ เซนติเมตร ส่วนปลายให้บากโค้งตามรูปของกะลาและทำเดือนขนาดสวมกับรูได้พอดี และในส่วนของเดือยที่ยื่นเข้าไปนั้นให้ทำสลักตรึงกะลาให้แน่นอยู่กับคันถือ สลักที่ทำนั้นอาจเป็นชิ้นไม้กว้างประมาณ ๒ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๗ เซนติเมตร สวมลงในร่องที่บากไว้กับเดือย หรืออาจเจาะรูที่เดือยให้ชิดกับกะลาแล้วเหลาไม้ไผ่ให้ส่วนปลายแบนโค้งได้ ตอกลงไปที่เดือยและก็อาจมีผู้ใช้ตะปูตอกแทนสลักเดือยก็ได้

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในตัวเมืองเชียงใหม่ หลายแห่งถูกกลืนด้วยสังคมเมือง คนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่บ้านติดกัน ไม่รู้จักกัน รื้อไม้ไผ่รั้วที่ปลูกด้วยกระถิน ต้นชา ฯลฯ หายไปกลายเป็นคอนกรีตสิ้นความสัมพันธ์ต่อกัน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลงข่าวว่า ในเชียงใหม่เหลือชุมชนที่มีวัฒนธรรมดั้งเดิมแบบคนเมืองเพียง 2 แห่ง ได้แก่ ชุมชนวัดเกต และชุมชนวัดศรี-สุพรรณ ในชนบทดั้งเดิมที่ข้างประตูหน้าบ้านจะมีหมอน้ำกระบายตั้งอยู่บนที่วางสูงจากพื้นราว 50 เซนติเมตร ที่วางนี้บางแห่งจะทำหลังคามุงด้วยกระเบื้องแผ่นเล็ก บางแห่งเป็นแผ่นไม้สร้างอย่างสวยงาม ใครผ่านไปมาหัวน้ำก็แฉะกินได้

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ☐ ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- ☐ แบบเดิมคือ -
- ☐ การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่มีได้แก่

1. กะลามะพร้าว
2. ดินเผา

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สวิง

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-026/68

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้สืบทอด/ชุมชน/กลุ่ม/ นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429739

ค่า Y : 2080576

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คนอีสานในยุคสมัยก่อนนั้น จะใช้เครื่องมือในการทำมาหากินจากวัสดุใกล้ตัว เช่น เรืองจักสานจากไม้ไผ่ หวาย ที่สามารถสาน ถัก ทอ เป็นรูปร่างต่างๆ ได้ง่าย มีน้ำหนักเบา ถ้าต้องการให้กันน้ำหรืออุ้มน้ำได้ก็ทำด้วยขี้ชี (ชันโรง น้ำมันยาง) อุปกรณ์บางชิ้นที่ต้องการความคงทนถาวรก็ทำจากไม้เนื้อแข็ง ด้วยการตาก ชุบน้ำเกลือ เป็นหลุม เป็นท่อน เช่น ครก สาก คราด ไถ ค้อนมัด/พรวน ขวาน เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการสานด้วยด้ายเหนียวทำเป็นเครื่องดักสัตว์ ทั้งบนบกอย่าง ชิงนกคุ้ม ในน้ำอย่าง แห สวิง มอง (ตาข่าย อวน) เป็นต้น ต่อมาเมื่อความเจริญทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น สิ่งของที่ทำจากแผ่นโลหะสังกะสี เหล็ก พลาสติก ไนลอน ก็เข้ามาแทนที่ ไนลอน/พลาสติกที่เหนียวทนทานสานด้วยเครื่องจักรมาแทนด้าย จนเครื่องใช้ที่ทำด้วยภูมิปัญญาจากไม้ หวาย เส้นใยพืช เริ่มหายไป เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง เลยขอนำเรื่องราวของเครื่องใช้ในอดีตมาบันทึกไว้ให้ลูกหลานได้ย้อนระลึกถึงวันวานกัน

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สวิงเริ่มสานจากกันก่อน โดยใช้มา 2 อัน และให้ได้ 13 ตา มนทน (เท่ากันทุกด้าน หรือจัตุรัส) เริ่มตั้งแข (แขคือตัวขยายตาเพิ่ม) ที่มุมที่ 1 เป็นแขที่ 1 และสานไปจนถึงมุมที่ 2 ให้ทำแขอีกครั้ง เมื่อได้แขที่ 2 ก็ให้สานไปอีกจนถึงมุมก็ให้ทำแขอีกเป็นแขที่ 3 อีกครั้งหนึ่ง ที่มุมที่ 3 และก็สานอีกครั้งไปจนถึงมุมก็ให้ตั้งแขอีกเป็นแขที่ 4 ให้ได้ 4 แขวง (สี่มุม) แล้วทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนให้ได้ความลึกประมาณ 1 แขน ถ้าต้องการกว้างให้

เพิ่มแฆตามความก้าวของคนสาน และนำมาใส่ขอบเพื่อให้ได้รูปทรงกลม ขณะสานสวิงต้องมีการนับตา พร้อมกล่าวคำว่า...ให้นับตาที่ 1 แฆแห ตาที่ 2 แฆปลา ตาที่ 3 มาเปา ตาที่ 4 เน่าซาน ตาที่ 5 คานหัก ตาที่ 6 ผักเหมือด ตาที่ 7 เลือดแดง ตาที่ 8 แงงส้ม ตาที่ 9 ต้มหัว ตาที่ 10 แม่ครัวหน้ายุ่งเชื่อว่าทำให้สามารถนำไปจับสัตว์น้ำให้ได้จำนวนมากได้ สวิง ในวิถีชีวิตคนอีสาน นอกจากใช้ในการจับปลาแล้ว ในประเพณี ความเชื่อ ยังใช้สวิงเป็นอุปกรณ์ในพิธีกรรมด้วย เช่น พิธีการส่อนขวัญ (ซ่อนขวัญหรือเรียกขวัญ) เมื่อประสบอุบัติเหตุเช่น ตกต้นไม้ ควายชน ตกรถ ในสถานที่ต่างๆ เพื่อให้กำลังใจผู้ประสบอุบัติเหตุ ให้หายจากเจ็บ ญาติผู้ป่วยจะทำพิธีส่อนขวัญ ณ บริเวณที่ประสบอุบัติเหตุ โดยใช้สวิงส่อนขวัญ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

- 1.ฝ้าย
- 2.ไม้หวาย
- 3.เชือก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สุ่มไก่

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-2-027/20

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429756 ค่า Y : 2080538

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจักรสานวิถีไทย นับพันปีมาแล้ว ที่มนุษย์ได้ รู้จักวิธีการนำวัสดุที่อยูใกล้ตัว มาดัดแปลงเป็นสิ่งของเครื่องใช้ จากขั้นตอนที่ง่ายจนวิวัฒนาการสู่ความละเอียดอ่อน ประณีตงดงามในเชิงศิลปะและประโยชน์ใช้สอย จนสนองความต้องการได้เป็นอย่างดี และสืบทอดมาจนปัจจุบัน กรรมวิธีดังกล่าว ช่วยให้มนุษย์ได้ผลิตสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ไว้ เป็นจำนวนมาก เราเรียกสิ่งประดิษฐ์นั้นว่า “หัตถกรรม” อัน หมายถึง การสร้างสิ่งของเครื่องใช้ด้วยมือเครื่องมือ ภูมิปัญญา เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน และถ้าสิ่งประดิษฐ์นั้นมีค่ามากกว่าการใช้สอยโดยรวมความงาม เน้นให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ ประณีตงดงามเป็นความละเอียดอ่อนในทางศิลปะ เรามักเรียกสิ่งประดิษฐ์นั้นว่า “ หัตถกรรมศิลป์ ” เครื่องจักสาน คือ เครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย จากฝีมือความคิด ภูมิปัญญาของชาวบ้านมีลักษณะรูปทรงแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ วัสดุอุปกรณ์คตินิยม และอาชีพของคนในท้องถิ่นนั้นๆ คำว่า “ จักสาน ” คำว่า จัก คือ การทำให้เป็นแฉก เป็นหยักๆ ด้วยฟันเลื่อย หรืออีกวิธีการหนึ่ง การที่ชาวบ้านใช้คมมีดผ่าไม้ไผ่แล้วทำให้เป็นเส้นบางๆ วิธีการอย่างนี้ก็เรียกว่า จัก เช่นกัน ส่วนไม้ไผ่หรือ หวาย ที่จักออกมาเป็นเส้นบางๆ นั้นเรียกว่า ดอก ถึงตอนนี้การที่ชาวบ้านนำดอกมาขัดกันจนเกิดลวดลายที่ต้องการ เราเรียกว่า สาน ต่อจากนั้นแล้วก็จะเป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดรูปทรงต่างๆ จนท้ายที่สุดเป็นภาชนะสามารถนำไปใช้สอยได้ตามต้องการ ความเป็นมาของการสานสุ่มไก่ ความเป็นมาของการทำสุ่มในหมู่บ้านมีชาวบ้านจำนวนมากที่ชื่นชอบและนิยมกีฬาชนไก่ จึงมีการเลี้ยงไก่ชนเป็นจำนวนมาก และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงดูไก่ชนอย่างใกล้ชิดคือสุ่มไก่ ซึ่งสุ่มไก่นี้สานได้ง่าย มีราคาถูกและใช้ประโยชน์ได้ดี การสานสุ่มไก่นี้ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานมากสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ จึงได้มีการสานสุ่มสืบทอดกันมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันก็ได้สานสุ่มเป็นอาชีพ เพราะด้วยวัยที่มากขึ้นทุกวัน ไม่สามารถออกไปทำงานได้ จึงยึดอาชีพสานสุ่มไก่ขายเป็นหลัก

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การสานส้มไ้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย จากฝีมือและความคิดของภูมิปัญญาชาวบ้าน มีรูปทรงที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นแต่ละภูมิภาคนั้นๆ ส้มไ้เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับครอบไ้ซังไ้ จำกัดบริเวณของไ้ นิยมใช้ในการเลี้ยงไ้พื้นบ้านหรือไ้ชน ราคาของส้มไ้แต่ละแห่งก็อาจแตกต่างกันไป จะมากจะน้อยเท่าไรนั้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายสิ่งหลาย อย่าง เช่น วัสดุที่ใช้ทำส้ม ขนาด ความประณีต สวยงาม ความแข็งแรง ระยะทางในการขนส่ง และพ่อค้าคนกลาง เป็นต้น วัสดุที่นิยมนำมาทำส้ม ได้แก่ หวาย ไม้ไผ่รวก ไม้ไผ่ต่างๆ (ไผ่ป่า ไผ่สีสุก ไผ่หก ฯ) และเหล็กเส้นกับตาข่ายแต่ในปัจจุบันเรามักพบเห็นส้มไ้ทำด้วยไม้ไผ่รวกและไม้ไผ่ต่างๆ มากกว่าวัสดุอย่างอื่น คงเป็นเพราะไม้ไผ่เป็นวัสดุจากธรรมชาติที่หาได้ง่าย ราคาไม่แพง บางแห่งก็ไม่ต้องซื้อ สามารถหาได้ตามป่าหรือเทือกเขา และบางคนที่ปลูกไ้ตามสวนไร่นาของตน เหล่านี้เป็นต้น อายุการใช้งานของส้มไ้ที่ทำด้วยไม้ไผ่ระหว่างไม้ไผ่รวกกับไม้ไผ่ชนิดอื่นๆ เชื่อกันว่าส้มไ้ไม้ไผ่รวกจะไม่ค่อยทนทานนักหากเปรียบเทียบกับส้มไ้ที่ทำด้วยไม้ไผ่ชนิดอื่นตัวอย่างเช่นไม้ไผ่ปาย่างไรก็ตามส้มไ้ที่ดั้นนั้นหากรู้จักใช้และรักษาอย่างถูกวิธีแล้ว(เช่น ไม่ปล่อยให้ตากแดด ตากฝน ตากหมอก เป็นเวลานานๆ)ก็จะสามารถใช้ประโยชน์ได้นานประมาณ 5-10 ปีเลยทีเดียว ไ้รวกหรือไม้ไผ่รวก คือ ไม้ไผ่ชนิดหนึ่งขนาดของลำต้นจะเล็กกว่าไม้ไผ่ชนิดอื่น เช่น ไม้ไผ่ปาย เราสามารถพบเห็นไม้ไผ่รวกได้ง่ายเพราะปัจจุบันคนมักนิยมปลูกไม้ไผ่รวกมากกว่าไม้ไผ่ชนิดอื่นเนื่องจากไม้ไผ่รวกโดยเฉพาะไม้ไผ่รวกดำนั้นหน่อไม้จะมีรสชาติดีและเนื้อเยื่อลำต้นเกลี้ยงเกลา สวยงามดี แต่ในเรื่องของความคงทนแข็งแรงนั้น ไ้รวกจะสู้ไม้ไผ่ชนิดอื่น อย่างไม้ไผ่ปาย ไม้ไผ่พวกที่ลำใหญ่ๆ ไม่ได้ เชื่อว่า ปลวกและแมลงกินไม้ต่างๆ มักชอบกินไม้ไผ่รวกมากกว่าไม้ไผ่ชนิดอื่น

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ☐ ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- ☐ แบบเดิมคือ -
- ☐ การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เชียงไม้

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-031/50

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q418367

ค่า Y : 2086021

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับครัวไทย เชียงนับเป็นของคู่กันมาแต่ไหนแต่ไร แต่พัฒนาการที่เด่นชัดและยังหลงเหลือมา กระทั่งถึงทุกวันนี้เห็นจะเป็น ‘เชียงใหม่มะขาม’ ที่คนไทยแทบทุกภาคเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นเชียงใหม่คุณภาพ ริเริ่มยที่สุด ระดับว่าเชียงบางอันนั้นส่งต่อกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย กระทั่งลูกหรือหลานสาวออกเรือน เชียง ไม้มะขามก็มักเป็นเครื่องครัวที่ถูกส่งต่อไว้ให้ระดับครัว เนื่องจากไม้มะขามเนื้อเหนียว ทนทาน สำคัญคือ สะอาดไม่มีกลิ่นหรือรสติดไปกับวัตถุดิบ ทำให้รสชาติของอาหารที่ผ่านเชียงใหม่มะขามไม่เพี้ยนหรือเปลี่ยน รสชาติจนขัดใจนักปรุงและถ้าถามถึงความยาวนาน เชียงไม้มะขามก็เก่าแก่ไม่แพ้ใคร โดยสามารถสืบประวัติ กลับไปยังรากเหง้าของต้นมะขามที่เดินทางจากทวีปแอฟริกามาเติบโตใกล้ยังดินแดนสุวรรณภูมินั้น ก็นับเวลา ได้เกือบ 800 ปี ตามข้อมูลที่ระบุไว้ในศิลาจารึกหลักที่ 1 สมัยพ่อขุนรามคำแหงที่กล่าวถึง ‘หมากขาม’ ไว้ หลายแห่ง ทั้งยังระบุประโยชน์ว่าทั้งเป็นผลไม้และเครื่องปรุงในสำหรับอาหารของคนแถบนี้ ทั้งเนื้อไม้มะขามนั้น ก็ทนทานดีเหมาะแก่การนำไปเปลี่ยนเป็นข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน

ที่สำคัญคือต้นมะขามเป็นไม้มงคลที่คนไม่นิยมโค่นลงเพื่อนำมาใช้งาน จะนำเนื้อไม้มาใช้ได้ก็ต่อเมื่อ ต้นมะขามโตใหญ่ในป่าลึกลุ่มเอง เชียงไม้จักจึงพิเศษ หายาก ราคาแพง ยิ่งเมื่อมีเทศกาลงานบุญที่คนในชุมชน ต้องมารวมตัวกันปรุงอาหารเป็นการใหญ่ เชียงไม้จักก็มักถูกนำออกมาใช้เพื่อถ่ายทอดความเป็นสิริมงคลให้กับ สมาชิกบ้านใกล้เรือนเคียงเสมอ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นับแต่มนุษย์จับกลุ่มอยู่รวมกันเป็นชุมชน การปรุงอาหารเพื่อ ‘กินด้วยกัน’ ก็กลายเป็นกิจกรรมประจำวันโดยปริยาย บ้างปรุงเจือจานกันเป็นกลุ่มใหญ่ บ้างปรุงกินกันในครอบครัวเล็กๆ และพัฒนาการด้านงานครัวของมนุษยชาติก็เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่นั้น จากแค่ล่าสัตว์นำมาทำให้สุกด้วยไฟ ก็กลายกลายมีรายละเอียดมากมายตลอดกระบวนการปรุง กระทั่งวันเวลาขัดเกลาให้เราเรียนรู้และคิดค้นเครื่องครัวขึ้นจากวัสดุรอบกาย ที่มีด้ามคมหรือหม้อขามรามไห ก็กำเนิดเกิดขึ้นตามมาและพัฒนาเรื่อยไปไม่สิ้นสุด

ซึ่งหากพูดถึงหนึ่งในพัฒนาการด้านการครัวที่ทั้งใกล้ตัวและเก่าแก่ ‘เชิง’ ก็นับเป็นลำดับต้นๆ ที่พ่อครัวแม่ครัวเข้าใจความสำคัญของมันเป็นอย่างดี เรียกว่าถ้าห้องครัวเป็นสนามประลอง เชิงก็นับเป็นอาวุธสำคัญที่ช่วยให้รสชาติในงานนั้นออกมาได้ตั้งใจ โดยเชิงในยุคแรกๆ สามารถย้อนกลับไปได้ถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์และเรียกว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ไม่ผิด เพราะไม่ว่าจะสับ หั่น หรือกระทั่งฆ่าสัตว์บางชนิดเพื่อนำมาปรุงอาหาร ฐานรับคมอาวุธนั้นก็มักถูกนำมาใช้งาน เป็นการนำท่อนไม้แก่นเนื้อหนามาผ่าเป็นท่อนตามขนาดการใช้งาน ก่อนจะค่อยๆ มีพัฒนาการเกิดความพิถีพิถันขึ้นเรื่อยๆ ตามพลวัตของวัฒนธรรมอาหารแต่ละสังคม

รวมถึงการพัฒนาหลังยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมราวศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา เชิงได้กลายเป็นสินค้าเชิงอุตสาหกรรมซึ่งผลิตได้ครั้งละมากๆ วัสดุที่ใช้ทำเชิงจึงเปลี่ยนจากเพียงไม้ เป็นอีกหลายวัสดุที่ผลิตง่าย น้ำหนักเบา และราคาจับต้องได้มากกว่าเดิม อาทิ การเกิดขึ้นของเชิงพลาสติกและเชิงแก้ว ที่นับเป็นนวัตกรรมทำให้งานครัวสมัยใหม่คล่องตัว โดยเฉพาะเชิงพลาสติกที่เข้ามาช่วยลดปัญหาเชื้อราที่เกิดจากความชื้นในเนื้อไม้ ทั้งยังทำความสะอาดง่าย น้ำหนักเบา เหมาะสำหรับคนเมืองที่เน้นทำอาหารเบาๆ กินกันในครอบครัว ส่วนเชิงแก้วก็นับเป็นชนิดเชิงที่รองรับคมมีดได้อย่างแข็งแรงทนทาน สำคัญคือไม่เก็บกลิ่นอาหารไว้ในเนื้อวัสดุ จึงมั่นใจได้ว่าทุกวัตถุดิบที่ผ่านเชิงแก้วจะไม่มีกลิ่นอื่นเจือปนให้เสียรสสัมผัส

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

- 1.ไม้ที่นิยมใช้ทำเชิง ไม้มะขาม ไม้มะโจ๊ก ไม้โชค ฯลฯ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจ
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาเกษตรกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น หล่องข้าว

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-038/30

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429765 ค่า Y : 2080442

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หล่องข้าวเป็นของคู่กับบ้านเรือนของคนล้านนา ใช้สำหรับเก็บข้าวเปลือกไว้กินได้ตลอดปี ที่เหลือจึงแบ่งขาย หล่องข้าว สะท้อนถึงความมั่นคงของครัวเรือน ความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน หากชุมชนหรือครัวเรือนใด ประกอบด้วยหล่องข้าวขนาดใหญ่แสดงถึงสถานะทางเศรษฐกิจ การถือครองที่ดินเพื่อการเพาะปลูก ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรเพื่อการเกษตรและทักษะในการผลิตของเกษตรกร

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หล่องข้าวมีลักษณะเฉพาะเป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง หลายแห่งใต้ถุนสูงอาจกว่าเรือนอาศัย ขนาดของหล่องข้าวกำหนดจากจำนวนเสา ซึ่งมีตั้งแต่ขนาดเล็ก ๔ - ๖ เสา ขนาดกลาง ๘ - ๑๐ เสาและขนาดใหญ่ ๑๒ เสาขึ้นไป เสาหล่องข้าวนิยมใช้ไม้ต้นเดียวขนาดเล็กใหญ่สัมพันธ์กับจำนวนเสาของหล่องข้าว หากหล่องข้าวขนาดใหญ่ มีเสากันจำนวนมาก ก็นิยมใช้เสาขนาดใหญ่ บางแห่งมีเสาสีขาวเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๐ เซนติเมตร โดยหล่องข้าวโบราณนั้นเสาจะฝังเสาลงบนพื้นดิน สาเหตุที่คนโบราณต้องใช้เสาไม้ใหญ่เป็นเสาหล่องข้าว เพราะต้องการให้แข็งแรง สามารถรองรับน้ำหนักข้าว หรือเพื่อป้องกันช้างมาทำลายเพื่อกินข้าว เช่นเดียวกับแวง (รอด) ก็จะมีขนาดใหญ่ โดยบางแห่งมีขนาดประมาณ ๑๕ x ๒๕ เซนติเมตร หรืออีกนัยหนึ่ง บริเวณใต้หล่องข้าว ชาวบ้านจะนิยมเก็บอุปกรณ์เพื่อการทำนา เช่น แวก ไถ คราด ครุ หรือบางแห่งก็นิยมใช้พื้นที่ใต้หล่องข้าวสำหรับเลี้ยงวัวควาย ซึ่งก็ใช้เสาหล่องข้าวสำหรับผูกเชือกวัวควาย

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -

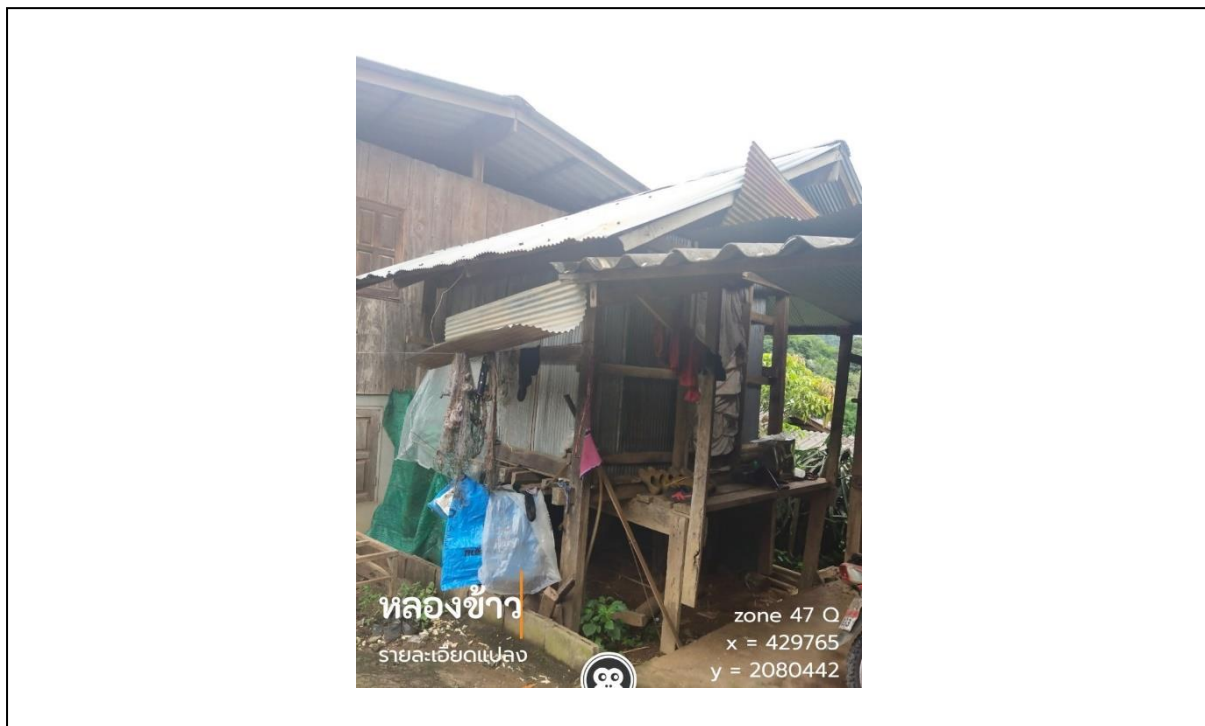
การพัฒนาและต่อยอดคือ -

- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้สัก 2. สังกะสี

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจ
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้าตากพริก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-039/10

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429680 ค่า Y : 2080567

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ อุปกรณ์ช่าง

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คือเครื่องมือสำหรับตอกหรือทุบบนวัตถุอื่น

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้งานเช่น การตอกตะปู การจัดชิ้นส่วนให้เข้ารูป การทุบทำลายวัตถุ ค้อนอาจได้รับการออกแบบมาให้ใช้งานเฉพาะทาง และมีรูปร่างกับโครงสร้างที่หลากหลาย แต่มีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมือนกันคือด้ามจับและหัวค้อน ซึ่งน้ำหนักจะค้อนไปทางหัวค้อนมากกว่า แรงที่กระทบเป้าหมายจะมากเท่าใด ขึ้นอยู่กับมวลของค้อนและความแรงของการตอก ดังนั้นเมื่อค้อนยิ่งหนักมากและหวดด้วยความแรงมาก แรงที่ได้จากค้อนยิ่งมากตามไปด้วย

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้

2. เหล็ก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ก๋วยใส่ช่อง

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-040/4

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

หมู่ที่2 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429755 ค่า Y : 2080677

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชาวบ้านจะจัดเตรียมสิ่งของไม่ว่าจะเป็นอาหาร ขนม ดอกไม้ ของใช้ มาจัดเตรียมใส่ “ก๋วย” ซึ่งเป็นตระกร้าสานด้วยไม้ไผ่ ลักษณะคล้ายชะลอม จะรองก้นด้วยใบตองหรือกระดาษ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชาวบ้านจะจัดเตรียมสิ่งของไม่ว่าจะเป็นอาหาร ขนม ดอกไม้ ของใช้ มาจัดเตรียมใส่ “ก๋วย” ซึ่งเป็นตระกร้าสานด้วยไม้ไผ่ ลักษณะคล้ายชะลอม จะรองก้นด้วยใบตองหรือกระดาษ ก๋วยมีอยู่หลากหลายแบบหลายขนาด ตามแต่ความคิดสร้างสรรค์และกำลังศรัทธาของแต่ละคน แบ่งออกเป็น ๒ แบบกว้าง ๆ คือ ก๋วยน้อย กับ ก๋วยใหญ่ มีก๋วยพิเศษ เช่น ก๋วยย้อมหรือสลากย้อม เป็นของหญิงสาวทำขึ้นเชื่อว่าเมื่อถวายแล้วจะทำให้ครอบครัวมีความสุข ในบางท้องถิ่นโดยเฉพาะในกลุ่มไทยองก์จะมีข้าวของเครื่องใช้มากกว่าปกติ มีหวี กระจก แบ่ง ผ้าเช็ดหน้า หรือของใช้ผู้หญิงอื่น ๆ และจะวางร่มไว้บนยอดสุด

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

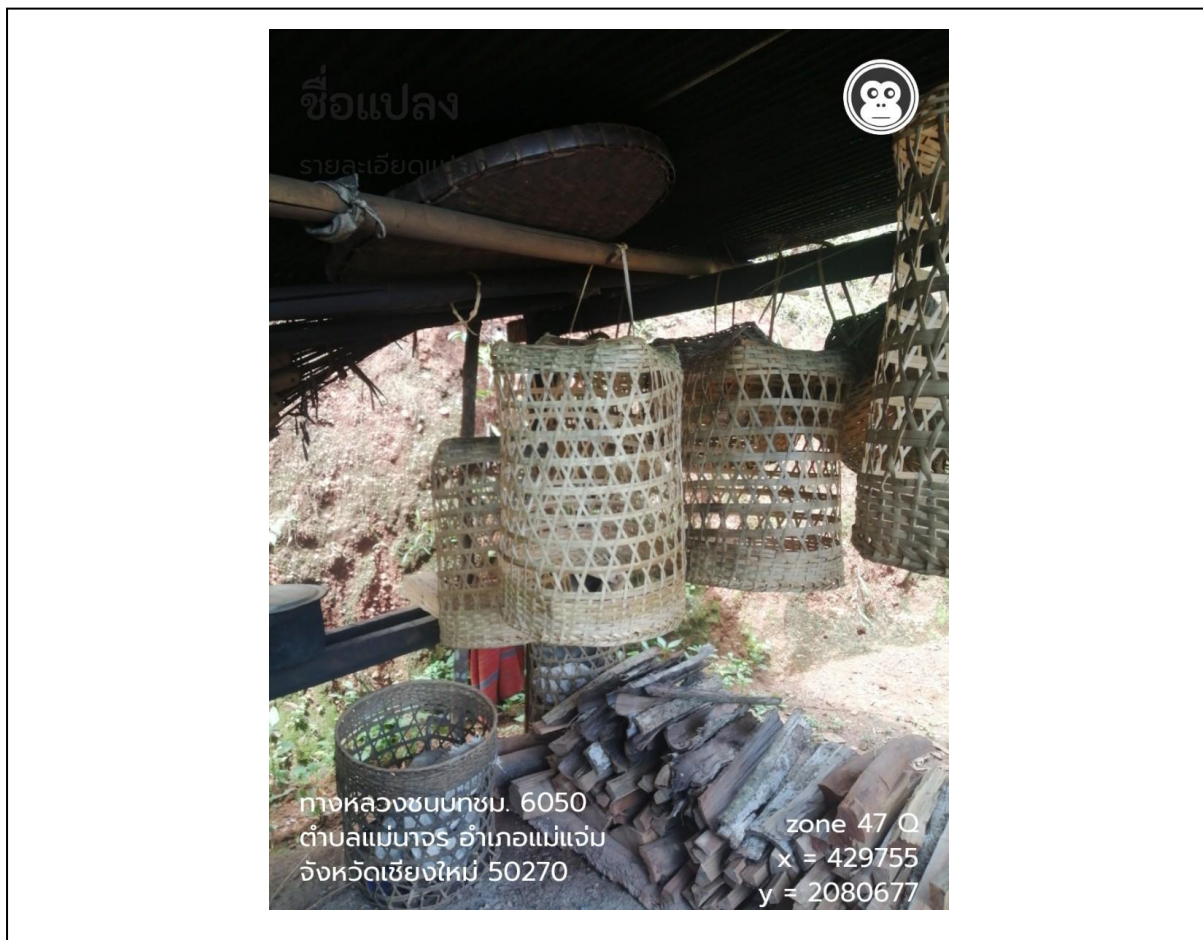
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่บวจร์
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สามขา

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-041/1

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429738 ค่า Y : 2080576

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาหาร

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สามขา เป็นอุปกรณ์ในการประกอบอาหารอย่างหนึ่งโดยจะใช้ฟันจุดแล้วไว้ด้านใต้ของสามขา ซึ่งมักจะใช้แทนเตาอังโล ส่วนมากมักจะใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สามขา ที่ติดอยู่บนภาชนะมีสัน มีลักษณะทรงกรวยกลวง บริเวณส่วนบนหรือส่วนล่างของขาเจาะรู เป็นรูสำหรับระบายความร้อนในการเผา ซึ่งขาจะถูกทำขึ้นคนละครั้งแล้วนำมาติดกับตัวภาชนะ นอกจากที่นี้แล้ว สามขายังพบแพร่กระจายอยู่ในบริเวณอื่นอีกหลายแห่งในภาคเหนือตอนบน

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. เหล็ก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ก้อม

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-043/50

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429712

ค่า Y : 2080466

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก้อม คือ แก้วที่มีลักษณะเป็นไม้ เตี้ยๆ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก้อม คือ แก้วที่มีลักษณะเป็นไม้ เตี้ยๆ ซึ่งทางภาคเหนือส่วนใหญ่ทำเป็นไม้แต่ปัจจุบันเป็นพลาสติก เพื่อให้มีน้ำหนักเบา ง่ายต่อการใช้งาน ประโยชน์ของก้อม คือ ใช้นั่งซักผ้า นั่งก่อไฟ ผิงไฟ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

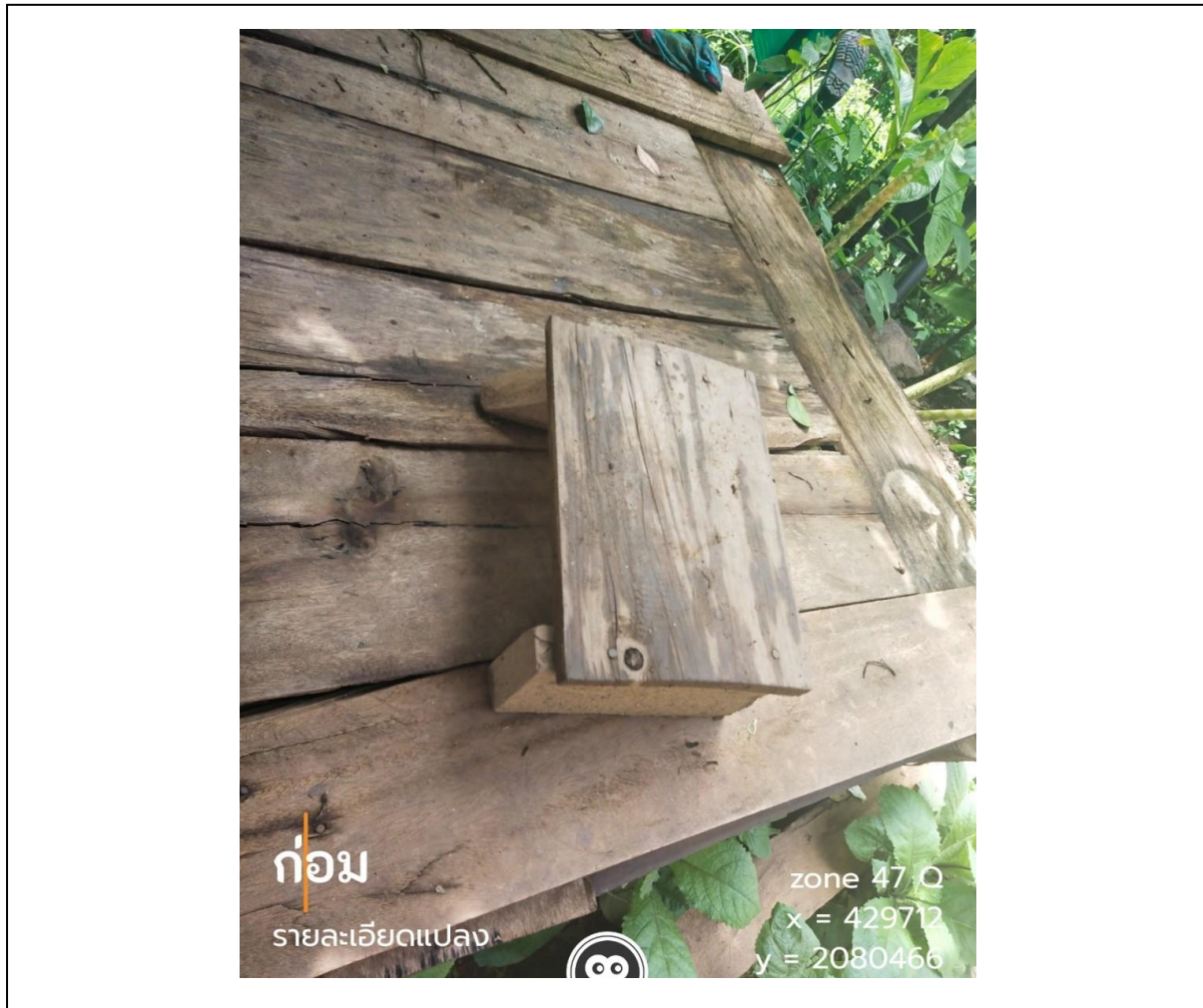
การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาเกษตรกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ครกตำข้าว

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-045/05

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429773

ค่า Y : 2080428

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ครกมือเป็นครกที่ตำด้วยมือ ครกทำด้วยท่อนไม้ใหญ่ เจาะหลุมด้านบนตรงกลางลำต้นของท่อนไม้ สากครกทำด้วยท่อนไม้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 นิ้ว มักเป็นสากสองหัว ยาวประมาณ 1.5 เมตร กึ่งกลางสากทำเป็นมือจับ ครกมือมีฐานกว้างสามารถวางอยู่บนพื้นดินได้โดยไม่ต้องฝังลงไปในดิน จึงสะดวกในการเคลื่อนย้ายไปที่ต่างๆ ได้

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในอดีตนั้นก่อนจะนำข้าวมาบริโภค จะต้องนำข้าวเปลือกมาตำเพื่อให้เปลือกข้าวหลุดออกจากเมล็ดข้าว การตำข้าวแต่ละครั้งจะตำครั้งละไม่มากนักโดยทั่วไปจะใช้แป้นหรือต่างตักข้าวเปลือกออกจากเสวียนหรือยุ้งข้าวครั้งละ หาบ แล้วนำข้าวเปลือกไปตากแดด 1-2 วัน เพื่อลดความชื้นและช่วยให้กะเทาะเปลือกออกทำได้ง่ายขึ้นครกกระเดื่อง ทางล้านนาเรียกครกมอ เป็นเครื่องมือสำหรับตำข้าวเปลือกและเมล็ดพืชบางชนิด เช่น ถั่ว งา จัดเป็นเครื่องทุ่นแรงชนิดหนึ่งของเกษตรกรในบางท้องถิ่นตามปกติ การตำข้าวเป็นหน้าที่ของผู้หญิง บางแห่งตำด้วยสากมือหรือตะลุมพุก นับเป็นงานที่หนักเกินไปสำหรับแรงของผู้หญิง เครื่องมือตำข้าวที่เรียกว่า "ครกกระเดื่อง" ทุ่นแรงและสามารถตำข้าวได้ที่ละมากๆโดยประดิษฐ์เครื่องมือนี้ในรูปกระดานหก ซึ่งผู้คิดจะต้องคำนึงถึงจุดหมุนและน้ำหนักของสากที่ใช้ตำด้วย นับว่าครกกระเดื่องเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านอย่างหนึ่งของสังคมเกษตรกรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งภาคกลาง บางจังหวัดเรียกครกกระเดื่องว่า "ครกมอ" ส่วนภาคใต้เรียกว่า "ครกถีบ" ตัวครก ทำด้วยไม้เนื้อแข็งทนต่อแรงกระแทกได้ดี เช่น ไม้ประดู่ ไม้แดง เป็นต้น มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกเส้นผ่านศูนย์กลางหน้าครกประมาณ 50-100 เซนติเมตร ตัวครกสูงประมาณ 50-610 เซนติเมตร ขุดตรงกลางหน้าครกให้เป็นหลุมลึกก้นมนพอที่จะ

ใส่ข้าวหรือถั่วที่ได้ประมาณครึ่งละ 1/2 ถึง 1 ถัง ตัวครกฝังลงในดินให้ปากครกโผล่พ้นดินขึ้นมาประมาณ 4-6 นิ้ว คันกระเดื่อง ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง เป็นท่อนตรงยาวประมาณ 3-4 เมตร ปลายด้านหนึ่งซึ่งวัดจากปลายเข้ามาประมาณ 2 ฟุตเจาะรูให้ทะลุสำหรับสอดคานขวางคันกระเดื่องให้ปลายยื่นออกไปสอดกับรูที่เจาะทั้ง 2 ข้าง เพื่อเป็นตัวช่วยให้คันกระเดื่องกระดกขึ้นลง เพื่อตำของในครกสาก ทำด้วยไม้เนื้อแข็งเป็นท่อนตรง เกลาให้กลมขนาดให้พอเหมาะกับคันกระเดื่องและตัวครก เมื่อนำส่วนด้ามกันคันกระเดื่องแล้วสากจะตั้งตรงดังลงตรงกลางครกเสามี 2 เส้า ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ฝังโคนเสาลงดินให้แน่น ตั้งเป็นคู่อยู่ในแนวเดียวกัน ระยะห่างของเสาทั้งคู่เท่ากับความยาวคานของคันกระเดื่อง เจาะรูเส้าแต่ละต้นเหนือระดับพื้นดินขึ้นพอสมควรเพื่อสอดคานกระเดื่อง ขุดหลุมตื้นๆ บนพื้นดินตรงปลายกระเดื่องที่ใช้เหยียบเมื่อจะดำข้าว ข้าวโพด ถั่ว หรือแบ่งสำหรับประกอบอาหารก็นำสิ่งของที่ตำได้ในครก ผู้มีหน้าที่ตำจะเหยียบโคนกระเดื่องให้ตกลงไปในหลุม คันกระเดื่องจะยกตัวขึ้น สากซึ่งอยู่ที่ปลายอีกด้านหนึ่งลอยสูงขึ้นไปเหมือนกับ การเล่นกระดานหกเมื่อผู้ตำปล่อยเท้าจากโคนกระเดื่อง สากก็จะตกไปตำของที่อยู่ในครก การตำนี้ต้องมีผู้ช่วยอีกคนคอยช่วยตะล่อมข้าวหรือหรือ พลิกข้าวให้รวมอยู่ตรงกันหลุมครกเพื่อให้สากตำได้ทั่วถึง การดำข้าวด้วยครกกระเดื่องจะผลัดกันตำที่คนก็ได้ตำแหน่งตั้งครกกระเดื่องมักจะอยู่ใกล้กับตัวเรือน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการทำงาน นอกจากชาวบ้านจะใช้ตำข้าวแล้วยังเป็นที่นัดพบของหนุ่มสาวไปในตัวด้วย กล่าวคือการดำข้าวมักจะตำในเวลาว่างหลังเสร็จงานประจำวันแล้ว ตามปกติชาวบ้านจะดำข้าวไว้ให้พอสำหรับหุงข้าวได้ประมาณ 3-5 วัน เมื่อหมดแล้วจะตำใหม่ หน้าที่ตำข้าวมักเป็นหน้าที่ของลูกสาวในคืนเดือนหงาย สาวๆ ในละแวกบ้านเดียวกันจะนำข้าวของตนมาสมทบและช่วยกันตำ ในระหว่างที่สาวๆ ดำข้าวกันนี้จะมีหนุ่มๆ มาช่วยตำข้าวคล้ายประเพณีแ้วสาวของภาคเหนือ ดังนั้นการที่ลานครกกระเดื่องอยู่ใกล้ตัวเรือนจะทำให้การพบปะของหนุ่มสาว อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ด้วย ความนิยมใช้ครกกระเดื่องลดลงเมื่อมีเครื่องสีข้าว

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.ข้าวเปลือก

2.ขอนไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ก๋วยสะผาย

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-040/4

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนบ้านชา

หมู่ที่2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429753 ค่า Y : 2080675

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชาวบ้านจะจัดเตรียมสิ่งของไม่ว่าจะเป็นอาหาร ขนม ดอกไม้ ของใช้ มาจัดเตรียมใส่ “ก๋วยสะผาย” ซึ่งเป็นตระกร้าสานด้วยไม้ไผ่ ลักษณะคล้ายชะลอม จะรองกันด้วยใบตองหรือกระดาษ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชาวบ้านจะจัดเตรียมสิ่งของไม่ว่าจะเป็นอาหาร ขนม ดอกไม้ ของใช้ มาจัดเตรียมใส่ “ก๋วยสะผาย” ซึ่งเป็นตระกร้าสานด้วยไม้ไผ่ ลักษณะคล้ายชะลอม จะรองกันด้วยใบตองหรือกระดาษ ก๋วยมีอยู่หลากหลายแบบหลายขนาด ตามแต่ความคิดสร้างสรรค์และกำลังศรัทธาของแต่ละคน แบ่งออกเป็น ๒ แบบกว้าง ๆ คือ ก๋วยน้อย กับ ก๋วยใหญ่ มีก๋วยพิเศษ เช่น ก๋วยย้อมหรือสลาวย้อม เป็นของหญิงสาวทำขึ้นเชื่อว่าเมื่อถวายแล้วจะทำให้ครอบครัวมีความสุข ในบางท้องถิ่น โดยเฉพาะในกลุ่มไทยองก็จะมีข้าวของเครื่องใช้มากกว่าปกติ มีหวี กระจก แป้ง ผ้าเช็ดหน้า หรือของใช้ผู้หญิงอื่น ๆ และจะกางร่มไว้บนยอดสุด

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

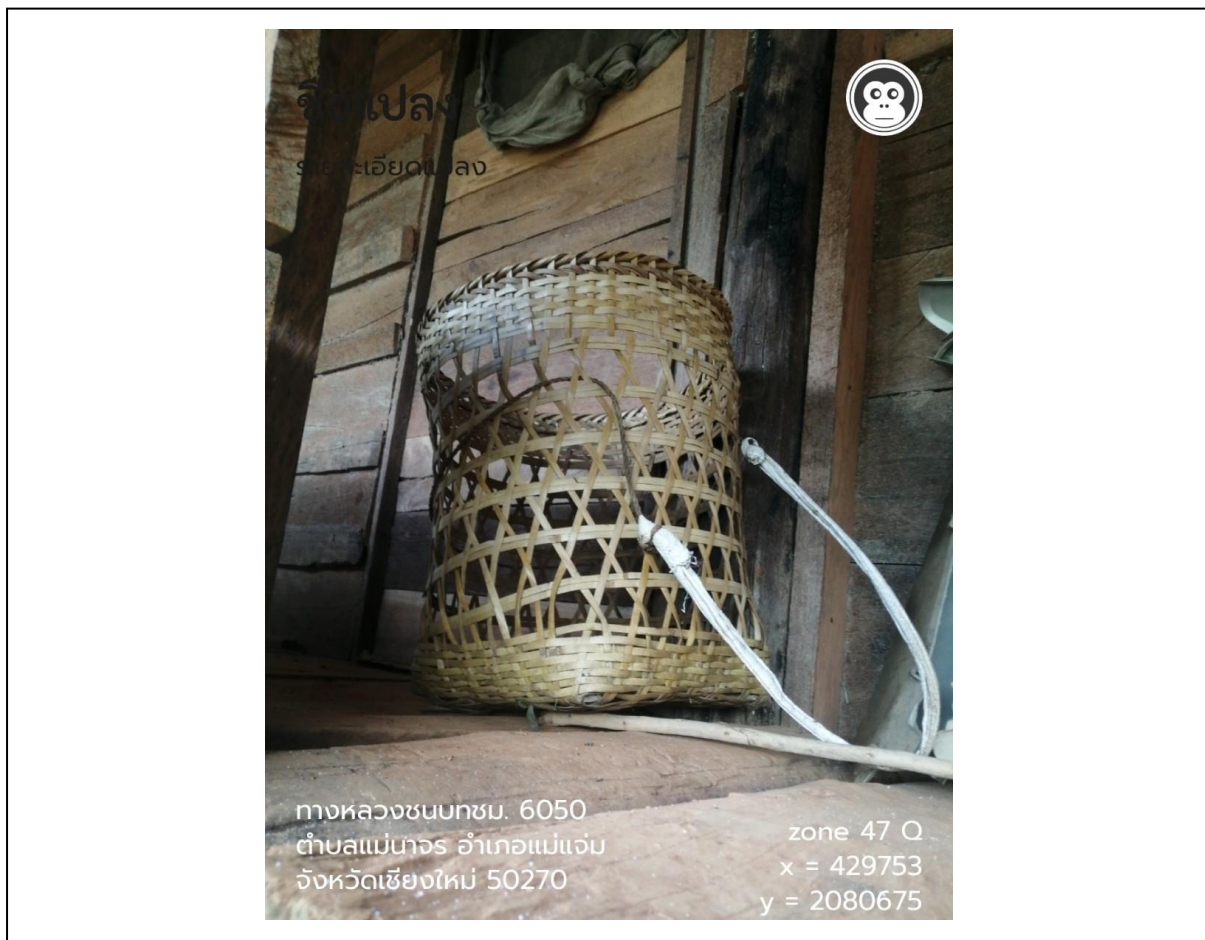
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่บวจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ปิ่นฝ้าย

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-2-049/9

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429782 ค่า Y : 2080519

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กงกว้าง บางท้องถิ่นทางภาคเหนือเรียกโก้งกว้าง ระวึงหรือกงทำด้วยไม้ไผ่ลักษณะเป็นซี่ ผูกไขว้กันเป็นกากบาท อาจใช้ไม้สามซี่เป็นหมุม หรือไม้สี่ซี่เป็นแปดมุม ตรงกลางใช้ไม้ไผ่ยึดไว้เพื่อทำเป็นเพลและยึดกงทั้งสองข้างให้อยู่ห่างกันตามขนาดที่ต้องการ จากนั้นใช้เชือกขึงเพื่อให้กงคงรูปอยู่ได้ ในการใช้งานจะต้องมีฐานทำด้วยไม้เป็นขาสองข้าง มีเดือยยื่นขึ้นมาเพื่อรับกับแกนของระวึงซึ่งจะหมุนอยู่บนฐานนั้น

การใช้ประโยชน์: เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับกรอดาย ทำงานร่วมกับอีก เพื่อเก็บด้ายที่ปั่นแล้วจากโนมาพันรวมกันที่ระวึง โดยช่างกรอดายจะนำเส้นด้ายมาตรวจตราความเรียบร้อยอีกครั้ง เพื่อเก็บส่วนที่เป็นปม หรือขุยด้ายที่ติดพันมาตอนปั่นด้ายออกให้เรียบร้อย ก่อนนำเข้าไปซักเพื่อให้เส้นด้ายหรือเส้นไหมเป็นระเบียบเรียงกันเป็นใจ ก่อนนำไปต้มหรือทำการย้อมสี

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การปั่นฝ้าย หรือ หลาปั่นฝ้าย ส่วนโครงสร้างทำจากไม้เนื้อแข็ง ส่วนวงล้อนั้นประกอบจากซี่ไม้ไผ่ โครงสร้างส่วนฐานประกอบจากท่อนไม้คล้ายตัวอักษร T โดยส่วนหัวมีเสาหลัก 2 ข้างเข้าต่อเป็นเดือยทะลุฐานข้างหนึ่งสั้นกว่าเพื่อให้เอียงเข้าหาด้านผู้ปั่น ส่วนเสาหลักที่ทะลุฐานขึ้นไปจะยาวเท่ากัน โดยส่วนกึ่งกลางจะเจาะทะลุใส่แกนแกนของวงล้อปั่นฝ้าย วงล้อนี้จะทำด้วยซี่ไม้ไผ่มัดประกบกันด้วยเส้นเชือก มีลักษณะคล้ายวงล้อจักรยาน ที่แกนกลางวงล้อนี้จะต่อยาวออกมาเป็นที่จับสำหรับหมุนปั่นฝ้ายส่วนฐานอีกด้านหนึ่งเข้าเดือยไม้อีกชิ้นหนึ่ง ซึ่งมีหลักเตี้ย ๆ ขึ้นไปเป็นแกนใส่เหล็ก ด้านหนึ่งยื่นเป็นปลายแหลมเข้าหาด้านผู้ปั่นฝ้าย เหล็กปลายแหลมนี้เรียกว่าโน ซึ่งหมุนโดยแรงเหวี่ยงของเส้นเชือกที่ผูกโยงรอบวงล้อมาหาแกนของเหล็กโน เมื่อหมุนวงล้อ เหล็กโนก็หมุนไปด้วย วิธีการปั่นฝ้ายหรือเช็นฝ้าย เอาปลายม้วนฝ้ายจ่อไว้ที่โน ส่วนมืออีกข้างจับที่หมุนให้วงล้อหมุน ส่วนโนก็จะหมุนตาม ทำให้แรงเหวี่ยงติเกลียวม้วนฝ้ายที่จ่อไว้ เมื่อถึงมือที่ถือม้วนฝ้ายออกมาก็จะเป็นเส้นฝ้าย เมื่อผ่อนมือ

ย้อนกลับเส้นฝ้ายก็จะม้วนอยู่กับเหล็กไน เมื่อใกล้จะหมดม้วนฝ้ายก็เอาม้วนฝ้ายอันใหม่ทำต่อเนื่องจากม้วนฝ้ายอันเดิมให้เป็นเส้นฝ้ายเดียวกัน จนเส้นฝ้ายเต็มเหล็กไน จึงค่อยๆ คลายเส้นใยฝ้ายจากเหล็กไนใส่ไม้เปียฝ้ายหรือไม้เปฝ้าย

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ) -

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจ
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ทอผ้า

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-050/3

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่2 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429718 ค่า Y : 2080648

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีขนาดใหญ่มากประกอบไปด้วยโครงกึ่งพีม เขาหูกหรือตะกอ ไม้ม้วนผ้าและหลักม้วนผ้า ไม้สำหรับพาดนั่งเวลา
สานเหยียบสำหรับดึงเส้นไหมและตะกอขึ้นลง ไม้แกนม้วนไหมเส้นยืน คานแขวน กระสวย หลอดด้ายพุ่ง ผังหรือ
สะดึงซึ่งผ้าให้ตึง มักจะวางใต้ถุนเรือน และฝังเสากับพื้นดินแบบถาวร โครงก็ประกอบด้วยเสา 4 เสา คาน 9 คานบนมี
4 คาน คานล่างมี 1 คาน และคานกลาง 1 คาน มีราวหูกทั้ง 4 ด้าน มีทั้งด้านบนและด้านล่าง

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กี่ หรือ หูก เป็นเครื่องมือสำหรับทอผ้า มีหลายขนาดและชนิด แต่มีหลักการพื้นฐานอย่างเดียวกัน คือ
การขัดประสานระหว่างด้ายเส้นพุ่ง และด้ายเส้นยืน จนแน่นเป็นเนื้อผ้า คล้ายกับการจักสาน แต่มีความ
ละเอียดสูงกว่า เนื่องจากเส้นด้ายมีขนาดเล็ก และละเอียดกว่าเดิมนั้นก็ทอผ้าเป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้แรงงาน
แต่หลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ได้เกิดเครื่องจักร สำหรับทอผ้า ซึ่งไม่ได้เรียกว่า "กี่" แต่ก่อนๆเรียกชื่อนี้ได้
ด้วยมีคุณลักษณะพื้นฐานอย่างเดียวกันก็มีด้วยกันหลายชนิด แต่ละชนิดมีวิธีการทอที่แตกต่างกัน และให้ลาย
ผ้าที่แตกต่างกันด้วย

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล	
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน	
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย	
☐ มีการนำไปใช้	
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย	นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ) -	

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เต่าอ่างโล่

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-057/35

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านใหม่

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429728 ค่า Y : 2080575

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับไว้ตั้งหม้อทำอาหาร หุงข้าว แทนเตาแก๊ส และอาหารจะมีกลิ่นหอมกว่าเนื่องจากใช้ฟืนและถ่านในการก่อไฟจึงทำให้อาหารมีกลิ่นหอม

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

รูปทรงของเตาถูกออกแบบให้หมุนเวียนความร้อนภายในได้ดี ปากเตามีความลาดเอียงลงไปตามด้านใน เสาเตาจะสูงกว่าขอบเตาที่เสมอกันโดยเล็กน้อย มีช่องใส่ถ่านหรือฟืน รังผึ้งทำหน้าที่ดูดอากาศ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

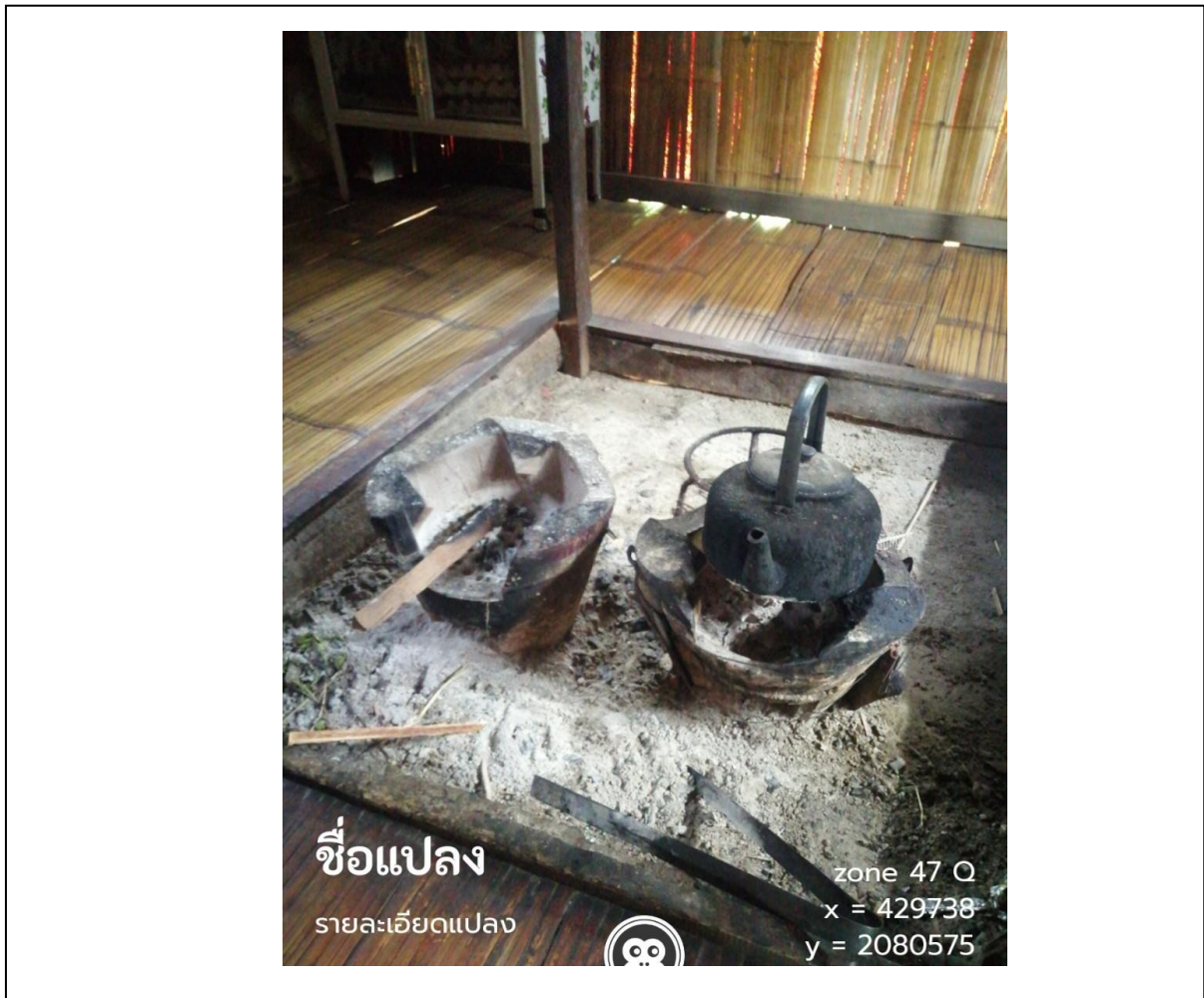
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก -
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
 แบบเดิมคือ -
 การพัฒนาและต่อยอดคือ -
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่
ดินเผา

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา ศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ก้อนเส้า

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-066/20

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

ที่อยู่ บ้านเลขที่ - หมู่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429748

ค่า Y : 2080579

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก้อนเส้า แปลว่า ก้อนอิฐ ก้อนหิน หรือก้อนดิน ๓ ก้อนขึ้นไป เอามาวางไว้เพื่อตั้งเตาหุงต้มเรียก ก้อนเส้า

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เตาก้อนเส้า เริ่มจากการนำก้อนหินที่มีขนาดใกล้เคียงกัน 3 หรือ 4 ก้อนมาวางเรียงกันเป็นวงแล้วก่อไฟตรงกลางหินจะช่วยให้วางหม้อหรือภาชนะสำหรับหุงต้มได้สะดวก

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

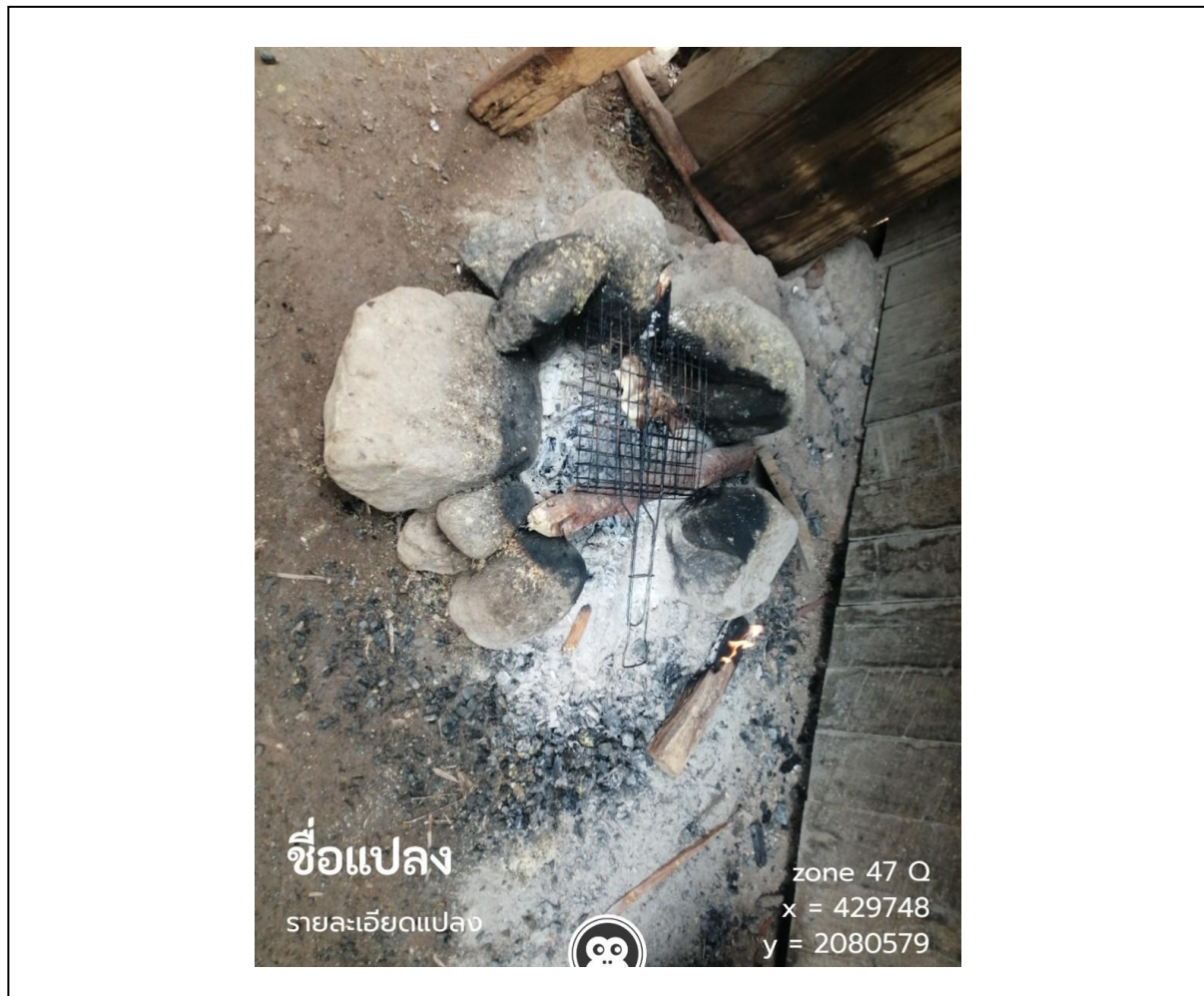
แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่มาก่อน
ก่อนหิน, ก้อนอิฐ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น รวตาทกหอม

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-080/60

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429766

ค่า Y : 2080431

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทำจากไม้ไผ่ ใช้ตากให้แห้งและถนอมจำพวกหอมไม้ให้เน่าเสีย เพื่อใช้มาประกอบอาหาร

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นำไม้ไผ่หรือเศษไม้ที่หาได้ง่าย ใช้เชือกมัดปลายไม้หรือใช้ตะปูตอกทั้งสองข้าง ใ้ข้อยู่สูงและอยู่ที่ร่ม เพื่อให้อากาศระบายได้ดี มีแดดส่อง เพื่อป้องกันหอมเกิดความชื้นที่จะทำให้หอมเกิดการเน่าเสียง่ายกว่าเดิม

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก -

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

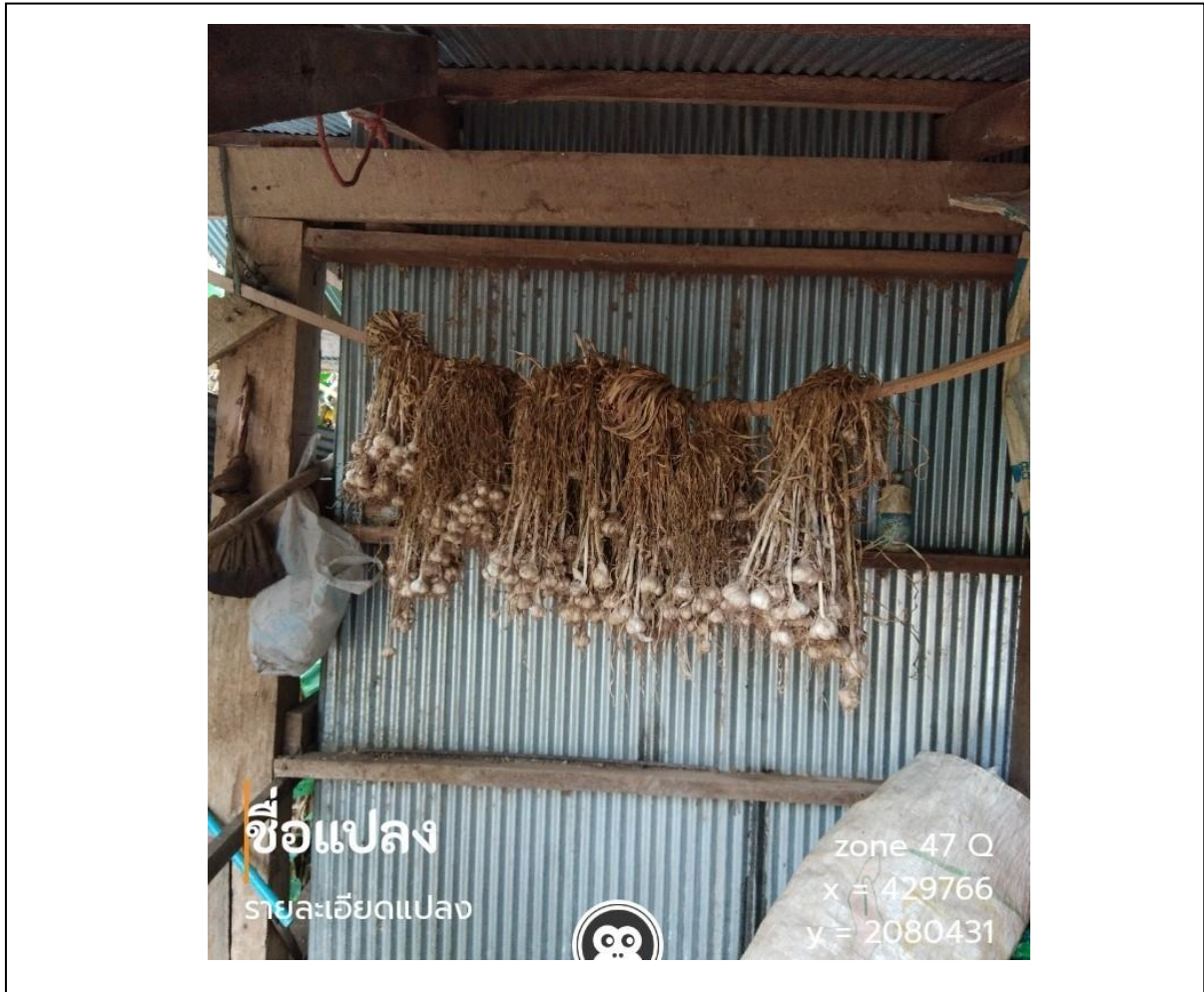
การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

หมายเหตุ : กรณีภูมิปัญญา ในแต่ละสาขา มีข้อมูล / ผู้รู้มากกว่า 1 คน ขอให้เพิ่มเติมแบบฟอร์ม
วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น จักตอก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-080/5

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429763 ค่า Y : 2080678

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอาคมมีดผ่าไม้ไผ่ให้เป็นเส้นแบนบาง สำหรับใช้ผูกมัดหรือสานสิ่งต่าง ๆ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจักตอกปิ่น แบ่งไม้ไผ่ออกเป็นชิ้นๆตามขนาดที่ต้องการ ใช้มีดจักตอกเอาส่วนในออก (ซี่ตอก) จักในส่วนที่เหลือออกเป็นเส้นบางๆ แล้วหลาวให้เรียบร้อยตากแดดให้แห้ง

การจักตอกตะแคง ใช้วิธีเดียวกันกับการจักตอกปิ่นเบื้องต้น แต่การจักให้เป็นเส้นตอกจะทำการจักทางผิวเป็นเส้นเล็กกว่าตอกปิ่น ทำการหลาวให้เรียบร้อย แล้วนำออกตาก

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

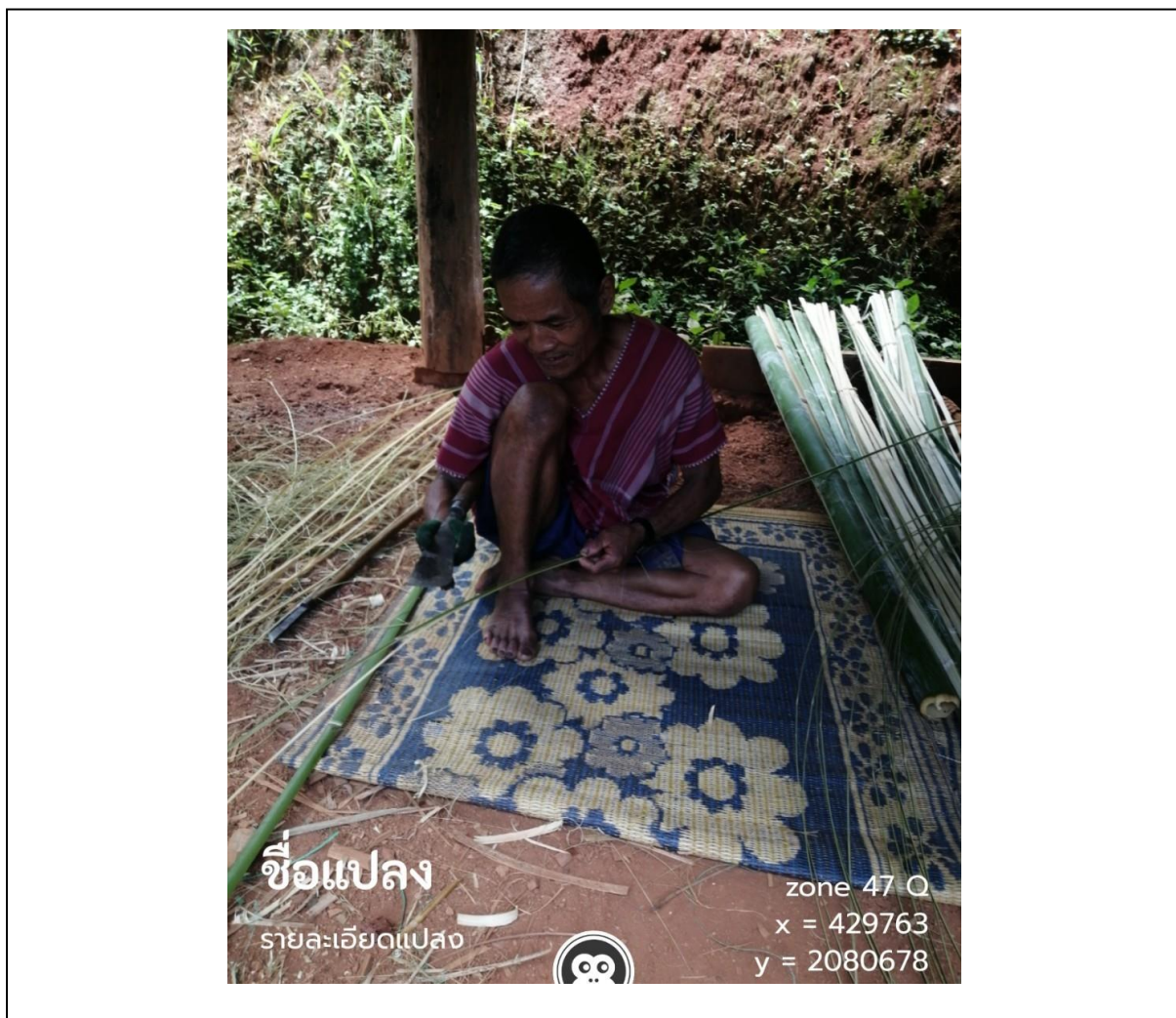
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ตีมีด

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-082/2

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429764 ค่า Y : 2080677

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การตีมีดใช้เหล็กแผ่นเดียวเป็นการขึ้นบ้องแบบสมัยก่อน คือเมื่อคนงานตัดเหล็กเป็นท่อนได้ขนาดตามต้องการก็จะตีด้านใดด้านหนึ่งขึ้นบ้องเลย การตีแผ่นและขึ้นบ้องนี้จะใช้เวลาเผาเหล็กราว 4 - 5 ครั้ง

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การตีมีดแบบชาวไทยพวน เป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นนับร้อยๆปี เหล็กที่ใช้ต้องเป็นเหล็กเหนียว โดยต้องไปหาซื้อตามอู่ซ่อมรถยนต์ จะได้เหล็กเหนียว ซึ่งจะมีแค่อันละคันเท่านั้น และเหล็กเหนียว เหล็กเหล่านี้นี้จะมีเนื้อเหล็กที่มีความแข็งแรงมาก โดยจะเอามาขึ้นรูปตามแบบที่ลูกค้าสั่ง โดยเอามาเผาไฟให้ร้อน และค่อยๆตีขึ้นรูป ต้องใจเย็นและใช้ความประณีต จนกว่าจะได้มีดที่ดีและคม สวยงามก่อนจะนำไปแกะสลักและเข้าด้าม เข้าฝักต่อไป ซึ่งมีดของชาวไทยพวนบ้านฝายมูล ถือเป็นมีดที่มีคุณภาพมาก เพราะมีความแข็งแรงทนทาน ไม่บิ่นง่าย ด้ามจับแข็งแรง และมีดแต่ละอัน ถือเป็นงานแฮนด์เมด เพราะต้องทำทีละอันแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาและความอดทน ความชำนาญมาก โดยภูมิปัญญาการตีมีดชาวไทยพวนขณะนี้ได้มีการถ่ายทอดไปสู่รุ่นลูกหลานแล้ว จึงเชื่อว่าการตีมีดไทยพวนจะมีการสืบทอดรักษาไว้ไม่สูญหายไป

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล	
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน	
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย	
☐ มีการนำไปใช้	
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย	นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. เหล็ก

2. แหนบ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เล้าไก่

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-084/45

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429726 ค่า Y : 2080672

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เล้าไก่มักจะนำมาขังไก่เพื่อเลี้ยงไม่ให้ไก่ได้หลุดออกไป

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การขังไก่หลาย ๆ ตัวในกรงขนาดเล็ก เพราะไก่ต้องการพื้นที่ว่างเป็นอิสระที่จะเดินไปเดินมาได้ บางครั้งไก่อีกจะขุดดิน กินพืช หรือแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติอย่างการจิกตีไล่ล่ากัน จึงต้องการให้พื้นที่ขนาดใหญ่ สร้างชุมชนทางสังคมสำหรับไก่และเปิดที่เหมาะสม

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล	
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน	
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - .ครั้ง/ - ราย	
☐ มีการนำไปใช้	
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย	นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ) -	

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่บวร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น รถเข็น

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-086/3

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429710 ค่า Y : 2060841

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใช้ในการเคลื่อนย้ายสิ่งของต่างๆ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

รถเข็นไม้สัก ได้นำมาใช้ในการเคลื่อนย้ายสิ่งของต่างๆ ซึ่งสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายมากขึ้น

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1. ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น การแต่งตัวของชาวกะเหรี่ยง

รหัสภูมิปัญญา8-6500307-02-089/200

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม (นาย / นาง / นางสาว / ชุมชน / กลุ่ม)

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429742 ค่า Y : 2080576

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นิยมใช้ผ้าฝ้ายทำเสื้อ ผ้าย้อม และทอเอง ตกแต่งปักด้วยเมล็ดพืชเป็นลวดลายสลับกับด้ายที่มีดเป็น
เปลาะๆ

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในแต่ละกลุ่มจะมีเครื่องแต่งกายที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวในด้านสีสันทัน แต่รูปแบบลักษณะการแต่งกายจะ
เหมือนกันคือ

ผู้ชายจะนิยมใส่เสื้อทอสีแดงเรียกว่า “เซ กอ” ใส่กางเกงขาทรงกระบอก ส่วน

ผู้หญิงที่เป็นโสดจะใส่เสื้อทอทรงกระบอกสีขาวเรียกว่า “เซ วา” ชนปกากะญอทางฝั่งพม่าจะมีหลากหลาย
มากกว่า จะมีทั้งสีขาวและสีแดง ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะใส่ผ้าขึ้นทอใส่เสื้อทอสีดำหรือสีแดง ซึ่งจะใส่สีที่กลม
กลมกัน บนเสื้อจะมีการประดับด้วย ลูกเดือยหรือปักด้วยด้ายหลากสีในลวดลายชนิดต่าง ๆ ซึ่งแต่ละชนิดจะเลียน
แบบจากธรรมชาติ ซึ่งมีการเรียกชื่อเฉพาะโดยจะให้ความรู้สึกละเอียดอ่อนที่แตกต่างกันไป

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

- ☐ มีการนำไปใช้
 ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

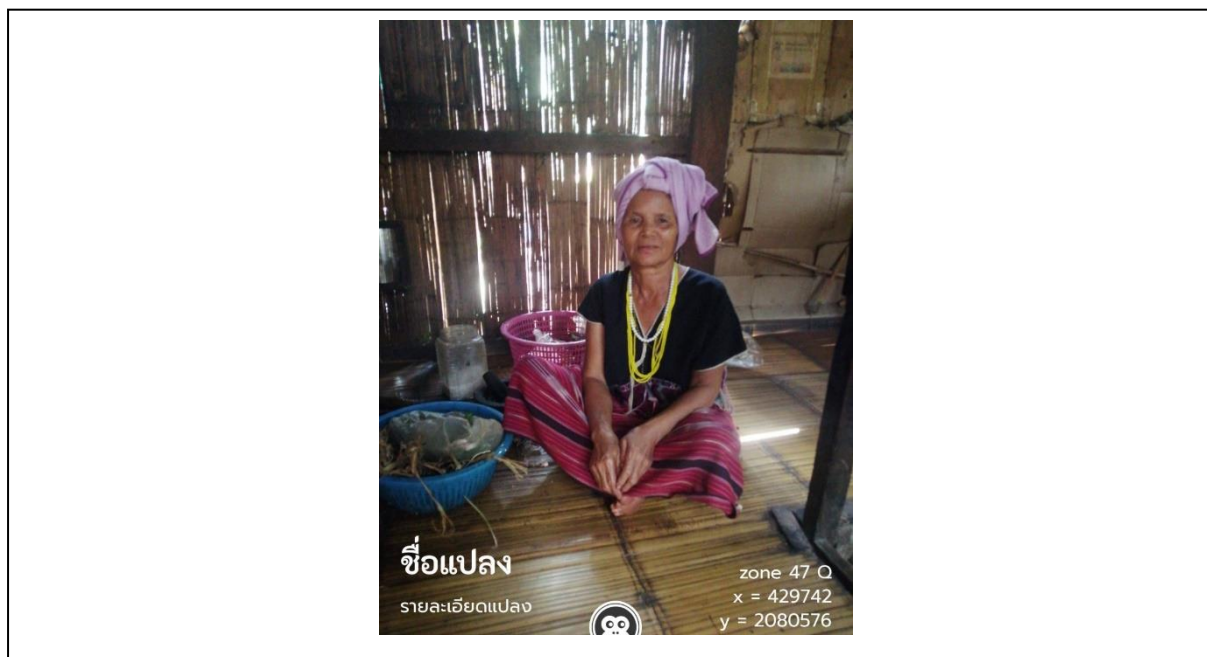
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
 แบบเดิมคือ -
 การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1.ผ้าฝ้าย

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
 วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ฝ้ายบ้านไม้ไผ่

รหัสภูมิปัญญา8-6500307-08-090/20

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนบ้านแม่ชา

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์50270 โทรศัพท์ - โทรสาร-

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429749

ค่า Y : 2080584

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นไม้ไผ่ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีประโยชน์ในการใช้งานค่อนข้างมาก โดยในส่วนของลำสามารถใช้ทำบ้านได้ สร้างผนังบ้าน ทำฟากปูพื้น รั้ว แพลกบวบ หรือปลูกเป็นแนวกันลม

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการสร้างผนังบ้านโดยใช้วัสดุธรรมชาติ (ไม้ไผ่) ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้มาจากบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยการนำไม้ไผ่มาแบ่งครึ่ง แล้วสับให้เป็นแผ่นๆ จากนั้นนำมาสานต่อกันเป็นขนาดใหญ่ สามารถนำมาทำเป็นผนังบ้านได้ ซึ่งมีข้อดี คือ ช่วยทำให้บ้านเย็นและตัวบ้านมีความมั่นคงแข็งแรง

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัสดุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่
2. มีด
3. เลื่อย

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23. ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าทอปักด้วยลูกเดือย

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-098/20

2. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

หมู่ที่ 2 ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429795

ค่า Y : 2080522

E-mail address : -

3. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4. จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

การปักและประดับบนผืนผ้าทอที่หญิงสาวกะเหรี่ยงบรรจงปักอย่างประณีต ด้วยการใช้วัสดุจาก ธรรมชาติ อย่าง “ลูกเดือย” ตกแต่งเป็นลวดลายต่างๆ อย่างงดงามนี้มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และ ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผ้าทอชนเผ่ากะเหรี่ยง

5. รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผ้าทอชนเผ่ากะเหรี่ยงจะสะท้อนตัวตนของความเป็นชนเผ่ากะเหรี่ยงได้ อย่างชัดเจน และยังคงพบเห็น เครื่องแต่งกายที่มีการปักประดับด้วยลูกเดือยสำหรับหญิงสาวกะเหรี่ยงได้ โดยทั่วไปในปัจจุบัน ลูกเดือย เป็นเมล็ดพืชชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะเมล็ดกลม รี หรือ มน มีทั้งสีขาว สีเกือบเหลือง เป็นพืชที่ ส่วนใหญ่ชนเผ่ากะเหรี่ยงจะปลูกไว้ในไร่นาเพื่อใช้เมล็ดที่แก่มาปักประดับ ตกแต่งเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะเสื้อของหญิงสาวกะเหรี่ยง ถือเป็นเครื่องประดับชนิดหนึ่งที่ใช้ในการตกแต่งบนเสื้อผ้าเพื่อความ สวยงาม (เสื้อผู้ชายกะเหรี่ยงจะไม่ปักลูกเดือย)

6. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว. - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ลูกเดือย

2. เข็มและด้าย

3. ผ้าทอ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ณาจ

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาเกษตรกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ไถ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-16-104/01

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย เอื้อน ใจหาญ

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 16 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q43506 ค่า Y : 2066372

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร

☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เครื่องมือไถพลิกหน้าดินเพื่อเตรียมพื้นที่ในการทำไร่ทำนา ใช้ควายหรือวัวเทียมลากไป

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ไถ เครื่องมือทำไร่ทำนาชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยคันชัก หางยาม ผาลหัวหมู ใช้ควายหรือวัวเป็นต้นลากไปเพื่อกลับดิน คันไถ

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล

☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน

☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

☐ มีการนำไปใช้

ในพื้นที่เดียวกัน - ราย

นอกพื้นที่ - ราย

☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

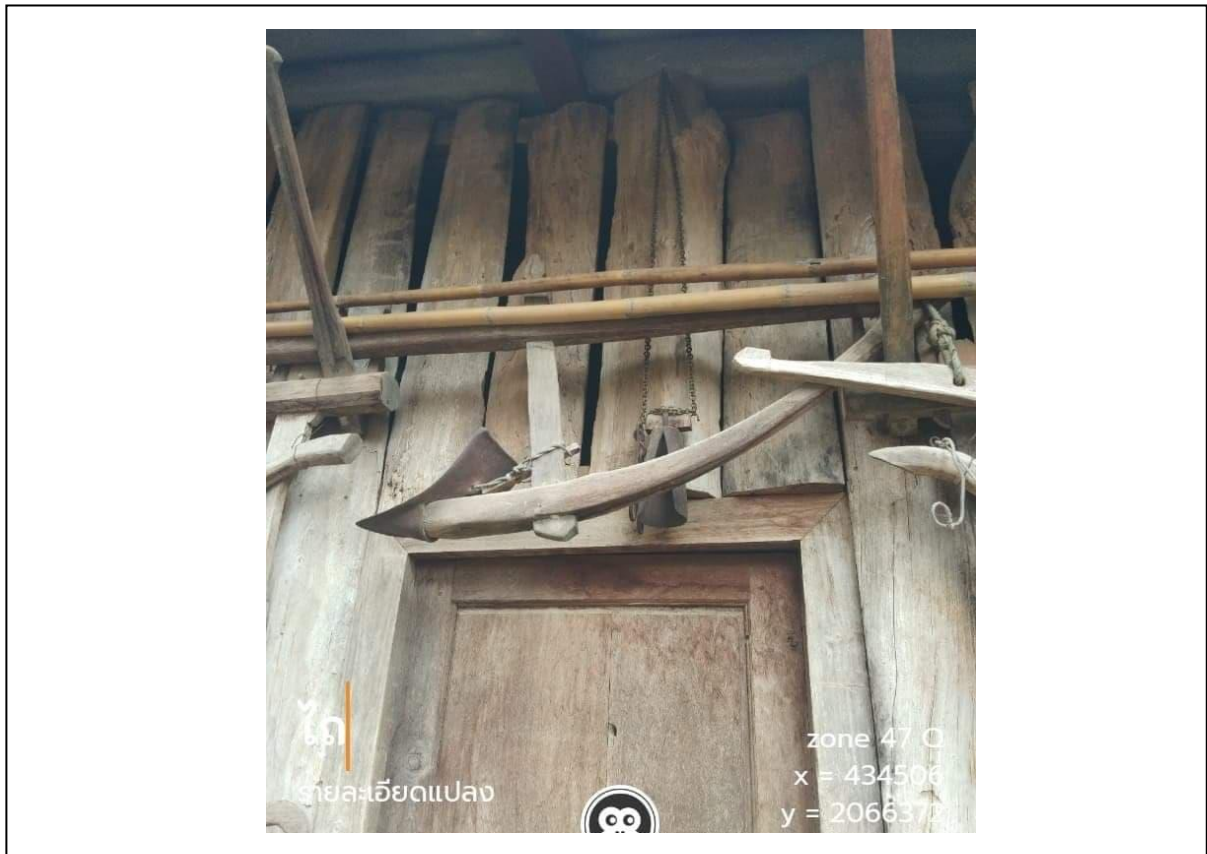
แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น แยม

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-109/30

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429727 ค่า Y : 2080665

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

แยมเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ใส่เมล็ดหรือใส่อาหารไปทำสวนทำนาของชาวไทยใหญ่ส่วนมากจะสวมใส่ที่บริเวณเอว เพื่อความสะดวกในการใส่เมล็ดและและอุปกรณ์ต่างๆภายในแยมได้ง่าย แยมสามารถใส่ของที่ไม่มากนัก พกพาได้สะดวก

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

แยมสามารถแบ่งลวดลายเป็น 2 แบบคือ ลายสอง และลายสาม แยมมีประโยชน์คือไว้ใส่เมล็ดใส่อาหาร(ห่อข้าว)ใส่พืชผักต่างๆ การจัดทำแยมเริ่มจากการไปตัดไม้ไผ่จำนวน 3 ปล้องและเตรียมไม้ไผ่ในแนวตั้ง 3 ท่อน และไม้ไผ่ยาวทำเพื่อ 6 ปล้อง นำมาจักเป็นตอกขนาดความยาว 30 เซนติเมตรเอาเฉพาะผิวเปลือกไม้ด้านนอก เมื่อจักตอกเสร็จแล้วนำตอกไปผึ่งแดดประมาณ 2 วัน หลังจากตากแดดเสร็จก็นำมาสาน ในการสานจะเริ่มสานส่วนของฐานแยมก่อน เมื่อสานเสร็จจะทำมุมแหลมคล้ายกรวยเล็กทำทั้งสองทั้งด้านซ้ายและขวา ซึ่งทำด้วยหวายจำนวน 2 เส้นในการทำแยมจะใช้ลายสอง หลังจากนั้นเริ่มสานในแนวตั้งในการสานจะใช้การสานขวางในแนวนอนด้วยการสานด้วยลายสองประมาณ 15 เซนติเมตรและตอกใช้สำหรับทำเปลือใช้ตอกจำนวน 6 ปล้องและสานเปลือประมาณฝ่ามือ เมื่อทำเสร็จแล้วเม้นปากแยมเข้าไปข้างในแยมด้วยการสานเข้าด้านใน หลังจากทำตัวแยมเสร็จแล้วก็ทำ สายหู 3 หู หูซ้ายและขวาส่วนตรงกลางหูแยมจะทำด้วยหวายส่วนที่สะเอวจะทำด้วยปอจำนวน 3 เส้น เพื่อความมั่นคงและแข็งแรง

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย

- ☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

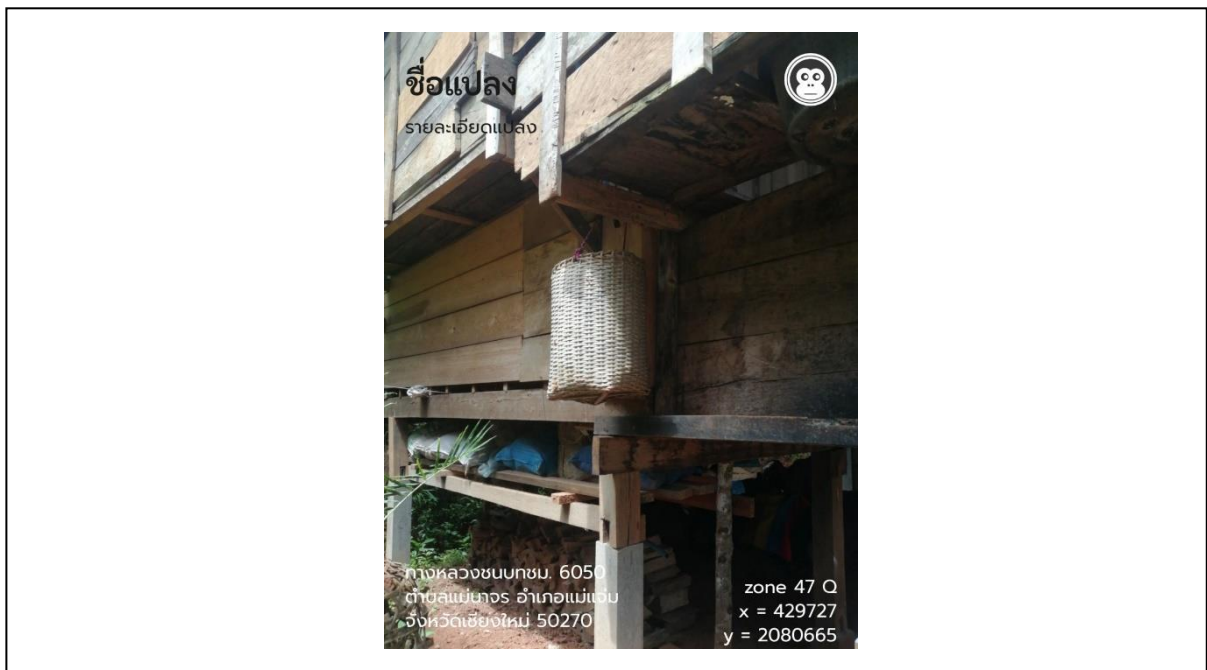
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่
2. มีดจักตอก
3. ปอ
4. มีดเหลาผิวตอก
5. หวาย

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จาง
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น แห

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-115/50

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429765 ค่า Y : 2080441

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง ที่ถักเป็นตาข่ายใช้ทอด (เหวี่ยง) ให้แผ่เป็นวงลงในน้ำ แล้วต้องดึงขึ้นมาจากน้ำให้ขอบข่ายแหรวปลาเข้ามาในแห (ขอบถุงตาข่ายแห) ให้ได้ปลาจำนวนมาก

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

แห ใช้ทอด (เหวี่ยง) ในภาษากลาง แต่คนอีสานจะเรียกว่า "ตีกแห" เพื่อหาปลาในน้ำ อาจเป็นแม่น้ำกว้างใหญ่ หนอง บึง สระน้ำ หรือแม้แต่ในนาที่มีน้ำขังหรือแห้งขอด

แห มีหลายขนาดทั้งความกว้างของวงแห ความยาวของแห ทางอีสานจะนับความยาวเป็นศอก แหที่มีความกว้างและยาวมากๆ (เช่น ยาว 9 ศอก) มักจะมีเชือกยาวมัดที่จอมแห (กึ่งกลางด้านบนของแห) เพื่อใช้หว่านหรือเหวี่ยงหาปลาในแม่น้ำใหญ่ มีน้ำลึก เมื่อทอดแห (หว่าน หรือเหวี่ยง) ออกไปแล้วจะสาวเชือกดึงแหขึ้นมา แหที่มีลูกตะกั่วถ่วงน้ำหนักด้านล่างจะหุบเข้าเพื่อรวบปลาเข้ามาในแห ส่วนแหขนาดวงกว้างน้อยและยาวไม่มากนัก จะใช้ทอดหาปลาในห้วย หนองที่มีน้ำตื้น เป็นต้น

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่มีได้แก่

1. ด้าย
2. กิม
3. ไม้ไผ่
4. กรรไกร
5. ลูกแห่ หรือ ลูกโซ่ตะกั่ว
6. สีย้อมแห

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา สาขาศาสนาและประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น แอ็ก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-16-116/50

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย เอือน ใจหาญ
บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 16 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่
รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q434512 ค่า Y : 2066369
E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้สำหรับสวมคอควายหรือวัวเพื่อที่จะไถ แอ็กมี 2 ชนิดคือ แอ็กวัวควายคู่ กับ แอ็กวัวควายเดี่ยว

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นเครื่องมือที่ทำมาจากท่อนไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะโค้งงอ ใช้วางบนคอวัวหรือควายในการไถนา คราดนา หรือเทียมเกวียน เพื่อช่วยบังคับวัวหรือควาย และเป็นแม่แรงในการทำให้ไถนาได้ แอ็กประกอบด้วยไม้แอ็ก (ไม้คาน) และลูกแอ็ก (ไม้หนึบคอวัวหรือควาย) แอ็กจะมีรูบนตัวแอ็กข้างละ 2 รู เพื่อใส่ไม้เหลากลมข้างละ 2 ซี่ สำหรับครอบครองบนคอควายหรือวัว แอ็กมี 2 ประเภท หรือแอ็กวัวควายเดี่ยว กับแอ็กวัวควายคู่

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด

แบบเดิมคือ -

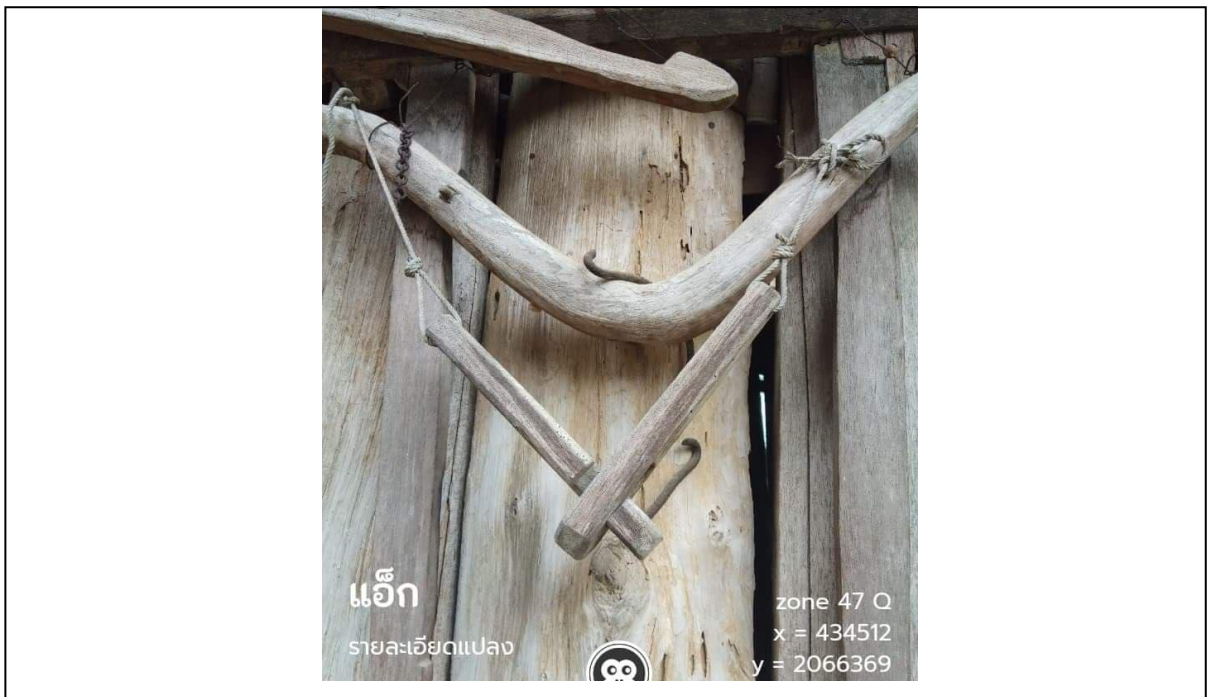
การพัฒนาและต่อยอดคือ -

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่มีได้แก่

1. ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร

วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น กระเช้ากล้วยไม้

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-117/20

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429757 ค่า Y : 2080447

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทำจากไม้สักหรือไม้ชนิดอื่น แต่ถ้าทำจากไม้สักจะคงทนกว่า ยึดอายุการใช้งานได้นานกว่า นิยมทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดตั้งแต่ขนาด 4 x 4 นิ้ว ถึง 10 x 10 นิ้ว

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เหมาะกับกล้วยไม้รากอากาศ มีต้นใหญ่ รากใหญ่ เช่น กล้วยไม้สกุลแวนด้า สกุลเข็ม สกุลกุหลาบ สกุลช้าง การปลูกด้วยกระเช้าไม้สักภายในไม่จำเป็นต้องใส่เครื่องปลูกใดๆ หรืออาจใส่ถ่านไม้ก้อนใหญ่ๆ 2-3 ก้อนวางให้โปร่งก็พอ วางต้นกล้วยไม้กลางกระถางแล้วใช้เชือก

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

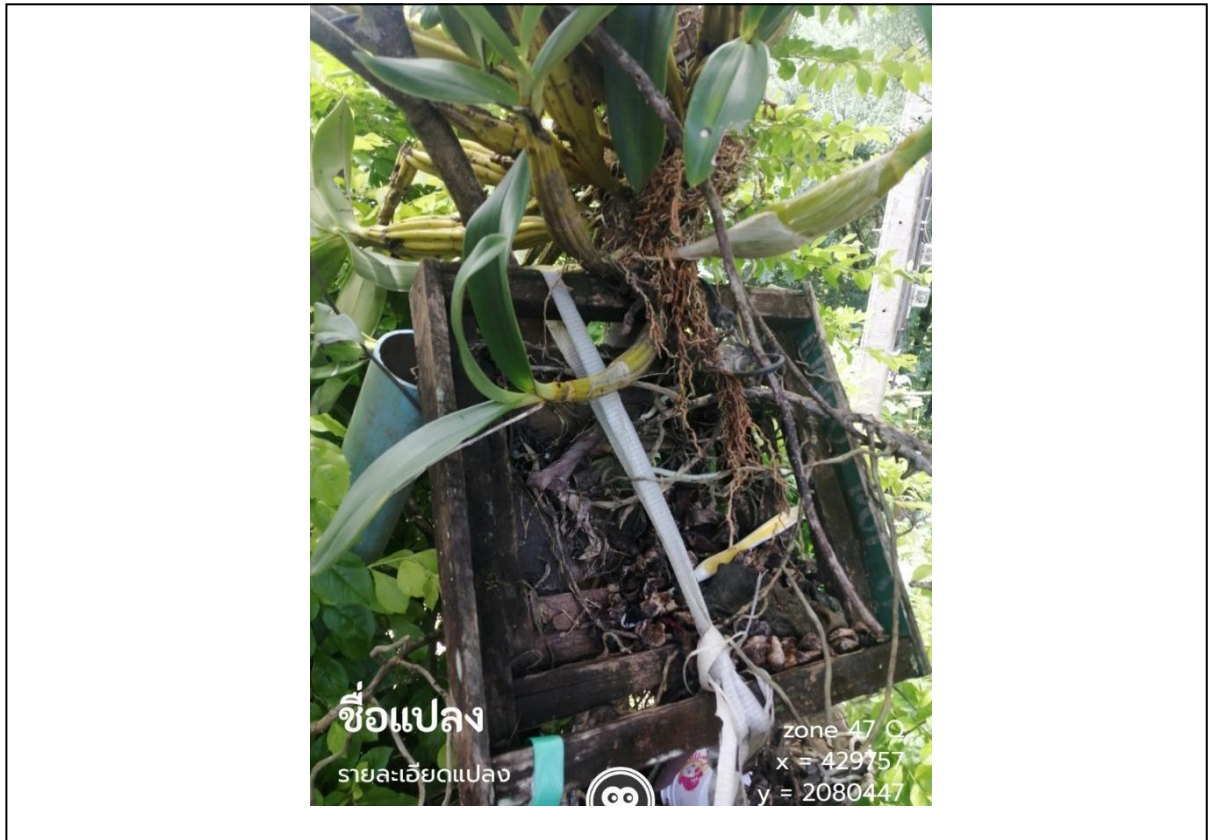
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ ไม้
การพัฒนาและต่อยอดคือ กระถางดินเผา พลาสติก
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้สัก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี๊ยะ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-118/20

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429769 ค่า Y : 2080439

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นต้นสนชนิดหนึ่ง เป็นหมู่สนในสกุลไพนัส สนในหมู่นี้สามารถติดไฟได้ดีที่สุด

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในภาคเหนือนิยมใช้เกี๊ยะในการจุดไฟเพื่อให้เกิดการก่อไฟได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากเกี๊ยะนั้นมีคุณสมบัติที่ติดไฟได้ดีกว่าไม้ชนิดอื่น

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☐ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☒ อื่นๆ (ระบุ) ใช้กันมากในภาคเหนือ

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1. ไม้เกียะหรือสนในสกุลไพน์ส

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านไคดิน

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-119/10

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429725 ค่า Y : 2080671

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☒ อื่นๆ แนวคิดของคนสมัยเก่า

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการตัดหน้าดินให้เป็นขั้นบันได เพื่อที่จะสามารถเดินขึ้นไปบนดอยที่สูงกว่าแทนการทำบันไดปูนหรือไม้

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

บันไดดินสามารถทำได้ง่ายๆโดยการใช้จอบขุดดินให้ได้รูปทรงเป็นบันไดทีละขั้น นิยมใช้กับดอยเนื่องจากชาวกะเหรี่ยงนิยมทำบ้านอยู่แนวเนินสูง การทำบันไดดินเพื่อที่จะได้เดินทางจากพื้นที่สูงมาพื้นที่ต่ำกว่า และเป็นการประหยัดงบในการทำบันได

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

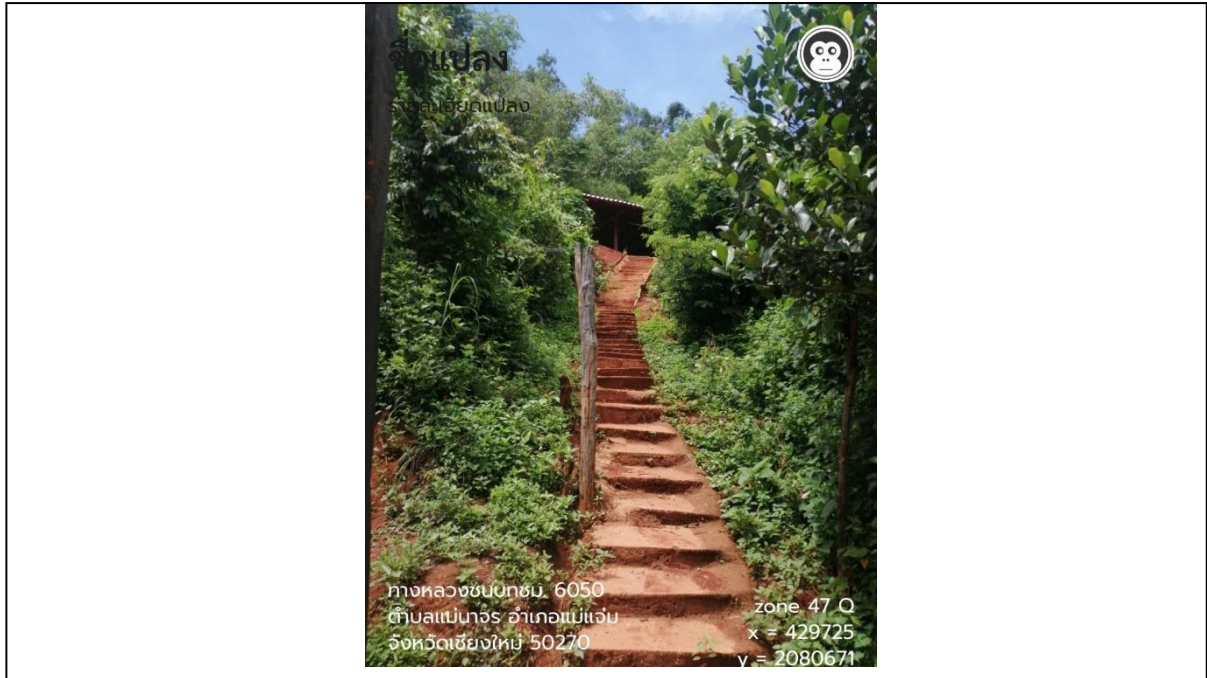
☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
☐ มีการนำไปใช้
ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
แบบเดิมคือ -
การพัฒนาและต่อยอดคือ -
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1. จอบที่ใช้ในการทำให้หน้าดินเรียบ

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้าตากพริก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-120/10

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429674 ค่า Y : 2080540

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทำมาจากไม้ไผ่ ที่นำมาสานกันมีรูปร่างเหมือนตะขாய

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นการนำไม้ไผ่มาสานให้เกิดเป็นรูปร่างตะขாய ใช้ในการตากหรือผึ่งพริกเพื่อไม่ให้พริกเกิดความชื้น และลดการเน่าเสียของพริก

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

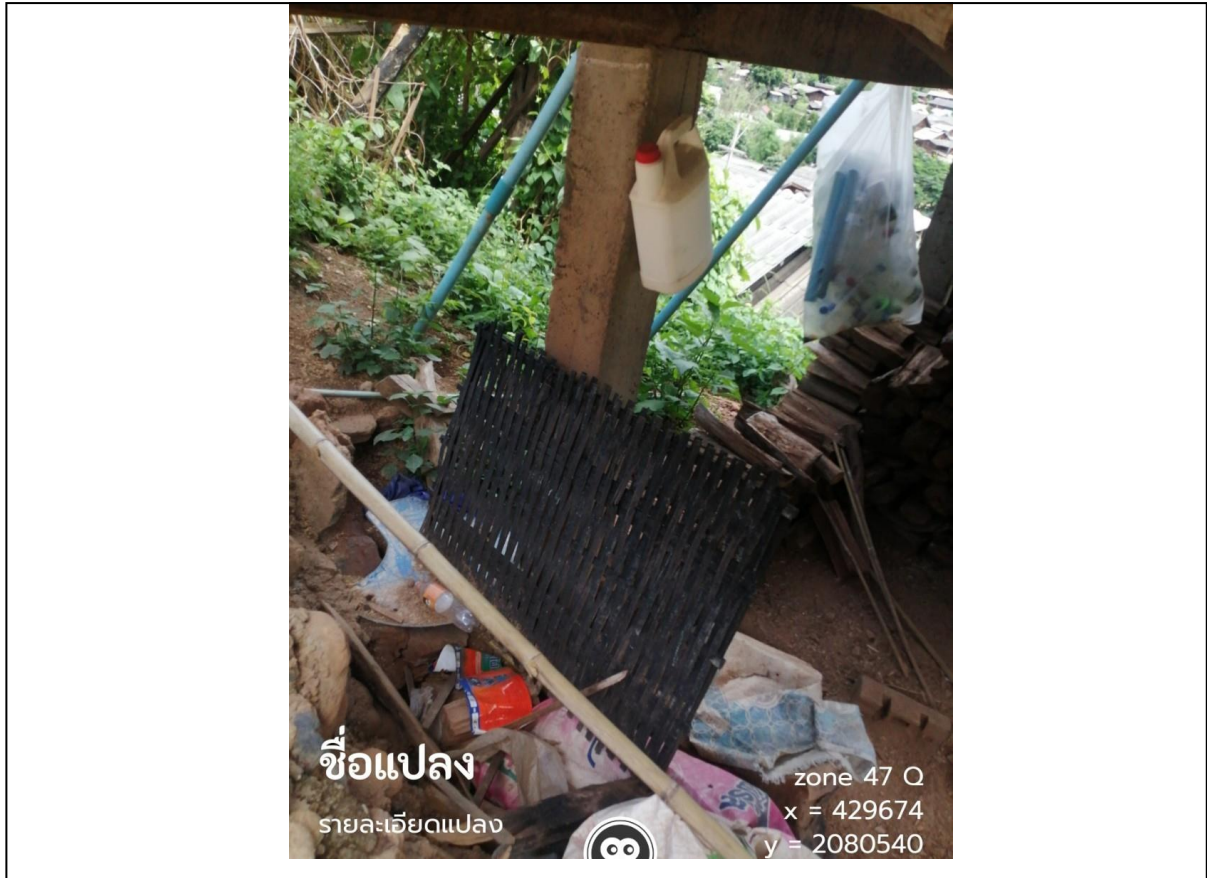
- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่
1. ฝั่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น การเพาะพันธุ์ข้าวโพด

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-121/10

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429738 ค่า Y : 2080576

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คือ การนำเมล็ดข้าวโพดมาตากแห้งให้แห้งเพื่อที่จะได้นำไปทำเป็นเมล็ดพันธุ์ต่อไป

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นำข้าวโพดที่เก็บได้จากการปลูกบางส่วนมาเพาะพันธุ์โดยการนำมาแกะเปลือกออกโดยที่เปลือกยังติดกับ
ก้านฝักข้าวโพดแล้วนำมาผึ่งให้แห้ง จากนั้นนำเปลือกมามัดรวมกับกับราวเพื่อป้องกันไม่ให้ข้าวโพดเกิดความชื้น

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุดิบที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่พื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้

2. ข้าวโพดแก่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น การตากพริก

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-122/30

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429750 ค่า Y : 2080445

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คือ การนำพริกมาตากแดดเพื่อไล่ความชื้น

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นำพริกใส่กระด้ง แล้วนำไปตากแดดเพื่อไล่ความชื้นข้างในพริกออก เป็นการถนอมอาหารชนิดหนึ่ง การทำแบบนี้จะทำให้พริกมีความกรอบ และง่ายต่อการนำมาตำหรือทำน้ำพริก

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8.วัตถุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. กระดัง

2. พริก

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568

ใบงานที่ 8

เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

23.ข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา :

สาขา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ตากยาสูบ

รหัสภูมิปัญญา 8-6500307-02-123/40

2.เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้สืบทอด / ชุมชน / กลุ่ม นาย โชคชัย เลิศรุ่งอมรวงศ์

บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 2 ตำบล แม่นาจร อำเภอ แม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่

รหัสไปรษณีย์ 50270 โทรศัพท์ - โทรสาร -

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (GIS) ค่า X : 47Q429749 ค่า Y : 2080584

E-mail address : -

3.ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืช	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์และการแปรรูป
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสัตว์	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร
☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประมง	☐ อื่นๆ

4.จุดเด่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คือ การนำยาสูบมาตากแดดเพื่อไล่ความชื้น

5.รายละเอียดของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทำมาจากไม้ไผ่ ที่นำมาสานกันมีรูปร่างเหมือนตะขாய ใช้ในการตากหรือผึ่งยาสูบเพื่อไม่ให้ยาสูบเกิดความชื้น และเป็นการทำให้ยาสูบแห้งไว

6.การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☐ ยังไม่เคยมีการเผยแพร่ / ใช้เฉพาะบุคคล
- ☒ เคยเผยแพร่เฉพาะในชุมชน
- ☐ มีการดูงานแล้วจากบุคคลภายนอกแล้ว - ครั้ง/ - ราย
- ☐ มีการนำไปใช้
- ในพื้นที่เดียวกัน - ราย นอกพื้นที่ - ราย
- ☐ อื่นๆ (ระบุ)

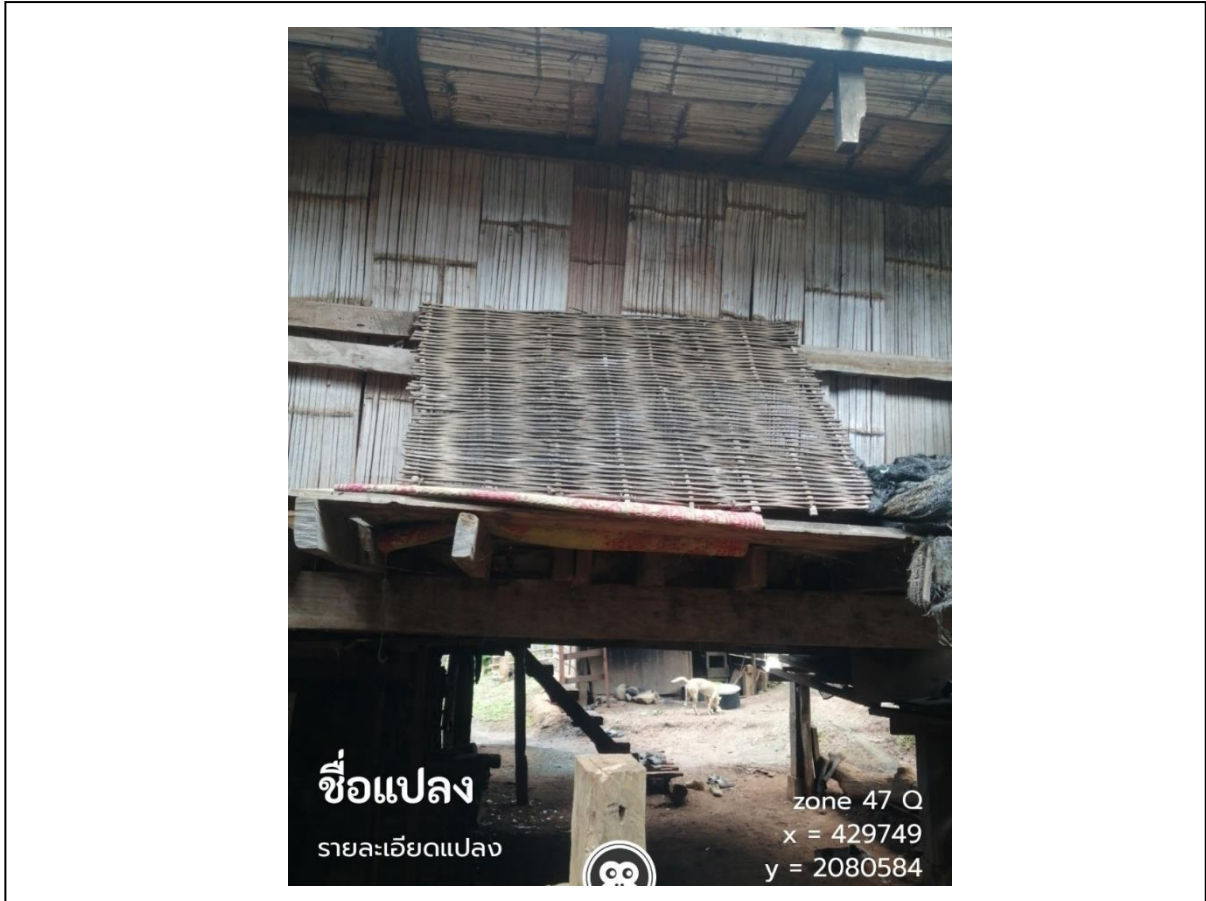
7.ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ☒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับการถ่ายทอดมาจาก ปู่ย่า ตายาย
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้พัฒนาและต่อยอด
- แบบเดิมคือ -
- การพัฒนาและต่อยอดคือ -
- ☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใหม่

8. วัสดุที่ใช้ประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาซึ่งมีในพื้นที่อื่นไม่ได้แก่

1. ไม้ไผ่

วาดภาพประกอบ:

บันทึกข้อมูลโดยหน่วยงาน/โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลแม่जार
วัน เดือน ปี 16 มิถุนายน 2568